

ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

80

2

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

ΔΙΑ ΤΗΝ Ε' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1951

Ανδριανός οργάνου

ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

06 Διαβάσει της
Ζητής
Μουχοτάς

18748

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗ

ΘΡΑΣΥΒΟΥΛΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

ΔΙΑ ΤΗΝ Ε΄ ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

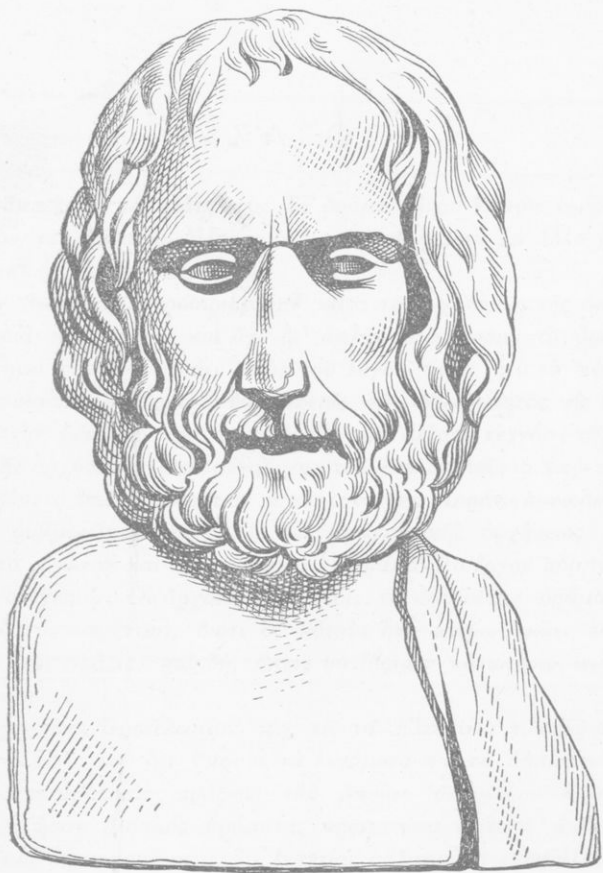

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1951

18740

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ

ΕΙΣ ΑΓΩΓΗ

Τὸ δράμα καὶ τὰ εἶδη του. Τὸ δράμα εἶναι ἐν τῶν τριῶν μεγάλων εἰδῶν τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ ποιητικοῦ λόγου. Τὰ ἄλλα δύο εἶναι τὸ ἔπος καὶ ἡ λυρική ποίησις.

Ἔργον θεατρικόν, προωρισμένον κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς του πάντοτε διὰ παράστασιν καὶ ὄχι δι' ἀπλῆν ἀνάγνωσιν, τὸ δράμα ἦτο καλλιτέχνημα σύνθετον, διότι ἐκτὸς τοῦ λόγου, ὅστις ἦτο τὸ κύριον ὄργανον τῆς καλλιτεχνικῆς του ἐκφράσεως, ἦτο ἀπαραίτητος εἰς τὴν σύνθεσιν καὶ τὴν ἐκτέλεσίν του ἡ συνδρομὴ καὶ ἄλλων τεχνῶν, τῆς μουσικῆς καὶ τῆς ὀρχήσεως. Ὡρισμένα μέρη του ἐμελοποιοῦντο ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ καὶ ἤδοντο ὑπὸ προσώπων ἀποτελούντων Χορόν, συνωδεύοντο δὲ καὶ ὑπὸ ῥυθμικῶν κινήσεων ἢ καὶ πραγματικῆς ὀρχήσεως. Πάντως ὅμως κατὰ πρῶτον καὶ κύριον λόγον τὸ δράμα ἦτο ἔργον ποιητικόν, δηλαδὴ λογοτεχνικόν. Οἱ ἀρχαῖοι ἐν τούτοις τὸ ὠνόμασαν δράμα (ἐκ τοῦ δράω - δρωῶ = πρᾶττω), διότι δι' αὐτοὺς ἦτο κυρίως καὶ τὸ δρωμένον, ἦτοι πρᾶξις, καὶ δῆ, ὅπως θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, ἱεροπραξία, ἱεροτελεστία.

Εἰς ὠρισμένας ἱεροτελεστίας, π.χ. εἰς τὰ Ἐλευσίνια μυστήρια, οἱ παριστάμενοι ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἤκουον τὰ λεγόμενα καὶ τὰ ἠδόμενα ἔβλεπον καὶ ἱερὰς συμβολικὰς πράξεις, τὰς ὁποίας ὠνόμαζον δρωμένα. Ταῦτα δὲν ἦσαν βεβαίως δράματα, πρωτότυπα δηλαδὴ καὶ ἐλεύθερα καλλιτεχνικὰ δημιουργήματα, ἀπ' ἐναντίας μάλιστα θὰ κατεβάλλετο προσπάθεια νὰ ἐκτελῶνται ἐκάστοτε πιστῶς, κατὰ ὠρισμένον τυπικόν, διότι ἐπιστεῦτο ὅτι οὕτω ὁ θερησκεντικὸς σκοπός, διὰ τὸν ὅποιον ἐγίνοντο, θὰ ἐπραγματοποιεῖτο εὐκολώτερον· πάντως ὅμως ἀναλογία τις μεταξὺ τῶν δρωμένων τούτων καὶ τοῦ γεννωμένου δράματος ὑπῆρχε καὶ ἡ ὁμοιότης αὕτη θὰ συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ καθιερωθῇ τὸ ὄνομα δράμα διὰ τὸ νέον τοῦτο ποιητικόν εἶδος.

Τοῦ ἔπους ὑπόθεσις ἦσαν τὰ κλέα ἀνδρῶν, δηλ. καὶ ἐκεῖ δρᾶσις κυρίως· τὸ λυρικὸν ποίημα ἐκφράζει συναισθήματα, ἀλλ' οὐχὶ σπανίως ἐξυμνεῖ ἢ καὶ ἀφηγεῖται—ἂν καὶ κατὰ τρόπον διάφορον τοῦ ἔπους—πράξεις. Τὴν δρᾶσιν ὅμως αὐτήν, τὰς πράξεις αὐτάς, οἱ ἀκροαταὶ τοῦ ἐπικοῦ ἢ λυρικοῦ ἔργου δὲν τὰς βλέπουν ἐνώπιόν των· βλέπουν καὶ ἀκούουν τὸν ποιητὴν ἢ τὸν ῥαψωδὸν ἀπαγγέλλοντα, ἀφηγοῦμενον, βλέπουν καὶ ἀκούουν τὸν ἐκτελεστὴν τοῦ λυρικοῦ ὄσματος, ἢ τοὺς ἐκτελεστάς, τὸν Χορὸν—ἂν πρόκειται περὶ λυρικοῦ ποιήματος χορικοῦ—ἄδοντας καὶ ἐξυμνοῦντας πράξεις. Ἀντιθέτως κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ δράματος ὁ θεατὴς ἔχει ἐνώπιόν του πρόσωπα—τοὺς ὑποκριτάς (δηλ. τοὺς ἠθοποιούς) καὶ τοὺς χορευτάς—, τὰ ὁποῖα παρουσιάζονται ὡς οἱ ἦρωες τοῦ ἔργου, ὑποδύονται δηλ. ἄλλα πρόσωπα καὶ ὡς τοιαῦτα ἐνεργοῦν ὁμιλοῦντα καὶ δρῶντα. Εἰς τὸ δρᾶμα λοιπὸν ἢ δρᾶσις παρουσιάζεται ὡς ζωντανὴ πραγματικότης καὶ ὄχι ὡς θέμα ἀφηγήσεως.

Υπῆρχον δὲ εἰς τὴν ἀρχαιότητα τριῶν εἰδῶν δράματα: ἡ τραγωδία, τὸ σατυρικὸν δρᾶμα καὶ ἡ κωμωδία.

Ἡ τραγωδία εἶναι τὸ σοβαρὸν, σεμνὸν καὶ μεγαλοπρεπὲς δρᾶμα. Οἱ ποιηταὶ τῆς ἠτιλοῦν τὰ θέματά των ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς τῶν λαϊκῶν μύθων—σπανιάτα ἀπὸ ἄλλας πηγὰς— καὶ ἐπραγματεύντο αὐτὰ κατὰ τρόπον γεννῶντα εἰς τὰς ψυχὰς τῶν θεατῶν εὐγενῆ καὶ ὑψηλὰ συναισθήματα.

Κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην ἡ ποίησις ἐν γένει εἶναι μίμησις. Τὴν μίμησιν ὅμως δὲν πρέπει νὰ ἐκλαμβάνωμεν ὡς πιστὴν καὶ δουλικὴν ἀντιγραφὴν τῆς πραγματικότητος, ἀλλ' ὡς ἐλευθέραν δημιουργίαν καὶ σύνθεσιν τῶν στοιχείων τῆς πραγματικότητος μὲ τάσιν πρὸς ἐξιδανικέσιν. Εἰδικώτερον ἡ τραγωδία εἶναι μίμησις πράξεως σοβαρᾶς, ἐχούσης ἀρχήν, μέσον καὶ τέλος καὶ κάποιαν ἔκτασιν, μέγεθος εὐσύνοπτον. Ἡ μίμησις γίνεται διὰ λόγου ἡδυσομένου, ἔχοντος δηλ. ἔνθρον, ἀρμονίαν καὶ μελωδίαν. Τὰ ἡδύσματα ταῦτα δὲν ἐγκαταλείπονται πάντα ὁμοῦ εἰς ὀλόκληρον τὸ ἔργον, ἀλλὰ κοσμοῦν τὰ διάφορα μέρη τῆς τραγωδίας, ὅπου ἕκαστον εὐαρμοστέϊ. Ἡ ἐκτέλεσις γίνεται ὑπὸ προσώπων δρώντων καὶ ὄχι ἀπαγγελλόντων. Ἡ τραγωδία διεγείρει εἰς τὴν ψυχὴν τῶν θεατῶν τὸν ἔλεον καὶ τὸν φόβον· ὁ θεατὴς βλέπων πάσχοντα τὸν ἥρωα—ὅστις συνήθως ἔχει ὑψηλὰ καὶ εὐγενῆ αἰσθήματα καὶ τείνει πρὸς ἀνώτερα ἀγαθὰ, ἀλλὰ πίπτει διὰ

σφάλμα τι ἢ ἁμαρτίαν — αἰσθάνεται ζωηρὰν συμπάθειαν πρὸς αὐτὸν καὶ ἀνησυχίαν διὰ τὴν τύχην του. Ἐν τέλει ὁμοῦς ἐπέρχεται ἢ κάθαρσις ὁ ποιητὴς μὲ τὴν τέχνην του δίδει τοιαύτην τροπὴν εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ μύθου, ὥστε ὁ ἥρωας πίπτει ἀξιοπρεπῶς καὶ ὑποκύπτει εἰς τοὺς νόμους τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἠθικῆς τάξεως. Ἡ ψυχὴ τοῦ θεατοῦ, ἢ ὁποῖα εἶχε ταραχθῆ ἀπὸ τὸν ἔλεον καὶ τὸν φόβον, καθαίρεται ἀπὸ τὰ παθήματα ταῦτα διὰ τῆς δοκιμασίας, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἐπέρασεν, ἀνακουφίζεται, καταπραΰνεται καὶ ἡρεμεῖ.

Τὰ γνωρίσματα ταῦτα τῆς τραγωδίας, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὴν οὐσίαν αὐτῆς, περιέλαβεν ὁ Ἀριστοτέλης εἰς τὸν περιφρημον ὄρισμόν του, ὅστις ἔχει ἐπὶ λέξει ὡς ἐξῆς: [Ἔστιν οὖν τραγωδία μίμησις πράξεως σπουδαίας καὶ τελείας, μέγεθος ἐχούσης, ἡδυσμένῳ λόγῳ, χωρὶς ἐκάστῳ τῶν εἰδῶν ἐν τοῖς μορίοις, δρώντων καὶ οὐ δι' ἀπαγγελίας, δι' ἔλεον καὶ φόβου περαίνουσα τὴν τῶν τοιοῦτων παθημάτων κάθαρσιν.]

Οἱ ποιηταὶ τῶν τραγωδιῶν ἔγραφον καὶ τὰ σατυρικὰ δράματα. Ἐδίδον εἰς αὐτὰ ἐξωτερικὴν μορφήν ὁμοίαν πρὸς τὴν τῆς τραγωδίας καὶ ἤντιλον καὶ δι' αὐτὰ τὰ θέματά των ἀπὸ τοὺς μύθους, τοὺς ὁποίους ὁμοῦς ἔβλεπον τώρα ὑπὸ τὴν φαιδρὰν των ὄψιν. Τὸ σατυρικὸν δράμα, ζωηρὸν καὶ εὐθυμον, προεκάλει τὸν γέλωτα, ἀλλὰ δὲν διεκωμῶδει, δὲν ἐκαντηριάζε, δὲν ἐσατίριζε*. Τὸ σατυρικὸν δράμα ὠνομάσθη οὕτω, διότι τὸν χορὸν του ἀπετέλουσαν πάντοτε Σάτυροι ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς ὡς κορυφαῖον ἓνα γέροντα Σειληγόν· οἱ ἀρχαῖοι τὸ ὠνόμαζον ἐνίοτε καὶ δράμα σειληγικόν.

Αἱ κωμωδίαί συνειθέθητο ὑπὸ εἰδικῶν ποιητῶν, τῶν κωμικῶν ποιητῶν ἢ κωμωδοποιῶν. Οὗτοι ἐλάμβανον τὰ θέματά των ἀπὸ τὴν σύγχρονον καθημερινὴν ζωὴν ἢ ἀπὸ κόσμους φανταστικούς. Ἡ κωμωδία προεκάλει καὶ αὐτὴ τὸν γέλωτα, ἀλλὰ συγχρόνως — τοῦλάχιστον ὑπὸ τὴν παλαιάν τῆς μορφήν, ἣτοι μέχρις τοῦ 390 περίπου π. Χ. — ἔσκωπε καὶ ἐκαντηριάζε καὶ μάλιστα πολλάκις κατὰ τρόπον αὐστηρὸν καὶ ἀμειλικτον πρόσωπα καὶ πράγματα, καταστάσεις πολιτικὰς καὶ κοινωνικὰς, καὶ ἰδέας, τὰς ὁποίας οἱ κωμικοὶ ποιηταὶ ἐθεώρουν πεπλανημένας καὶ ἐπικινδύνους.

* Οὕτε καὶ ἔχει σχέσηιν τινὰ ἢ λέξις σατυρικὸν πρὸς τὴν σάτιραν, λέξιν λατινικὴν, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἐσχηματίσαμεν τὸ ἄρμα σατιρίζω.

Ἡ τραγωδία. Τὰ συστατικά της στοιχεῖα καὶ τὰ κύρια ἴγνωρίσματά της. Ἡ ἀρχαία τραγωδία—ὅπως καὶ τὰ ἄλλα εἶδη τοῦ δράματος—ἦτο, ὡς εἶπομεν, καλλιτέχνημα σύνθετον τὰ μέσα τῆς ἐκφράσεώς της ἦσαν ὁ λόγος, ἡ μουσικὴ καὶ ἡ ὄρχησις. Εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἐκάστης τραγωδίας ἐλάμβανε μέρος ἀπαραιτήτως Χορός, ἦτοι ὄμιλος προσώπων—12 παλαιότερον, 15 ἀπὸ τοῦ Σοφοκλέους—ὁ ὁποῖος ἦδεν ὄλος συγχρόνως ἢ κατὰ ἡμιχόρια καὶ ἐξετέλει ἑνθιμὰς κινήσεις καὶ πραγματικὴν ὄρχησιν, μιμητικὴν πράξεων καὶ ἐκφραστικὴν ψυχικῶν καταστάσεων. Ἄμα τῇ παρόδῳ του, ἦτοι τῇ εἰσόδῳ του, εἰς τὸν τόπον τῶν παραστάσεων, τὴν ὄρχήσιον, ἦδεν ἐν ἄσμα, τὸ ὁποῖον ἐκαλεῖτο καὶ αὐτὸ πάροδος· ἔπειτα δέ, κατὰ τὰ διαλείμματα τῶν διαλογικῶν μερῶν, τὰ ὁποῖα ἀπηγγέλλοντο, ἦδεν ἄλλα ἄσματα, τὰ λεγόμενα στάσιμα. Τὰ χορικά ταῦτα ἄσματα ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον μὲν ἦσαν κατὰ κανόνα ἐμπνευσμένα ἀπὸ τὸ προηγηθὲν διαλογικὸν μέρος, ὡς πρὸς δὲ τὴν μορφήν ἦσαν ὅμοια πρὸς τὰ ἄλλα χορικά ἄσματα, τὰ ὁποῖα συνείθηντο καὶ ἦδοντο καὶ πρὸ τῆς γενέσεως τῆς τραγωδίας· ἦσαν πεποιημένα εἰς ποικίλα μέτρα, διηροῦντο εἰς στροφὰς καὶ ἀντιστροφὰς, ἀντιστοιχοῦσας πρὸς τὰς στροφὰς κατὰ τὸ μέτρον καὶ τὴν μελωδίαν, καὶ εἰς ἐπαφούς, ἐγράφοντο δὲ ὅπως καὶ ἐκεῖνα εἰς διάλεκτον δωρικὴν ἢ τοῦλάχιστον ἀνάμεικτον μὲ πολλὰ δωρικά στοιχεῖα. Ἐκτὸς τῶν ἁσμάτων τούτων παρενεβάλλοντο ἐνίοτε καὶ ἐντὸς τῶν διαλογικῶν μερῶν ἄλλα συντομώτερα ἄσματα, ἀδόμενα ἢ ὑπὸ τοῦ Χοροῦ καὶ ἐνὸς ἢ δύο ἡθοποιῶν ἐναλλάξ (κομμοὶ) ἢ ὑπὸ ἐνὸς ἡθοποιῶ (μονοῦ) ἢ ὑπὸ δύο ἡθοποιῶν ἐναλλάξ (δυοῦ). Ἡ πάροδος, τὰ στάσιμα καὶ τὰ ὀλίγα ἄλλα ἄσματα τὰ παρεμβλλόμενα ἐντὸς τῶν διαλογικῶν μερῶν ἀποτελοῦν τὸ λυρικὸν στοιχεῖον τῆς τραγωδίας.

Φορεῖς τῆς ὑποθέσεως ἦσαν α') ὁ πρόλογος, ἦτοι τὸ πρὸ τῆς παρόδου τοῦ Χοροῦ μέρος, τὸ ὁποῖον ὅμως δὲν ἦτο ἀπαραίτητον, διότι ἐνίοτε ἡ τραγωδία ἤρχιζεν ἀμέσως μὲ τὴν πάροδον, β') τὰ ἐπεισόδια, ἕκαστον τῶν ὁποίων ἠκολουθεῖτο ὑπὸ ἐνὸς στασίμου, καὶ γ') ἡ ἔξοδος, ἦτοι τὸ μετὰ τὸ τελευταῖον στάσιμον τμήμα τῆς τραγωδίας. Ὁ πρόλογος, τὰ ἐπεισόδια καὶ ἡ ἔξοδος ἐγράφοντο εἰς τὴν ἀρχαίαν αἰτικὴν διάλεκτον καὶ πάντοτε εἰς στίχους—πεζὸν δρᾶμα εἰς τὴν ἀρχαιότητα δὲν ὑπῆρχεν—ἀλλὰ σίχους ἀπαγγελλομένους καὶ ὄχι ἀδομένους (κατὰ κανόνα τὸ λαμβικὸν τρίμετρον, ἐνίοτε τὸ τρο-

χαϊκὸν τειράμετρον), ἐξετελοῦντο δὲ ὑπὸ τῶν ὑποκριτῶν (τῶν ἠθοποιῶν) εἰς τὸν διάλογον ἐλάμβανε πολλάκις μέρος καὶ ὁ κορυφαῖος τοῦ Χοροῦ. Τὰ διαλογικὰ καὶ ἀφηγηματικὰ μέρη τῆς τραγωδίας ἀποτελοῦν τὸ ἐπικὸν στοιχεῖον αὐτῆς.

Ἐνῶ οἱ ὄψαρδοι τοῦ ἔπους καὶ οἱ ἐκτελεσταὶ τῶν λυρικῶν ποιημάτων [ἀφηγοῦνται καὶ ἄδουν ἐξ ὀνόματός των, οἱ ὑποκριταὶ καὶ οἱ χορευταὶ τοῦ δράματος ἐξίστανται, ἐξέρχονται δηλ. ἀπὸ τὴν προσωπικότητά των καὶ ὑποδύονται ἄλλα πρόσωπα, τοὺς ἥρωας τοῦ ἔργου, τῶν ὁποίων μετενσαρκῶνουν τρόπον τινὰ τὰ διανοήματα, τὰ συναισθήματα καὶ τὸν ὄλον χαρακτῆρα. Ἡ ἔκστασις αὕτη, οὐσιῶδες γνῶρισμα τοῦ δράματος, ἐξεδηλοῦτο διὰ τῆς μεταμορφώσεως τῶν ὑποκριτῶν καὶ τῶν χορευτῶν, οἱ ὁποῖοι δὲν μειτημφιέννυτο μόνον—ὅπως γίνεται εἰς τὸ νεώτερον θέατρον—, ἀλλ' ἔφερον ἀπαραιτήτως καὶ κατάλληλον προσωπεῖον (ἢ προσωπίδα) ἀνάλογον πρὸς τὸ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ὑπέδδοντο· κατὰ τὴν διάρκειαν δὲ τῆς παραστάσεως ἠλλάσσον προσωπεῖον, ἐφ' ὅσον ἦτο τοῦτο ἀναγκαῖον.

Οὐσιῶδες γνῶρισμα τῆς ἀρχαίας τραγωδίας ἦτο ὁ θρησκευτικὸς αὐτῆς χαρακτῆρ. Ἡ τραγωδία δὲν παριστάνετο ὁποτεδήποτε καὶ ὅπουδήποτε. Παριστάνετο, ἐδιδάσκετο, ὅπως ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι, μόνον καθ' ὥρισμένας ἑορτὰς τοῦ Διονύσου καὶ ἐντὸς χώρου ἀφιερωμένου εἰς αὐτόν. Ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἦτο ἱεροτελεστία, μέρος τοῦ προγοράμματος τῶν ἑορτῶν, αἱ ὁποῖαι ἐτελοῦντο πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ. Διὰ τοῦτο εἶναι ἀνάγκη, πρὶν ἐξετάσωμεν πόθεν προῆλθεν ἡ τραγωδία, νὰ γνωρίζωμεν τινα περὶ τῆς διονυσιακῆς λατρείας.

Ἡ διονυσιακὴ λατρεία. Ὁ Διόνυσος ἦτο κυρίως ὁ θεὸς τῆς ἀμπέλου καὶ τοῦ οἴνου, ἀλλὰ γενικώτερον ἐπροσωποποιεῖ τὴν ἐπὶ τῆς γῆς βλάστησιν καὶ πάσας τὰς μυσηριώδεις παραγωγικὰς δυνάμεις τῆς φύσεως. Ἡ λατρεία του ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν Ἀνδῖαν καὶ τὴν Φρυγίαν διὰ τῆς Θράκης. Κατ' ἀρχὰς οἱ πιστοὶ του ἦσαν ὀλίγοι καὶ ὁ Διόνυσος ἔθεωρεῖτο κατώτερος θεὸς ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς Ὀμηρικὸς θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου, μὲ τὴν ἀάροδον ὅμως τοῦ χρόνου καὶ ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀμπελοφυΐας ἡ λατρεία του διεδίδετο ὀλονὲν περισσότερον, βαθείας δὲ δίζας ἔρριψε καὶ εἰς εὐδρεία στρώματα τοῦ λαοῦ ἐξηπλώθη κατὰ τὸν 7. καὶ τὸν 6. αἰῶνα π. Χ. Ἀξιοσημείωτον εἶναι ὅτι τὴν διάδοσιν τῆς νέας λατρείας ἠ-

νόησαν και ἐπροστάτευσαν οἱ τύραννοι τῶν διαφορῶν πόλεων, ὁ Περίανδρος εἰς τὴν Κόρινθον, ὁ Κλεισθένης εἰς τὴν Σικυῶνα, ὁ Πεισίστρατος εἰς τὰς Ἀθήνας.

Ἐλέγετο υἱὸς τοῦ Διὸς και τῆς Σεμέλης, θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν Κάδμου. Οἱ μῦθοι διηγοῦντο πολλὰς περιπετείας του, ὅτι ἔπεσεν εἰς χεῖρας ληστῶν, ὅτι κατεδιώχθη και ἐροίφθη εἰς τὴν θάλασσαν ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Θρακῶν Λυκούργου, και ἄλλα παθήματά του, ἀλλὰ και θριάμβους του. Αἱ περιπέτεια αὐται συμβολίζουσι ἀφ' ἑνὸς μὲν τὰς ἐναλλαγὰς τῶν φυσικῶν φαινομένων, π. χ. τὴν βλάστησιν και τὸν μαρασμόν, τὰ ὁποῖα ἐπροσωποποιεῖ ὁ Διόνυσος, ἀφ' ἑτέρου δὲ τοὺς σκληροὺς και μακροχρονίους ἀγῶνας, οἱ ὁποῖοι ἀπητήθησαν διὰ τὴν διάδοσιν τῆς λατρείας του ἐν συνδυασμῶ πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἀμπελοφυῆς.

Οἱ ὄπαδοι τοῦ Διονύσου ἐλάτρευον αὐτὸν ἐν ἱερῶ μανίᾳ και ἐν ἐξάλλῳ ἐνθουσιασμῶ, ζωηρὰ δὲ και παράφορα ἦσαν και τὰ ἔσματα, τὰ ὁποῖα συνέθετον και ἤδον πρὸς τιμὴν του. Ἐπινον βεβαίως και ἀφθονον οἶνον, τὸ ἱερὸν δῶρον τοῦ θεοῦ.

Οὐδαιῶδες γνῶρισμα τῆς διονυσιακῆς λατρείας ἦτο ἡ ἔκστασις, μέθη συναισθηματικὴ, ἡ ὁποία ἀνύψωνε τὸν πιστὸν ἐπάνω ἀπὸ τὴν πραγματικότητα και τὸν ἔκανε νὰ αἰσθάνεται τὸν ἑαυτὸν του ἄλλο πρόσωπον, ὑπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ λατρευομένου θεοῦ κατεχόμενον.

Ἡ μεταμφίεσις ἦτο κατὰ τὰς διονυσιακὰς τελετὰς ἀπαραίτητος· οἱ πιστοὶ περιεβάλλοντο δέρματα ζῴων, ἔχρουν τὸ πρόσωπόν των μὲ τραγίαν (κατακάθι οἴνου) ἢ ἐκάλυπτον αὐτὸ διὰ φύλλων ἢ φλοιῶν δένδρων και ἔφερον στέφανον κισσοῦ, ἱεροῦ και αὐτοῦ, ὡς τὸ κλῆμα, φυτοῦ τοῦ Διονύσου.

Ἡ γένεσις τῆς τραγωδίας. Ἡδὴ τίθεται τὸ πρόβλημα: πῶς ἐγενήθη ἡ τραγωδία;

Μέχρι τῶν μέσων περίπου τοῦ 6. αἰῶνος π. Χ. δύο εἶδη ποιήσεως διπῆρχον εἰς τὴν Ἑλλάδα: τὸ ἔπος και ἡ λυρική ποιησις.

Ἡ ἐποχὴ τῆς μεγάλης ἀκμῆς τοῦ ἔπους εἶχε βεβαίως παρέλθει· τὰ μέγιστα και ἀνυπέβλητα ἐπικά ἀριστουργήματα, ἡ Ἰλιάς και ἡ Ὀδύσσεια, εἶναι, ὡς γνωστόν, πολὺ παλαιότερα· ἐν τούτοις τὸ εἶδος ἐξηκολούθει καλλιεργούμενον ὑπὸ τῶν ποιητῶν τοῦ λεγομένου ἐπικουῦ κύκλου.

Ἡ λυρική ποίησις ἤδη ἀπὸ 150 περίπου ἔτων εὐρίσκειτο εἰς ὄλην τῆς τῆν ἀκμὴν. Ὅλα τὰ εἶδη τῆς εἶχον καλλιεργηθῆ καὶ ἐκαλλιεργοῦντο ἀκόμη λαμπρῶς. Ὁ Καλλίνος, ὁ Τυρταῖος, ὁ Μίμνερος καὶ ἄλλοι εἶχον συνθέσει θαυμασίας ἐλεγείας. Τῷ 560 ἔζη ἀκόμη ὁ Ἀθηναῖος νομοθέτης Σόλων, ὁ ὁποῖος ἦτο καὶ ἔξοχος ἐλεγειοποιός. Σκωπτικοὺς ἰάμβους εἶχον γράφει ὁ μέγας ποιητὴς Ἀρχίλοχος καὶ ἄλλοι. Τὰ περὶ τὸ 600 π.Χ. ἔτη εἶναι ἡ ἐποχὴ τῆς μεγάλης ἀκμῆς τοῦ αἰολικοῦ μέλους, εἰς τὸ ὁποῖον διέπρεψαν ὁ Ἀλκαῖος καὶ ἡ Σαπφώ.

Εἶδος τῆς λυρικῆς ποιήσεως εἶναι καὶ ἡ χορική ἢ χορική. Τὸ χορικὸν ᾄσμα, τὸ ὁποῖον ἐξέφραζε συναισθήματα περισσώτερον ὁμαδικὰ παρὰ ἀτομικὰ καὶ τὸ ὁποῖον ἦδεν ὁμὰς προσώπων, ὁ Χορός, ἀνεπτύχθη κατ' ἀρχὰς εἰς τὰς δωρικὰς χώρας, ὅπου τὸ ὁμαδικὸν πνεῦμα ἦτο ζωηρότερον. Διὰ τοῦτο καὶ ἐγράφετο πάντοτε εἰς δωρικὴν ἢ τοῦλάχιστον δωρίζουσαν διάλεκτον, ἀκόμη καὶ ὑπὸ τῶν μὴ Δωριέων ποιητῶν. Οἱ μέγιστοι ἀντιπρόσωποι τῆς χορικῆς ποιήσεως, ὁ Σιμωνίδης, ὁ Βακχυλίδης, ὁ Πίνδαρος, ἀνεφάνησαν μετὰ τὰ μέσα τοῦ 6. αἰῶνος. Ἦδη ὅμως πρὸ τῶν χρόνων τούτων εἶχον συνθέσει χορικὰ ᾄσματα ἄλλοι σπουδαῖοι ποιηταί. Εἷς τούτων ἦτο ὁ Ἀρίων, ὁ ὁποῖος διεκρίθη εἰς τὸν διθύραμβον.

Ὁ διθύραμβος ἦτο ὕμνος εἰς τὸν Διόνυσον. Αὐτὸ εἶναι τὸ ᾄσμα, τὸ ὁποῖον οἱ θιασῶται τοῦ θεοῦ ἦδον—μὲ συνοδείαν αὐλοῦ—κατὰ τὰς ἐορτὰς αὐτοῦ κατεχόμενοι ἀπὸ ἔνθεον μανίαν καὶ ἐξάλλον ἐνθουσιασμόν. Κατ' ἀρχὰς θὰ ἦτο βεβαίως αὐτοσχέδιος καὶ ἄτεχνος· θὰ ἦδeto ὑπὸ ὀλίγων προσώπων, οἱ δὲ ἄλλοι θιασῶται θὰ συνώδεον τὸ ᾄσμα ἐκβάλλοντες τὴν ἐνθουσιώδη βακχικὴν ἰαγὴν ἰὼ Βάκχε, εὐ οἴ.

Τεχνικὴν μορφήν ἔδωκεν εἰς τὸν διθύραμβον ὁ Ἀρίων. Οὗτος ἦτο Αἰολεύς, ἐκ Μηθύμνης τῆς Λέσβου, ἔζη ὅμως, περὶ τὰ 600 π. Χ., εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Περιάνδρου, τυράννου τῆς Κορίνθου, πόλεως, ὡς γνωστόν, δωρικῆς. Ὁ Ἀρίων συνέθετεν ἐπιμελῶς τοὺς στίχους καὶ τὴν μελωδίαν τῶν διθυράμβων του, ἐξετέλει δ' αὐτοὺς κύκλιος χορὸς 50 ἀνδρῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀσκούμενος. Ὁ ποιητὴς οὗτος ἦτο κατὰ τοὺς ἀρχαίους εὐρετῆς τοῦ τραγικοῦ τρόπου· τοῦτο κατὰ τὴν πιθανωτέραν ἐρμηνείαν σημαίνει ὅτι αὐτὸς πρῶτος παρουσίασε τοὺς χορευτάς, τοὺς ἔδοντας τὸν διονυσιακὸν διθύραμβον, μετημφισμένους εἰς τραγούς, δηλαδὴ εἰς Σατύρους. Διότι οἱ ἀρχαῖοι τοὺς Σατύρους ἦ

Σειληγούς τούς ὠνόμαζον καὶ τράγους*. Οἱ Σάτυροι, δαίμονες τῶν δασῶν, προσωποποιήσις τῆς βλαστήσεως καὶ τῆς ἐν τῇ φύσει ἐλευθέρας γενέσεως καὶ ἀναπτύξεως, οὐδεμίαν σχέσιν εἶχον ἀρχικῶς μὲ τὸν Διόνυσον. Ἦσαν ἄλλως τε ἐν Ἑλλάδι πολὺ παλαιότεροι τοῦ Διονύσου, τοῦ ὁποίου ἡ λατρεία ἤλθεν, ὅπως εἶδομεν, ἔξωθεν. Ὅταν ὁμως ἡ λατρεία τοῦ Διονύσου διεδόθη, οἱ Σάτυροι προσεκολλήθησαν εἰς αὐτὸν καὶ ἔγιναν οἱ ἀχώριστοι σύντροφοί του. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἡ ἔνσωσις τοῦ ἐκ Βορρᾶ κατελθόντος Διονύσου καὶ τῶν ἀρκαδικῶν Σατύρων ἔγινε κατὰ πρῶτον εἰς τὴν βόρειον Πελοπόννησον καὶ οὕτω ὁ Ἄρειων εὔρε τὸν λαὸν τῆς Κορίνθου πρόθυμον νὰ δεχθῆ τὸν νεωτερισμὸν του, δηλ. τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ διονυσιακοῦ διθυράμβου ὑπὸ χοροῦ Σατύρων, χοροῦ τραγικοῦ.

Ὅπως δὲ ἴσως οἱ διθυράμβοι ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ 600 περίπου π. Χ. τὴν πλήρη διαμόρφωσίν του. Ἐκτοτε, ἐπὶ πολλὰς δεκαετίας, οἱ ποιηταὶ συνθέτον ἐκάστοτε διὰ τὰς διονυσιακὰς τελετὰς νέους διθυράμβους, διθυράμβους τεχνικούς, τοὺς ὁποίους ἔξετέλουν χοροὶ ἐπιμελῶς ἡσοχημένοι. Τοῦτο ἐγίνετο πλέον εἰς πολλὰς χώρας τῆς Ἑλλάδος, κυρίως εἰς ἐκεῖνας, ὅπου ἐλατρεύετο περισσότερο ὁ Διόνυσος. Μία τῶν χωρῶν τούτων ἦτο ἡ Ἀττικὴ.

Κάποτε, δὲν γνωρίζομεν ἀκριβῶς πότε, πάντως περὶ τὰ μέσα τοῦ 6. αἰῶνος ἢ ὀλίγον παλαιότερον, εἰς ποιητὴς ἐκ τῆς παρὰ τὴν Πεντέλην ἀμπελοφύτου Ἰκαρίας (ὅπου ὁ σημερινὸς Διόνυσος), ὁ Θέσπις, εἶχε μίαν ἔμπνευσιν: εἰς τὸν ὑπὸ τοῦ Χοροῦ ἠδόμενον διθυράμβον παρενέβαλε μερικοὺς στίχους εἰς ἄλλο μέτρον, ἄνευ μέλους, καταλλήλους δι' ἀπαγγελίαν, τοὺς ὁποίους ἀπήγγειλε κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὁ ἴδιος, ἐμφανισθεὶς ὑπὸ μορφήν ἄγνωστον τίνος μυθικοῦ προσώπου. Διὰ τῶν στίχων τούτων ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀπεκρίνετο (ἀρχ. ὑπεκρίνετο, ἔξ οὗ ὑποκριτῆς) τρόπον τινὰ εἰς τὸ προσηγηθὲν μέρος τοῦ ἵσματος, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἔδιδε νέαν τροφήν εἰς αὐτό, καθίστα τὴν συνέχειαν τοῦ

* Ὅχι διότι τοὺς ἐφανιάζοντο τραγομόρφους. Ἐκ τῶν μυθικῶν τέχνης, εἰς τὰ ὅποια οἱ Σάτυροι εἰκονίζονται μὲ χαρακτηριστικὰ τράγαν, οὐδὲν εἶναι ἀρχαιότερον τῆς ἐλληνιστικῆς ἐποχῆς. Κατὰ τοὺς παλαιότερους χρόνους τοὺς Σατύρους τοὺς ἐφανιάζοντο ζφρομόφους—συνήθως τοὺς ἐπωνόμαζον θῆρας—, δὲν ἀπέδιδον ὁμως εἰς αὐτοὺς τὰ χαρακτηριστικὰ ἐνὸς ὀρισμένου ζφου. Περισσότερον παρὰ μὲ τράγους ὁμοιάζον μὲ ἵππους, τῶν ὁποίων εἶχον τὰ ὄτα, τὰς μακρὰς οὐράς, εἰς τὰς ἀρχαιότερας δὲ παραστάσεις καὶ τὰς ὀπλάς. Ἐπειδὴ ὁμως τοὺς ἐφανιάζοντο μὲ πυκνὸν τρίχωμα, πρὸς τούτοις δὲ ζωηροὺς, διαρκῶς σκιριζῶντας, εὐθύμους καὶ ἀσυγκρατήτους, διὰ τοῦτο τοὺς ἔλεγον καὶ τράγους.

ἄσματος πλέον εὐπρόσδεκτον διὰ τοὺς θεατάς, ἐδημιούργει, ὅπως λέγομεν σήμερον, τὴν κατάλληλον ἀτμόσφαιραν, ὥστε οἱ θεαταὶ νὰ κατανοήσουν καὶ νὰ αἰσθανθοῦν τὸ ἄσμα πληρέστερον καὶ βαθύτερον.

Ὁ νεωτερισμὸς ἐκ πρώτης ὄψεως δὲν φαίνεται ἴσως πολὺ σημαντικός· ἐν τούτοις αἱ συνέπειά του ἔχουν ἀξίαν ἀνυπολόγιστον τὴν ἡμέραν ἐκείνην, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Θεσπὶς σταθεῖς ἀπέναντι τοῦ Χοροῦ συνδιελέχθη τρόπον τινὰ μετ' αὐτοῦ διὰ στίχων ἀπαγγελλομένων, καὶ μὲ τὸ λυρικὸν στοιχεῖον, τὸ ὁποῖον ἐκυριάρχει μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἀπολύτως καὶ ἀποκλειστικῶς, ἤνωσε τὸ ἐπικὸν στοιχεῖον τοῦ διαλόγου καὶ τῆς ἀφηγήσεως, ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ εἰς τὸν κόσμον ἡ τραγωδία, ἐν τῶν λαμπροτάτων δημιουργημάτων τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος.

Τὴν λυρικὴν καταγωγὴν τῆς τραγωδίας δεικνύει καὶ τὸ ὄνομά της· ἦτο κατ' ἀρχὰς τράγων ᾧ δ ἡ, δηλ. ἄσμα Χοροῦ μετημφισμένου εἰς Σατύρους.

Κατὰ τὰ πρώτα ἔτη, κατὰ τὰ ὁποῖα ἐδημιουργήθη ἡ τραγωδία, τὰ διαλογικὰ μέρη ἦσαν σύντομα καὶ τὸ κέντρον τοῦ βάρους ἀπετέλουν τὰ χορικά. Βαθμηδὸν ὅμως τὰ χορικά περαιοῦντο, ὁ πρόλογος καὶ τὰ ἐπεισόδια ἐλάμβανον ὄλον ἐν μεγαλυτέραν ἔκτασιν καὶ ἔγιναν αὐτὰ πλέον τὸ κύριον μέρος τῆς τραγωδίας καὶ οἱ φορεῖς τοῦ μύθου ἢ ὑπόθεσις τοῦ ἔργου ἐξειλίσσεται ἐντὸς αὐτῶν.

Ὁ Θεσπὶς ἀντικατέστησε τὰ παλαιότερα πρόχειρα, ἐκ φύλλων, φλοιοῦ κ.λπ., προσωπεῖα δι' ἄλλων ἐκ λινοῦ ὑφάσματος ἐπιχρισμένων μὲ κονίαμα ἐκ γύφου.

Βραδύτερον, ἐπὶ Αἰσχύλου, προσετέθη καὶ δεῦτερος ὑποκριτής, ἐπὶ δὲ Σοφοκλέους καὶ τρίτος. Οἱ τρεῖς οὗτοι ὑποκριταί, ὁ πρωταγωνιστής, ὁ δευτερογωνιστής καὶ ὁ τριταγωνιστής, ὑπεδύοντο ὅλα τὰ πρόσωπα τοῦ δράματος, τὰ ὁποῖα βεβαίως ἦσαν συνήθως περισσότερα τῶν τριῶν.

Οἱ τραγικοὶ ποιηταὶ ἤντιλον τὰς ὑποθέσεις τῶν ἔργων τῶν ἀπὸ τὴν ἀνεξάντηλον πηγὴν τῶν μύθων. Ἐκ τῶν 32 τραγωδιῶν τῶν τριῶν μεγάλων τραγικῶν τῆς ἀρχαιότητος (7 τοῦ Αἰσχύλου, 7 τοῦ Σοφοκλέους καὶ 18 τοῦ Εὐριπίδου), αἱ ὁποῖαι περιεσώθησαν μέχρις ἡμῶν, μόνον μία, οἱ Πέρσαι τοῦ Αἰσχύλου, ἔχει ὑπόθεσιν ἱστορικὴν: τὴν ἐν Σαλαμῖνι ἦταν τῶν βαρβάρων ὄλων τῶν ἄλλων αἱ ὑποθέσεις εἶναι μυθικαί. Ἄλλ' ἐξ αὐτῶν πάλιν μόνον αἱ Βάκχαι τοῦ Εὐριπίδου ἔχουν ὑπόθεσιν εἰλημμένην ἀπὸ τοὺς διονυσιακοὺς μύθους. Ἐνῶ λοιπὸν εἰς

τὴν τραγωδίαν τὰ πάντα, ἢ καταγωγή της, ὁ τόπος ὅπου παριστάετο, αἱ ἐφορταί, εἰς τὸ πρόγραμμα τῶν ὁποίων περιλαμβάνετο, ἦσαν διονυσιακά, αἱ ὑποθέσεις κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς της ἐλαμβάνοντο κατὰ κανόνα ἀπὸ μύθους ἄλλων θεῶν καὶ κυρίως ἡρώων. Πῶς καὶ πότε ἔγιναν δεκτοὶ μῦθοι ἄσχετοι πρὸς τὸν Διόνυσον εἰς ἔργα προωρισμένα νὰ λαμπρύνουν τὴν ἐφορτὴν του, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καθορισθῇ ἀκόμη καὶ πρὸ τῆς γενέσεως τῆς τραγωδίας τὸ περιεχόμενον τῶν διθυράμβων εἶχε παύσει νὰ εἶναι ἀποκλειστικῶς διονυσιακόν. Πάντως ὁμως ἡ χρησιμοποίησις εἰς τὴν τραγωδίαν μύθων μὴ διονυσιακῶν εἶχε μίαν φυσικὴν καὶ ἀναγκαίαν συνέπειαν: οἱ ποιηταὶ ἀντικατέστησαν τὸν Χορὸν τῶν Σταύρων μὲ Χορὸν ὑποδύμενον ἄλλα πρόσωπα, διάφορα ἐκάστοτε, διότι μὲ μῦθον ξένον πρὸς τὸν Διόνυσον ὁ Χορὸς τῶν Σταύρων δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐναρμονισθῇ. Ἐκ σεβασμοῦ ὁμως πρὸς τὴν παράδοσιν διετήρησαν μέχρι τέλους τοὺς Σταύρους εἰς τὰ σατυρικά δράματα, μολοντοὶ καὶ αὐτῶν οἱ μῦθοι ἦσαν πλέον ποικίλης προελεύσεως. Ἐφρόντιζον δὲ κάθε φορὰν νὰ δικαιολογῶν, ὅσον ἦτο δυνατὸν φυσικώτερον, τὴν παρουσίαν τοῦ σατυρικοῦ Χοροῦ εἰς ἔργον ἔχον ξένην ὑπόθεσιν.

Τὸ θέατρον. Ἡ διδασκαλία τῶν διθυράμβων καὶ τῶν δραμάτων ἐγίνετο πάντοτε τὴν ἡμέραν καὶ ἐν ὑπαίθρῳ. Εἰς κυκλικὸς χώρος, ἢ ὀρχήστρα, μὲ τὸν βωμὸν (θυμέλην) τοῦ Διονύσου εἰς τὸ μέσον, ἦρκει διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ διθυράμβου. Ὁ λαὸς παρηκολούθει ἰστάμενος πέριξ τοῦ κύκλου. Ὅταν ὁμως ἐκ τοῦ διθυράμβου ἐγεννήθη τὸ δράμα, οἱ ὑποκριταί, οἱ ὅποιοι ἔπαιζον καὶ αὐτοὶ ἐντὸς τῆς ὀρχήστρας, ἔπρεπε νὰ ἔχουν ἐστεγασμένον τι οἶκημα, διὰ νὰ περιμένουν ἐντὸς αὐτοῦ τὴν σειρὰν των καὶ διὰ νὰ μεταλλάσσουν προσωπεῖον καὶ περιβολήν, ἀφοῦ ὑπεχρεοῦντο νὰ ὑποδύωνται διάφορα πρόσωπα. Διὰ τοῦτο παρὰ τὸν κύκλον ἐστήνετο πρόχειρον ξύλινον ὀρθογώνιον παράπηγμα, ἢ σκηνή. Οἱ θεαταὶ τότε ἐθεῶντο ἰστάμενοι πέριξ τοῦ ἐλευθέρου ἀπομένοντος τμήματος τοῦ κύκλου. Χάριν αὐτῶν ἔπειτα ἐποθετοῦντο ξύλινα ἐδῶλια εἰς σχῆμα ἡμικυκλίου καὶ ὄλονεν ὑψηλότερα ἐφ' ὅσον ἀπεμακρύνοντο ἀπὸ τὴν ὀρχήστραν, ὥστε οἱ καθήμενοι εἰς τὰς ὀπισθεν σειρὰς νὰ μὴ ἐνοχλῶνται ὑπὸ τῶν καθημένων πρὸ αὐτῶν.

Ὅντα τὸ ἀρχαῖον θέατρον ἀπηρτίσθη ἀπὸ τρία μέρη: τὴν ὀρχήστραν, ὅπου ἐγίνετο ἡ παράστασις, τὴν σκηνήν, ἐντὸς τῆς ὁποίας

μετημφιέννυτο οἱ ὑποκριταί, καὶ τὸ κυρίως θέατρον, τὸ προσωρισμένον διὰ τοὺς θεατὰς· τὸ κυρίως θέατρον ἐλέγεται καὶ κοῖλον λόγῳ τοῦ σχήματός του.

Ἡ πρὸς τοὺς θεατὰς πλευρὰ τῆς σκηνῆς εἰκονίζεε κατὰ κανόνα τὴν πρόσωπον ἀνακτόρου ἢ ναοῦ, εἶχε δὲ μίαν ἢ τρεῖς θύρας, διὰ τῶν ὁποίων εἰσῆρχοντο εἰς τὴν ὀρχήστραν οἱ ὑποκριταί οἱ ὑποδνόμενοι πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ὑπετίθετο ὅτι εὐρίσκοντο ἐντὸς τοῦ ἀνακτόρου (ἢ τοῦ ναοῦ). Ἐπειδὴ ὅμως αἱ ὑποθέσεις τῶν δραμάτων δὲν ἐξειλίσσοντο πάντοτε πρὸ ἀνακτόρων ἢ ναῶν, ἐπενοήθη σὺ τῷ χρόνῳ (ἐπὶ Σοφοκλέους) ἡ θεατρικὴ ζωγραφικὴ, ἡ σκηνογραφία, καὶ κατασκευάζοντο μεγάλοι πίνακες εἰκονίζοντες δάσος, ἀκτὴν, στρατόπεδον κ. ἄ., οἱ ὅποιοι ἐτοποθετοῦντο εἰς τὴν πρόσωπον τῆς σκηνῆς.

Μεταξὺ τοῦ κοίλου καὶ τῆς σκηνῆς ἀφήνοντο, ὁ εἰς δεξιά, ὁ ἄλλος ἀριστερά, δύο διάδρομοι, αἱ πάροδοι· δι' αὐτῶν εἰσῆρχοντο εἰς τὴν ὀρχήστραν ὁ Χορὸς καὶ τὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα ὑπετίθετο ὅτι ἤρχοντο ἔξωθεν καὶ ὄχι ἐκ τοῦ ἀνακτόρου (ἢ τοῦ ναοῦ). Ἄν ἐν πρόσωπον εἰσῆρχετο διὰ τῆς δεξιᾶς ὡς πρὸς τὸν θεατὴν παρόδου, ὑπετίθετο ὅτι ἤρχετο ἐκ τῆς πόλεως ἢ ἐκ τῶν λιμένων, ἂν διὰ τῆς ἀριστερᾶς, ὑπετίθετο ὅτι ἤρχετο ἐκ τῶν ἀγρῶν ἢ ἐκ τῆς ξένης.

Εἰς τὰς Ἀθήνας αἱ παραστάσεις ἐγίνοντο ἐντὸς τεμένους τοῦ Ἐλευθερέως Λιονύσου κειμένου ὑπὸ τὴν ρωμαϊοτολικὴν πλευρὰν τῆς Ἀκροπόλεως. Ἀλλὰ κατὰ τὸν 5. αἰῶνα, ἦτοι κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς τῆς τραγωδίας, μόνιμον θέατρον, ἐκτὸς τῆς ὀρχήστρας, δὲν ὑπῆρχεν. Ἡ ξυλὴν σκηνὴ καὶ τὰ ξύλινα ἐδῶλια ἐστήνοντο δι' ἐκάστην παράστασιν. Μόνον περὶ τὰ τέλη τοῦ 5. αἰῶνος ἤρχισεν ἡ κατασκευὴ λιθίνων ἐδωλίων.

Τὸν 4. αἰῶνα ὅλα τὰ ἐδῶλια ἔγιναν λίθινα, ἐκτίσθη δὲ καὶ λιθινὴ σκηνή. Ὁ ῥήτωρ Ἀνκοῦργος, ὅστις διεχειρίσθη μὲ σύνεσιν καὶ ἱκανότητα τὰ οἰκονομικὰ τῆς πόλεως κατὰ τὰ ἔτη 338-326, ἀπεπεράτωσε τὴν κατασκευὴν τοῦ μόνιμου λιθίνου θεάτρου.

Τὸ θέατρον τοῦτο μεταρρυθμισθὲν ἀργότερον διατηρεῖται μέχρι σήμερον, ἀλλὰ δυστυχῶς ὄχι ἀκέραιον εἶναι τὸ λεγόμενον διονυσιακὸν θέατρον τῶν Ἀθηνῶν.

Τὸ κοῖλόν του, ἡμικυκλικόν, ἀπετελεῖτο ἀπὸ 78 ἐπαλλήλους σειρὰς ἐδωλίων, πολλὰ τῶν ὁποίων ἦσαν σκαλισμένα εἰς τοὺς βράχους τῆς Ἀκροπόλεως. Εἰς τὴν πρώτην σειρὰν ἦσαν οἱ μαρμάρειοι θρόνοι τῶν ἐπισήμων, τὴν τιμητικωτέραν δὲ θέσιν εἶχεν ὁ ἱερεὺς τοῦ Ἐλευθερέως

Διόνυσον ὁ θρόνος του, ὅπως καὶ πολλοὶ ἄλλοι, σφύζεται, φέρει δὲ ἀναγλύφους παραστάσεις. Δύο διαζώματα ὀριζόντια ἐχωρίζον τὸ κοῖλον εἰς τρεῖς ζώνας, διὰ τὰ ἐδωλύεται ἡ κυκλοφορία τῶν θεατῶν. Τὰς σειρὰς τῶν ἐδωλίων διέκοπτον κλίμακες, διὰ τῶν ὁποίων οἱ θεαταί, ἀφοῦ πρῶτον διὰ τῶν παρόδων εἶχον περάσει εἰς τὴν ὀρχήστραν, ἀνήρχοντο εἰς τὰς ὑψηλότερας θέσεις. Τὰ μεταξὺ τῶν κλιμάκων σφηνοειδῆ τμήματα ἐλέγοντο κερκίδες.

Κατὰ μῆκος τοῦ πρὸς τοὺς θεατὰς τοίχου τῆς σκηνῆς ἐκτίσθη στενή, ἀλλ' ἀρκετὰ ὑψηλὴ ἐξέδρα, τὸ λογεῖον· τοῦτο κατέλαβε μέρος τῆς ὀρχήστρας, ἢ ὁποία οὕτω ἔπαυσε νὰ εἶναι ἐντελῶς κυκλική. Ἐπὶ τοῦ λογείου ἔπαιζον οἱ ὑποκριταί, οἱ ὁποῖοι ἐχωρίσθησαν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἀπὸ τὸν Χορόν. Πότε ἔγινεν ἡ μεταρρύθμισις αὕτη δὲν εἶναι γνωστόν· πάντως κατὰ τοὺς κλασικοὺς χρόνους λογεῖον δὲν ὑπῆρχεν ἢ ὀρχήστρα ἦτο τότε πλήρης κύκλος, ὅλη δὲ ἡ παράστασις διεξήγετο ἐπ' αὐτῆς. Ἐκτὸς τοῦ λογείου ὑπῆρχε καὶ θεολογεῖον, εἶδος ἐξώστων παρὰ τὴν στέγην τῆς σκηνῆς, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐνεφανίζοντο θεοί*.

Ἐντὸς τῆς μονίμου πλέον σκηνῆς ἐφυλάσσοντο τὰ ἀπλᾶ μηχανήματα τοῦ θεάτρου, τὰ ὁποῖα εἶχον ἐπινοήσει οἱ ἀρχαῖοι. Τὰ κυριώτερα τούτων ἦσαν: α') ἡ μηχανὴ ἢ αἰώρημα, εἶδος γεράνου, ὁ ὁποῖος παρουσίαζε θεοὺς αἰωρουμένους (θεοὺς ἀπὸ μηχανῆς), β') αἰπερῖακτοι, δύο ξύλινοι, ἐκατέρωθεν τῆς σκηνῆς τοποθετημένοι πρισματικοὶ στῦλοι, οἱ ὁποῖοι περιστρεφόμενοι περὶ ἄξονα παρουσίαζον τοὺς ἐπ' αὐτῶν στερεωμένους ἐξωγραφημένους πίνακες, ὁσάκις ἦτο ἀνάγκη νὰ ἀλλάξη ἡ σκηνογραφία, γ') τὸ ἐκκύκλημα, μηχανικῶς μετακινούμενον τροχοφόρον δάπεδον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου παρουσίαζον εἰς τοὺς θεατὰς ὁμοιώματα νεκρῶν (διότι σπανιώτατα εἰς τὸ ἀρχαῖον θέατρον παριστάνετο φόνος ἢ αὐτοκτονία πρὸ τῶν ὀμμάτων τῶν θεατῶν).

Ἡ ἀκουστικὴ τῶν ἀρχαίων θεάτρων προκαλεῖ τὸν θαυμασμόν τῶν

* Ὡς μέλος ἀρχιτεκτονικὸν τοῦ ἀρχαίου θεάτρου ἀναφέρεται καὶ τὸ προσηνιον, ἀλλὰ τί ἦτο τοῦτο ἀσφισθητεῖται. Μερικοὶ νομίζον ὅτι εἶναι τὸ αὐτὸ μὲ τὸ λογεῖον, ἄλλοι ἢ πρὸς τὴν ὀρχήστραν πλευρὰ αὐτοῦ, ἥτις (εἰς τὸ διονυσιακὸν θέατρον τῶν Ἀθηνῶν) ἀπετελεῖτο ἀπὸ σειρᾶν ἰωνικῶν ἡμικιονίων βασταζόντων θρυγῶν τοῦ αὐτοῦ ὅυθμοῦ καὶ τῶν ὁποίων τὰ μεταστύλια ἔφρασσον ξύλινοι ἐξωγραφημένοι πίνακες, ἄλλοι ξύλινον διάφραγμα ὑψούμενον πρὸ τῆς σκηνῆς καὶ ἄλλοι τέλος ὁ πρὸς τὴν ὀρχήστραν τοίχος τῆς σκηνῆς.

ἐπισκεπτομένων αὐτά· τὰ λεγόμενα εἰς τὴν δοχήστραν, ἀκόμη καὶ ὄχι μεγαλοφώνως, ἀκούονται καθαρὰ ἀπὸ τὸν καθημένους καὶ εἰς τὰς ὑψηλότερας σειράς.

Τὰ ἐστεγασμένα θέατρα ἐκαλοῦντο ᾧ δεῖα, ἐγίνοντο δὲ ἐντὸς αὐτῶν κατὰ τοὺς παλαιότερους χρόνους μόνον μουσικαὶ ἐκτελέσεις καί, ὡς θὰ ἴδωμεν κατωτέρω, δραματικοὶ προάγωνες, βραδύτερον ὁμως καὶ θεατρικαὶ παραστάσεις. Τὸ καλύτερον διατηρούμενον ἐξ αὐτῶν εἶναι τὸ ᾧ δεῖον, τὸ ὁποῖον ἐχάρισεν εἰς τοὺς Ἀθηναίους περὶ τὸ 160 μ.Χ. ὁ Ἡρώδης ὁ Ἀττικός.

Χρόνος καὶ τρόπος τῶν παραστάσεων. Μόνον εἰς ὠρισμένας ἑορτὰς τοῦ Διονύσου ἐδιδάσκοντο, ὡς εἶπομεν, τραγωδία, εἶχε δὲ ἡ διδασκαλία αὐτῶν ἀγωνιστικὸν χαρακτῆρα.

Πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου ἤγοντο εἰς τὴν Ἀττικὴν τέσσαρες ἑορταί· περὶ τὰ τέλη Δεκεμβρίου (κατὰ μῆνα Ποσειδεῶνα) τὰ μικρὰ ἢ κατ' ἀγροὺς Διονύσια, μετὰ ἓνα μῆνα τὰ Ἀθήναια, ἀργότερον τὰ Ἀνθεστήρια καὶ τέλος περὶ τὰ τέλη Μαρτίου (κατὰ μῆνα Ἐλαφηβολιῶνα) τὰ μεγάλα ἢ ἐν ἄστει Διονύσια.

Κατὰ τὰ Ἀνθεστήρια* δὲν ἐδιδάσκοντο δράματα. Κατὰ τὰ μικρὰ Διονύσια ἐγίνετο εἰς τοὺς δήμους τῆς Ἀττικῆς ἐπανάληψις παλαιότερων τραγωδιῶν. Νεαὶ τραγωδίαὶ ἐδιδάσκοντο κατὰ τὰ Ἀθήναια (ἀπὸ τοῦ 433), λαμπρότερον δὲ καὶ ἐπισημότερον κατὰ τὰ ἐν ἄστει Διονύσια (ἤδη ἀπὸ τοῦ 534).

Τὰ ἐν ἄστει Διονύσια ἐωρτάζοντο ἐπὶ ἕξ ἡμέρας, ὧν αἱ τρεῖς τελευταῖαι διετίθεντο διὰ τοὺς δραματικούς ἀγῶνας· τὴν ἐποπιεῖαν αὐτῶν εἶχεν ὁ ἐπώνυμος ἄρχων.

Ὁ ποιητὴς ἐπιθυμῶν καὶ μετᾴσχη τοῦ ἀγῶνος ὑπέβαλλεν εἰς τὸν ἀρχοντα τρεῖς τραγωδίας καὶ ἐν σατυρικὸν δράμα καὶ ἤτιτι χορόν. Ὁ ἀρχων μελετῶν τὰ ἔργα, συμβουλευόμενος δὲ καὶ πρόσωπα, ὧν ἕξιμα τὴν γνώμην, ἐδίδου χορόν, καὶ οὕτω παρεῖχε τὸ δικαίωμα τῆς συμμετοχῆς εἰς τὸν ἀγῶνα εἰς τρεῖς ποιητὰς ἐκ τῶν ὑποβαλόντων αἰτήσεις. Εἰς τοὺς ποιητὰς τούτους ἐδίδετο ἀμοιβὴ ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου, ἐκ τοῦ ὁποῖου ἐπληρῶνοντο καὶ οἱ ὑποκριταί,

* Βλ. περὶ αὐτῶν τὰς εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου ἐξηγητικὰς σημειώσεις ἐν λέξει χοήρης.

τρεις δι' ἕκαστον ποιητήν. Τὰ μεγαλύτερα ὁμως ἔξοδα ἦσαν τὰ ἀπαιτούμενα διὰ τὸν Χορὸν καὶ ταῦτα ἀνελάμβανον ἑκάστοτε τρεῖς πλούσιοι Ἀθηναῖοι, οἱ χορηγοί, ὑπὸ τοῦ ἀρχοντος καθ' ὑπόδειξιν τῶν φυλῶν δοριζόμενοι ἢ χορηγία ἦτο μία τῶν λειτοουργιῶν, αἱ ὁποῖαι ἦσαν βαρεῖα ἀλλὰ καὶ πολὺ τιμητικὴ ἔμμεσος φορολογία. Διὰ κλήρον ὠρίζετο μετὰ τίνος ποιητοῦ θὰ συνειργάζετο ἕκαστος τῶν τριῶν χορηγῶν.

Ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τοῦ ἀγῶνος ἐγίνετο καὶ ὁ προκαταρκτικὸς κατάλογος τῶν κριτῶν· τὰ ὀνόματα 500 Ἀθηναίων, 50 ἕξ ἑκάστης τῶν 10 φυλῶν, ἐγράφοντο εἰς πινακίδια, τὰ ὁποῖα ἐρρίπτοντο εἰς 10 ὕδριας, μίαν δι' ἑκάστην φυλὴν αἱ ὕδρια ἐσφραγίζοντο καὶ ἐφνύλασσοντο εἰς τὸν ὀπισθόδομον τοῦ Παρθενῶνος.

Δύο ἡμέρας πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐορτῶν οἱ τρεῖς προκριθέντες ποιηταί, ἐστεφανωμένοι, ἀκολουθούμενοι ὑπὸ τῶν ὑποκριτῶν καὶ τῶν χορευτῶν τῶν ἔργων των, ἐστεφανωμένων καὶ αὐτῶν ἀλλ' ἄνευ προσωπειῶν καὶ θεατρικῶν στολῶν, προσήρχοντο εἰς τὸ ᾠδεῖον, θέατρον ἐστεγασμένον προσωρισμένον διὰ μουσικὰς ἀκροάσεις. Ἐκεῖ συνηθοῦζοντο οἱ Ἀθηναῖοι, διὰ νὰ παρακολουθήσουν τὸν λεγόμενον πρῶτον αἰῶνα. Οἱ ποιηταί, ἕκαστος μετὰ τοῦ ὀμίλου του, ἀνῆρχοντο κατὰ σειρὰν εἰς τὴν ἐν τῷ ᾠδεῖῳ ἐξέδραν καὶ παρῆχον εἰς τὸ κοινὸν πληροφορίας περὶ τῶν ἔργων των, τὰ ὁποῖα ἐπρόκειτο νὰ παιχθοῦν, ἀνεκοῖνον τοὺς τίτλους καὶ τὰς ὑποθέσεις των, παρουσίαζον δὲ καὶ τοὺς ὑποκριτὰς, οἱ ὁποῖοι θὰ ὑπεδύοντο τὰ διάφορα πρόσωπα.

Τέλος, τὴν τετάρτην ἡμέραν τῶν μεγάλων Διονυσίων, ἐγίνετο ἐναρξὶς τῶν παραστάσεων. Οἱ θεαταὶ προσήρχοντο πολὺ ἔνωρίς, πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, εἰσῆρχοντο εἰς τὸ θέατρον καὶ κατελάμβανον τὰς θέσεις των· τὰς παραστάσεις παρηκολούθουν καὶ γυναῖκες ἀλλ' ἀπὸ ἰδιαιτέρας κερκίδας. Ἡ εἴσοδος κατ' ἀρχὰς ἦτο ἐλευθέρα, ἔπειτα ὁμως ἐπετρέπετο μόνον δι' εἰσιτηρίων, σὺμβόλων, τὸ ἀντίτιμον τῶν ὁποίων κατεβάλλετο εἰς τὸν ἐργολάβον τοῦ θεάτρου, τὸν θεατρῶν ἡν. Ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ θέατρον ἐθεωρεῖτο, ὅπως καὶ ἦτο πράγματι, κέντρον ὑψηλῆς πνευματικῆς ἀπολαύσεως καὶ σπουδαῖον μέσον ἠθικῆς ἐξυψώσεως τοῦ λαοῦ καὶ ἐπειδὴ ἐθεωρεῖτο ἄδικον νὰ ἀπέχουν αὐτοῦ οἱ πολῖται οἱ δυσκολευόμενοι νὰ πληρώσουν τὸ εἰσιτήριον, ἀπεφασίσθη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Περικλέους νὰ παρέχεται εἰς τοὺς ἀπορωτέρους τὸ πρὸς τοῦτο ἀπαιτούμενον χρηματικὸν ποσὸν ἐκ τοῦ δημοσίου τα-

μείον· ταῦτα εἶναι τὰ λεγόμενα θεωρικά. Βραδύτερον τὰ θεωρικά ἐλάμβανον πάντες οἱ πολῖται.

Ἀστυνομικὰ καθήκοντα ἐν τῷ θεάτρῳ ἐξετέλουν οἱ ῥαβδοῦχοι.

Ἀπὸ τὴν Ἀκρόπολιν ἐκομίζοντο εἰς τὸ θέατρον αἱ δέκα ὕδρια αἱ περιέχουσαι τοὺς κλήρους μὲ τὰ ὀνόματα τῶν ὑποψηφίων κριτῶν, ἀπεσφραγίζοντο καὶ ἐξ ἐκάστης αὐτῶν ἐξήγετο εἰς κλήρος· οὕτω κατηγιζέτο δεκαμελὴς κριτικὴ ἐπιτροπὴ. Οἱ κληρωθέντες ἐλάμβανον ἀνὰ ἓν πινακίδιον, διὰ νὰ γράφουν ἐπ' αὐτῶν τὴν γνώμην των, καὶ κατελάμβανον τὰς θέσεις των.

Ἔπειτα ἤρχε ἡ σάλπιγξ καὶ ὁ κήρυξ ἐξεφώνει τὸ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ, τοῦ ὁποίου τὰ ἔργα θὰ ἐπαίζοντο τὴν πρώτην ἡμέραν· καὶ τοῦτο ὠρίζετο διὰ κλήρου. Τὰς ἐπομένας δύο ἡμέρας θὰ ἐπαίζοντο αἱ τετραλογίαί των δύο ἄλλων ποιητῶν, πάλιν κατὰ τὴν σειρὰν τῆς κληρώσεως.

Καὶ οὕτως ἤρχιζεν ἡ παράσιαις τῆς πρώτης τραγωδίας, καθ' ἣν ὦραν περίπου ἀνέτελλεν ὁ ἥλιος. Οἱ ὑποκριταὶ ἐνεφανίζοντο εἰς τὴν ὀρχήστραν ἐνδεδυμένοι πολυτελῶς. Ἐφρόντιζον νὰ εἶναι ἡ μεταμφιέσις των παράδοξος, ὥστε καὶ αὐτὴ νὰ συντελῇ εἰς τὸ νὰ ἀπομακρύνωνται οἱ θεαταὶ ἀπὸ τὴν πεζὴν πραγματικότητα καὶ νὰ μεταφέρωνται εἰς τοὺς μυθικοὺς κόσμους τῆς τραγωδίας. Ἐφερον κοθόρουσ, ὑποδήματα μὲ ὑψηλὰ κατῦματα, καὶ ὑπὸ τὰ φορέματά των διάφορα παρεμίσματα (προστερνίδια, προγαστριδία), ὥστε νὰ φαίνωνται μεγαλοσωμότεροι, ὅπως ἐφανιάζετο ὁ λαὸς τοὺς ἥρωας. Ἡ περιβολὴ των ἦτο βεβαίως ἀνάλογος πρὸς τὸ πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ὑπεδύοντο, ἐν γένει ὁμως οἱ χιτῶνές των ἦσαν ποδήρεις μὲ χρωματιστὰς κατακορῦφους ἄβαθῶσεις καὶ χειριδωτοί, οἱ δὲ μανδύαι κεκοσμημένοι διὰ κεντημάτων, ταινιῶν κλπ. Τὰ πρ ο σ ω π ε ῖ α—τὸ πανόρχαιον καὶ ἀπαραίτητον τοῦτο στοιχεῖον πάσης διονυσιακῆς τελετῆς—εἶχον μεγάλα ἀνοίγματα διὰ τὸ στόμα καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ μὲ ἄδρας γραμμὰς ἐξωγραφημένα τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν διαφόρων προσώπων τοῦ δράματος. Τὰ γυναικεῖα πρόσωπα ὑπεδύοντο ἄνδρες.

Ὁ Χορὸς ἦτο ἐνδεδυμένος ἀπλούστερον. Εἰσήρχετο προηγουμένον αἰλητοῦ εἰς τὴν ὀρχήστραν ἢ κατὰ στοίχους (μέτωπον 3, βάθος 5) ἢ κατὰ ζυγὰ (μέτωπον 5, βάθος 3). Ὡστε ἦτο τετράγωνος καὶ ὄχι κυκλικός, ὅπως εἰς τὸν διθύραμβον.

Τὴν τρίτην ἡμέραν τῶν ἀγῶνων, ἀφοῦ ἐτελείωνεν ἡ ἐκτέλεσις καὶ τῆς τρίτης τετραλογίας, οἱ δέκα κριταὶ ἔγραφον τὴν γνώμην των ἐπὶ

τῶν πινακιδίων των, ἀλλ' ἔπειτα ἐκκληροῦντο οἱ πέντε μόνον ἐξ αὐτῶν, οἵτινες καὶ ἀπεφάνοντο ὀριστικῶς περὶ τοῦ ἀποτελέσματος τοῦ ἀγῶνος ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐπὶ τῶν πινακιδίων ἀναγεγραμμένης γνώμης των. Τὸ ἀποτέλεσμα ἀνεκοινοῦτο ἀμέσως διὰ τοῦ κήρυκος.

Τὸ βραβεῖον ἦτο ἀπλοῦς στέφανος κισσοῦ, ἀλλ' ἡ δόξα μεγάλη. Ἐκτὸς τοῦ νικῆσαντος ποιητοῦ ἔστεφανοῦτο καὶ ὁ χορηγός του.

Τῶν δραματικῶν ἀγῶνων ἐκρατοῦντο ἐπίσημα πρακτικὰ: Τὰ ὀνόματα τῶν ποιητῶν, τῶν χορηγῶν καὶ τῶν πρωταγωνιστῶν, οἱ τίτλοι τῶν ἔργων καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς κρίσεως ἐχαράσσοντο ἐπὶ πλακῶν, αἱ ὁποῖα κατετίθεντο εἰς τὸ δημόσιον ἀρχεῖον· αἱ ἐπιγραφαὶ αὐταὶ ἐκαλοῦντο διδασκαλίαι.

Οἱ πρόδρομοι τῶν μεγάλων τραγικῶν. Ὁ Θέσπις ἦτο ὁ πρῶτος τραγικός ποιητὴς καὶ ὁ πρῶτος ὑποκριτής. Τῷ 534 ἐδιδάχθη διὰ πρώτην² φορὰν τραγωδίαν του κατὰ τὰ μεγάλα Διονύσια, τὰ ὁποῖα συνέστησε καὶ λαμπρῶς διωργάνωσεν εἰς τὰς Ἀθήνας ὁ Πεισίστρατος. Ἀναμφιβόλως ὁμοῦ καὶ πρὸ τῆς ἐπισήμου ταύτης ἀναγνωρίσεως τῆς νέας τέχνης ὁ Θέσπις θὰ ἐδίδαξε κατὰ τὰ ἀγροτικά Διονύσια τραγωδίας του εἰς τὸν τόπον τῆς γεννήσεώς του, τὴν Ἰκαρίαν, ἴσως δὲ καὶ εἰς ἄλλους δήμους τῆς Ἀττικῆς.

Ὀλίγον νεώτερος τοῦ Θεσπίδος ἦτο ὁ Χοιρίλος, περὶ τοῦ ὁποίου γνωρίζομεν μόνον ὅτι ἔγραψε πολλὰ ἔργα.

Ὁ μαθητὴς τοῦ Θεσπίδος Φρόνιχος ἔγραψεν ἔκτος τῶν μὲ μυθικὸν περιεχόμενον τραγωδιῶν του καὶ δύο τραγωδίας μὲ ὑποθέσεις ἐλλημμένας ἀπὸ τὴν σύγχρονόν του πραγματικότητα, τὴν Μιλήτιον ἄλωσιν καὶ τὰς Φοινίσσας. Εἰς τὴν πρώτην παρουσίαζε πρὸ τῶν δμμάτων τῶν συμπολιτῶν του τὴν συμφορὰν τῆς Ἰωνικῆς πόλεως, ἣτις κατεστράφη ὑπὸ τῶν Περσῶν τῷ 494, τόσον δὲ ἐταράχθησαν οἱ Ἀθηναῖοι ἀπὸ τὸ θλιβερὸν θέαμα, ὥστε ὄχι μόνον ἀπηγόρευσαν τὴν ἐπανάληψιν τοῦ ἔργου, ἀλλ' ἐπέβαλον καὶ πρόστιμον εἰς τὸν ποιητὴν, διότι ὑπέμνησεν εἰς αὐτοὺς «οἰκεῖα κακά». Μὲ τὰς Φοινίσσας ὁμοῦ ἔλαβε τῷ 476 τὸν στέφανον τῆς νίκης. Τὸν Χορὸν τοῦ ἔργου ἀπετέλουν γυναῖκες ἐκ Φοινίκης (ἐξ οὗ καὶ ὁ τίτλος) εὐρισκόμεναι εἰς τὸ ἀνάκτορον τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν, ὑπόθεσις του δὲ ἦτο ὁ ἐν Περσίᾳ ἀντίκτυπος τῆς ἐν Σαλαμῖνι νίκης τῶν Ἑλλήνων. Τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν ἐπραγματεύθη μετ' ὀλίγα ἔτη ὁ Αἰσχύλος εἰς

τοὺς Πέρσας του, τὸ μόνον, ὡς εἴπομεν, μέχρις ἡμῶν διασωθὲν ἱστορικὸν δράμα.

Ὁ Πρωτῖνας ἔγραψε καὶ τραγωδίας, ἀλλὰ περισσότερον ἡσχολήθη μὲ τὸ σατυρικὸν δράμα. Ἦτο Πελοποννήσιος, ἐκ Φλειούντος, ἔδρασε ὁμῶς καὶ αὐτὸς ἐν Ἀθήναις.

Πάντα τὰ ἔργα τῶν ποιητῶν τούτων ἀπωλέσθησαν ἐκτὸς ἐλαχίστων ἀποσπασμάτων.

Ὁ Αἰσχύλος καὶ ὁ Σοφοκλῆς. Ὁ Αἰσχύλος ἐγεννήθη εἰς τὴν Ἐλευσίνα τῷ 525. Κατὰ τοὺς Περσικοὺς πολέμους ἐπολέμησεν ἥρωικῶς εἰς τὸν Μαραθῶνα καὶ τὴν Σαλαμίνα. Περὶ τὰ μέσα τῆς μεταξὺ τῶν δύο τούτων μαχῶν δεκαετίας ἐνίκησε διὰ πρώτην φοράν εἰς ἀγῶνα δραματικόν. Ἐκ τῶν πολλῶν τραγωδιῶν του σώζονται μόνον ἑπτὰ: αἱ Ἰκέτιδες, τὸ ἀρχαιότερον ἀπὸ τὰ περισωθέντα ἀρχαῖα δράματα, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀρχαιώτερον, μὲ ἀφθονοὺς καὶ δεσπῶν τὸ λυρικὸν στοιχεῖον, οἱ Πέρσαι, οἱ Ἐπὶ τὰ ἐπὶ Θήβας, ὁ Προμηθεύς, ὁ Ἀγαμέμνων, αἱ Χορηφοὶ καὶ αἱ Ἐὐμενίδες· αἱ τρεῖς τελευταῖαι τραγωδίαὶ ἀποτελοῦν μίαν τριλογίαν, τὴν Ὁρέστειαν, μὲ ἐνιαίαν ὑπόθεσιν: τὸν φόνον τοῦ ἐκ Τροίας ἐπανακάμψαντος Ἀγαμέμνονος, τὴν ἐκδίκησιν τοῦ υἱοῦ τοῦ Ὁρέστου, τὴν ὑπὸ τῶν Ἐρινύων καταδίωξιν τοῦ Ὁρέστου καὶ τὴν ἀθώωσίν του εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον. Κατὰ τοὺς παλαιότερους χρόνους τοιαῦται τριλογίαὶ παριστάνοντο πάντοτε καὶ τὸ συνοδεῦον αὐτὰς σατυρικὸν δράμα ἀπὸ τὸν αὐτὸν μῦθον ἠντλεῖ τὴν ὑπόθεσίν του. Ἐπεὶ ὁμῶς ἡ ἐνότις αὕτη δὲν ἦτο ὑποχρεωτικὴ. Οἱ ποιηταὶ μετεῖχον τοῦ ἀγῶνος μὲ τρεῖς τραγωδίας καὶ ἐν σατυρικὸν δράμα, ἀλλ' αἱ ὑποθέσεις ἐπιτρέπετο νὰ λαμβάνωνται ἀπὸ διαφόρους μύθους.

Ἡ φήμη τῆς νέας τέχνης ἐνωρὶς διεδόθη πέραν τῶν ὁρίων τῆς Ἀττικῆς. Ὁ Αἰσχύλος ἐκλήθη ὑπὸ τοῦ τυράννου τῶν Συρακουσῶν Ἰέρωνος εἰς Σικελίαν, ὅπου καὶ ἐδίδαξε μερικὰ ἔργα του. Ἀπέθανε τῷ 456 ἐν Γέλα τῆς Σικελίας, ὅπου εἶχε μεταβῆ διὰ τρίτην φοράν.

Αἱ τραγωδίαὶ του καὶ σήμερον ἀναβιβάζονται εἰς τὸ θέατρον συγκλονίζουσι τοὺς θεατὰς μὲ τὴν βαθεῖαν θρησκευτικότητα, ἡ ὁποία τὰς διαπνέει, μὲ τὸ ὕψος τῶν διανοημάτων καὶ τὴν τιτανικὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς ἐκφράσεως, μὲ τὴν λάμπην τοῦ λυρισμοῦ καὶ τῶν εἰκόνων.

Ὁ Σοφοκλῆς ἐγεννήθη εἰς τὸν Κολωνὸν τῷ 496. Μετὰ τὴν ναυμα-

90-420
 910-420
 910-420
 910-420

χίαν τῆς Σαλαμῖνος (480) ἠγήθη τοῦ Χοροῦ τῶν ἐφήβων, ὁ ὁποῖος ἔλαβε μέρος εἰς τὸν ἑορτασμόν τῆς νίκης.

Ἦτο ὠραῖος, εὐγενής, ἀνοικτόκαρδος, εὐσεβής, φιλόπατρις, τέλειος τύπος ἀνδρὸς καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ. Οἱ Ἀθηναῖοι πολὺ τὸν ἠγάπουν καὶ τὸν ἐξετίμων καὶ ἀνέθεσαν εἰς αὐτὸν ὑψηλὰ δημόσια λειτουργήματα.

Ὡς ποιητῆς ἀνεδείχθη πολλὰκις νικητῆς. Ἀπέθανεν ἐνενηκοντούτης μὲ ἀκμαίαις μέχρι τέλους τὰς πνευματικὰς του δυνάμεις. Ἀπὸ τὰ 123 ἔργα, τὰ ὁποῖα ἔγραψε, σφύζονται μόνον ἐπὶ τραγωδίαι: *Αἶας*, *Ἀντιγόνη*, *Οἰδίπους τύραννος*, *Ἡλέκτρα*, *Τραχίνιαί*, *Φιλοκτήτης*, *Οἰδίπους ἐπὶ Κολωνῶ* καὶ ἐν σατυρικὸν δράμα, ἀλλ' ὄχι δλόκληρον, οἱ *Ἰχθυεῖται*.

Ὁ Σοφοκλῆς εἶναι ἀντιέρβλητος εἰς τὴν σκηρικὴν οἰκονομίαν, δηλ. τὴν σύνθεσιν, τὴν ἀρχιτεκτονικὴν τοῦ δράματος, καὶ κυρίως εἰς τὴν διαγραφὴν τῶν χαρακτήρων, τὴν ἠθογραφίαν, ὅπως ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι ἢ ἐξέλιξις τοῦ μύθου παρ' αὐτῶ καθορίζεται ἀπὸ τοὺς χαρακτῆρας τῶν δρώντων προσώπων. Ἐπραγματοποίησεν εἰς τὴν τραγωδίαν τὸ ἰδεῶδες τοῦ ἐγενοῦς καὶ ἠρέμου μεγαλείου, τοῦ μέτρου καὶ τῆς ἀρμονίας. Εἶναι διὰ τὴν ποίησιν ὅτι εἶναι διὰ τὴν πλαστικὴν ὁ Φειδίας.

Ὁ βίος καὶ τὸ ἔργον τοῦ Εὐριπίδου. Ὅπως ὁ Θεόπυς, ὁ Χοιρίλος, ὁ Φρόνιχος, ὁ Αἰσχύλος, ὁ Σοφοκλῆς, οὕτω καὶ ὁ Εὐριπίδης ἦτο Ἀθηναῖος. Ἐγεννήθη εἰς τὴν Σαλαμίνα, ἦτο ὁμοῦς ἐγγεγραμμένος εἰς τὸν δῆμον τῶν Φλυέων, παρὰ τὸ σημερινὸν Χαλάνδριον. Ὁ πατὴρ του ὠνομάζετο Μνήσαρχος, ἡ δὲ μήτηρ του Κλειτώ.

Οἱ κωμικοὶ ποιηταί, οἱ ὁποῖοι ἐμίσουν τὸν Εὐριπίδην, ἔσκωπτον αὐτὸν λέγοντες ὅτι ὁ πατὴρ του ἦτο κάπηλος, δηλ. μεταπράτης, ἡ δὲ μήτηρ του πωλήτρια λαχάνων. Ταῦτα δὲν εἶναι ἀληθῆ. Ὁ Μνήσαρχος ἦτο εὐπόρος γεωκτίμων, εἶχε δὲ καὶ εἰς τὴν Σαλαμίνα κτήμα' οὕτω ἠδυνήθη ἀνέτως νὰ ἐπιμεληθῆ τῆς ἀνατροφῆς τοῦ υἱοῦ του.

Περὶ τοῦ χρόνου τῆς γεννήσεως τοῦ ποιητοῦ ὑπάρχουν ἀμφιβολαί. Κατὰ τινὰς ἀρχαίας πληροφορίας ἐγεννήθη κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἐν Σαλαμίνι ναυμαχίας, 20 Σεπτεμβρίου 480. Ὁ Αἰσχύλος, ἀηρ 45 ἐτῶν, ἠγωνίσθη τότε διὰ τὴν νίκην, εἰς τὸν ἑορτασμόν τῆς ὁποίας ἔλαβε μέρος ὁ δεκαεξαετής Σοφοκλῆς ἐπὶ κεφαλῆς χοροῦ δημῶν. Οὕτω τὰ ὀνόματα τῶν τριῶν μεγάλων τραγικῶν ἐνοῦνται περὶ τὸ περίλαμπρον ἐκείνο γεγονός τῆς ἱστορίας μας. Κατ' ἄλλην ὁμοῦς ἀρχαίαν πηγὴν ἐγεννήθη τῷ 485.

Τὴν Σαλαμῖνα ἐπεσκέπτετο ἔπειτα συχνὰ ὁ Εὐριπίδης καὶ ἐπὶ ὧρας μακρὰς ἐμελέτα καὶ ἔγραφεν ἐντὸς ἔρημικοῦ σπηλαίου εἰς μίαν ἀκτὴν τῆς νήσου. Ὅτι ἡ θάλασσα ἦτο εἰς αὐτὸν πολὺ οἰκεία καὶ ἀγαπητή, τὸ βλέπομεν ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν θαλασσιῶν εἰκόνων καὶ παρομοιώσεων τῶν ἔγκατεσπαρμένων εἰς τὰ ἔργα του. Ἐπίσης ἐγνώριζε καλῶς τὴν ζωὴν τῶν ναυτικῶν, τὴν ὁποίαν συχνότατα περιγράφει μὲ ἀκριβείαν καὶ πολλὰς λεπτομερείας. Οὕτω εἰς τὴν Ἰφιγένειαν ἐν Ταύροις εὐρίσκωμεν περιγραφὴν τῆς προσπαθείας Ἑλλήνων ναυτῶν νὰ ἀποπλεύσουν ἐκ λιμένος σκυθικοῦ ἀντιπαλαίοντες πρὸς τὸν ἀντίθενον ἄνεμον καὶ πρὸς τοὺς βαρβάρους, οἱ ὅποιοι ἐξήτουν νὰ ἐμποδίσουν τὸν ἀπόπλουον.

Κατὰ τὴν νεανικὴν του ἡλικίαν ἐπεδόθη εἰς τὸν ἀθλητισμὸν καὶ διεκρίθη εἰς τὸ παγκράτιον καὶ τὴν πυγμαχίαν. Ἀργότερον ὁμως κατεδίκαζε τὰς ὑπερβολὰς τοῦ ἀθλητισμοῦ, διότι φαίνεται ὅτι πολλοὶ σύγχρονοὶ του Ἀθηναῖοι δὲν ἐτήρουν ὡς πρὸς τοῦτο τὸ πρέπον μέτρον. Εἰς ἕν ἀπὸ τὰ δράματά του, τὰς Τρωάδας (1211), ἐπαινεῖ τοὺς Τρῶας, οἱ ὅποιοι ἐτίμων, ὅπως λέγει, τὰς ἀρματοδρομίας καὶ τοὺς ἀγῶνας τοξοβολίας, ἀλλὰ χωρὶς ὑπερβολὰς, «οὐκ ἔς πλησμονὰς θηρώμενοι». Ἐπίσης ἐκαλλιέργησε τὴν ζωγραφικὴν.

Βαθυτέραν ἐπίδρασιν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Εὐριπίδου ἔσχεν ἡ ἐνασχόλησίς του εἰς τὴν φιλοσοφίαν. Ἦκουσε διδάσκοντα τὸν φιλόσοφον Ἀναξαγόραν, ἀνέγνωσε πλεῖστα βιβλία φιλοσόφων καὶ σοφιστῶν, ἐν οἷς καὶ τὰ τοῦ Πρωταγόρου καὶ τοῦ Προδίκου, τοὺς ὁποίους καὶ προσωπικῶς ἐγνώριζε, καὶ συνεδέθη διὰ φιλίας μὲ τὸν Σωκράτην, ὅστις, λέγουσιν, παρηκολούθει πάντοτε τὴν διδασκαλίαν τραγωδιῶν τοῦ φίλου του, ἐνῶ ἄλλως δὲν ἐσύχραζεν εἰς τὸ θέατρον. Εἶχεν ὁ Εὐριπίδης καὶ πλουσίαν βιβλιοθήκην, προᾶγμα σπάνιον εἰς τὴν ἐποχὴν του.

Πνεῦμα ἔρευνητικὸν καὶ ἀνήσυχον, ἐμελέτα διαρκῶς τὰ μεγάλα προβλήματα, τὰ ὁποῖα ἀπασχολοῦν τοὺς πλέον μορφωμένους Ἕλληνας κατὰ τὸ β' ἡμισυ τοῦ 5. αἰῶνος. Τί ἦσαν οἱ θεοί, τίς ἡ φύσις τοῦ ἀνθρώπου, τίνας αἱ μεγάλα ἀρεταί, τίνα τὰ καθήκοντα τῶν γυναικῶν κ.λπ. Διὰ τὸ πλῆθος τῶν φιλοσοφικῶν γνωμῶν, τὰς ὁποίας διετύπωνεν εἰς τὰς τραγωδίας του, ἀπεκλήθη ὁ ἀπὸ σκηνης φιλόσοφος.

Ἐπὶ τινων ἐνομίσθη ἀσεβής. Δὲν ἦτο βεβαίως φύσις βαθέως θρησκευτικῆς, ὅπως ὁ Αἰσχύλος καὶ ὁ Σοφοκλῆς· οὐ ὁμως ἦτο ἀσεβής, δὲν εἶναι ἀληθές. Ὁ Εὐριπίδης μελετῶν τοὺς μύθους, ἐκ τῶν ὁποίων ἦντιλε

τὰς ὑποθέσεις τῶν τραγωδιῶν του, εὑρίσκειν εἰς αὐτοὺς διηγήσεις ἀσυμβιβάστους πρὸς τὴν ὑψηλοτέραν καὶ φωτεινότεραν περὶ τοῦ θεοῦ ἀντίληψιν, τὴν ὅποιαν εἶχε σχηματίσει ὁ ἴδιος. Δὲν ἠδύνατο π.χ. νὰ δεχθῆ ὅτι ἡ Ἄρτεμις ἐπεθύμει νὰ θυσιάζον εἰς αὐτὴν ἀνθρώπους, ὅπως ἐγένετο εἰς τὴν χθόρα τῶν Ταύρων· ἐπίστευεν ὅτι οἱ Ταῦροι εἶχον ἄγρια ἔνστικτα, ἀπέδιδον δὲ τὰς ἀνθρωποκτονίας των εἰς θέλησιν τῆς θεᾶς, διὰ νὰ δικαιολογηθοῦν. Ἐπειδὴ ὅμως πολὺ συχνὰ ἐξέφραζεν εἰς τὰ δράματά του τοιαύτας γνώμας, οἱ προσκεκολλημένοι εἰς τὰς παλαιὰς παραδόσεις δυσήρεστοῦντο.

Ἐν γένει ὁ Εὐριπίδης, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν Αἰσχύλον καὶ τὸν Σοφοκλέα, δὲν ἦτο πολὺ συμπαθὴς εἰς τοὺς συγχρόνους του. Εἰς δραματικὸν ἀγῶνα κατῆλλε τὸ πρῶτον τῷ 455 καὶ ἔλαβε τὰ τρίτεια. Ἐνίκησε διὰ πρώτην φοράν τῷ 442, ἐνῶ δὲ ἔγραψεν 23 τετραλογίας, μόνον πεντάκις ἐνίκησεν. Οἱ κωμικοὶ ποιηταί, καὶ πρὸ πάντων ὁ Ἀριστοφάνης, διαρκῶς τὸν ἔσκωπον καὶ τὸν ἐκακολόγουν, διότι τὸν ἐθεώρουν πολὺ νεωτεριστήν.

Εἰς τὴν πολιτικὴν οὐδέποτε ἀνεμίχθη καὶ δημόσιον ἀξίωμα οὔτε ἔλαβεν οὔτε ἐξήτησε ποτέ. Μελαγχολικὸς καὶ δύσκολος εἰς τὰς σχέσεις του, προετίμα τὴν μόνωσιν ἢ τὴν μὲ ἐκλεκτοὺς φίλους ἀναστροφὴν, τὴν ἐργασίαν καὶ τὴν ζωὴν τοῦ σπουδαστηρίου. Ἐνεφορεῖτο ὅμως φιλογεῖρας φιλοπατρίας καὶ παρηκολούθει τὰ πολιτικὰ μὲ ζωνρὸν ἐνδιαφέρον.

Ἡ πρὸς τὴν πατρίδα ἀγάπη του ἐκδηλοῦται πρὸ πάντων εἰς τὰς τραγωδίας, τὰς ὁποίας συνέθεσε μετὰ τὴν ἔκρηξιν τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου· πραγματεύεται τότε κατὰ προτίμησιν ἁπτικὰς παραδόσεις καὶ μύθους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἀναλάμπει τὸ μεγαλεῖον καὶ ὁ ἀνώτερος πολιτισμὸς τῶν Ἀθηναίων, καὶ πολλάκις εἰς τὸ στόμα τῶν μυθικῶν προσώπων θέτει ὑπαινημοὺς εἰς σύγχρονα γεγονότα ἀποτελοῦντας ἕμνον πρὸς τὴν πατρίδα του καὶ καταδίχην τῶν ἀντιπάλων της.

Οὕτω εἰς τοὺς Ἡ ρ α κ λ ε ἰ δ α ς, τραγωδίαν διδαχθεῖσαν κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, ἐξαίρει τὴν εὐγένειαν καὶ τὴν αὐτοθυσίαν τῶν παλαιῶν Ἀθηναίων, οἱ ὅποιοι, διὰ νὰ προστατεύσουν τὰ τέκνα τοῦ Ἡρακλέους, ἀνέλαβον πόλεμον κατὰ τοῦ διώκτου αὐτῶν Εὐρυσθέως· ψέγει οὕτω ἐμμέσως τὴν ἀχαριστίαν τῶν συγχρόνων του Ἀσφριέων, οἱ ὅποιοι, ἐνῶ ἔκανχῶντο ὅτι ἦσαν ἀπόγονοι τοῦ Ἡρακλέους, ἐπέδραμον κατὰ τῶν Ἀθηναίων.

Ma Lesenic

Ἐγκώμιον τῶν Ἀθηναίων εἶναι καὶ αἱ Ἰκέρτιδες. Εἰς τὴν τραγωδίαν ταύτην, ἣ ὁποία ἐδιδάχθη περὶ τὰ τέλη τῆς πρώτης δεκαετίας τοῦ πολέμου, ὁ μυθικὸς βασιλεὺς τῶν Ἀθηναίων Θησεὺς παρουσιάζεται ὑποστηρικτῆς τοῦ καταπατουμένου δικαίου καὶ ἐκπρόσωπος ἀνωτέρου πολιτισμοῦ: ἀναγκάζει διὰ πολέμου τοὺς Θηβαίους νὰ παραδώσουν τοὺς νεκροὺς τῶν πρὸ τῶν τειχῶν τῶν Θηβῶν πεσόντων Ἀργείων εἰς τὰς μητέρας των πρὸς ταφήν.

Ἄλλαχού ὁ ποιητὴς καυτηριάζει τοὺς ἀδίκως ἐπιτιθεμένους, τοὺς ἐκπορθοῦντας «πόλεις, ναοὺς τε τύμβους θ', ἱερὰ τῶν κεκμηκότων», ἐνῶ ἀντιθέτως διακηρύσσει ὅτι τὸ «ὑπὲρ πάτρας θνήσκειν» εἶναι «τὸ κάλλιστον κλέος» (Τ ρ φ ἄ δ ε ς 95 καὶ 386).

Τέσσαρα περίπου ἔτη πρὸ τῆς λήξεως τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ὁ Εὐριπίδης μετέβη εἰς Πέλλαν τῆς Μακεδονίας κληθεὶς ὑπὸ τοῦ φιλομούσου βασιλέως αὐτῆς Ἀρχελαοῦ. Καὶ ἐν τῇ μακεδονικῇ ἀδλῇ διαμένων ἐξηκολούθει ἐργαζόμενος, ἐδίδαξε δ' ἐκεῖ καὶ τινὰς τραγωδίας του. Ἀπέθανε καὶ ἐτάφη ἐν Μακεδονίᾳ τῷ 406, ὀλίγους μῆνας πρὸ τοῦ Σοφοκλέους. Οἱ Ἀθηναῖοι, οἱ ὁποῖοι πολὺν τὸν εἶχον πικρᾶναι ζῶντα, συγκινηθέντες ἀπὸ τὸ ἄγγελμα τοῦ θανάτου τοῦ μεγάλου συμπολίτου των, ἐζήτησαν νὰ δοθοῦν εἰς αὐτοὺς τὰ ὄσπια του, μὴ γενομένης ὅμως δεκτικῆς τῆς αἰτήσεώς των ἡγεῖραν πρὸς τιμὴν του κενοτάφιον παρὰ τὰ Μακρὰ Τείχη. Εἰς τὸν προάγωνα τῶν μεγάλων Διονυσίων τοῦ ἔτους ἐκείνου ὁ Σοφοκλῆς προσῆλθε μὲ πένθιμον περιβολήν, εἰσήγαγε δὲ καὶ τὸν Χορὸν ἄνευ στεφάνων.

Μετὰ θάνατον ὁ ποιητὴς πολὺν ἠγαπήθη καὶ ἐθαυμάσθη, ἥσκησε δὲ τεραστίαν ἐπίδρασιν εἰς τὴν μετέπειτα ποίησιν, ἑλληνικὴν, ὡμαϊκὴν καὶ νεωτέραν εὐρωπαϊκὴν.

Βαθὺς ἀνατόμος τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, ὁ Εὐριπίδης ἐμελέτα, ἀνέλυε καὶ ἐξέφραζεν εἰς τὰς τραγωδίας του τὰ πάθη προκαλῶν ἰσχυρὰν συγκίνησιν. Ἦτιο κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην ὁ τραγικώτατος τῶν ποιητῶν. Τὴν ἀξίαν τῆς ποιήσεώς του θὰ ἀντιληφθῶμεν μελετῶντες μετὰ προσοχῆς μίαν τῶν τραγωδιῶν του, τὴν ἐν Ταύροις Ἰφιγένειαν.

Ἡ Ἰφιγένεια. Εἰς τὰ ἀνατολικά παράλια τῆς Ἀτικῆς ὑπῆρχον δύο ἱερὰ τῆς Ἀρτέμιδος: τὸ ἐν εἰς τὰς Ἀραφηνίδας Ἄλας (παρὰ τὴν σημερινὴν Ῥαφήναν), τὸ δὲ ἄλλο ὀλίγον νοτιώτερον, εἰς τὴν Βραυρῶνα

(νῦν Βραώνα)· εἰς τὸ πρῶτον, τὸ τῆς Ταυροπόλου Ἀρτέμιδος, πρὸς τιμὴν τῆς ὁποίας ἐτελοῦντο τὰ Ταυροπόλια, ἐφυλάσσετο ἀρχαιότατον ξύλινον ἄγαλμα (ξόανον) τῆς θεᾶς, τὸ ὁποῖον κατὰ τὴν ἐπιχώριον παράδοσιν εἶχε φέρεи ὁ Ὁρέστης ἐκ τῆς χώρας τῶν Ταύρων, ἐν δὲ τῷ τεμένει τοῦ δευτέρου ἱεροῦ, τοῦ τῆς Βραυρωνίας Ἀρτέμιδος, ἐδεικνυτο ὁ τάφος τῆς ἀδελφῆς τοῦ Ὁρέστου Ἰφιγένειας, ἣτις κατὰ τὴν παράδοσιν ὑπῆρξεν ἡ πρώτη ἐν τῷ ναῷ τούτῳ ἱέρεια τῆς Ἀρτέμιδος. Ἀπὸ τὰς ἀττικὰς ταύτας παραδόσεις ἐμπνευσθεὶς ὁ Εὐριπίδης ἔγραψε τὴν Ἰφιγένειαν ἐν Ταύροις, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τῷ 414 π. Χ.

Ἡ ἡρώϊς τῆς τραγωδίας προλογίζουσα εἰσάγει τὸν θεατὴν εἰς τὴν ὑπόθεσιν αἱ πληροφοροῖαι, τὰς ὁποίας παρέχει, καὶ ἐκεῖναι, τὰς ὁποίας ἀκούομεν εἰς τὴν δευτέραν σκηνὴν τοῦ προλόγου ἀπὸ τὸν Ὁρέστην καὶ τὸν Πυλάδην, εἶναι ἀρκεταὶ καὶ διὰ τὸν σημερινὸν ἀναγνώστην.

Ὁ Εὐριπίδης ἔγραψε καὶ ἄλλην Ἰφιγένειαν, τὴν ἐν Ἀυλίδι. Ἐν τῷ δράματι τούτῳ ὁ Ἀγαμέμνων καλεῖ τὴν Ἰφιγένειαν εἰς τὴν Ἀυλίδα, διότι εἶναι ἠναγκασμένος νὰ τὴν θυσιάσῃ εἰς τὴν Ἀρτεμιν. Ἡ Ἰφιγένεια, βλέπουσα ὅτι τὴν θυσίαν τῆς τὴν ἀπαιτεῖ τὸ ἀνώτερον συμφέρον τῆς πατρίδος, προσφέρει τὸν ἑαυτὸν τῆς ἐκούσιον θῦμα μὲ εὐγενῆ ἀνταπάρῃσιν καὶ ὑπέροχον ἠρωισμόν, ἀλλ' ἡ θεὰ τὴν παραλαμβάνει μακρὰν τοῦ βωμοῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου θέτει ἀντὶ αὐτῆς ἔλαφον.

Εἰς τὴν ἐν Ταύροις Ἰφιγένειαν εὐρίσκομεν τὴν ἡρωίδα εἰς τὴν σκυθικὴν χώραν τῶν Ταύρων, ὅπου τὴν εἶχε φέρεи ἡ Ἀρτεμιν. Κατὰ ταῦτα ἡ ὑπόθεσις τῆς τραγωδίας ταύτης εἶναι τρόπον τινὰ συνέχεια τῆς ὑποθέσεως τῆς Ἰφιγενείας ἐν Ἀυλίδι. Τὴν δευτέραν ὁμως ταύτην τραγωδίαν ἔγραψεν ὁ Εὐριπίδης ἀργότερον, περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου του.

Τῆς Ἰφιγενείας ἐν Ταύροις ἡ ὑπόθεσις ἐξελισσεται πρὸ τοῦ ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ ναοῦ τῆς Ἀρτέμιδος. Βλέπομεν τὸν ναὸν καὶ πρὸ αὐτοῦ βωμόν, κόκκινον ἀπὸ τὸ αἶμα τῶν θυμάτων. Ὅπισθεν τοῦ ναοῦ καὶ ὀλίγον δεξιώτερον ὡς πρὸς τοὺς θεατὰς πρέπει τὰ φαντασθῶμεν τὴν παραλίαν, ἀκόμη δὲ δεξιώτερον τὴν πόλιν τῶν Ταύρων.

Ἀχαιοὺς, Μυθῆναι, Τυροὺς, αἰ γυναικί, ἢ ἔργον
δ' ὄρνυσι, Ἐπιγενομένην ἀνδρῶν, αἰ Βασίλει,
ἢ Ἀπόροφ' ἔχου, ἢ Ἐσπέρην, ἢ Ἡγεμόνα, ἢ Ἡρώδην
ὁ Ἀχαιὺς φέροφ' ἔσθ' αἰ Τυροὺς, ἢ Ἐπιγενομένην
ἢ Ἐπιγενομένην, ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ
ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ ἢ ἘΝ ΤΑΥΡΟΙΣ

†
ΙΦ. Πέλοψ ὁ Ταντάλειος ἐς Πῖσαν μολῶν
θοᾶσιν ἵπποις Οἰνομάου γαμῆ κόρην,
ἐξ ἧς Ἄτρεὺς ἔβλασεν· Ἄτρεὺς δὲ παῖς
Μενέλαος Ἀγαμέμνων τε τοῦ δ' ἔφυν ἐγώ,
τῆς Τυνδαρείας θυγατρὸς Ἴφιγένεια παῖς, 5
ἦν ἀμφὶ δῖναις, ἅς θάμ' Εὐρύπος πυκναῖς
αὔραις ἐλίσσων κυανέαν ἄλα στρέφει,
ἔσφαξεν Ἑλένης εἶνεχ', ὡς δοκεῖ, πατῆρ
Ἄρτεμιδι κλειναῖς ἐν πτυχαῖσιν Αὐλίδος.
ἐνταῦθα γὰρ δὴ χιλίων ναῶν στόλον 10
ἑλληνικὸν συνήγαγ' Ἀγαμέμνων ἄναξ,
τὸν καλλίνικον στέφανον Ἴλιου θέλων
λαβεῖν Ἀχαιοῖς, τοὺς θ' ὑβρισθέντας γάμους
Ἑλένης μετελθεῖν, Μενέλεω χάριν φέρων. χ
δεινῆς δ' ἀπλοίας πνευμάτων τε τυγχάνων, 15
ἐς ἔμπυρ' ἦλθε, καὶ λέγει Κάλχας τάδε·
«ὦ τῆσδ' ἀνάσσων Ἑλλάδος στρατηγίας
Ἀγάμεμνον, οὐ μὴ ναῦς ἀφορμίσῃ χθονός,
πρὶν ἂν κόρην σὴν Ἴφιγένειαν Ἄρτεμις
λάβῃ σφαγεῖσαν· ὅ τι γὰρ ἐνιαυτὸς τέκοι
κάλλιστον, ἠὔξω φωσφόρῳ θύσειν θεᾶ.
παῖδ' οὖν ἐν οἴκοις σὴ Κλυταιμῆστρα δάμαρ
τίκει — τὸ καλλιστεῖον εἰς ἔμ' ἀναφέρων —
ἦν χρὴ σε θῦσαι». καὶ μ' Ὀδυσσεὺς τέχνης

μητρὸς παρείλοντ' ἐπὶ γάμοις Ἀχιλλέως. 25
 ἔλθοῦσα δ' Αὐλίδ' ἤ τάλαιν' ὑπὲρ πυρᾶς
 μεταρσία ληφθεῖσ' ἐκαινόμην ξίφει
 ἀλλ' ἐξέκλεψεν ἔλαφον ἀντιδοῦσά μου
 Ἄρτεμις Ἀχαιοῖς, διὰ δὲ λαμπρὸν αἰθέρα
 πέμψασά μ' ἐς τήνδ' ᾧκισεν Ταύρων χθόνα, 30
 οὗ γῆς ἀνάσσει βαρβάροισι βάρβαρος
 Θόας, ὅς ὠκὺν πόδα τιθεῖς ἴσον περσοῖς
 ἐς τοῦνομ' ἦλθε τότε ποδωκείας χάριν.
 ναοῖσι δ' ἐν τοῖσδ' ἰέρεαν τίθησί με,
 ὄθην νόμοισι, τοῖσιν ἦδεται θεά, 35
 χρώμεσθ' ἑορτῆς, τοῦνομ' ἦς καλὸν μόνον,
 τὰ δ' ἄλλα — σιγῶ, τὴν θεὸν φοβουμένη.
 θύειν γὰρ ὄντος τοῦ νόμου καὶ πρὶν πόλει,
 ὅς ἂν κατέλθῃ τήνδε γῆν Ἑλλην ἀνήρ,
 κατάρχομαι μὲν, σφάγια δ' ἄλλοισιν μέλει 40
 ἄρρητ' ἔσωθην τῶνδ' ἀνακτόρων θεᾶς.
 ✕ ἅ καινὰ δ' ἦκει νύξ φέρουσα φάσματα,
 λέξω πρὸς αἰθέρ', εἴ τι δὴ τόδ' ἔστ' ἄκος·
 ἔδοξ' ἐν ὕπνῳ τῆσδ' ἀπαλλαχθεῖσα γῆς
 οἰκεῖν ἐν Ἄργει, παρθενῶσι δ' ἐν μέσοις 45
 εὔδειν, χθινοῶς δὲ νῶτα σεισθῆναι σάλῳ,
 φεύγειν δὲ κᾶξω στᾶσα θριγκὸν εἰσιδεῖν
 δόμων πίτνοντα, πᾶν δ' ἐρεΐψιμον στέγος
 βεβλημέγον πρὸς οὐδας ἐξ ἄκρων σταθμῶν.
 μόνος λελεῖφθαι στῦλος εἰς ἔδοξέ μοι 50
 δόμων πατρώων, ἐκ δ' ἐπικράνων κόμας
 ξανθὰς καθεῖναι, φθέγμα δ' ἀνθρώπου λαβεῖν,
 καὶ γὰρ τέχνην τήνδ' ἦν ἔχω ξενοκτόνον
 τιμῶσ' ὑδραίνειν αὐτὸν ὡς θανούμενον,
 κλαίουσα· τοῦναρ δ' ὦδε συμβάλλω τότε· 55

† τέθνηκ' Ὀρέστης, οὗ κατηρξάμην ἐγώ·
 στῦλοι γὰρ οἴκων παῖδες εἰσιν ἄρσενες·
 θνήσκουσι δ' οὓς ἂν χέρνιβες βάλωσ' ἐμαί.
 οὐδ' αὖ συνάψαι τοῦναρ ἐς φίλους ἔχω·
 Στροφιῶ γὰρ οὐκ ἦν παῖς, ὅτ' ὠλλύμην ἐγώ. 60

νῦν οὖν ἀδελφῶ βούλομαι δοῦναι χοὰς
 παροῦσ' ἀπόντι — ταῦτα γὰρ δυναίμεθ' ἂν —
 σὺν προσπόλοισιν, ἅς ἔδωχ' ἡμῖν ἄναξ
 Ἑλληνίδας γυναῖκας. ἀλλ' ἐξ αἰτίας
 οὐπω τίνος πάρεισιν; εἴμ' ἔσω δόμων
 ἐν οἷσι ναίω τῶνδ' ἀνακτόρων θεᾶς.

† ΟΡ. ὄρα, φυλάσσου μή τις ἐν στίβῳ βροτῶν.

ΠΥ. ὄρω, σκοποῦμαι δ' ὄμμα πανταχῇ στρέφων.

ΟΡ. Πυλάδῃ, δοκεῖ σοι μέλαθρα ταῦτ' εἶναι θεᾶς,
 ἔνθ' Ἀργόθεν ναῦν ποντιᾶν ἐστείλαμεν;

ΠΥ. ἔμοιγ', Ὀρέστα· σοὶ δὲ συνδοκεῖν χρεῶν.

ΟΡ. καὶ βωμός, Ἑλλην οὗ καταστάζει φόνος;

ΠΥ. ἐξ αἱμάτων γοῦν ξάνθ' ἔχει θριγκώματα.

ΟΡ. θριγκοῖς δ' ὑπ' αὐτοῖς σκῦλ' ὄρας ἠρτημένα;

ΠΥ. τῶν κατθανόντων γ' ἀκροθίνια ξένων. 75

ἀλλ' ἐγκυκλοῦντ' ὀφθαλμὸν εὖ σκοπεῖν χρεῶν. X

ΟΡ. ὦ Φοῖβε, ποῖ μ' αὖ τήνδ' ἐς ἄρκυν ἠγάγες
 χρήσας, ἐπειδὴ πατὴρ αἴμ' ἐτεισάμην†

μητέρα κατακτάς; διαδοχαῖς δ' Ἐρινύων

ἠλαυνόμεσθα φυγάδες, ἔξεδροι χθονός, 80

δρόμους τε πολλοὺς ἐξέπλησα καμπίμους.

ἐλθὼν δέ σ' ἠρώτησα πῶς τροχηλάτου

μανίας ἂν ἔλθοιμ' ἐς τέλος πόνων τ' ἐμῶν,

οὓς ἐξεμόχθουν περιπολῶν καθ' Ἑλλάδα.

σὺ δ' εἶπας ἐλθεῖν Ταυρικῆς μ' ὄρους χθονός, 85

70

75

80

85

Ἰφιγένεια (Ἰφιγένεια)

Ἰφιγένεια

- ἔνθ' Ἄρτεμῖς σοι σύγγονος βωμοὺς ἔχει,
 λαβεῖν τ' ἄγαλμα θεᾶς, ὃ φασιν ἐνθάδε
 ἐς τοῦσδε ναοὺς οὐρανοῦ πεσεῖν ἄπο·
 λαβόντα δ' ἢ τέχναισιν ἢ τύχῃ τινί,
 κίνδυνον ἐκπλήσαντ', Ἀθηναίων χθονὶ
 δοῦναι· τὸ δ' ἐνθένδ' οὐδὲν ἐρρήθη πέρα·
 καὶ ταῦτα δράσαντ' ἄμπνοᾶς ἕξιν πόνων.
 ἤκω δὲ πεισθεῖς σοῖς λόγοισιν ἐνθάδε
 ἄγνωστον ἐς γῆν, ἄξενον· σὲ δ' ἱστορῶ,
 Πυλάδη,—σὺ γάρ μοι τοῦδε συλλήπτωρ πόνου—
 τί δρῶμεν; ἀμφίβληστρα γὰρ τοίχων ὄρα
 ὑψηλά· πότρερα δωμαίων προσαμβάσεις
 ἐκβησόμεσθα; πῶς ἂν οὖν λάθοιμεν ἄν;
 ἢ χαλκότευκτα κληῖθρα λύσαντες μοχλοῖς—
 ὧν οὐδὲν ἴσμεν; ἦν δ' ἀνοίγοντες πύλας
 ληφθῶμεν ἐσβάσεις τε μηχανώμενοι,
 θανούμεθ'. ἀλλὰ πρὶν θανεῖν, νεὸς ἐπι
 φεύγωμεν ἢ περ δεῦρ' ἐναυστολήσαμεν.
 ΠΥ. φεύγειν μὲν οὐκ ἀνεκτὸν οὐδ' εἰώθαμεν,
 τὸν τοῦ θεοῦ δὲ χρησμὸν οὐ κακιστέον·
 ναοῦ δ' ἀπαλλαχθέντε κρούσωμεν δέμας
 κατ' ἄντρο', ἃ πόντος νοτίδι διακλύζει μέλας,
 νεὸς ἄπωθεν, μή τις εἰσιδὼν σκάφος
 βασιλεῦσιν εἴπη κατὰ ληφθῶμεν βία·
 ὅταν δὲ νυκτὸς ὄμμα λυγαίας μόλη,
 τολμητέον τοι ξεστὸν ἐκ ναοῦ λαβεῖν
 ἄγαλμα πάσας προσφέροντε μηχανάς.
 ὄρα δέ γ' εἴσω τριγλύφων ὅποι κενὸν
 δέμας καθεῖναι· τοὺς πόνους γὰρ ἀγαθοὶ
 τολμῶσι, δειλοὶ δ' εἰσὶν οὐδὲν οὐδαμοῦ.
 ΟΡ. οὗτοι μακρὸν μὲν ἤλθομεν κώπη πόρον,

ἐκ τερμάτων δὲ νόστον ἀροῦμεν πάλιν.
 ἀλλ' εὖ γὰρ εἶπας, πειστέον χωρεῖν χρεῶν
 ὅποι χθινὸς κρύψαντε λήσομεν δέμας.
 οὐ γὰρ τὸ τοῦδ' ἄϊτιον γενήσεται
 πεσεῖν ἄχρηστον θέσφατον· τολμητέον·
 μόχθος γὰρ οὐδεὶς τοῖς νέοις σκῆψιν φέρει.

120

XO. εὐφαιεῖτ', ὦ
 πόντου δισσὰς συγχωρούσας
 πέτρας ἀξείνου ναίοντες.
 ὦ παῖ τᾶς Λατοῦς,
 Δίκτυν' οὐρεῖα,
 πρὸς σὰν αὐλάν, εὐστύλων
 ναῶν χρυσήρεις θριγκούς,
 πόδα παρθένιον ὄσιον ὀσίας
 κληδούχου δούλα πέμπα,
 Ἑλλάδος εὐίππου πύργους
 καὶ τείχη χόρτων τ' εὐδένδρων
 ἐξαλλάξασ' Εὐρώπαν,
 πατρῶων οἰκῶν ἔδρας.

125

130

135

ἔμολον· τί νέον; τίνα φροντίδ' ἔχεις;
 τί με πρὸς ναοὺς ἀγαγες ἀγαγες,
 ὦ παῖ τοῦ τᾶς Τροίας πύργους
 ἔλθόντος κλεινᾶ σὺν κόπῃ
 χιλιοναῦτα μυριοτευχεῖ,
 τέκος Ἀτρειδᾶν τῶν κλεινῶν;

140

IF. ἰὼ δμωαί,
 δυσθηγητοῖς ὡς θρήνοις
 ἔγκειμαι, τᾶς οὐκ εὐμούσου

145

μολπᾶς [βοᾶν] ἀλύροις ἐλέγοις,
 αἰαῖ, κηδεῖοις οἴκτοις,
 οἰαί μοι συμβαίνουσ' ἄται,
 σύγγγονον ἄμον κατακλαιομένα
 ζῳᾶς, οἶαν οἶαν ἰδόμαν
 ὄψιν ὀνειρώων

150

νυκτός, τᾶς ἐξῆλθ' ὄρφνα.

ὀλόμαν ὀλόμαν

οὐκ εἶσ' οἴκοι πατρῶοι

οἴμοι μοι φρουῶδος γέννα.

φεῦ φεῦ τῶν Ἄργει μόχθων.

155

ἰὼ δαίμων,

μόνον ὅς με κασίγνητον συλᾶς

Ἄϊδα πέμψας, ᾧ τάσδε χοᾶς

μέλλω κρατηρὰ τε τὸν φθιμένον

ὑδραίνειν γαίας ἐν νότοις

πηγᾶς τ' οὐρεῖων ἐκ μόσχων

Βάκχου τ' οἰνηρὰς λοιβὰς

ξουθᾶν τε πόνημα μελισσᾶν,

ἃ νεκροῖς θελκτῆρια κεῖται.

ἄλλ' ἔνδος μοι πάγχρυσον

τεῦχος καὶ λοιβὰν Ἄϊδα.

ᾧ κατὰ γαίας Ἀγαμεμνόνιον

θάλος, ὡς φθιμένῳ τάδε σοι πέμπω

δέξαι δ' οὐ γὰρ πρὸς τύμβον σοι

ξανθὰν χαίταν, οὐ δάκρυ' οἶσω.

τηλόσε γὰρ δὴ σᾶς ἀπενάσθηγ

πατρίδος καὶ ἐμᾶς, ἔνθα δοκήμασι

κεῖμαι σφαχθεῖσ' ἃ τλάμων.

ΧΘ. ἀντιπάλμους φῶδας ὕμνων τ'

170

175

- Ἄσιητᾶν σοι βάρβαρον ἀχάν 180
 δεσποίνα γ' ἐξαυδάσω,
 τὰν ἐν θρήνοισιν μουσαν,
 νέκυσι μελομένην, τὰν ἐν μολπαῖς
 Ἄιδας ὕμνεϊ δίχα παιάνων. 185
 οἴμοι, τῶν Ἀτρειδᾶν οἴκων
 ἔρρει φῶς σκήπτρων, οἴμοι,
 πατρώων οἴκων ἀκτίς,
 καὶ τῶν εὐόλβων Ἄργει
 βασιλέων ἀρχά. 190
 μόχθος δ' ἐκ μόχθων ἄσσει,
 δινευούσαις ἵπποισιν ἐπεὶ
 πταναῖς ἀλλάξας ἐξ ἔδρας
 ἱερὸν μετέβαλεν ὄμμ' ἀνυγᾶς
 ἄλιος. ἄλλαις δ' ἄλλα προσέβα 195
 χρυσέας ἀρνὸς μελάθροισι ὀδύνα,
 φόνος ἐπὶ φόνῳ ἄχεά τ' ἄχεσιν·
 ἔνθεν τῶν πρόσθεν δμαθέντων
 Τανταλιδᾶν ἐκβαίνει ποινά γ' 200
 εἰς οἴκουσ' σπεύδει δ' ἀσπούδαστ'
 ἐπὶ σοὶ δαίμων.
- ΙΦ. | ἐξ ἀρχᾶς μοι δυσδαίμων
 δαίμων τᾶς ματρὸς ζῶνας
 καὶ νυκτὸς κείνας· ἐξ ἀρχᾶς
 λόχαι στερορὰν παιδείαν
 Μοῖραι ξυντείνουσιν θεαί,
 ἂν πρωτόγονον θάλος ἐν θαλάμοις
 Λήδας ἅ τλάμων κόρυα 210
 σφάγιον πατρώα λωβᾶ
 καὶ θῦμ' οὐκ εὐγάθητον
 ἔτεκεν, ἔτροφεν, εὐκταίαν·

Εἰς ἐπιθῆναι - θεὰ ἐπιθῆναι

ἰππεῖοις δ' ἐν δίφροισι
 ψαμάθων Αὐλίδος ἐπέβασαν 215
 νύμφαν, οἴμοι, δύσνυμφον
 τῷ τὰς Νηρέως κούρας, αἰαῖ.
 νῦν δ' ἀξείνου πόντου ξείνα
 δυσχόρτους οἴκους ναίω
 ἄγαμος ἄτεκνος ἄπολις ἄφιλος, 220
 ἀμναστηθεῖς' ἐξ Ἑλλάνων, 208
 οὐ τὰν Ἄργει μέλπουσ' Ἥρην
 οὐδ' ἱστοῖς ἐν καλλιφθόγγοις
 κερκίδι Παλλάδος Ἀθιδίος εἰκῶ
 καὶ Τιτάνων ποικίλλουσ', ἀλλ'
 αἰμόρραντον δυσφύρμιγγα 225
 ξείνων αἰμάσσουσ' ἅταν [βρωμούς],
 οἰκτρὸν τ' αἰαζόντων αὐδὰν
 οἰκτρὸν τ' ἐκβαλλόντων δάκρυον.
 καὶ νῦν κείνων μὲν μοι λάθα,
 τὸν δ' Ἄργει δμαθέντα κλαίω 230
 σύγγονον, ὃν ἔλιπον ἐπιμαστιδίον
 ἔτι βρέφος, ἔτι νέον, ἔτι θάλος
 ἐν χερσὶν ματρὸς πρὸς στέρνοις τ'
 Ἄργει σκηπτουῆχον Ὀρέσταν. 235

ΧΟ. καὶ μὴν ὄδ' ἀκτὰς ἐκλιπὼν θαλασσίους
 βουφορβὸς ἦκει σημανῶν τί σοι νέον.

ΒΟΥ. Ἀγαμέμνονός τε καὶ Κλυταιμῆστρας τέκνον,
 ἄκουε καινῶν ἐξ ἐμοῦ κηρυγματίων.

ΙΦ. τί δ' ἔστι τοῦ παρόντος ἐκπλήσσον λόγου; 240

ΒΟΥ. ἤκουσιν ἔς γῆν, κυανέααν Συμπληγάδα
 πλάτη φυγόντες, δίπτυχοι νεανία,
 θεᾶ φίλον πρόσφαγμα καὶ θυτήριον

- Ἀρτέμιδι χέρνιβας δὲ καὶ κατάργματα
οὐκ ἂν φθάνοις ἂν εὐτρεπῆ ποιουμένη. 245
- ΙΦ. ποδαποί; τίνος γῆς σχῆμ' ἔχουσιν οἱ ξένοι;
ΒΟΥ. Ἐλλήνες· ἐν τοῦτ' οἶδα κοῦ περαιτέρω.
- ΙΦ. οὐδ' ὄνομ' ἀκούσας οἶσθα τῶν ξένων φράσαι;
ΒΟΥ. Πυλάδης ἐκλήξειθ' ἄτερος πρὸς θατέρου. 250
- ΙΦ. τοῦ ξυζύγου δὲ τοῦ ξένου τί τοῦνομ' ἦν;
ΒΟΥ. οὐδεὶς τόδ' οἶδεν· οὐ γὰρ εἰσηκούσαμεν.
- ΙΦ. ποῦ δ' εἶδεςτ' αὐτοὺς κἀντυχόντες εἴλετε;
ΒΟΥ. ἄκραις ἐπὶ ῥηγμῖσιν ἀξένου πόρου.
- ΙΦ. καὶ τίς θαλάσσης βουκόλοις κοινωνία;
ΒΟΥ. βοῦς ἤλθομεν νίφοντες ἐναλίᾳ δρόσφ. 255
- ΙΦ. ἐκεῖσε δὴ πάνελθε, ποῦ νιν εἴλετε
τρόφω τε ποίω· τοῦτο γὰρ μαθεῖν θέλω.
χρόνιοι γὰρ ἤκουσ' οὐδέ πω βωμὸς θεᾶς
ἐλληνικαῖσιν ἐξεφοινίχθη ῥοαῖς.
- ΒΟΥ. ἐπεὶ τὸν ἐσρέοντα διὰ Συμπληγάδων 260
βοῦς ὕλοφορβούς πόντον εἰσεβάλλομεν,
ἦν τις διαρῶξ κυμάτων πολλῶ σάλω
κοιλωπὸς ἀγμός, πορφυρευτικαὶ στέγαι.
ἐνταῦθα δισσοὺς εἶδέ τις νεανίας
βουφορβὸς ἡμῶν, ἀπεχώρησεν πάλιν 265
ἄκροισι δακτύλοισι πορθμεύων ἶχνος.
ἔλεξε δ'· «οὐχ ὄρατε; δαίμονές τινες
θάσσουν οἶδε». — θεοσεβῆς δ' ἡμῶν τις ὦν
ἀνέσχε χεῖρε καὶ προσηύξατ' εἰσιδῶν
«ὦ ποντίας παῖ Λευκοθέας, νεῶν φύλαξ, 270
δέσποτα Παλαῖμον, ἵλεως ἡμῖν γενοῦ,
εἴτ' οὖν ἐπ' ἀκταῖς θάσσετον Διοσκόρω,
ἢ Νηρέως ἀγάλαθ', ὅς τὸν εὐγενῆ
ἔτικτε πεντήκοντα Νηρηίδων χορόν».

ἄλλος δέ τις μάταιος, ἀνομία θρασύς, 275
 ἐγέλασεν εὐχαῖς, ναυτίλους δ' ἐφθαρμένους
 θάσσειν φάραγγ' ἔφασκε τοῦ νόμου φόβω,
 κλύοντας ὡς θύοιμεν ἐνθάδε ξένους·
 ἔδοξε δ' ἡμῶν εὖ λέγειν τοῖς πλειοσι,
 θηρᾶν τε τῇ θεῷ σφάγια τάλιχώρα. 280

κἂν τῷδε πέτρων ἄτερος λιπὼν ξένον
 ἔστη κάρα τε διετίναξ' ἄνω κάτω
 κάπεστέναξεν ὠλένας τρέμων ἄκρας,
 μανίαις ἀλαίνων, καὶ βοῶ κυναγὸς ὡς·
 «Πυλάδη, δέδορκας τήνδε; τήνδε δ' οὐχ ὄρῃς 285
 Ἄιδου δράκαιναν, ὡς με βούλεται κτανεῖν
 δειναῖς ἐχίδναις εἰς ἔμ' ἔστομομένη;
 ἢ δ' ἐκ χιτώνων πῦρ πνέουσα καὶ φόνον
 περοῖς ἐρέσσει, μητέρ' ἀγκάλαις ἐμὴν
 ἔχουσα, πέτρινον ὄχθον, ὡς ἐπεμβάλη. 290
 οἷμοι, κτενεῖ με ποῖ φύγω; » παρῆν δ' ὄρᾶν
 οὐ ταῦτα μορφῆς σχήματ', ἀλλ' ἠλλάσσετο
 φθογγὰς τε μόσχων καὶ κυνῶν ὑλάγματα,
 χὰ φᾶσ' Ἐρινῦς ἰέναι μυκήματα.

ὧς ἡμεῖς δὲ συσταλέντες, ὡς θανούμενοι,
 σιγῇ καθήμεθ'· ὁ δὲ χερὶ σπάσας ξίφος, 295
 μόσχους ὄρούσας ἐς μέσας λέων ὅπως,
 παῖει σιδήρω λαγόνας ἐς πλευράς θ' εἰς,
 δοκῶν Ἐρινῦς θεᾶς ἀμύνεσθαι τάδε,
 ὥσθ' αἵματηρὸν πέλαγος ἐξανθεῖν ἄλός. 300
 κἂν τῷδε πᾶς τις, ὡς ὄρᾳ βουφόρβια
 πίπτοντα καὶ πορθούμεν', ἔξωπλίζετο,
 κόχλους τε φυσῶν συλλέγων τ' ἐγχωρίους·
 πρὸς εὐτραφεῖς γὰρ καὶ νεανίας ξένους

φάλους μάχεσθαι βουκόλους ἠγοούμεθα. / 305
 πολλοὶ δ' ἐπληρώθημεν ἐν μακρῷ χρόνῳ·
 πίπτει δὲ μανίας πίτυλον ὁ ξένος μεθείς,
 στάζων ἀφρῶ γένειον· ὡς δ' ἐσειδομεν
 προύργου πεσόντα, πᾶς ἀνὴρ ἔσχεν πόνον
 βάλλων ἀράσσω. ἄτερος δὲ τοῖν ξένοι 310
 ἀφρόν τ' ἀπέψη σώματός τ' ἐτημέλει
 πέπλων τε προυκάλυπτεν εὐπήνους ὑφάς,
 καρδοκῶν μὲν τᾶπιόντα τραύματα,
 φίλον δὲ θεραπείαισιν ἄνδρ' εὐεργετῶν.
 ἔμφρων δ' ἀνάξας ὁ ξένος πεσήματος 315
 ἔγνω κλύδωνα πολεμίων προσκείμενον
 καὶ τὴν παροῦσαν συμφορὰν αὐτοῖν πέλας,
 ᾧμωξέ θ' ἡμεῖς δ' οὐκ ἀνίεμεν πέτροις
 βάλλοντες, ἄλλος ἄλλοθεν προσκείμενοι.
 οὐ δὴ τὸ δεινὸν παρακέλευσ' ἠκούσαμεν 320
 «Πυλάδη, θανούμεθ', ἀλλ' ὅπως θανούμεθα
 κάλλισθ' ἔπου μοι, φάσγανον σπάσας χερί»·
 ὡς δ' εἶδομεν δίπαλτα πολεμίων ξίφη,
 φυγῆ λεπαιάς ἐξεπίπλαμεν νάπας.
 ἀλλ' εἰ φύγοι τις, ἄτεροι προσκείμενοι 325
 ἔβαλλον αὐτούς· εἰ δὲ τούσδ' ὠσαῖατο,
 αὐθις τὸ νῦν ὑπέικον ἤρασσεν πέτροις.
 ἀλλ' ἦν ἄπιστον· μυριῶν γὰρ ἐκ χερῶν
 οὐδεὶς τὰ τῆς θεοῦ θύματ' εὐτύχει βαλῶν.
 μόλις δέ νιν τόλμη μὲν οὐ χειρούμεθα, 330
 κύκλω δὲ περιβαλόντες ἐξεκλέψαμεν
 πέτροισι χερῶν φάσγαν', ἐς δὲ γῆν γόνυ
 καμάτω καθεῖσαν. πρὸς δ' ἄνακτα τῆσδε γῆς
 κομίζομέν νιν· ὁ δ' ἐσιδὼν ὅσον τάχος
 ἐς χέρονιβάς τε καὶ σφαγεῖ' ἔπεμπέ σοι. 335

- εὔχου δὲ τοιάδ', ὧ νεᾶνί, σοι ξένων
 σφάγια παρεῖναι· κἄν ἀναλίσκῃς ξένους
 τοιούσδε, τὸν σὸν Ἑλλάς ἀποτεῖσει φόνον
 δίκας τίνουσα τῆς ἐν Αὐλίδι σφαγῆς.
- ΧΟ. θαυμάστ' ἔλεξας τὸν μανένθ', ὅστις ποτὲ 340
 Ἕλληγος ἐκ γῆς πόντον ἦλθεν ἄξενον.
- ΙΦ. εἶεν. σὺ μὲν κόμιζε τοὺς ξένους μολών,
 τὰ δ' ἐνθάδ' ἡμεῖς ὅσια φροντιούμεθα...
 ὧ καρδία τάλαινα, πρὶν μὲν ἐς ξένους
 γαληνὸς ἦσθα καὶ φιλοικτίρμων αἰεὶ,
 ἐς θυμόφυλον ἀναμετρουμένη δάκρυ,
 Ἕλληνας ἄνδρας ἠνίκ' ἐς χέρας λάβοις.
 νῦν δ' ἐξ ὀνείρων οἴσιν ἠγριώμεθα,
 δοκοῦσ' Ὀρέστην μηκέθ' ἦλιον βλέπειν,
 δύσσουν με λήψεσθ', οἵτινές ποθ' ἦκατε.
 καὶ τοῦτ' ἄρ' ἦν ἀληθές, ἠσθόμην, φίλαι·
 οἱ δυστυχεῖς γὰρ τοῖσι δυστυχεστέροις
 αὐτοὶ κακῶς πράξαντες οὐ φρονοῦσιν εὔ.
 ἀλλ' οὔτε πνεῦμα Διόθεν ἦλθε πάποτε,
 οὐ πορθμῖς, ἥτις διὰ πέτρας Συμπληγάδας
 Ἑλένην ἀπήγαγ' ἐνθάδ', ἥ μ' ἀπόλεσεν,
 Μενελέων θ', ἰν' αὐτοὺς ἀντετιμωρησάμην,
 τὴν ἐνθάδ' Αὐλιν ἀντιθεῖσα τῆς ἐκεῖ,
 οὐ μ' ὥστε μόσχον Δαναΐδαι χειρούμενοι
 ἔσφαζον, ἱερεὺς δ' ἦν ὁ γεννήσας πατήρ. ✕
 οἴμοι—κακῶν γὰρ τῶν τότ' οὐκ ἀμνημονῶ—
 ὅσας γενεῖου χεῖρας ἐξηκόντισα
 γονάτων τε τοῦ τεκόντος, ἔξαρωμένη,
 λέγουσα τοιάδ'· «ὧ πάτερ, νυμφεύομαι
 νυμφεύματ' αἰσχροῖα πρὸς σέθεν· μήτηρ δ' ἐμὲ
 σέθεν κατακτείνοντος Ἀργεῖαί τε νῦν 365

ὑμνοῦσιν ὑμεναίοισιν, ἀυλεῖται δὲ πᾶν
μέλαθρον ἡμεῖς δ' ὀλλύμεσθα πρὸς σέθεν.

Ἔιδης Ἀχιλλεὺς ἦν ἄρ', οὐχ ὁ Πηλέως,
ὄν μοι προσείσας πόσιν, ἐν ἀρμάτων ὄχοις
ἐς αἵματηρὸν γάμον ἐπόρθμευσας δόλω·»

ἐγὼ δὲ λεπτῶν ὄμμα διὰ καλυμμάτων
ἔχουσ', ἀδελφόν τ' οὐκ ἀνειλόμην χερσῖν
—ὅς νῦν ὄλωλεν—οὐ κασιγνήτη στόμα
συνῆψ' ὑπ' αἰδοῦς, ὡς ἰοῦσ' ἐς Πηλέως
μέλαθρα: πολλὰ δ' ἀπεθέμην ἀσπάσματα
ἐς αὐθις, ὡς ἦξουσ' ἐς Ἄργος αὖ πάλιν.

ὦ τλήμων, εἰ τέθνηκας, ἐξ οἴων καλῶν
ἔρρεις, Ὀρέστα, καὶ πατρός ζηλωμάτων·

τὰ τῆς θεοῦ δὲ μέφομαι σοφίσματα,
ἦτις βροτῶν μὲν ἦν τις ἀψηται φόνου,
ἦ καὶ λοχείας ἦ νεκροῦ θίγη χερσῖν,
βωμῶν ἀπειργεῖ, μυσαρὸν ὡς ἠγουμένη,
αὐτὴ δὲ θυσίαις ἤδεται βροτοκτόνοις.

οὐκ ἔσθ' ὅπως ἔτεκεν ἂν ἡ Διὸς δάμαρ
Λητὼ τοσαύτην ἀμαθίαν· ἐγὼ μὲν οὖν
τὰ Ταντάλου θεοῖσιν ἐστιάματα
ἄπιστα κρῖνω, παιδὸς ἠσθῆναι βορᾶ,
τοὺς δ' ἐνθάδ', αὐτοὺς ὄντας ἀνθρωποκτόνους,
ἐς τὴν θεὸν τὸ φαῦλον ἀναφέρειν δοκῶ·
οὐδένα γὰρ οἶμαι δαιμόνων εἶναι κακόν.

370

375

380

385

390

XO. Κυάνεαι κυάνεαι σύνοδοι θαλάσσας,

στρ. α'

ἴν' οἰστρος ὁ ποτώμενος Ἀργόθεν
ἄξενον ἐπ' οἶδμα διεπόρευσε <τὰν βοῦν>
Ἀσιήτιδα γαῖαν
Εὐρώπας διαμείψας.

395

τίνες ποτ' ἄρα τὸν εὐυδρον δονακόχλοα
 λιπόντες Εὐρώταν 400
 ἢ ρεύματα σεμνὰ Δίρκας
 ἔβασαν ἔβασαν ἄμεικτον αἶαν, ἔνθα κούρα
 δία τέγγει
 βωμοὺς καὶ περικίονας 405
 ναοὺς αἶμα βρότειον;

ἢ ῥοθίοις εἰλατίνας δικρότοισι κόπας ἀντ. α'
 ἔπλευσαν ἐπὶ πόντια κύματα,
 νάιον ὄχημα, λινοπόροις τ' αὔραις, 410
 φιλόπλουτον ἄμιλλαν
 αὔξοντες μελάθροισιν;
 φίλα γὰρ ἐλπίς γ', ἐπὶ τε πήμασι βροτῶν
 ἄπληστος ἀνθρώποις, 415
 ὄλβου βάρους οἱ φέρονται
 πλάνητες ἐπ' οἶδμα πόλεις τε βαρβάρους περῶντες
 κοινᾷ δόξᾳ·
 γνώμα δ' οἷς μὲν ἄκαιρος ὄλ-
 βου, τοῖς δ' ἔς μέσον ἦκει. 420

πῶς πέτρας τὰς συνδρομάδας, στρ. β'
 πῶς Φινειδᾶν ἀύπνους
 ἄκτὰς ἐπέρασαν
 παρ' ἄλιον αἰγιαλὸν ἐπ' Ἀμφιτρίτας 425
 ῥοθίῳ δραμόντες,
 ὅπου πεντήκοντα κορᾶν
 Νηρηΐδων ποσὶ χοροὶ
 μέλπουσιν ἐγκύκλιοι;
 ἢ πλησιστίοισι πνοαῖς, 430
 συριζόντων κατὰ πρύμναν

εὐναίων πηδαλίων,
 αὔραις σὺν νοτίαις
 ἢ πνεύμασι Ζεφύρου,
 τὰν πολυόρνιθον ἐπ' αἶαν,
 λευκὰν ἀκτάν, Ἀχιλῆος
 δρόμους καλλισταδίους,
 ἄξιον κατὰ πόντον;

εἴθ' εὐχαΐσιν δεσποσύνης
 Λήδας Ἑλένα φίλα παῖς
 ἔλθοῦσα τύχοι τὰν
 Τρωάδα λιποῦσα πόλιν, ἵν' ἀμφὶ χαίτα
 δρόσον αἵματηρὰν
 ἐλιχθεῖσα λαιμοτόμῳ
 δεσποῖνας χειρὶ θάνοι
 ποινὰς δοῦσ' ἀντιπάλους.
 ἀδίσταν δ' ἂν ἀγγελίαν
 δεξαίμεσθ', Ἑλλάδος ἐκ γᾶς
 πλωτήρων εἴ τις ἔβα,
 δουλείας ἐμέθεν
 δειλαίας παυσίπονος·
 κὰν γὰρ ὄνειροῖσι συνείην
 δόμοις πόλει τε πατρῶα,
 τερπνῶν ὕπνων ἀπόλαυ-
 σιν, κοινὰν χάριν ὄλβου.

ἄλλ' οἶδε χέρας δεσμοῖς δίδυμοι
 συνερεισθέντες χωροῦσι, νέον
 πρόσφαγμα θεᾶς· σιγᾶτε, φίλαι.
 τὰ γὰρ Ἑλλήνων ἀκροθίνια δὴ
 ναοῖσι πέλας τάδε βαίνει

οὐδ' ἀγγελίας ψευδεῖς ἔλακεν
βουφορβὸς ἀνήρ.

ὦ πότνι, εἴ σοι τάδ' ἀρεσκόντως
πόλις ἦδε τελεῖ, δέξαι θυσίας,
ἃς ὁ παρ' ἡμῖν νόμος οὐχ ὀσίας
Ἐλλησι διδοὺς ἀναφαίνει.

465

ΙΦ. εἶεν.

τὰ τῆς θεοῦ μὲν πρῶτον ὡς καλῶς ἔχη
φροντιστέον μοι. μέθετε τῶν ξένων χέρας,
ὡς ὄντες ἱεροὶ μηκέτ' ὧσι δέσμοιοι.
ναοῦ δ' ἔσω στείχοντες εὐτρεπίζετε
ἄ χροῆ ἔπι τοῖς παροῦσι καὶ νομίζεται.
φεῦ·

470

τίς ἄρα μήτηρ ἢ τεκοῦσ' ὑμᾶς ποτε
πατήρ τ'; ἀδελφή τ', εἰ γεγῶσα τυγχάνει ...
οἶων στερεῖσα διπτύχων νεανιωῶν
ἀνάδελφος ἔσται. τὰς τύχας τίς οἶδ' ὅτω
τοιαῖδ' ἔσονται; πάντα γὰρ τὰ τῶν θεῶν
ἔς ἀφανὲς ἔρπει, κούδεν οἶδ' οὐδεὶς κακόν·
ἢ γὰρ τύχη παρήγαγ' ἔς τὸ δυσμαθές.

475

πόθεν ποθ' ἦκετ', ὦ ταλαίπωροι ξένοι;
ὡς διὰ μακροῦ μὲν τήνδ' ἐπλεύσατε χθιόνα,
μακρόν δ' ἀπ' οἴκων χρόνον ἔσεσθ' αἰεὶ κάτω.

480

ΟΡ. τί ταῦτ' ὀδύρη κάπι τοῖς μέλλουσι νῶν
κακοῖσι λυπεῖς, ἦτις εἴ ποτ', ὦ γυναῖ;
οὐ τοι νομίζω σοφόν, ὅς ἂν μέλλων κτενεῖν
οἴκτω τὸ δεῖμα τουλάχιστον νικᾶν θέλη,
οὐχ ὅστις Ἐιδην ἐγγὺς ὄντ' οἰκτιρίζεται,
σωτηρίας ἀνελπισ· ὡς δύ' ἐξ ἑνὸς
κακῶ συνάπτει, μωρίαν τ' ὀφλισκάνει
θνήσκει θ' ὁμοίως· τὴν τύχην δ' ἔαν χροεῶν.

485

- ἡμᾶς δὲ μὴ θρήνει σύ τὰς γὰρ ἐνθάδε 490
 θυσίας ἐπιστάμεσθα καὶ γιγνώσκομεν.
- ΙΦ. πότερος ἄρ' ὑμῶν ἐνθάδ' ὠνομασμένος
 Πυλάδης κέκληται; τόδε μαθεῖν πρῶτον θέλω.
- ΟΡ. ὄδ', εἴ τι δὴ σοὶ τοῦτ' ἐν ἡδονῇ μαθεῖν.
- ΙΦ. ποίας πόλιτος πατρίδος Ἑλληνας γεγώς; 495
- ΟΡ. τί δ' ἂν μαθοῦσα τόδε πλέον λάβοις, γύναι;
- ΙΦ. πότερον ἀδελφῶ μητρός ἐστον ἐκ μῆς;
- ΟΡ. φιλότιγί γ' ἐσμὲν δ' οὐ κασιγνήτω, γύναι.
- ΙΦ. σοὶ δ' ὄνομα ποῖον ἔθειθ' ὁ γεννήσας πατήρ;
- ΟΡ. τὸ μὲν δίκαιον Δυστυχῆς καλοῖμεθ' ἄν. 500
- ΙΦ. οὐ τοῦτ' ἐρωτῶ τοῦτο μὲν δὸς τῇ τύχῃ.
- ΟΡ. ἀνάγνωμοι θανόντες οὐ γελῶμεθ' ἄν.
- ΙΦ. τί δὲ φθονεῖς τοῦτ'; ἢ φρονεῖς οὕτω μέγα;
- ΟΡ. τὸ σῶμα θύσεις τοῦμόν, οὐχὶ τοῦνομα. 505
- ΙΦ. οὐδ' ἂν πόλιν φράσειας ἦτις ἐστί σοι;
- ΟΡ. ζητεῖς γὰρ οὐδὲν κέρδος, ὡς θανουμένω.
- ΙΦ. χάριν δὲ δοῦναι τήνδε κωλύει τί σε;
- ΟΡ. τὸ κλεινὸν Ἄργος πατρίδ' ἐμὴν ἐπεύχομαι.
- ΙΦ. πρὸς θεῶν, ἀληθῶς, ὦ ξέν', εἴ κείθεν γεγώς;
- ΟΡ. ἐκ τῶν Μυκηναίων γ', αἶ ποτ' ἦσαν ὄλβιαι. 510
- ΙΦ. φυγὰς δ' ἀπῆρας πατρίδος, ἢ ποῖα τύχη;
- ΟΡ. φεύγω τρόπον γε δὴ τιν' οὐχ ἐκῶν ἐκῶν.
- ΙΦ. ἄρ' ἂν τί μοι φράσειας ὧν ἐγὼ θέλω;
- ΟΡ. ὡς ἐν παρέργῳ τῆς ἐμῆς δυσπραξίας.
- ΙΦ. καὶ μὴν ποθεινός γ' ἦλθες ἐξ Ἄργους μολών. 515
- ΟΡ. οὐκουν ἐμαυτῶ γ' εἰ δὲ σοί, σὺ τοῦτ' ἔρα.
- ΙΦ. Τροίαν ἴσως οἶσθ', ἦς ἀπανταχοῦ λόγος.
- ΟΡ. ὡς μήποτ' ὄφελόν γε μηδ' ἰδὼν ὄναρ.
- ΙΦ. φασὶν νιν οὐκέτ' οὔσαν οἶχεσθαι δορί.
- ΟΡ. ἔστιν γὰρ οὕτως οὐδ' ἄκραντ' ἠκούσατε.

- ΙΦ. Ἐλένη δ' ἀφίεται δῶμα Μενέλεω πάλιν;
 ΟΡ. ἦκει, κακῶς γ' ἔλθοῦσα τῶν ἐμῶν τινη.
 ΙΦ. καὶ ποῦ ἔστι; κάμοι γάρ τι προουφείλει κακόν.
 ΟΡ. Σπάρτη ξυνοικεῖ τῷ πάρος ξυνευέτη.
 ΙΦ. ὄχμιτος εἰς Ἑλληνας, οὐκ ἐμοὶ μόνη. 525
 ΟΡ. ἀπέλαυσα κάγῳ δὴ τι τῶν κείνης γάμων.
 ΙΦ. νόστος δ' Ἀχαιῶν ἐγένεθ', ὡς κηρῦσεται;
 ΟΡ. ὡς πάνθ' ἀπαξ με συλλαβοῦσ' ἀνιστορεῖς.
 ΙΦ. πρὶν γὰρ θανεῖν σε, τοῦδ' ἐπαυρέσθαι θέλω.
 ΟΡ. ἔλεγχ', ἐπειδὴ τοῦδ' ἐρῆς λέξω δ' ἐγώ. 530
 ΙΦ. Κάλχας τις ἦλθε μάντις ἐκ Τροίας πάλιν;
 ΟΡ. ὄλωλεν, ὡς ἦν ἐν Μυκηναίοις λόγος.
 ΙΦ. ὦ πότνι, ὡς εὔ. τί γὰρ Λαέρτου γόνος;
 ΟΡ. οὔπω νερόστηκ' οἶκον, ἔστι δ', ὡς λόγος.
 ΙΦ. ὄλοιτο νόστου μήποτ' ἐς πάτραν τυχάν. 535
 ΟΡ. μηδὲν κατεύχου πάντα τάκεινου νοσεῖ.
 ΙΦ. Θετίδος δ' ὁ τῆς Νηρηΐδος ἔστι παῖς ἔτι;
 ΟΡ. οὐκ ἔστιν ἄλλως λέκτρο' ἐγῆμ' ἐν Αὐλίδι.
 ΙΦ. δόλια γάρ, ὡς ἴσασιν οἱ πεπονθότες.
 ΟΡ. τίς εἶ ποθ'; ὡς εὔ πυνθάνη τάφ' Ἑλλάδος. 540
 ΙΦ. ἐκεῖθεν εἰμι παῖς ἔτ' οὔσ' ἀπωλόμην.
 ΟΡ. ὀρθῶς ποθεῖς ἄρ' εἰδέναι τάκει, γύναι.
 ΙΦ. τί δ' ὁ στρατηγός, ὃν λέγουσ' εὐδαιμονεῖν;
 ΟΡ. τίς; οὐ γὰρ ὄν γ' ἐγῆδα τῶν εὐδαιμόνων.
 ΙΦ. Ἀτρέως ἐλέγετο δὴ τις Ἀγαμέμνων ἀναξ. 545
 ΟΡ. οὐκ οἶδ' ἀπελθε τοῦ λόγου τούτου, γύναι.
 ΙΦ. μὴ πρὸς θεῶν, ἀλλ' εἴφ', ἵν' εὐφρανθῶ, ξένε.
 ΟΡ. τέθνηχ' ὁ τλήμων, πρὸς δ' ἀπώλεσέν τινα.
 ΙΦ. τέθνηκε; ποία συμφορᾶ; τάλαιν' ἐγώ.
 ΟΡ. τί δ' ἐστέναξας τοῦτο; μῶν προσῆκέ σοι;
 ΙΦ. τὸν ὄλβον αὐτοῦ τὸν πάροισθ' ἀναστένω. 550

- ΟΡ. δεινῶς γὰρ ἐκ γυναικὸς οἴχεται σφαγαίς.
- ΙΦ. ὦ πανδάκρυτος ἡ κτανοῦσα... χῶ θανῶν.
- ΟΡ. παῦσαι νυν ἤδη μῆδ' ἐρωτήσης πέρα.
- ΙΦ. τοσόνδε γ', εἰ ζῆ τοῦ τάλαιπύρου δάμαρ. 555
- ΟΡ. οὐκ ἔστι παῖς νιν ὃν ἔτεχ', οὗτος ὤλεσεν.
- ΙΦ. ὦ συνταραχθεὶς οἶκος. ὥς τί δὴ θέλων ;
- ΟΡ. πατρὸς θανόντος τήνδε τιμωρούμενος.
- ΙΦ. φεῦ.
ὥς εὔ κακὸν δίκαιον εἰσεπράξατο.
- ΟΡ. ἀλλ' οὐ τὰ πρὸς θεῶν εὐτυχεῖ δίκαιος ὢν. 560
- ΙΦ. λείπει δ' ἐν οἴκοις ἄλλον Ἀγαμέμνων γόνον ;
- ΟΡ. λέλοιπεν Ἡλέκτραν γε παρθένον μίαν.
- ΙΦ. τί δέ ; σφαγαίσης θυγατρὸς ἔστι τις λόγος ;
- ΟΡ. οὐδεὶς γε, πλὴν θανοῦσαν οὐχ ὀρᾶν φάος.
- ΙΦ. τάλαιν' ἐκείνη χῶ κτανῶν αὐτὴν πατήρ.
- ΟΡ. κακῆς γυναικὸς χάριν ἄχαριν ἀπώλετο. 565
- ΙΦ. ὁ τοῦ θανόντος δ' ἔστι παῖς Ἄργει πατρός ;
- ΟΡ. ἔστ', ἄθλιός γε, κοῦδαμοῦ καὶ πανταχοῦ.
- ΙΦ. ψευδεὶς ὄνειροι, χαίρετ' οὐδὲν ἦτ' ἄρα.
- ΟΡ. οὐδ' οἱ σοφοὶ γε δαίμονες κεκλημένοι
πτηνῶν ὄνειρων εἰσὶν ἀψευδέστεροι. 570
πολὺς ταραγμὸς ἐν τε τοῖς θεοῖς ἐνὶ
κἂν τοῖς βροτείοις· ἐν δὲ λυπεῖται μόνον,
ὅς οὐκ ἄφρων ὢν μάντεων πεισθεὶς λόγοις
ὄλωλεν— ὡς ὄλωλε τοῖσιν εἰδόσιν.
- ΧΟ. φεῦ φεῦ τί δ' ἡμεῖς οἵ τ' ἐμοὶ γεννήτορες ;
ἄρ' εἰσὶν ; ἄρ' οὐκ εἰσὶ ; τίς φράσειεν ἄν ;
- ΙΦ. ἀκούσατ' ἐς γὰρ δὴ τιν' ἤκομεν λόγον,
ὕμιν τ' ὄνησιν, ὦ ξένοι, σπεύδουσ' ἅμα
κάμοί. τὸ δ' εὔ μάλιστα γ' οὕτω γίγνεται, 580
εἰ πᾶσι ταῦτὸν προᾶγμ' ἀρεσκόντως ἔχει.

θέλοις ἄν, εἰ σῶσαιμί σ', ἀγγεῖλαι τί μοι
 πρὸς Ἄργος ἐλθὼν τοῖς ἐμοῖς ἐκεῖ φίλοις,
 δέλτον τ' ἐνεγκεῖν, ἣν τις οἰκτίρας ἐμὲ
 ἔγραψεν αἰχμάλωτος, οὐχὶ τὴν ἐμὴν
 φονέα νομίζων χεῖρα, τοῦ νόμου δ' ὕπο
 θνήσκειν τὰ τῆς θεοῦ, τάδε δίκαι' ἠγουμένης;

585

οὐδένα γὰρ εἶχον ὅστις ἀγγεῖλαι μολὼν
 εἰς Ἄργος αὐθις τὰς τ' ἐμὰς ἐπιστολὰς
 πέμπειε σωθεις τῶν ἐμῶν φίλων τινί.

590

σὺ δ'—εἴ γάρ, ὡς ἔοικας, οὔτε δυσγενῆς
 καὶ τὰς Μυκήνας οἶσθα χοῦς κἀγὼ θέλω—
 σώθητι, καὶ σὺ μισθὸν οὐκ αἰσχροὺς λαβῶν,
 κούφων ἕκατι γραμμάτων σωτηρίαν.
 οὔτος δ', ἐπεὶπερ πόλις ἀναγκάζει τάδε,
 θεᾶ γενέσθω θυμὰ χωρισθεὶς σέθεν.

595

OP. καλῶς ἔλεξας τᾶλλα πλὴν ἓν, ὃ ξένη
 τὸ γὰρ σφαγῆναι τόνδ' ἐμοὶ βάρος μέγα.
 ὁ ναυστολῶν γάρ εἰμ' ἐγὼ τὰς συμφορὰς
 οὔτος δὲ συμπλεῖ τῶν ἐμῶν μόχθων χάριν.
 οὔκουν δίκαιον ἐπ' ὀλέθρῳ τῷ τοῦδ' ἐμὲ
 χάριν τίθεσθαι καυτὸν ἐκδῦναι κακῶν.

600

ἀλλ' ὡς γενέσθω τῷδε μὲν δέλτον δίδου·
 πέμπει γὰρ Ἄργος, ὥστε σοι καλῶς ἔχειν
 ἡμᾶς δ' ὁ χρήζων κτεινέτω τὰ τῶν φίλων
 αἴσχιστον ὅστις καταβαλὼν ἐς ξυμφορὰς
 αὐτὸς σέσωσται. τυγχάνει δ' ὅδ' ὢν φίλος,
 ὃν οὐδὲν ἦσσαν ἢ μὲ φῶς ὀρᾶν θέλω.

605

IΦ. ὃ λῆμ' ἄριστον, ὡς ἀπ' εὐγενοῦς τινος
 ῥίζης πέφυκας τοῖς φίλοις τ' ὀρθῶς φίλος·
 τοιοῦτος εἶη τῶν ἐμῶν ὁμοσπόρων
 ὅσπερ λέλειπται. καὶ γὰρ οὐδ' ἐγώ, ξένοι,

610

ἀνάδελφός εἰμι, πλὴν ὅσ' οὐχ ὀρῶσά νιν.
ἐπεὶ δὲ βούλη ταῦτα, τόνδε πέμφομεν
δέλτον φέροντα, σὺ δὲ θανῆ· πολλὴ δέ τις
προθυμία σε τοῦδ' ἔχουσα τυγχάνει.

ΟΡ. θύσει δὲ τίς με καὶ τὰ δεινὰ τλήσεται;

ΙΦ. ἐγὼ· θεᾶς γὰρ τήνδε προστροπὴν ἔχω.

ΟΡ. ἄζηλά γ', ὦ νεᾶνι, κοῦκ εὐδαίμονα.

ΙΦ. ἀλλ' εἰς ἀνάγκην κείμεθ', ἦν φυλακτέον.

ΟΡ. αὐτὴ ξίφει θύουσα θῆλυς ἄρσενας;

ΙΦ. οὐκ· ἀλλὰ χαίτην ἀμφὶ σὴν χερνίσομαι.

ΟΡ. ὁ δὲ σφαγεὺς τίς; εἰ τάδ' ἴστορεῖν με χρῆ.

ΙΦ. ἔσω δόμων τῶνδ' εἰσὶν οἷς μέλει τάδε.

ΟΡ. τάφος δὲ ποῖος δέξεταιί μ', ὅταν θάνω;

ΙΦ. πῦρ ἱερὸν ἔνδον χάσμα τ' εὐρωπὸν πέτρας.

ΟΡ. φεῦ.

πῶς ἄν μ' ἀδελφῆς χεῖρ περιστείλειεν ἄν;

ΙΦ. μάταιον εὐχὴν, ὦ τάλας, ὅστις ποτ' εἶ,
ἠῤῥω. μακρὰν γὰρ βαρβάρου ναίει χθονός.
οὐ μὴν, ἐπειδὴ τυγχάνεις Ἄργεῖος ὄν,
ἀλλ' ὦν γε δυνατὸν οὐδ' ἐγὼ λείψω χάριν.
πολὺν τε γὰρ σοὶ κόσμον ἐνθήσω τάφῳ
ξανθῷ τ' ἐλαίῳ σῶμα σὸν κατασβέσω
καὶ τῆς ὀρείας ἀνθεμόρρυτον γάνος
ξουθηῆς μελίσσης ἐς πυρὰν βαλῶ σέθεν.

ἀλλ' εἰμι δέλτον τ' ἐκ θεᾶς ἀνακτόρων
οἴσω· τὸ μέντοι δυσμενὲς μὴ μοι λάβης.

φυλάσσειτ' αὐτούς, πρόσπολοι, δεσμῶν ἄτερο.

ἴσως ἄελπτα τῶν ἐμῶν φίλων τινὶ
πέμψω πρὸς Ἄργος, ὃν μάλιστ' ἐγὼ φίλῳ.
καὶ δέλτος αὐτῷ ζῶντας οὖς δοκεῖ θανεῖν
λέγουσα πιστὰς ἠδονὰς ἀπαγγελεῖ.

615

620

625

630

635

640

- ΧΟ. κατολοφυρόμεθα σὲ τὸν χερνίβων
 ῥανίσι μελόμενον αἵμακταῖς. 645
- ΟΡ. οἴκτος γὰρ οὐ ταῦτ' ἀλλὰ χαίρειτ', ὦ ξένοι.
- ΧΟ. σὲ δὲ τύχας μάκαρος, ὦ
 νεανία, σεβόμεθ', ἔς
 πάτρων ὅτι ποτ' ἐπεμβάση.
- ΠΥ. ἄζηλά τοι φίλοισι, θνησκόντων φίλων. 650
- ΧΟ ὦ σχέτλιοι πομπαί.
 φεῦ φεῦ, διόλλυσαι.
 αἰαῖ αἰαῖ. πότερος ὁ μάλλον;
 ἔτι γὰρ ἀμφιλογα δίδυμα μέμονε φρήν, 655
 σὲ πάρος ἢ σ' ἀναστενάξω γόοις.
- ΟΡ. Πυλάδη, πέπονθας ταῦτὸ πρὸς θεῶν ἔμοί;
- ΠΥ. οὐκ' οἶδ'. ἐρωτᾶς οὐ λέγειν ἔχοντά με.
- ΟΡ. τίς ἐστὶν ἡ νεᾶνις; ὡς ἑλληνικῶς 660
 ἀνήρεθ' ἡμᾶς τοὺς τ' ἐν Ἰλίῳ πόνους
 νόστον τ' Ἀχαιῶν τόν τ' ἐν οἰωνοῖς σοφὸν
 Κάλχαντ' Ἀχιλλέως τ' ὄνομα, καὶ τὸν ἄθλιον
 Ἀγαμέμνον' ὡς ᾤκτιρ', ἀνηρώτα τέ με
 γυναῖκα παῖδάς τ'. ἔστιν ἡ ξένη γένος 665
 ἐκεῖθεν Ἀργεῖα τις; οὐ γὰρ ἂν ποτε
 δέλτον τ' ἔπεμπε καὶ τάδ' ἐξεμάνθανεν,
 ὡς κοινὰ πράσσουσ', Ἄργος εἰ πράσσει καλῶς.
- ΠΥ. ἔφθης με μικρόν ταῦτὰ δὲ φθάσας λέγεις,
 πλὴν ἔν' τὰ γὰρ τῶν βασιλέων παθήματα 670
 ἴσασι πάντες, ὧν ἐπιστροφή τις ἦν.
 ἀτὰρ διῆλθον χᾶτερον λόγον τινά.
- ΟΡ. τίν'; ἔς τὸ κοινὸν δοὺς ἄμεινον ἂν μάθοις.
- ΠΥ. αἰσχροὺς θανόντος σοῦ βλέπειν ἡμᾶς φάος;
 κοινῇ τ' ἔπλευσα, δεῖ με καὶ κοινῇ θανεῖν. 675

καὶ δειλίαν γὰρ καὶ κάκην κερτήσομαι
 Ἄρχει τε Φωκέων τ' ἐν πολυπτύχῳ χθονί,
 δόξω δὲ τοῖς πολλοῖσι—πολλοὶ γὰρ κακοὶ—
 προδοὺς σεσῶσθαι σ' αὐτὸς εἰς οἴκους μόνος,
 ἢ κάφεδρεύσας ἐπὶ νοσοῦσι δώμασι 680
 ῥάψαι μόρον σοι σῆς τυραννίδος χάριν,
 ἔγκληρον ὡς δὴ σὴν κασιγνήτην γαμῶν.
 ταῦτ' οὖν φοβοῦμαι καὶ δι' αἰσχύνης ἔχω,
 κοῦκ ἔσθ' ὅπως οὐ χρὴ συνεκπνεῦσαι μέ σοι
 καὶ σὺν σφαγῆναι καὶ πυρωθῆναι δέμας, 685
 φίλον γεγῶτα καὶ φοβούμενον ψόγον.

OP. εὐφημα φώνει τὰ μὰ δεῖ φέρειν κακά,
 ἀπλᾶς δὲ λύπας ἔξόν, οὐκ οἴσω διπλᾶς.
 ὁ γὰρ σὺ λυπρὸν κάπονείδιστον λέγεις,
 ταῦτ' ἔστιν ἡμῖν, εἴ σε συμμοχθοῦντ' ἐμοὶ 690
 κτενῶ· τὸ μὲν γὰρ εἰς ἔμ' οὐ κακῶς ἔχει,
 πράσσονθ' ἅ πράσσω πρὸς θεῶν, λῦσαι βίον,
 σὺ δ' ὄλβιός τ' εἶ, καθαρὰ τ', οὐ νοσοῦντ', ἔχεις
 μέλαθρ', ἐγὼ δὲ δυσσεβῆ καὶ δυστυχή.
 σωθεὶς δέ, παῖδας ἐξ ἐμῆς ὁμοσπόρου 695
 κτησάμενος, ἦν ἔδωκά σοι δάμαρτ' ἔχειν—
 ὄνομά τ' ἐμοῦ γένοιτ' ἄν, οὐδ' ἄπαις δόμος
 πατρῶος οὐμὸς ἐξαλειφθεῖη ποτ' ἄν.
 ἀλλ' ἔρπε καὶ ζῆ καὶ δόμους οἴκει πατρός.
 ὅταν δ' ἔς Ἑλλάδ' ἵπιόν τ' Ἄργος μόλῃς, 700
 πρὸς δεξιᾶς σε τῆσδ' ἐπισκῆπτω τάδε·
 τύμβον τε χῶσον ἀπίθες μνημεῖά μοι,
 καὶ δάκρυ' ἀδελφῆ καὶ κόμας δότω τάφω.
 ἄγγελλε δ' ὡς ὄλωλ' ὑπ' Ἀργείας τινὸς
 γυναικός, ἀμφὶ βωμὸν ἀγνισθεὶς φόνω. 705
 καὶ μὴ προδῶς μου τὴν κασιγνήτην ποτέ,

- ἔρημα κήδη καὶ δόμους ὄρων πατρός.
καὶ χαῖρ' ἔμῳ γὰρ φίλτατόν σ' ἠὔρον φίλων,
ὦ συγκυναγὲ καὶ συνεκτραφείς ἐμοί,
ὦ πόλλ' ἐνεγκῶν τῶν ἐμῶν ἄχθη κακῶν. 710
- ἡμᾶς δ' ὁ Φοῖβος μάντις ὢν ἐψεύσατο·
τέχνην δὲ θέμενος ὡς προσώπαθ' Ἑλλάδος
ἀπῆλασ' αἰδοῖ τῶν πάρος μαντευμάτων.
ὦ πάντ' ἐγὼ δούς τάμὰ καὶ πεισθεῖς λόγοις, 715
μητέρα κατακτὰς αὐτὸς ἀνταπόλλυμαι.
- ΠΥ. ἔσται τάφος σοι, καὶ κασιγνήτης λέχος
οὐκ ἂν προδοίην, ὦ τάλας, ἐπεὶ σ' ἐγὼ
θανόντα μᾶλλον ἢ βλέπονθ' ἔξω φίλον.
ἅτὰρ τὸ τοῦ θεοῦ σ' οὐ διέφθορέν γέ πω
μάντευμα· καίτοι γ' ἐγγὺς ἔστηκας φόνου. 720
ἄλλ' ἔστιν, ἔστιν, ἢ λίαν δυσπραξία
λίαν διδοῦσα μεταβολάς, ὅταν τύχη.
- ΟΡ. σίγα· τὰ Φοίβου δ' οὐδὲν ὠφελεῖ μ' ἔπη·
γυνὴ γὰρ ἦδε δωμάτων ἔξω περᾶ.
- ΙΦ. ἀπέλθεθ' ὑμεῖς καὶ παρευτρεπίζετε 725
τᾶνδον μολόντες τοῖς ἐφεστῶσι σφαγῆ.
δέλτου μὲν αἶδε πολύθυροι διαπτυχαί,
ξένοι, πάρειςιν ἃ δ' ἐπὶ τοῖσδε βούλομαι,
ἀκούσατ'· οὐδεὶς αὐτὸς ἐν πόνοις τ' ἀνήρ
ὅταν τε πρὸς τὸ θάρσος ἐκ φόβου πέσῃ. 730
ἐγὼ δὲ ταρβῶ μὴ ἀπονοστήσας χθονὸς
θῆται παρ' οὐδὲν τὰς ἐμὰς ἐπιστολάς
ὁ τήνδε μέλλων δέλτον εἰς Ἄργος φέρειν.
- ΟΡ. τί δῆτα βούλη, τίνος ἀμηχανεῖς πέρι;
ΙΦ. ὄρκον δότω μοι τάσδε πορθμεύσειν γραφὰς 735
πρὸς Ἄργος, οἷσι βούλομαι πέμψαι φίλων.
- ΟΡ. ἢ κἀντιδώσεις τῷδε τοὺς αὐτοὺς λόγους;

- ΙΦ. τί χρῆμα δράσειν ἢ τί μὴ δράσειν; λέγε.
- ΟΡ. ἐκ γῆς ἀφήσειν μὴ θανόντα βαρβάρου.
- ΙΦ. δίκαιον εἶπας· πῶς γὰρ ἀγγείλειεν ἄν;
- ΟΡ. ἦ καὶ τύραννος ταῦτα συγχωρήσεται;
- ΙΦ. ναί.
- πείσω σφε, καὺτῆ ναὸς ἐσβήσω σκάφος.
- ΟΡ. ὄμνυ· σὺ δ' ἔξαρχ' ὄρκον ὅστις εὖσεβής.
- ΙΦ. δώσω, λέγειν χρῆ, τήνδε τοῖσι σοῖς φίλοις.
- ΠΥ. τοῖς σοῖς φίλοισι γράμματ' ἀποδώσω τάδε.
- ΙΦ. κἀγὼ σὲ σώσω κυανέας ἔξω πέτρας.
- ΠΥ. τίν' οὖν ἐπόμενος τοισιδ' ὄρκιον θεῶν;
- ΙΦ. Ἄρτεμιν, ἐν ἧσπερ δώμασιν τιμὰς ἔχω.
- ΠΥ. ἐγὼ δ' ἀνακτά γ' οὐρανοῦ σεμνὸν Δία.
- ΙΦ. εἰ δ' ἐκλιπὼν τὸν ὄρκον ἀδικοίης ἐμέ;
- ΠΥ. ἄνοστος εἶην· τί δὲ σύ, μὴ σώσασά με;
- ΙΦ. μήποτε κατ' Ἄργος ζῶσ' ἵχνος θείην ποδός.
- ΠΥ. ἄκουε δὴ νυν ὃν παρήλθομεν λόγον.
- ΙΦ. ἀλλ' οὔτις ἔστ' ἄκαιρος, ἦν καλῶς ἔχῃ.
- ΠΥ. ἐξαίρετόν μοι δὸς τόδ' ἦν τι ναῦς πάθη
     χῆ δέλτος ἐν κλύδωνι χρημάτων μετὰ
     ἀφανῆς γένηται, σῶμα δ' ἐκσώσω μόνον,
     τὸν ὄρκον εἶναι τόνδε μηκέτ' ἔμπεδον.
- ΙΦ. ἀλλ' οἴσθ' ὃ δράσω; πολλὰ γὰρ πολλῶν κυρεῖ
     τάνόντα κἀγγεγραμμέν' ἐν δέλτου πτυχαῖς
     λόγῳ φράσω σοι πάντ' ἀπαγγεῖλαι φίλοις.
     ἐν ἀσφαλεῖ γάρ· ἦν μὲν ἐκσώσης γραφήν,
     αὐτῆ φράσει σιγῶσα τἀγγεγραμμένα·
     ἦν δ' ἐν θαλάσῃ γράμματ' ἀφανισθῆ τάδε,
     τὸ σῶμα σώσας τοὺς λόγους σώσεις ἐμοί.
- ΠΥ. καλῶς ἔλεξας τῶν τε σῶν ἐμοῦ θ' ὑπερ.
     σήμαινε δ' ὅχρη τάσδ' ἐπιστολὰς φέρειν

- πρὸς Ἄργος ὃ τι τε χορὴ κλύοντά σου λέγειν.
- ΙΦ. ἄγγελ' Ὀρέστη, παιδί τῷ Ἀγαμέμνονος
 «ἦ ἔν Αὐλίδι σφαγεῖσ' ἐπιστέλλει τάδε 770
 ζῶσ' Ἴφιγένεια, τοῖς ἐκεῖ δ' οὐ ζῶσ' ἔτι...»
- ΟΡ. ποῦ δ' ἔστ' ἐκείνη; κατθανοῦσ' ἦκει πάλιν;
- ΙΦ. ἦδ' ἦν ὄρῃς σὺ μὴ λόγοις ἐκπλησέ με.
 «κόμισαί μ' ἐς Ἄργος, ᾧ σύναιμε, πρὶν θανεῖν,
 ἐκ βαρβάρου γῆς καὶ μετάστησον θεᾶς 775
 σφαγίων, ἐφ' οἷσι ξυνοφόνους τιμὰς ἔχω».
- ΟΡ. Πυλάδη, τί λέξω; ποῦ ποτ' ὄνθ' ἠυρήμεθα;
- ΙΦ. «ἦ σοῖς ἀραῖα δώμασιν γενήσομαι,
 Ὀρέσθ'», ἔν' αὐθις ὄνομα δις κλύων μάθης.
- ΟΡ. ᾧ θεοί,
- ΙΦ. τί τοὺς θεοὺς ἀνακαλεῖς ἐν τοῖς ἐμοῖς; 780
- ΟΡ. οὐδέν. πέραινε δ' ἐξέβην γὰρ ἄλλοσε.
 τάχ' οὐκ ἐρωτῶν σ' εἰς ἄπιστ' ἀφίξομαι.
- ΙΦ. λέγ' οὐνεκ' ἔλαφον ἀντιδοῦσά μου θεᾷ
 Ἄρτεμις ἔσωσέ μ', ἦν ἔθυσ' ἐμὸς πατήρ,
 δοκῶν ἐς ἡμᾶς ὄξυν φάσγανον βαλεῖν, 785
 ἐς τήνδε δ' ὄκισ' αἶαν. αἶδ' ἐπιστολαί,
 τάδ' ἐστὶ τᾶν δέλτοισιν ἐγγεγραμμένα.
- ΠΥ. ᾧ ῥαδίῳις ὄρκοισι περιβαλοῦσά με,
 κάλλιστα δ' ὁμόσασ', οὐ πολὺν σχήσω χρόνον,
 τὸν δ' ὄρκον ὃν κατώμοσ' ἐμπεδώσομεν. 790
 ἰδοῦ, φέρω σοι δέλτον ἀποδίδωμί τε,
 Ὀρέστα, τῆσδε σῆς κασιγνήτης πάρα.
- ΟΡ. δέχομαι παρεῖς δὲ γραμμάτων διαπτυχάς,
 τὴν ἠδονὴν πρῶτ' οὐ λόγοις αἰρήσομαι.
 ᾧ φιλτάτη μοι σύγγον', ἐκπεληγμένως 795
 ὅμως σ' ἀπίστω περιβαλὼν βραχίονι
 ἐς τέρψιν εἶμι, πυθόμενος θαυμάστ' ἐμοί.

- ΧΟ. ξέν', οὐ δικαίως τῆς θεοῦ τὴν πρόσπολον
χραίνεις ἀθίκτοις περιβαλὼν πέπλοις χέρα.
- ΟΡ. ὦ συγκασιγνήτη τε κάκ ταυτοῦ πατρὸς 800
Ἄγαμέμνονος γεῶσα, μή μ' ἀποστρέφου,
ἔχουσ' ἀδελφόν, οὐ δοκοῦσ' ἔξιν ποτέ.
- ΙΦ. ἐγὼ σ' ἀδελφὸν τὸν ἐμόν; οὐ παύσῃ λέγων;
τὸ δ' Ἄργος αὐτοῦ μεστὸν ἦ τε Ναυπλία.
- ΟΡ. οὐκ ἔστ' ἐκεῖ σός, ὦ τάλαινα, σύγγonos. 805
- ΙΦ. ἀλλ' ἦ Λάκαινα Τυνδαρις σ' ἐγείνατο;
- ΟΡ. Πέλοπός γε παιδί παιδός, οὗ ἔκπευκ' ἐγώ.
- ΙΦ. τί φῆς; ἔχεις τι τῶνδέ μοι τεκμήριον;
- ΟΡ. ἔχω πατρῶων ἐκ δόμων τι πυθάνου.
- ΙΦ. οὐκοῦν λέγειν μὲν χρὴ σέ, μανθάνειν δ' ἐμέ. 810
- ΟΡ. λέγοιμ' ἂν ἀκοῇ πρῶτον Ἥλέκτρας τάδε.
Ἄτρώως Θυέστου τ' οἶσθα γενομένην ἔριν;
- ΙΦ. ἤκουσ' ἃ χρυσῆς ἀρνὸς ἦν νεῖκη πέρι.
- ΟΡ. ταῦτ' οὖν ὑφήνας' οἶσθ' ἐν εὐπήνοισ ὑφαῖς;
- ΙΦ. ὦ φίλτατ', ἐγγὺς τῶν ἐμῶν κάμπτεϊς φρενῶν. 815
- ΟΡ. εἰκὼ τ' ἐν ἴστοις ἡλίου μετάστασιν;
- ΙΦ. ὑφηνα καὶ τόδ' εἶδος εὐμίτοις πλοκαῖς.
- ΟΡ. καὶ λούτρ' ἐς Αὐλιν μητρὸς ἀνεδέξω πάρα;
- ΙΦ. οἶδ' οὐ γὰρ ὁ γάμος ἐσθλὸς ὢν μ' ἀφείλετο.
- ΟΡ. τί γάρ; κόμας σὰς μητρὶ δοῦσα σῆ φέρειν; 820
- ΙΦ. μνημεῖά γ' ἀντὶ σώματος τοῦμοῦ τάφω.
- ΟΡ. ἃ δ' εἶδον αὐτός, τάδε φράσω τεκμήρια:
Πέλοπος παλαιὰν ἐν δόμοις λόγχην πατρὸς,
ἦν χερσὶ πάλλων παρθένου Πισάτιδα
ἐκτίσαθ' Ἴπποδάμειαν, Οἰνόμαον κτανών,
ἐν παρθενῶσι τοῖσι σοῖς κεκρυμμένην. 825
- ΙΦ. ὦ φίλτατ', οὐδὲν ἄλλο, φίλτατος γὰρ εἶ,

- ἔχω σ', Ὀρέστα, τηλύγετον χθονὸς ἀπὸ πατρίδος
 Ἄργόθεν, ᾧ φίλος. 830
- ΟΡ. κἀγὼ σε τὴν θανοῦσαν, ὡς δοξάζεται.
 κατὰ δὲ δάκρυ, κατὰ δὲ γόος ἅμα χαρᾶ
 τὸ σὸν νοτίζει βλέφαρον, ὡσαύτως δ' ἔμὸν.
- ΙΦ. τόδ' ἔτι βρέφος
 ἔλιπον ἀγκάλαισι νεαρὸν τροφοῦ 835
 νεαρὸν ἐν δόμοις.
 ᾧ κρεῖσσον ἢ λόγοισιν εὐτυχοῦσά μου
 ψυχά, τί φῶ; θαυμάτων
 πέρα καὶ λόγου πρόσω τάδ' ἐπέβα. 840
- ΟΡ. τὸ λοιπὸν εὐτυχοῖμεν ἀλλήλων μέτα.
- ΙΦ. ἄτοπον ἄδονὰν ἔλαβον, ᾧ φίλαι
 δέδοικα δ' ἐκ χερῶν με μὴ πρὸς αἰθέρα
 ἀμπτάμενος φύγη
 ἰὼ Κυκλωπὶς ἐστία· ἰὼ πατρίς, 845
 Μυκῆνα φίλα,
 χάριν ἔχω ζόας, χάριν ἔχω τροφᾶς,
 ὅτι μοι συνομαίμονα τόνδε δόμοις
 ἐξεθρέψω φάος.
- ΟΡ. γένει μὲν εὐτυχοῦμεν, ἐς δὲ συμφοράς,
 ᾧ σύγγον', ἡμῶν δυστυχῆς ἔφν βίος. 850
- ΙΦ. ἐγὼ δ' ἄ μέλεος, οἶδ', ὅτε φάσανον
 δέρα θῆκέ μοι μελεόφρων πατήρ.
- ΟΡ. οἴμοι. δοκῶ γὰρ οὐ παρών σ' ὄρᾶν ἐκεῖ. 855
- ΙΦ. ἀνυμέναιος, ᾧ σύγγον', Ἄχιλλέως
 ἐς κλισίαν λέκτρων
 δολίαν ὅτ' ἀγόμαν
 παρὰ δὲ βωμὸν ἦν δάκρυα καὶ γόοι. 860
 φεῦ φεῦ χερνίβων τῶν ἐκεῖ.
- ΟΡ. ᾧμωξα κἀγὼ τόλμαν ἦν ἔτλη πατήρ.

- ΙΦ. ἀπάτορα πατέρα, πότμον ἄποτμον ἔλαχον. ε
 ἄλλα δ' ἐξ ἄλλων κυρεῖ 865
 δαίμονος τύχα τινός. 867
- ΟΡ. εἰ σὸν γ' ἀδελφόν, ὦ τάλαινα, ἀπόλεσας... 866
- ΙΦ. ὦ μελέα δεινᾶς τόλμας. δεῖν' ἔτλαν.
 δεῖν' ἔτλαν, ὅμοι σύγγονε. παρὰ δ' ὀλίγον 870
 ἀπέφυγες ὄλεθρον ἀνόσιον ἐξ ἐμᾶν
 δαΐχθεις χερῶν.
 ἃ δ' ἐπ' αὐτοῖσι τίς τελευτά;
 τίς τύχα μοι συγκυρήσει;
 τίνα σοι πόρον εὐρομένα... 875
 πάλιν ἀπὸ πόλεως, ἀπὸ φόνου πέμπσω
 πατριδ' ἐς Ἀργεῖαν,
 πρὶν ἐπὶ ξίφος αἵματι σῶ πελάσαι; 880
 τόδε τόδε σὸν, ὦ μελέα ψυχά,
 χρέος ἀνευρίσκειν.
 πότερον κατὰ χέρσον, οὐχὶ ναί...;
 ἀλλὰ ποδῶν ῥιπᾶ 885
 θανάτῳ πελάσεις ἄρα βάρβαρα φῦλα
 καὶ δι' ὁδοὺς ἀνόδους στείχων· διὰ κυανέας μῆν 890
 στενοπόρου πέτρας μακρὰ κέλευθα να-
 ῖοισιν δρασμοῖς.
 τάλαινα, τάλαινα. 895
 τίς ἄρ' οὖν, τάλαινα, ἦ θεὸς ἢ βροτὸς ἢ
 τί τῶν ἀδοκῆτων
 πόρον ἄπορον ἐξανύσας, δυοῖν
 δυοῖν τοῖν μόνοιν Ἀτρεΐδαιν φανεῖ
 κακῶν ἔκλυσιν;
- ΧΟ. ἐν τοῖσι θαυμαστοῖσι καὶ μύθων πέρα 900
 τὰδ' εἶδον αὐτὴ κοῦ κλύουσ' ἀπαγγελῶ.

- ΠΥ. τὸ μὲν φίλους ἐλθόντας εἰς ὄψιν φίλων,
 Ὅρέστα, χειρῶν περιβολὰς εἰκὸς λαβεῖν·
 λήξαντα δ' οἴκτων κάπ' ἐκεῖν' ἐλθεῖν χρεῶν,
 ὅπως τὸ κλεινὸν ὄνομα τῆς σωτηρίας 905
 λαβόντες ἐκ γῆς βησόμεσθα βαρβάρου.
 σοφῶν γὰρ ἀνδρῶν ταῦτα, μὴ ἔβαντας τύχης,
 καιρὸν λαβόντας, ἡδονὰς ἄλλας λαβεῖν.
- ΟΡ. καλῶς ἔλεξας· τῇ τύχῃ δ' οἶμαι μέλειν
 τοῦδε ξὺν ἡμῖν ἦν δέ τις πρόθυμος ἦ,
 σθένειν τὸ θεῖον μᾶλλον εἰκότως ἔχει. 910
- ΙΦ. μηδέν μ' ἐπίσχη γ' οὐδ' ἀποστήσει λόγου
 πρῶτον πυθέσθαι τίνα ποτ' Ἠλέκτρα πότμον
 εἴληχε βίον· φίλα γὰρ ἔστε πάντ' ἐμοί.
- ΟΡ. τῷδε ξυνοικεῖ βίον ἔχουσ' εὐδαίμονα. 915
- ΙΦ. οὗτος δὲ ποδαπὸς καὶ τίνος πέφυκε παῖς;
 ΟΡ. Στρόφιος ὁ Φωκεὺς τοῦδε κλήζεται πατήρ.
 ΙΦ. ὁ δ' ἐστὶ γ' Ἀτρεὺς θυγατρὸς, ὁμογενῆς ἐμός;
 ΟΡ. ἀνεψιός γε, μόνος ἐμοὶ σαφῆς φίλος.
 ΙΦ. οὐκ ἦν τόθ' οὗτος, ὅτε πατήρ ἔκτεινέ με. 920
 ΟΡ. οὐκ ἦν χρόνον γὰρ Στρόφιος ἦν ἅπαις τινά.
 ΙΦ. χαῖρ', ὦ πόσις μοι τῆς ἐμῆς ὁμοσπόρου.
 ΟΡ. κάμὸς γε σωτήρ, οὐχὶ συγγενῆς μόνον.
 ΙΦ. τὰ δεινὰ δ' ἔργα πῶς ἔτλης μητρὸς πέρι;
 ΟΡ. σιγῶμεν αὐτά· πατρὶ τιμωρῶν ἐμῶ. 925
 ΙΦ. ἦ δ' αἰτία τίς ἀνθ' ὄτου κτείνει πόσιν;
 ΟΡ. ἕα τὰ μητρός· οὐδὲ σοὶ κλύειν καλόν.
 ΙΦ. σιγῶ· τὸ δ' Ἄργος πρὸς σὲ νῦν ἀποβλέπει;
 ΟΡ. Μενέλαος ἄρχει φυγάδες ἐσμέν ἐκ πάτρας.
 ΙΦ. οὐ πού νοσοῦντας θεῖος ὕβρισεν δόμους; 930
 ΟΡ. οὐκ, ἀλλ' Ἐρινύων δεῖμά μ' ἐκβάλλει χθονός.
 ΙΦ. ταῦτ' ἄρ' ἐπ' ἀκταῖς κἀνθηάδ' ἠγγέλης μανείς;

- ΟΡ. ὄφθημεν οὐ νῦν πρῶτον ὄντες ἄθλιοι.
 ΙΦ. ἔγνωκα μητρός σ' εἶνεκ' ἠλάστρουν θεαί.
 ΟΡ. ὥσθ' αἵματηρὰ στόμι' ἐπεμβαλεῖν ἐμοί. 935
 ΙΦ. τί γάρ ποτ' ἐς γῆν τήνδ' ἐπόρθμευσας πόδα;
 ΟΡ. Φοίβου κελευσθεῖς θεσφάτοις ἀφικόμην.
 ΙΦ. τί χρῆμα δράσειν; ῥητὸν ἢ σιγῶμενον;
 ΟΡ. λέγοιμ' ἄν ἀρχαὶ δ' αἶδε μοι πολλῶν πόνων.
 ἐπεὶ τὰ μητρός ταῦθ' ἄ σιγῶμεν κακὰ 940
 ἐς χειρας ἦλθε, μεταδρομαῖς Ἐρινύων
 ἠλανόμεσθα φυγάδες, ἔστε μοι πόδα
 ἐς τὰς Ἀθήνας δῆτ' ἔπεμψε Λοξίας,
 δίκην παρασχεῖν ταῖς ἀνωνύμοις θεαῖς.
 ἔστιν γὰρ ὅσα ψῆφος, ἦν Ἄρει ποτὲ 945
 Ζεὺς εἶσατ' ἔκ του δὴ χειρῶν μιάσματος.
 ἐλθὼν δ' ἐκεῖσε... πρῶτα μὲν μ' οὐδεὶς ξένων
 ἐκὼν ἐδέξαθ', ὡς θεοῖς στυγούμενον
 οἱ δ' ἔσχον αἰδῶ, ξένια μονοτράπεζά μοι
 παρέσχον, οἴκων ὄντες ἐν ταύτῳ στέγει, 950
 σιγῇ δ' ἐτεκτῆναντ' ἀπόφθεγκτόν μ', ὅπως
 δαιτὸς γενοίμην πώματός τ' αὐτῶν δίχα·
 ἐς δ' ἄγγος ἴδιον ἴσον ἅλασι βακχίου
 μέτρομα πληρώσαντες εἶχον ἠδονήν.
 κἀγὼ ἔξελέγξαι μὲν ξένους οὐκ ἠξίου, 955
 ἠλγουν δὲ σιγῇ κἀδόκουν οὐκ εἰδέναί,
 μέγα στενάζων, οὐνεκ' ἦ μητρός φονεύς.
 κλύω δ' Ἀθηναίοισι τὰμὰ δυστυχῇ
 τελετὴν γενέσθαι, κἄτι τὸν νόμον μένειν,
 χοῆρες ἄγγος Παλλάδος τιμᾶν λεῶν. 960
 ὡς δ' εἰς Ἄρειον ὄχθον ἦκον, ἐς δίκην
 ἔστην, ἐγὼ μὲν θάτερον λαβὼν βάθρον,
 τὸ δ' ἄλλο πρέσβειρ' ἤπερ ἦν Ἐρινύων.

- εἰπὼν δ' ἀκούσας θ' αἵματος μητρὸς πέρι
 Φοῖβός μ' ἔσωσε μαρτυρῶν, ἴσας δέ μοι 965
 ψήφους διηρίθμησε Παλλὰς ὠλένη.
 νικῶν δ' ἀπῆρα φόνια πειρατήρια.
 ὄσαι μὲν οὖν ἔζοντο πεισθεῖσαι δίκη,
 ψῆφον παρ' αὐτὴν ἱερὸν ὠρίσαντ' ἔχειν
 ὄσαι δ' Ἐρινύων οὐκ ἐπέισθησαν νόμῳ, 970
 δρόμοις ἀνιδρύτοισιν ἠλάστρουν μ' αἰεὶ,
 ἕως ἐς ἀγνὸν ἦλθον αὖ Φοίβου πέδον,
 καὶ πρόσθεν ἀδύτων ἐκταθείς, νῆστις βορᾶς,
 ἐπώμοσ' αὐτοῦ βίον ἀπορρήξειν θανάων,
 εἰ μὴ με σώσοι Φοῖβος, ὅς μ' ἀπάλεσεν. 975
 ἐντεῦθεν αὐδὴν τρίποδος ἐκ χρυσοῦ λακῶν
 Φοῖβός μ' ἔπεμψε δεῦρο, διοπετὲς λαβεῖν
 ἄγαλμ' Ἀθηνῶν τ' ἐγκαθιδρῦσαι χθονί.
 ἀλλ' ἦνπερ ἡμῖν ὤρισεν σωτηρίαν,
 σύμπραξον. ἦν γὰρ θεᾶς κατάσχωμεν βρέτας, 980
 μανιῶν τε λήξω καὶ σὲ πολυκώπῳ σκάφει
 στείλας Μυκῆναις ἐγκαταστήσω πάλιν.
 ἀλλ' ὦ φιληθεῖς, ὦ κασίγνητον κάρα,
 σῶσον πατρῶον οἶκον, ἔκσωσον δ' ἐμέ·
 ὡς τᾶμ' ὄλωλε πάντα καὶ τὰ Πελοπιδῶν, 985
 * οὐράνιον εἰ μὴ ληψόμεσθα θεᾶς βρέτας.
- ΧΟ. δεινὴ τις ὀργὴ δαιμόνων ἐπέξεσε
 τὸ Ταντάλειον σπέρμα διὰ πόνων τ' ἄγει.
- ΙΦ. τὸ μὲν πρόθυμον, πρὶν σε δεῦρ' ἐλθεῖν, ἔχω
 Ἄρχει γενέσθαι καὶ σέ, σύγγον', εἰσιδεῖν. 990
 θέλω δ' ἄπερ σύ, σέ τε μεταστήσαι πόνων
 νοσοῦντά τ' οἶκον, οὐχὶ τῷ κτανόντι με
 θυμουμένη, πατρῶον ὀρθῶσαι θέλω·
 σφαγῆς τε γὰρ σῆς χειρ' ἀπαλλάξαιμεν ἄν

σώσαιμί τ' οἴκους· τὴν θεὸν δ' ὅπως λάθω 995

δέδοικα καὶ τύραννον, ἠνίκ' ἄν κενὰς

κρηπίδας εὖρη λαίνας ἀγάλματος·

πῶς δ' οὐ θανοῦμαι; τίς δ' ἔνεστί μοι λόγος;

ἀλλ' εἰ μὲν ἓν τι ταῦθ' ὁμοῦ γενήσεται, 1000

ἄγαλμά τ' οἴσεις κάμ' ἐπ' εὐπρύμνου νεῶς

ἄξεις, τὸ κινδύνεμα γίγνεται καλόν·

τούτου δὲ χωρισθεῖς... ἐγὼ μὲν ὄλλυμαι,

σὺ δ' ἄν τὸ σαυτοῦ θέμενος εὖ νόστου τύχοις.

οὐ μὴν τι φεύγω γ', οὐδέ σ' εἰ θανεῖν χρεῶν

σώσασαν· οὐ γὰρ ἀλλ' ἀνὴρ μὲν ἐκ δόμων

θανὼν ποθεινός, τὰ δὲ γυναικὸς ἀσθενῆ.

OP. οὐκ ἄν γενοίμην σοῦ τε καὶ μητρὸς φονεύς·

ἄλις τὸ κείνης αἷμα κοινόφρων δὲ σοὶ
καὶ ζῆν θέλοιμ' ἄν καὶ θανῶν λαχεῖν ἴσον.

ἄξω δέ σ', ἤνπερ καὐτὸς ἐνταυθοῖ περῶ,

πρὸς οἶκον, ἢ σοῦ κατθανὼν μέτα.

γνώμης δ' ἄκουσον· εἰ πρόσαντες ἦν τότε

Ἄρτεμιδι, πῶς ἄν Λοξίας ἐθέσπισε

κομίσαι μ' ἀγαλμα θεᾶς πόλισμ' ἐς Παλλάδος

.....

καὶ σὸν πρόσωπον εἰσιδεῖν; ἅπαντα γὰρ

συνθεῖς τὰδ' εἰς ἓν νόστον ἐλπίζω λαβεῖν.

IΦ. πῶς οὖν γένοιτ' ἄν ὥστε μήθ' ἡμᾶς θανεῖν,

λαβεῖν θ' ἅ βουλόμεσθα; τῆδε γὰρ νοσεῖ

νόστος πρὸς οἴκους· ἡ δὲ βούλησις πάρα.

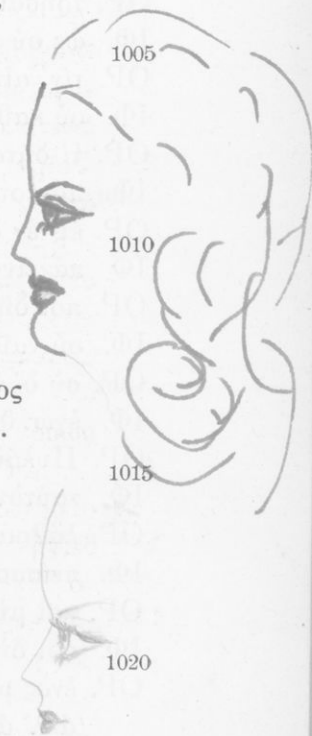
OP. ἄρ' ἄν τύραννον διολέσαι δυναίμεθ' ἄν;

IΦ. δεινὸν τόδ' εἶπας, ξενοφонеῖν ἐπήλυδας.

OP. ἀλλ', εἰ σὲ σώσει κάμέ, κινδυνευτέον.

IΦ. οὐκ ἄν δυναίμην· τὸ δὲ πρόθυμον ἦνεσα.

OP. τί δ', εἴ με ναῶ τῶδε κρύψειας λάθρα;

- ΙΦ. ὡς δὴ σκότον λαβόντες ἐκσωθεῖμεν ἄν; 1025
 ΟΡ. κλεπτῶν γὰρ ἢ νύξ, τῆς δ' ἀληθείας τὸ φῶς.
 ΙΦ. εἶς' ἔνδον ἱεροὶ φύλακες, οὓς οὐ λήσομεν.
 ΟΡ. οἴμοι διεφθάρμεσθα· πῶς σωθεῖμεν ἄν;
 ΙΦ. ἔχειν δοκῶ μοι καινὸν ἐξεύρημά τι.
 ΟΡ. ποῖόν τι; δόξης μετάδος, ὡς καὶ γὰρ μάθω. 1030
 ΙΦ. ταῖς σαῖς ἀνίαις χρήσομαι σοφίσμασι.
 ΟΡ. δειναὶ γὰρ αἱ γυναῖκες εὐρίσκουν τέχνας.
 ΙΦ. φονέα σε φήσω μητρὸς ἐξ Ἄργους μολεῖν.
 ΟΡ. χρῆσαι κακοῖσι τοῖς ἐμοῖς, εἰ κερδανεῖς.
 ΙΦ. ὡς οὐ θέμις γε λέξομεν θύειν θεᾶ. 1035
 ΟΡ. τίν' αἰτίαν ἔχουσ'; ὑποπτεύω τι γάρ.
 ΙΦ. οὐ καθαρὸν ὄντα· τὸ δ' ὅσιον δώσω φόβῳ.
 ΟΡ. τί δῆτα μᾶλλον θεᾶς ἄγαλμ' ἀλίσκεται;
 ΙΦ. πόντου σε πηγαῖς ἀγνίσει βουλήσομαι.
 ΟΡ. εἶτ' ἐν δόμοισι βρέτας, ἐφ' ᾧ πεπλευκάμεν. 1040
 ΙΦ. κάκεινο νίψαι, σοῦ θιγόντος ὡς, ἐρῶ.
 ΟΡ. ποῖ δῆτα; πόντου νοτερὸν εἶπας ἔκβολον;
 ΙΦ. οὐ ναῦς χαλινοῖς λινοδέτοις ὄρμεῖ σέθεν.
 ΟΡ. σὺ δ' ἢ τις ἄλλος ἐν χεροῖν οἴσει βρέτας;
 ΙΦ. ἐγὼ· θιγεῖν γὰρ ὄσιόν ἐστ' ἐμοὶ μόνῃ. 1045
 ΟΡ. Πυλάδης δ' ὄδ' ἡμῖν ποῦ τετάξεται πόνου;
 ΙΦ. ταῦτόν χεροῖν σοὶ λέξεται μίασμ' ἔχειν.
 ΟΡ. λάθρα δ' ἀνακτος ἢ εἰδότης δράσεις τάδε;
 ΙΦ. πείσασα μύθοις· οὐ γὰρ ἂν λάθοιμί γε.
 ΟΡ. καὶ μὴν νεῶς γε πίτυλος εὐήρης πάρα. 1050
 ΙΦ. σοὶ δὴ μέλειν χρῆ τ' ἄλλ' ὅπως ἔξει καλῶς.
 ΟΡ. ἐνὸς μόνου δεῖ, τάσδε συγκρούψαι τάδε.
 ἀλλ' ἀντίαζε καὶ λόγους πειστηρίους
 εὐρισκ'· ἔχει τοι δύναμιν εἰς οἶκτον γυνή.
 τὰ δ' ἄλλ' ἴσως—· ἅπαντα συμβαίη καλῶς. 1055

- IΦ. ὦ φίλταται γυναῖκες, εἰς ὑμᾶς βλέπω,
 καὶ τᾶμ' ἐν ὑμῖν ἔστιν ἢ καλῶς ἔχειν
 ἢ μηδὲν εἶναι καὶ στερηθῆναι πάτρας
 φίλου τ' ἀδελφοῦ φιλότατης τε συγγόνου.
 καὶ πρῶτα μὲν μοι τοῦ λόγου τάδ' ἀρχέτω· 1060
 γυναῖκές ἐσμεν, φιλόφρον ἀλλήλαις γένος,
 σφῆξιν τε κοινὰ πράγματ' ἀσφαλέσταται.
 σιγήσαθ' ἡμῖν καὶ συνεκπονήσατε
 φυγᾶς. καλόν τοι γλῶσσ' ὄτω πιστὴ παρῆ.
 ὄρατε δ' ὡς τρεῖς μία τύχη τοὺς φιλότατους, 1065
 ἢ γῆς πατρώας νόστος ἢ θανεῖν, ἔχει.
 σωθεῖσα δ', ὡς ἂν καὶ σὺ κοινωνῆς τύχης,
 σώσω σ' ἐς Ἑλλάδ'. ἀλλὰ πρὸς σε δεξιᾶς,
 σὲ καὶ σ' ἰκνοῦμαι, σὲ δὲ φίλης παρηίδος,
 γονάτων τε καὶ τῶν ἐν δόμοισι φιλότατων 1070
 μητρὸς πατρὸς τε καὶ τέκνων ὄτω κυρεῖ.
 τί φατέ; τίς ὑμῶν φησιν ἢ τίς οὐ θέλειν—
 φθέγγασθε—ταῦτα; μὴ γὰρ αἰνουσῶν λόγους
 ὄλωλα κάγω καὶ κασίγνητος τάλας.
- XO. θάρσει, φίλη δέσποινα, καὶ σφῆξο μόνον· 1075
 ὡς ἔκ γ' ἐμοῦ σοι πάντα σιγηθήσεται—
 ἴστω μέγας Ζεὺς—ὧν ἐπισκήπτεις πέρι.
- IΦ. ὄναισθε μύθων καὶ γένοισθ' εὐδαίμονες.
 σὸν ἔργον ἤδη καὶ σὸν ἐσβαίνειν δόμους·
 ὡς αὐτίχ' ἤξει τῆσδε κοίρανος χθονός, 1080
 θυσίαν ἐλέγχων, εἰ κατεῖργασται, ξένων.
 ὦ πότνι, ἤπερ μ' Αὐλίδος κατὰ πτυχᾶς
 δεινῆς ἔσωσας ἐκ πατροκτόνου χειρός,
 σῶσόν με καὶ νῦν τούσδε τ' ἢ τὸ Λοξίου
 οὐκέτι βροτοῖσι διὰ σ' ἐτήτυμον στόμα. 1085
 ἀλλ' εὐμενῆς ἔκβηθι βαρβάρου χθονός

ἐς τὰς Ἀθήνας· καὶ γὰρ ἐνθάδ' οὐ πρόπει
ναίειν, παρόν σοι πόλιν ἔχειν εὐδαίμονα.

- ΧΟ. ὄρνις, ἃ παρὰ πετρίνας σ τ ρ. α'
 πόντου δειράδας, ἀλκυών, 1090
 ἔλεγον οἶτον αἰείδεις,
 εὐξύνετον ξυνετοῖς βοάν,
 ὅτι πόσιν κελαδεῖς αἰεὶ μολπαῖς,
 ἐγὼ σοι παραβάλλομαι
 θρήνους, ἄπερος ὄρνις, 1095
 ποθοῦς Ἑλλάνων ἀγόρους,
 ποθοῦς Ἄρτεμιν λοχίαν,
 ἃ παρὰ Κύνθιον ὄχθον οἰκεῖ,
 φοϊνικά θ' ἄβροκόμαν
 δάφναν τ' εὐερνεά καὶ 1100
 γλανκᾶς θαλλὸν ἱερὸν ἐλαίας,
 Λατοῦς ὠδῖνα φίλαν,
 λίμναν θ' εἰλίσσουσαν ὕδωρ
 κύκλιον, ἔνθα κύκνος μελω-
 δὸς Μούσας θεραπεύει. 1105

- ὦ πολλὰι δακρῶν λιβάδες, ἀ ν τ. α'
 αἷ παρηίδας εἰς ἐμὰς
 ἔπεσον, ἀνίκα πύργων
 ὀλομένων ἐν ναυσὶν ἔβαν
 πολεμίων ἐρετμοῖσι καὶ λόγχαις. 1110
 ζαχρῶσου δὲ δι' ἐμπολᾶς
 νόστον βάρβαρον ἦλθον,
 ἔνθα τᾶς ἐλαφοκτόνου
 θεᾶς ἀμφίπολον κόραν
 παιδ' Ἀγαμεμοννίαν λατρεύω 1115
 βωμούς τ' οὐ μηλοθύτας,

ζηλοῦσ' ἄταν διὰ παν-
 τὸς δυσδαίμον'· ἐν γὰρ ἀνάγκαις
 οὐ κάμνεις σύντροφος ὦν.
 μεταβάλλειν δυσδαίμονιά· 1120
 τὸ δὲ μετ' εὐτυχίαν κακοῦ-
 σθαι θνατοῖς βαρὺς αἰών.

καὶ σὲ μὲν, πότνι', Ἀργεῖα 1125
 πεντηκόντορος οἶκον ἄξει·
 συρίζων θ' ὁ κηροδέτας
 κάλαμος οὐρείου Πανὸς
 κώπαις ἐπιθωύξει,
 ὁ Φοῖβός θ' ὁ μάντις ἔχων
 κέλαδον ἐπιτατόνου λύρας
 αἰείδων ἄξει λιπαρὰν 1130
 εὔσ' Ἀθηναίων ἐπὶ γᾶν.
 ἐμὲ δ' αὐτοῦ λιποῦσα
 βήση ῥοθίοις πλάταις·
 ἀέρι δ' ἰστία παρὰ πρότονον κατὰ
 πρῶραν ὑπὲρ στόλον ἐκπετάσουσι πό- 1135
 δες νεὸς ὠκυπόμπου.

λαμπρὸν ἰππόδρομον βαίην, 1140
 ἔνθ' εὐάλιον ἔρχεται πῦρ·
 οἰκείων δ' ὑπὲρ θαλάμων
 πτέρυγας ἐν νώτοις ἄμοις
 λήξαιμι θοάζουσα·
 χοροῖς δ' ἑσταίην, ὅθι καὶ
 παρθένος εὐδοκίμων γάμων,
 παρὰ πόδ' εἰλίσσουσα φίλας 1145
 ματρὸς ἠλίκων θιάσους,

χαρίτων εἰς ἀμίλλας
 χαίτας θ' ἀβροπλούτοιο
 εἰς ἔριν ὀρнуμένα, πολυποίκιλα
 φάρεα καὶ πλοκάμους περιβαλλομέ- 1150
 να γένυν ἐσκίαζον.

- ΘΟ. ποῦ 'σθ' ἡ πυλωρὸς τῶνδε δωμάτων γυνή
 Ἑλληνίς; ἤδη τῶν ξένων κατήρξατο;
 ἀδύτοις ἐν ἀγνοῖς σῶμα λάμπονται πυρὶ; 1155
- ΧΟ. ἦδ' ἐστίν, ἦ σοι πάντ', ἄναξ, ἐρεῖ σαφῶς.
- ΘΟ. ἔα
 τί τόδε μεταίρεις ἐξ ἀκινήτων βάθρων,
 Ἄγαμέμνονος παῖ, θεᾶς ἄγαλμ' ἐν ὠλέναις;
 ΙΦ. ἄναξ, ἔχ' αὐτοῦ πόδα σὸν ἐν παραστάσιν.
 ΘΟ. τί δ' ἔστιν, Ἰφιγένεια, καινὸν ἐν δόμοις; 1160
 ΙΦ. ἀπέπτυσ' ὅσῃα γὰρ δίδωμ' ἔπος τόδε.
 ΘΟ. τί φροιμιάζῃ νεοχμὸν; ἐξαύδα σαφῶς.
 ΙΦ. οὐ καθαρὰ μοι τὰ θύματ' ἠγρεύσασθ', ἄναξ.
 ΘΟ. τί τοῦκιδιδάξαν τοῦτό σ'; ἦ δόξαν λέγεις;
 ΙΦ. βρέτας τὸ τῆς θεοῦ πάλιν ἔδρας ἀπεστράφη. 1165
 ΘΟ. αὐτόματον, ἦ νιν σεισμὸς ἔστρεψε χθινοῦς;
 ΙΦ. αὐτόματον ὄψιν δ' ὀμμάτων ξυνήρμοσεν.
 ΘΟ. ἦ δ' αἰτία τίς; ἦ τὸ τῶν ξένων μύσος;
 ΙΦ. ἦδ', οὐδὲν ἄλλο· δεινὰ γὰρ δεδράκατον.
 ΘΟ. ἀλλ' ἦ τιν' ἔκανον βαρβάρων ἀκτῆς ἔπι; 1170
 ΙΦ. οἰκεῖον ἦλθον τὸν φόνον κεκτημένοι.
 ΘΟ. τίν'; εἰς ἔρον γὰρ τοῦ μαθεῖν πεπτόκαμεν.
 ΙΦ. μητέρα κατειργάσαντο κοινωνῶ ξίφει.
 ΘΟ. Ἄπολλον, οὐδ' ἐν βαρβάρους ἔτλη τις ἄν.
 ΙΦ. πάσης διωγμοῖς ἠλάθησαν Ἑλλάδος. 1175
 ΘΟ. ἦ τῶνδ' ἕκατι δῆτ' ἄγαλμ' ἔξω φέρεις;

- ΙΦ. σεμνόν γ' ὑπ' αἰθέρ', ὡς μεταστήσω φόνου.
 ΘΟ. μίασμα δ' ἔγνωσ τοῖν ξένοιν ποίῳ τρόπῳ;
 ΙΦ. ἤλεγχον, ὡς θεᾶς βρέτας ἀπεστράφη πάλιν.
 ΘΟ. σοφὴν σ' ἔθρεψεν Ἑλλάς, ὡς ἦσθου καλῶς. 1180
 ΙΦ. καὶ μὴν καθεῖσαν δέλεαρ ἠδύ μοι φρενῶν.
 ΘΟ. τῶν Ἀργόθεν τι φίλτρον ἀγγέλλοντέ σοι;
 ΙΦ. τὸν μόνον Ὀρέστην ἐμὸν ἀδελφὸν εὐτυχεῖν.
 ΘΟ. ὡς δὴ σφε σώσασις ἠδοναῖς ἀγγελμάτων.
 ΙΦ. καὶ πατέρα γε ζῆν καὶ καλῶς πράσσειν ἐμόν. 1185
 ΘΟ. σὺ δ' ἐς τὸ τῆς θεοῦ γ' ἐξένευσας εἰκότως.
 ΙΦ. πᾶσάν γε μισοῦσ' Ἑλλάδ', ἥ μ' ἀπώλεσεν.
 ΘΟ. τί δῆτα δρωμεν, φράζε, τοῖν ξένοιν πέρι;
 ΙΦ. τὸν νόμον ἀνάγκη τὸν προκείμενον σέβειν.
 ΘΟ. οὐκουν ἐν ἔργῳ χέρσιβες ξίφος τε σόν; 1190
 ΙΦ. ἀγνοῖς καθαροῖς πρῶτά νιν νίψαι θέλω.
 ΘΟ. πηγαῖσιν ὑδάτων ἢ θαλασσίᾳ δρόσῳ;
 ΙΦ. θάλασσα κλύζει πάντα τάνθρώπων κακά.
 ΘΟ. ὀσιώτερον γοῦν τῇ θεῇ πέσοιεν ἄν.
 ΙΦ. καὶ τὰμά γ' οὕτω μᾶλλον ἂν καλῶς ἔχοι. 1195
 ΘΟ. οὐκουν πρὸς αὐτὸν ναὸν ἐκπίπτει κλύδων;
 ΙΦ. ἐρημίας δεῖ· καὶ γὰρ ἄλλα δρᾶσομεν.
 ΘΟ. ἄγ' ἔνθα χρῆζεις· οὐ φιλῶ τᾶρρηθ' ὄραν.
 ΙΦ. ἀγνιστέον μοι καὶ τὸ τῆς θεοῦ βρέτας.
 ΘΟ. εἶπερ γε κηλὶς ἔβαλέ νιν μητροκτόνος. 1200
 ΙΦ. οὐ γάρ ποτ' ἄν νιν ἠράμην βάρων ἄπο.
 ΘΟ. δίκαιος ἠύσέβεια καὶ προμηθία.
 ὡς εἰκότως σε πᾶσα θαυμάζει πόλις· 1214
 ΙΦ. οἶσθά νυν ἅ μοι γενέσθω;
 ΘΟ. σὸν τὸ σημαίνειν τόδε.
 ΙΦ. δεσμὰ τοῖς ξένοισι πρόσθε.
 ΘΟ. ποῖ δέ σ' ἐκφύγοιεν ἄν;

- ΙΦ. πιστόν Ἑλλάς οἶδεν οὐδέν.
 ΘΟ. ἴτ' ἐπὶ δεσμά, πρόσπολοι. 1205
 ΙΦ. κάκκομιζόντων δὲ δεῦρο τοὺς ξένους...
 ΘΟ. ἔσται τάδε.
 ΙΦ. κρᾶτα κρύψαντες πέπλοισιν.
 ΘΟ. ἡλίου πρόσθεν φλογός.
 ΙΦ. σῶν τέ μοι σύμπεμπ' ὀπαδῶν.
 ΘΟ. οἶδ' ὀμαρτήσουσί σοι.
 ΙΦ. καὶ πόλει πέμψον τιν' ὅστις σημανεῖ.
 ΘΟ. ποίας τύχας;
 ΙΦ. ἐν δόμοις μίμνειν ἅπαντας.
 ΘΟ. μὴ συναντῶεν φόνῳ; 1210
 ΙΦ. μυσαρὰ γὰρ τὰ τοιάδ' ἐστί.
 ΘΟ. στείχε καὶ σήμαινε σύ.
 ΙΦ. μηδέν' εἰς ὄψιν πελάζειν.
 ΘΟ. εὔ γε κηδεύεις πόλιν.
 ΙΦ. καὶ φίλων γ' οὕς δεῖ μάλιστα.
 ΘΟ. τοῦτ' ἔλεξας εἰς ἐμέ.
 ΙΦ. σὺ δὲ μένων αὐτοῦ πρὸ ναῶν τῆ θεῶ...
 ΘΟ. τί χρῆμα δρῶ; 1215
 ΙΦ. ἄγνισον πυρσῶ μέλαθρον.
 ΘΟ. καθαρὸν ὡς μόλης πάλιν.
 ΙΦ. ἠνίκ' ἂν δ' ἔξω περῶσιν οἱ ξένοι...
 ΘΟ. τί χρῆ με δρᾶν;
 ΙΦ. πέπλον ὀμμάτων προθέσθαι.
 ΘΟ. μὴ παλαμναῖον λάβω;
 ΙΦ. ἦν δ' ἄγαν δοκῶ χρονίζειν...
 ΘΟ. τοῦδ' ὄρος τίς ἐστί μοι;
 ΙΦ. θαυμάσης μηδέν.
 ΘΟ. τὰ τῆς θεοῦ προᾶσ'—ἐπεὶ σχολή—καλῶς. 1220

ΙΦ. εἰ γὰρ ὡς θέλω καθαρόν ὄδε πέσοι.

ΘΟ. συνεύχομαι.

ΙΦ. τοῦσδ' ἄρ' ἐκβαίνοντας ἤδη δωματίων ὄρῳ ξένους
καὶ θεᾶς κόσμους νεογνούς τ' ἄρνας, ὡς φόνῳ φρόνον
μυσαρόν ἐκνίψω, σέλας τε λαμπάδων τά τ' ἄλλ' ὅσα
προυθέμην ἐγὼ ξένοισι καὶ θεᾷ καθάρσια. 1225

ἐκποδῶν δ' αὐτῶ πολιταῖς τοῦδ' ἔχειν μιάσματος·
εἴ τις ἢ ναῶν πυλωρὸς χειρὰς ἀγνεύει θεοῖς
ἢ γάμον στείχει συνάψων ἢ τόκοις βαρύνεται,
φεύγετ' ἐξίστασθε, μὴ τῷ προσπέσῃ μύσος τόδε.

ὦ Διὸς Λητοῦς τ' ἄνασσα παρθέν', ἦν νίψω φρόνον 1230
τῶνδε καὶ θύσωμεν οὔ χροῆ, καθαρὸν οἰκίσεις δόμον,
εὐτυχεῖς δ' ἡμεῖς ἐσόμεθα. τᾶλλα δ' οὐ λέγουσ', ὅμως
τοῖς τὰ πλεῖον εἰδόσιν θεοῖς σοί τε σημαίνω, θεά.

ΧΟ. εὐπαις ὁ Λατοῦς γόνος, σ τ ρ.

τόν ποτε Δηλιάς ἐν καρποφόροις γυάλοις 1235
ἔτικτε, χρυσοκόμαν

ἐν κιθάρα σοφόν, ἅ τ' ἐπὶ τόξων
εὐστοχίᾳ γάνυται· φέρε δ' αὐτίκα
νιν ἀπὸ δειράδος εἰναλίας, 1240

λοχεῖα κλεινὰ λιποῦσα μά-
τηρ, τὰν ἀστάκτων ὑδάτων
βακχεύουσαν Διονύ-
σῳ Παρνασίον κορυφάν·

ὅθι ποικιλόνωτος οἴνωπὸς δράκων, 1245
σκιερᾷ κατάχαλκος εὐφύλλῳ δάφνῃ,
γὰς πελώριον τέρας, ἄμφεπε μαντεῖ-
ον Χθόνιον.

ἔτι μιν ἔτι βρέφος, ἔτι φίλας
ἐπὶ ματέρος ἀγκάλαισι θρόσκων 1250

ἔκανες, ὦ Φοῖβε, μαντείων δ' ἐπέβας ζαθέων,
 τρίποδι τ' ἐν χροσέῳ θάσσεις, ἐν ἀψευδεὶ θρόνῳ
 μαντείας βροτοῖς θεσφάτων νέμων 1255
 ἀδύτων ὕπο, Κασταλίας ῥεέθρων
 γείτων, μέσον γᾶς ἔχων μέλαθρον.

Θέμιν δ' ἐπεὶ Γᾶς ἰὼν ἄντ.
 παῖδ' ἀπενάσσατο Πυθῶνος ἀπὸ ζαθέων 1260
 χρηστηρίων, νύχια
 Χθὼν ἐτεκνώσατο φάσματ' ὀνειρίων,
 οἱ πολέσιν μερόπων τά τε πρῶτα τά τ'
 ἔπειθ' ὅσα τ' ἔμελλε τυχεῖν 1265
 ὕπνου κατὰ δνοφερᾶς γᾶς εὐ-
 νὰς ἔφραζον Γαῖα δὲ τὰν
 μαντεῖον ἀφείλετο τι-
 μὰν Φοῖβον, φθόνῳ θυγατρὸς.
 ταχύπους δ' ἐς Ὀλυμπον ὄρμαθεις ἀναξ 1270
 χέρα παιδὸν ἔλιξεν ἐκ Διὸς θρόνων
 Πυθίων δόμων χθονίας ἀφελεῖν μῆ-
 νιν θεᾶς [νυχίους τ' ἐνοπᾶς].
 γέλασε δ', ὅτι τέκος ἄφαρ ἔβα
 πολύχρυσα θέλων λατρεύματα σχεῖν 1275
 ἐπὶ δ' ἔσεισεν κόμαν, παῦσαι νυχίους ἐνοπᾶς,
 ἀπὸ δ' ἀλαθοσύναν νυκτωπὸν ἐξεῖλεν βροτῶν,
 καὶ τιμὰς πάλιν θῆκε Λοξία, 1280
 πολυάνορι δ' ἐν ξενόεντι θρόνῳ
 θάρση βροτοῖς θεσφάτων ἀοιδαῖς.

ΑΓΓ. ὦ ναοφύλακες βῶμοί τ' ἐπιστάται,
 Θῶας ἀναξ γῆς τῆσδε ποῦ κυρεῖ βεβῶς;
 καλεῖτ' ἀναπτύξαντες εὐγόμφοις πύλας 1285
 ἔξω μελάθρων τῶνδε κοίρανον χθονός.

- ΧΟ. τί δ' ἔστιν, εἰ χεῖρ ἢ κελουστεισαν λέγειν;
- ΑΓΓ. βεβᾶσι φροῦδοι δίπτυχοι νεανίαί
Ἄγαμεμοννείας παιδὸς ἐκ βουλευμάτων 1290
φυγόντες ἐκ γῆς τῆσδε καὶ σεμνὸν βρέτας
λαβόντες ἐν κόλποισιν Ἑλλάδος νεώς.
- ΧΟ. ἄπιστον εἶπας μῦθον ὃν δ' ἰδεῖν θέλεις
ἄνακτα χώρας, φροῦδος ἐκ ναοῦ συθείς.
- ΑΓΓ. ποῖ; δεῖ γὰρ αὐτὸν εἰδέναι τὰ δρώμενα. 1295
- ΧΟ. οὐκ ἴσμεν· ἀλλὰ στείχε καὶ δίωκέ νιν
ὄπου κυρήσας τούσδ' ἀπαγγελεῖς λόγους.
- ΑΓΓ. ὄρατ', ἄπιστον ὡς γυναικεῖον γένος·
μέτεστι χυμῖν τῶν πεπραγμένων μέρος.
- ΧΟ. μαίνῃ; τί δ' ἡμῖν τῶν ξένων δρασημοῦ μέτα; 1300
οὐκ εἰ κρατούντων πρὸς πύλας ὄσον τάχος;
- ΑΓΓ. οὐ, πρὶν γ' ἂν εἴπῃ τοῦπος ἐρμηνεὺς ὄδε,
εἴτ' ἔνδον εἴτ' οὐκ ἔνδον ἀρχηγὸς χθινοῦς.
ὦή, χαλᾶτε κληῖθρα, τοῖς ἔνδον λέγω,
καὶ δεσπότη σημήναθ' οὔνεκ' ἐν πύλαις 1305
πάρειμι, καινῶν φόρτον ἀγγέλλων κακῶν.
- ΘΟ. τίς ἀμφὶ δῶμα θεᾶς τόδ' ἴστησιν βοήν,
πύλας ἀράξας καὶ ψόφον πέμψας ἔσω;
- ΑΓΓ. φεῦ.
πῶς ἔλεγον αἶδε καὶ μ' ἀπήλαυνον δόμων,
ὡς ἐκτὸς εἴης· σὺ δὲ κατ' οἶκον ἦσθ' ἄρα. 1310
- ΘΟ. τί προσδοκῶσαι κέρδος ἢ θηρώμεναι;
- ΑΓΓ. αὐθις τὰ τῶνδε σημανῶ· τὰ δ' ἐν ποσὶ
παρόντ' ἄκουσον. ἢ νεᾶνις ἢ ἔνθαδε
βωμοῖς παρίστατ', Ἰφιγένει', ἔξω χθινοῦς
σὺν τοῖς ξένοισιν οἴχεται, σεμνὸν θεᾶς 1315
ἄγαλμ' ἔχουσα· δόλια δ' ἦν καθάρματα.

- ΘΟ. πῶς φῆς; τί πνεῦμα συμφορᾶς κεκτημένη;
- ΑΓΓ. σφῆζουσ' Ὀρέστην τοῦτο γὰρ σὺ θαυμάσῃ.
- ΘΟ. τὸν ποῖον; ἄρ' ὄν Τυνδαρις τίκει κόρη;
- ΑΓΓ. ὄν τοῖσδε βωμοῖς θεὰ καθωσιώσατο. 1320
- ΘΟ. ὦ θαῦμα — πῶς σε μείζον ὀνομάσας τύχῳ;
- ΑΓΓ. μὴ ἴταῦθα τρέψῃς σὴν φρέν', ἀλλ' ἄκουέ μου·
σαφῶς δ' ἀθρήσας καὶ κλύων ἐκφρόντισον
διωγμὸν ὅστις τοὺς ξένους θηράσεται.
- ΘΟ. λέγ'· εὖ γὰρ εἶπας· οὐ γὰρ ἀγχίπλου πόνον 1325
φεύγουσιν, ὥστε διαφυγεῖν τοῦμὸν δόρυ.
- ΑΓΓ. ἐπεὶ πρὸς ἀκτὰς ἤλθομεν θαλασσίας,
οὔ ναῦς Ὀρέστου κρύφιος ἦν ὥρμισμένη,
ἡμᾶς μὲν, οὓς σὺ δεσμὰ συμπέμπεις ξένων
ἔχοντας, ἐξένευσ' ἀποστῆναι πρόσω 1330
Ἄγαμέμνονος παῖς, ὡς ἀπόρρητον φλόγα
θύουσα καὶ καθαρόν ὄν μετόχετο.
αὐτὴ δ' ὄπισθε δέσμ' ἔχουσα τοῖν ξένοι
ἔστειχε χερσί· καὶ τὰδ' ἦν ὑποπτα μὲν,
ἤρεσκε μέντοι σοῖσι προσπόλοις, ἄναξ. 1335
- χρόνῳ δ', ἴν' ἡμῖν δρᾶν τι δὴ δοκοῖ πλέον,
ἀνωλόλυξε καὶ κατῆδε βάρβαρα
μέλη μαγεύουσ', ὡς φόνον νίζουσα δῆ.
ἐπεὶ δὲ δαρὸν ἦμεν ἡμενοὶ χρόνον,
ἐσηλθεν ἡμᾶς μὴ λυθέντες οἱ ξένοι 1340
κτάνοιεν αὐτὴν δραπέται τ' οἰχοίατο.
φόβῳ δ' ἂ μὴ χρῆν εἰσορᾶν καθήμεθα
σιγῇ· τέλος δὲ πᾶσιν ἦν αὐτὸς λόγος
στείχειν ἴν' ἦσαν, καίπερ οὐκ ἐωμένοις.
- ἀνταῦθ' ὀρῶμεν Ἑλλάδος νεὸς σκάφος, 1345
ταρσῶ κατῆρει πίτυλον ἐπερωμένον,
ναῦτας τε πεντήκοντ' ἐπὶ σκαλιῶν πλάτας

ἔχοντας, ἐκ δεσμῶν δὲ τοὺς νεανίας
 ἔλευθέρους πρὺμνηθεν ἐστῶτας νεώς.
 κοντοῖς δὲ πρῶραν εἶχον, οἱ δ' ἐπωτίδων 1350
 ἄγκυραν ἐξανῆπτον, οἱ δὲ κλίμακας
 σπεύδοντες ἦγον διὰ χειρῶν πρυμνησίας,
 πόντῳ δὲ δόντες τοῖν ξένοιον καθίεσαν.
 ἡμεῖς δ' ἀφειδήσαντες, ὡς ἐσείδομεν
 δόλια τεχνήματ', εἰχόμεσθα τῆς ξένης 1355
 πρυμνησίῳν τε, καὶ δι' εὐθυνηρίας
 οἴακας ἐξηροῦμεν εὐπρῦμνον νεώς.
 λόγοι δ' ἐχώρουν «τίνι λόγῳ πορθμεύετε
 κλέπτοντες ἐκ γῆς ξόανα καὶ θυηπόλους;
 τίνος τίς ὢν σὺ τήνδ' ἀπεμπολᾶς χθινόδῃ;» 1360
 ὃ δ' εἶπ'· «Ὁρέστης, τῆσδ' ὄμαιμος, ὡς μάθης,
 Ἄγαμέμνονος παῖς, τήνδ' ἐμήν κομίζομαι
 λαβὼν ἀδελφήν, ἣν ἀπώλεσ' ἐκ δόμων».

ἀλλ' οὐδὲν ἦσσαν εἰχόμεσθα τῆς ξένης
 καὶ πρὸς σ' ἐπεσθαι διεβιαζόμεσθά νιν· 1365
 ὄθεν τὰ δεινὰ πλήγματ' ἦν γενειάδων
 κεῖνοί τε γὰρ σίδηρον οὐκ εἶχον χειροῖν
 ἡμεῖς τε· πυγμαί τ' ἦσαν ἐγκροτούμεναι,
 καὶ κῶλ' ἀπ' ἀμφοῖν τοῖν νεανίαιν ἅμα
 ἐς πλευρὰ καὶ πρὸς ἦπαρ ἠκοντίζετο, 1370
 ὡς τῷ ξυνάπτειν καὶ συναποκαμεῖν μέλη.
 δεινοῖς δὲ σημάντροισιν ἐσφραγισμένοι
 ἐφεύγομεν πρὸς κρημνόν, οἱ μὲν ἐν κάρῃ
 κάθαιμ' ἔχοντες τραύμαθ', οἱ δ' ἐν ὄμμασιν·
 ὄχθοις δ' ἐπισταθέντες εὐλαβεστέρωσ 1375
 ἐμαρνάμεσθα καὶ πέτρους ἐβάλλομεν
 ἀλλ' εἶργον ἡμᾶσ τοξόται πρῦμνης ἐπι
 σταθέντες ἰοῖς, ὥστ' ἀναστεῖλαι πρόσω.

- κὰν τῷδε—δεινὸς γὰρ κλύδων ὄκειλε ναῦν
 πρὸς γῆν, φόβος δ' ἦν παρθένῳ τέγξαι πόδα— 1380
 λαβὼν Ὀρέστης ὤμον εἰς ἀριστερόν,
 βὰς ἐς θάλασσαν κἀπὶ κλίμακος θορόν,
 ἔθηκ' ἀδελφὴν ἐντὸς εὐσήμου νεῶς,
 τό τ' οὐρανοῦ πέσημα, τῆς Διὸς κόρης
 ἄγαλμα. ναὸς δ' ἐκ μέσης ἐφθέγγετο 1385
 βοή τις· «ὦ γῆς Ἑλλάδος ναῦται, νεὸς
 λάβεσθε κώπαις ῥόθιά τ' ἐκλευκαίνετε.
 ἔχομεν γὰρ ὄνπερ εἶνεκ' ἄξενον πόρον
 Συμπληγάδων ἔσωθεν εἰσεπλεύσαμεν».
 οἱ δὲ στεναγμὸν ἤδῶν ἐκβρυχώμενοι 1390
 ἔπαισαν ἄλμην. ναῦς δ', ἕως μὲν ἐντὸς ἦν
 λιμένος, ἐχώρει στόμια, διαπερῶσα δὲ
 λάβρω κλύδωνι συμπεσοῦσ' ἠπειέγετο·
 δεινὸς γὰρ ἐλθὼν ἄνεμος ἐξαίφνης νεῶς
 ὤθει παλίμπρυν' ἰστί'· οἱ δ' ἐκαρτέρουν 1395
 πρὸς κῦμα λακτίζοντες· ἐς δὲ γῆν πάλιν
 κλύδων παλίρρους ἦγε ναῦν. σταθεῖσα δὲ
 Ἄγαμέμνονος παῖς ἠῤῥεατ'· «ὦ Λητοῦς κόρη,
 σῶσόν με τὴν σὴν ἰέρεαν πρὸς Ἑλλάδα
 ἐκ βαρβάρου γῆς καὶ κλοπαῖς σύγγνωθ' ἐμαῖς. 1400
 φιλεῖς δὲ καὶ σὺ σὸν κασίγνητον, θεά·
 φιλεῖν δὲ κἀμὲ τοὺς ὀμαιμόνας δόκει».
 ναῦται δ' ἐπευφήμησαν εὐχαῖσιν κόρης
 παιᾶνα, γυμνάς ἐκ πέπλων ἐπωμίδας
 κώπη προσαρμόσαντες ἐκ κελεύσματος. 1405
 μᾶλλον δὲ μᾶλλον πρὸς πέτρας ἦει σκάφος·
 χῶ μὲν τις ἐς θάλασσαν ὠρμήθη ποσίν,
 ἄλλος δὲ πλεκτὰς ἐξανῆπτεν ἀγκύλας.
 κἀγὼ μὲν εὐθύς πρὸς σὲ δεῦρ' ἀπεστάλην,

- σοὶ τὰς ἐκεῖθεν σημανῶν, ἄναξ, τύχας. 1410
 ἀλλ' ἔρπε, δεσμὰ καὶ βρόχους λαβὼν χεροῖν
 εἰ μὴ γὰρ οἶδμα νήνεμον γενήσεται,
 οὐκ ἔστιν ἐλπίς τοῖς ξένοις σωτηρίας·
 πόντου δ' ἀνάκτωρ Ἴλιόν τ' ἐπισκοπεῖ
 σεμνὸς Ποσειδῶν, Πελοπίδαις ἐναντίος, 1415
 καὶ νῦν παρῆξει τὸν Ἀγαμέμνωνος γόνον
 σοὶ καὶ πολίταις, ὡς ἔοικεν, ἐν χεροῖν
 λαβεῖν, ἀδελφὴν θ', ἢ φόνων τῶν Αὐλίδι
 ἀμνημόνευτος θεᾶν προδοῦσ' ἀλίσκεται.
- XO. ὦ τλήμων Ἰφιγένεια, συγγόνου μέτα 1420
 θανῆ πάλιν μολοῦσα δεσποτῶν χέρας.
- ΘO. ὦ πάντες ἄστοι τῆσδε βαρβάρου χθινοῦς,
 οὐκ εἶα πάλοις ἐμβαλόντες ἠνίας
 παράκτιοι δραμεῖσθε κάκβολας νεῶς
 Ἑλληνίδος δέξεσθε, σὺν δὲ τῇ θεῶ 1425
 σπεύδοντες ἄνδρας δυσσεβεῖς θηράσετε,
 οἱ δ' ὠκυπομποὺς ἔλξειτ' ἐς πόντον πλάτας,
 ὡς ἐκ θαλάσσης ἔκ τε γῆς ἱππεύμασι
 λαβόντες αὐτοὺς ἢ κατὰ στύφλου πέτρας
 ῥίψωμεν, ἢ σκόλοπι πῆξωμεν δέμας; 1430
 ὑμᾶς δὲ τὰς τῶνδ' ἱστορας βουλευμάτων,
 γυναῖκες, αὐθις ἠνίκ' ἂν σχολὴν λάβω,
 ποινασόμεσθα· νῦν δὲ τὴν προκειμένην
 σπουδὴν ἔχοντες οὐ μενοῦμεν ἤσυχοι.
- AΘ. ποῖ ποῖ διωγμὸν τόνδε πορθμεύεις, ἄναξ 1435
 Θόας; ἄκουσον τῆσδ' Ἀθηναίας λόγους.
 παῦσαι διώκων ῥεῦμά τ' ἐξορμῶν στρατοῦ·
 πεπρωμένος γὰρ θεσφάτοισι Λοξίου
 δεῦρ' ἦλθ' Ὀρέστης, τόν τ' Ἐρινύων χόλον

- φεύγων ἀδελφῆς τ' Ἄργος ἐσπέμψων δέμας 1440
 ἄγαλμά θ' ἱερὸν εἰς ἐμὴν ἄξων χθόνα,
 τῶν νῦν παρόντων πημάτων ἀναψυχάς. 1441β
 πρὸς μὲν σ' ὄδ' ἡμῖν μῦθος· ὃν δ' ἀποκτενεῖν
 δοκεῖς Ὀρέστην ποντίῳ λαβὼν σάλφ,
 ἤδη Ποσειδῶν χάριν ἐμὴν ἀκύμονα
 πόντου τίθησι νῶτα πορθμεύειν πλάτῃ. 1445
 μαθὼν δ', Ὀρέστα, τὰς ἐμὰς ἐπιστολάς —
 κλύεις γὰρ αὐδὴν καίπερ οὐ παρὼν θεᾶς —
 χώρει λαβὼν ἄγαλμα σύγγονόν τε σῆν.
 ὅταν δ' Ἀθήνας τὰς θεοδμήτους μόλης,
 χῶρός τις ἔστιν Ἀτθίδος πρὸς ἔσχατος 1450
 ὄροισι, γείτων δειράδος Καρυστίας,
 ἱερός, Ἄλᾶς νιν οὐμὸς ὀνομάζει λεῶς·
 ἐνταῦθα τεύξας ναὸν ἴδρυσαι βρέτας,
 ἐπόνυμον γῆς Ταυρικῆς πόνων τε σῶν,
 οὓς ἐξεμόχθεις περιπολῶν καθ' Ἑλλάδα 1455
 οἴστροις Ἐρινύων. Ἄρτεμιν δέ νιν βροτοὶ
 τὸ λοιπὸν ὑμνήσουσι Ταυροπόλον θεάν.
 νόμον τε θῆς τόνδ'· ὅταν ἐορτάζῃ λεῶς,
 τῆς σῆς σφαγῆς ἄποιν' ἐπισχέτω ξίφος
 δέρη πρὸς ἀνδρὸς αἰμά τ' ἐξανιέτω, 1460
 ὀσίας ἕκατι θεά θ' ὅπως τιμὰς ἔχῃ.
 σὲ δ' ἀμφὶ σεμνάς, Ἰφιγένεια, κλίμακας
 Βραυρωνίας δεῖ τῆδε κληδουχεῖν θεᾶ.
 οὗ καὶ τεθάψῃ κατθανοῦσα, καὶ πέπλων
 ἄγαλμά σοι θήσουσιν εὐπήνους ὑφάς, 1465
 ἃς ἂν γυναῖκες ἐν τόκοις ψυχορραγεῖς
 λίπωσ' ἐν οἴκοις· τάσδε δ' ἐκπέμπειν χθονὸς
 Ἑλληνίδας γυναῖκας ἐξεφίεμαι
 γνώμης δικαίας εἶνεκ', ...

- . . . . . ἐκώσασα δὲ
 καὶ πρὶν σ' Ἀρεῖοις ἐν πάγοις ψήφους ἴσας 1470
 κρίνας', Ὀρέστα· καὶ νόμισμ' ἔσται τόδε,
 νικᾶν ἰσῆρεις ὅστις ἂν ψήφους λάβῃ.
 ἀλλ' ἐκκομίζου σὴν κασιγνήτην χθινοῦς,
 Ἄγαμέμνονος παῖ — καὶ σὺ μὴ θυμοῦ, Θόας.
 ΘΘ ἄνασσ' Ἀθάνα, τοῖσι τῶν θεῶν λόγοις 1475
 ὅστις κλύων ἄπιστος, οὐκ ὀρθῶς φρονεῖ.
 ἐγὼ δ' Ὀρέστη τ', εἰ φέρων βρέτας θεᾶς
 βέβηκ', ἀδελφῆ τ' οὐχὶ θυμοῦμαι τί γὰρ
 πρὸς τοὺς σθένοντας θεοὺς ἀμιλλᾶσθαι καλόν;
 ἴτωσαν ἐς σὴν σὺν θεᾶς ἀγάλματι 1480
 γαῖαν, καθιδρῦσαιτό τ' εὐτυχῶς βρέτας.
 πέμπω δὲ καὶ τάσδ' Ἑλλάδ' εἰς εὐδαίμονα
 γυναῖκας, ὥσπερ σὸν κέλευσμ' ἐφίεται.
 παύσω δὲ λόγην ἣν ἐπαίρομαι ξένοις
 νεῶν τ' ἔρετμά, σοὶ τάδ' ὡς δοκεῖ, θεά. 1485
 ΑΘ. αἰνῶ· τὸ γὰρ χρεὼν σοῦ τε καὶ θεῶν κρατεῖ.
 ἴτ', ὦ πνοαί, ναυσθλοῦσθε τὸν Ἄγαμέμνονος
 παῖδ' εἰς Ἀθήνας· συμπορεύσομαι δ' ἐγώ,
 σφίζουσ' ἀδελφῆς τῆς ἐμῆς σεμνὸν βρέτας.
 ΧΘ. ἴτ' ἐπ' εὐτυχίᾳ τῆς σφζομένης 1490
 μοίρας εὐδαίμονες ὄντες.
 ἀλλ' ὦ σεμνή παρὰ τ' ἀθανάτοις
 καὶ παρὰ θνητοῖς, Παλλὰς Ἀθάνα,
 δράσομεν οὕτως ὡς σὺ κελεύεις.
 μάλα γὰρ τερπνὴν κἀνέλπιστον 1495
 φήμην ἀκοαῖσι δέδεγμαi.
 ὦ μέγα σεμνή Νίκη, τὸν ἐμὸν
 βίωτον κατέχοις
 καὶ μὴ λήγοις στεφανοῦσα.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ (*)

ἄ δωρ., ἄττ. ἦ.

ἄβροκόμας δωρ., ἄττ. ἄβροκόμης, ὁ ἔχων λεπτά φύλλα.

ἄβρόπλουτος ἄβρῶς πλούσιος, ἀπαλὸς καὶ πλούσιος. *χαρίτων εἰς ἀμίλλας χαίτας θ' ἄβροπλούτοιο εἰς ἔριον ὀρνυμένα* 1147 ἐγειρομένη (ὅτε ἠγειρόμην) διὰ τὰ λάβω μέρος εἰς ἀμίλλαν χαρίτων (καλλιστεῖα) καὶ εἰς ἀγῶνα κόμης ἀπαλῆς καὶ πλουσίας εἰς κοσμήματα.

ἄγαγες δωρ., ἄττ. ἠγαγες. ἐν 138 ἔστειλες καὶ μὲ ἐκάλεσες.

ἀγαθοὶ 114 οἱ ἀγαθοί, οἱ ἀνδρεῖοι.

Ἀγαμεμόνιοις (καὶ -ιοις) ὁ ἀνήκων εἰς τὸν Ἀγαμέμνονα καὶ (τὸ ἐπίθ. ἀντὶ τοῦ πατρωνυμικοῦ Ἀγαμεμνονίδης) ὁ υἱὸς τοῦ Ἀγαμέμνονος. *Ἀγαμεμόνιον θάλος* 170 βλαστάρι, τέκνον τοῦ Ἀγ., *Ἀγαμεμόνια παῖς* 1290 Ἀγαμεμνονίς. Πρβλ. *Ταντάλειος, Τυνδαρεῖα*.

ἄγγος τό, ἀγγεῖον.

ἀγκύλη βρόχος, θηλειά. 1408 βλ. *ἐξανάπτω*.

ἀγμὸς (ἄγνυμι θραύω) ῥῆγμα, σπήλαιον.

ἀγνεύω εἶμαι ἀγνός. *ἀγνεύω χειρας θεοῖς* 1227 θέλω τὰ ἔχω καθαρὰς τὰς χειρας διὰ τοὺς θεοὺς, διὰ τὰ δύναμαι τὰ ὑπηρετῶ τοὺς θεοὺς.

ἀγνίζω ἐξαγνίζω, καθαρίζω. *ἀγνίζομαι φόνῳ* 705 ἠγανίζομαι δι' ἠγασμένου ὕδατος, διὰ τὰ θυσιασθῶ.

ἀγνιστέον δεῖ ἀγνίσαι, καθῆραι.

ἄγορος ὁ, πανήγυρις, ἐορτή.

(*) Αἱ ἐρμηνευτικαὶ σημειώσεις εἶναι διατεταγμένα κατ' ἀλφαβητικὴν οἰκίαν, ὑπὸ μορφήν λεξιλογίου. Οἱ ἀριθμοὶ ἀναφέρονται εἰς τοὺς στίχους. Ἐν τῷ λεξιλογίῳ περιλαμβάνονται αἱ λέξεις αἱ συνήθως ἄγνωστοι εἰς τοὺς μαθητάς, δι' οὓς προορίζεται τὸ ἀνά χειρας βιβλίον, ὡς καὶ αἱ λέξεις, αἱ ἄλλως γνωσταί, τῶν ὁποίων ἡ σημασία ἐν τῷ παρόντι δράματι δὲν εἶναι ἡ συνήθης. Ἐπίσης περιλαμβάνονται τὰ κύρια ὀνόματα ἐκτὸς τῶν πολὺ γνωστών. Τῶν λέξεων δίδεται κατὰ κανόνα πρῶτον ἡ κυρία σημασία καὶ ἔπειτα καὶ αἱ ἄλλαι, ὡς ὅταν δὲ δύναται τὰ ὑπάρξει ἀμφιβολία περὶ τῆς ἐν ὀρισμένῳ χωρίῳ σημασίας λέξεώς τινος, γίνεται παραπομπὴ εἰς τὸν οἰκτεῖον στίχον. Μετὰ τὴν ἐρμηνείαν τῆς λέξεως δίδεται ἡ ἐρμηνεία τοῦ χωρίου, εἰς τὸ ὅποιον περιλαμβάνεται ἡ ἐρμηνευομένη λέξις, ἂν εἶναι καὶ τὸ χωρίον δυσνόητον. Ἄν πάσαι αἱ λέξεις χωρίου τινὸς εἶναι γνωσταί, ἀλλὰ τὸ χωρίον δυσερμήνευτον, πρέπει τὰ ζητῆται ἐν τῷ λεξιλογίῳ μίαν τῶν λέξεων, ἢ κρινόμενη ὡς ἡ μᾶλλον χαρακτηριστική.

ἀγρεύομαι (ἄγρᾱ θήραμα) ἀγρεύω, συλλαμβάνω.

ἀγχίπλους ὁ ταχέως διαπλέομενος. *ἀγχίπλουσι πόρον φεύγουσιν* 1325 φεύγοντες ἔχουν νὰ κάμουν κοντινὸ ταξίδι.

ἀδόκητος ἀπροσδόκητος, ἀνέλπιστος.

ἄδυτον τὸ ἐσώτατον τοῦ ἱεροῦ. *ἄδύτων ἕπο* 1257 ἀπὸ τὸ βᾶθος τοῦ ἱεροῦ.

ἄελπος ἀνέλπιστος.

ἄζηλος μὴ ἀξιοζήλευτος, φρικτός, ἀποτρόπαιος. *ἄζηλά γε κοῦκ εὐδαίμονα* 619 πράγματα φρικτὰ ἀλήθεια καὶ θλιβερά.

Ἀθηναία Ἀθηνᾶ. *τῆσδ' Ἀθηναίας* 1436 ἔμου τῆς Ἀθηνᾶς.

ἄθικτος (πέπλος) 799 οὐ οὐ θέμις θιγεῖν.

ἀθρέω-ᾶ βλέπω μὲ προσοχήν, παρατηρῶ.

αἶα γῆ, χώρα. 435 βλ. *πολυόριθος*.

αἰάζω φωνάζω *αἰαῖ, αἰαῖ. οἰκτρὰν αἰαζόντων αὐδὰν* 277 ἐνῶ ἐκβάλλουν φρικτὰς κραυγὰς.

αἰαῖ ἄχ (ἐπιφώνημα).

αἰδῶς ἐντροπή σεβασμός, συγγνώμη. *αἰδοῖ τῶν πάρος μαντευμάτων* 713· ὁ Ἀπόλλων ἠσχύνετο, διότι εἶχε συμβουλευθεῖ τὸν Ὀρέστην νὰ φονεύσῃ τὴν μητέρα του. *οἱ δ' ἔσχον αἰδῶ* 949 ὅσοι δὲ ἠσθάνθησαν εὐσπλαγχίαν (καὶ ἤθελον νὰ δεῖξουν ἐπιεικειαν)· *αἰδεῖς* (καὶ τὸ ῥ. *αἰδοῦμαι*) ὄρος τοῦ ἀττικοῦ δικαίου· ἐλέγετο οὕτω ἡ συγγνώμη ἢ παρεχομένη, κυρίως ὅταν ἐπρόκειτο περὶ ἀκουσίου φόνου, εἰς τὸν φονέα ὑπὸ τῶν συγγενῶν τοῦ φονευθέντος.

αἱματὸς (αἱμάσσω) *αἱματηρός, φοινικός*. 645 βλ. *ζανίς*.

αἱμάσσω ματώνω. *αἱμόρραντον δυσφόρμιγγα ξένων αἱμάσσοις* ἄταν 225 ἐκτελοῦσα τὴν αἱμορραντισμένην, θλιβερὰν θυσίαν τῶν ξένων. τὸ ἄταν κυρ. σύστοιχον ἀντικείμεν. κατὰ τὸ αἱμάσσω *αἶμα, φόνον* (ὥστε περισσότερον κατὰ λέξιν: τὴν αἱματηρὰν προξενούσα συμφορὰν)· τὸ *βωμούς* 226 δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἐπεξήγησις (βρέχουσα οὕτω μὲ τὸ αἶμα τοὺς βωμούς), φαίνεται ὅμως μᾶλλον ὅτι προσετέθη ὑπὸ ἀντιγραφῆς τινός. Ἡ Ἰφ. βεβαίως δὲν ἔσφαζεν, ἀλλὰ ἐκτελοῦσα τὰ προκαταρκτικὰ τῆς θυσίας προὐρίζεν εἰς τὸν θάνατον.

αἰνέω-ᾶ 1023, 1073 ἐπιδοκιμάζω, συναινῶ, δέχομαι· 1486 ἐπαινῶ. ἐν 1023 τὸ *ἦνεσα* ἀντὶ ἐνεστώτος· πρβλ. *ἀπέπεισσα* 1161.

αἰρέομαι-οῦμαι (ἡδονή) 794 ἀπολαύω.

αἶρω σηκώνω. *αἶρω νόστον* 117 ἀνάγομαι πρὸς νόστον, ξεκινῶ, διὰ τὴν ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα· ὁ νοῦς τῶν στ. 116-117: ἀφοῦ ἐκάμαμεν τόσον ταξίδι, δὲν πρέπει, τώρα πού ἐφθάσαμεν εἰς τὸ τέρμα, νὰ ἐπιστρέψωμεν ἄπρακτοι.

αἰσχύνη: δι' αἰσχύνης ἔχω 683 αἰσχύνομαι.

αἰῶν βίος.

ἄκαιρος ὁ γινόμενος εἰς ἀκατάλληλον στιγμήν. *οὔτις (λόγος) ἔστι ἄκαιρος, ἦν καλῶς ἔχη* 754· ὁ νοῦς: τὸ ὀρθόν, καὶ ἂν λεχθῆ ἄργά, δὲν χάνει τὴν ἐπικαιρότητα του.

ἄκοή: *ἄκοῆ Ἡλέκτρας* 811 πού τὰ ἔχω ἀκουστὰ ἀπὸ τὴν Ἡλέκτραν.

ἄκος τό, θεραπευτικὸν μέσον, φάρμακον.

ἄκρατος (κραίνω, ἐκτελῶ) ἀνεκτέλεστος. *ἔστιν γὰρ οὔτως οὐδ' ἄκρατι ἠκούσατε* 520 πράγματι ἔτσι εἶναι, καὶ αὐτὰ, πού ἠκούσατε, ἔγιναν (δὲν εἶναι ψευδῆ).

ἄκροθίνια (ἄκρος, θίς=σωρὸς) τά, τὸ ἀνώτατον μέρος σωροῦ τινος, τὸ ἐκλεκτὸν μέρος, αἱ ἀπαρχαὶ τῶν καρπῶν. ἐν 75 *ἄκροθίνια τῶν καθανόντων ξένων* εἶναι αἱ ἀποκοπεῖσαι κεφαλαὶ τῶν θυσιασθέντων ξένων, μὲ τὰς ὁποίας οἱ βάρβαροι εἶχον στολίσει τὸ ἐπιστύλιον τοῦ ναοῦ. τὰ *Ἑλλήνων ἀκροθίνια* 459 τὰ ἐκλεκτότερα ἐξ Ἑλλάδος θύματα.

ἀκύμων ἀκύμαντος, γαληνιαῖος.

ἀλαθοσύνα δωρ., ἀττ. *ἀληθουσίνη*, ἀλήθεια. *ἀλαθοσύνα νυκτωπὸς* 1279 ἀλήθεια νυκτερινῶν ὄψεων, τὸ κῦρος τῆς ὄνειρομαντείας.

Ἄλαι (αἱ Ἀραφηνίδες) τοποθεσία εἰς τὰ ἀνατολικά παράλια τῆς Ἀττικῆς, πρὸς νότον τοῦ Μαραθῶνος· τὸ ὄνομα τοῦ δήμου ἦτο Ἀραφήν (ἐξ οὗ τὸ σημερινὸν Ραφήνα).

ἀλαίνω περιπλανῶμαι. *μανίαις ἀλαίνω* 284 παραφρονῶ.

ἄλιος θαλάσσιος. *ἄλιος αἰγιαλὸς* 425 ἀκτὴ τῆς θαλάσσης (πλευρασμός).

ἄλις ἀρκετά.

ἀλίσκομαι κυριεύομαι. *τί μᾶλλον θεᾶς ἄγαλμ' ἀλίσκεται;* 1038 κατὰ τὴν προχωρεῖ τὸ ζήτημα τῆς ἀλώσεως τοῦ ἀγάλματος τῆς θεᾶς;

ἀλκυῶν εἶδος θαλασσίου πτηνοῦ, θαλασσοπούλι. Κατὰ τὸν μῦθον ἡ Ἀλκυὼν (ἢ Ἀλκυόνη), σύζυγος τοῦ βασιλέως τῆς Τραχίνος Κήρυκος, ἐνῶ ἀνέμενε τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ συζύγου της ἐκ Κλάρου

τῆς Μ. Ἀσίας, ὅπου εἶχε πλεύσει, ἵνα συμβουλευθῆ τὸ ἐκεῖ μαντεῖον, εἶδεν αἴφνης ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τὸ πτώμα του ἐκβρασθὲν μετὰ ναύγιον· οἱ θεοὶ ἐλέησαντες τὴν θρηνοῦσαν Ἄλκυνά μετεμόρφωσαν καὶ αὐτὴν καὶ τὸν σύζυγόν της εἰς τὰ δμώνυμα πτηνὰ (ἀλκύνια καὶ κήνκα).

ἀλλάσσομαι ἐκλαμβάνω τι ὡς ἄλλο, συγγέω. *παρῆν δ' ὄραν οὐ ταῦτα μορφῆς σχήματ', ἀλλ' ἠλλάσσετο φθογγάς τε μόσχων καὶ κυνῶν ὑλάγματα, χὰ φᾶσ' Ἐρινῦς ἰέναι μυκήματα* 291 δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἴδωμεν τοιαύτας μορφάς (οἷας ἐν τῇ μανίᾳ του ἐφαντάζετο ὁ ξένος), ἀλλὰ συνέχεε τοὺς μυκηθμοὺς τῶν μόσχων καὶ τὰ γαυγίσματα τῶν σκύλων μὲ τὰς κραυγὰς, τὰς ὁποίας λέγουν ὅτι ἐκβάλλουν αἱ Ἐρινῦες.

ἄλλως 538 ματαιῶς.

ἄλμη θαλάσσιον ὕδωρ, «ἄρμη».

ἄλυρος ὁ ἄνευ λύρας. 146 βλ. ἔλεγος.

ἀμαθία 386 ἀνόητον πλάσμα (ἀφηρημένον ἀντὶ συγκεκριμένου).

ἄμεικτος ὁ μὴ ἔχων ἐπιμειξίαν μετ' ἄλλων.

ἀμιλλάομαι-ᾠμαι ἀνταγωνίζομαι, παραβγαίνω.

ἀμνηστέω-ᾠ λησμονῶ.

ἀμνημόνευτος ὁ μὴ μνημονευθεὶς· ἐν 1419 ἔχει ἐνεργητικὴν σημασίαν: *φόνων τῶν Αὐλίδι ἀμνημόνευτος, θεὰν προδοῦσ' ἀλίσκεται* 1418 λησμονήσασα τὸν ἐν Αὐλίδι φόνον (ὅτι ἐξήτησαν νὰ τὴν φονεύσουν) ἀποκαλύπτεται προδότις τῆς θεᾶς.

ἄμὸς ἐμὸς καὶ ἡμέτερος.

ἀμπνοή ἀναπνοή, ἀνακούφισις, «ξανάσασμα».

ἀμπτάμενος ἀναπτάμενος, μτχ. ἄορ. τοῦ ἀναπέτομαι.

ἀμύνομαι: *δοκῶν Ἐρινῦς θεὰς ἀμύνεσθαι τάδε* 299 νομίζων ὅτι μὲ αὐτὰ ἀπέκρουε τὰς Ἐρινῦς· τὸ τάδε σύστοιχ. ἀντικ.

ἀμφέπω φυλάττω, φρουρῶ.

ἀμφίβληστρον πᾶν τὸ βαλλόμενον πέριξ· *ἀμφίβληστροι τοίχων* 96 οἱ περιβάλλοντες τὸ οἰκοδόμημα τοῖχοι, ὁ περίβολος.

ἀμφίλογος ἀμφισβητούμενος, ἀβέβαιος, ταλαντευόμενος. 655 βλ. μέμονα.

Ἄμφιγρίτα δωρ., ἀπτ. -η, θαλασσία θεά, σύζυγος τοῦ Ποσειδῶνος.

ἀναγκάζω : ἀναγκάζει τάδε (σύστοιχ. ἀντικ.) 595 τὰ ἐπιβάλλει αὐτὰ (τὸ γενέσθαι θῦμα).

ἀναδέχομαι λαμβάνω ἐπάνω μου· λαμβάνω ἀπὸ χαμηλότερα. 818 βλ. λουτρά.

ἀναιρέομαι-οὔμαι 373 σηκῶνω.

ἀνάκτορον οἶκος τοῦ ἀνακτος (θεοῦ ἢ βασιλέως). ἀνάκτορα θεᾶς 41, 636 ναός.

ἀνάκτωρ ὁ ἀνάσσω, ἄναξ.

ἀναμετροῦμαι-οὔμαι : ἀναμετροῦμαι δάκρυ ἐς θοῦμόφυλον 346 πληρώνω τὸν φόρον τῶν δακρῶνων εἰς τοὺς ὁμοεθνεῖς μου.

ἀναπτύσσω ξεδιπλώνω· 1286 ἀνοίγω.

ἀνάσσω βασιλεύω. οὗ γῆς ἀνάσσει 31 ὅπου εἶναι βασιλεὺς τῆς χώρας· τὸ γῆς ἐκ τοῦ ἀνάσσει, ὄχι ἐκ τοῦ οὗ.

ἀνάσσω ἀναπηδῶ.

ἀναστέλλω 1378 ἀπωθῶ.

ἀναστένω ἀναστενάζω.

ἀναφαίνω παρουσιάζω, διακηρύσσω, χαρακτηρίζω. ἀς ὁ παρ' ἡμῖν νόμος οὐχ ὁσίας Ἑλληνισι διδοὺς ἀναφαίνει 465 σύντ. : ἀναφαίνει οὐχ ὁσίας οὐ διδοὺς (μὴ ἐπιτρέπων) αὐτὰς τοῖς Ἑλληνισι.

ἀναφυγή δροσίσιμα, ἀνακούφισις.

ἀνεψιός ἐξάδελφος.

ἀνθεμόρροτος (ῥέω) ὁ ἐξ ἀνθέων πηγάζων. ἀνθεμόρροτον γάνος 634 βλ. γάνος.

ἀνία λύπη, στενοχώρια, ἀνησυχία. ἐν 1031 εὐφημ. ἀντὶ *μανία*· σύντ. : χρέσομαι ταῖς σαῖς ἀνίαις (ἀντικ.) σοφίσμασι (κατηγορ.).

ἀνίδροτος ὁ ἄνευ μονίμου κατοικίας. ἀνίδροτοι δρόμοι 971 ἀκατάπαυστον τρέξιμον.

ἀνίημι χαλαρώνω, παύω.

ἀνίκα δωρ., ἀτ. *ἡνίκα*, ὅτε.

ἀνιστορέω-ω ἐρωτῶ. 528 σύντ. : ὡς (ἐπιφών.) ἀνιστορεῖς με συλλαβοῦσα πάντα ἄπαξ.

ἀνοδος (ἐπίθ.) ὁ ἄνευ ὁδῶν, ἀδιάβατος. ὁδὸς ἀνοδος 889 δρόμος ποῦ δὲν εἶναι δρόμος, κακὸς δρόμος.

ἀνολολύζω βγάζω δυνατὴν φωνήν.

ἀνομία 275 ἀσέβεια.

ἀνοστος ὁ ἄνευ ἐπιστροφῆς.

ἀνταπόλλυμαι 715 λαμβάνω ὡς ἀνταμοιβὴν τὴν ἀπώλειαν· εἰρωνεία.

ἀντιάζω παρακαλῶ.

ἀντίπαλος 446 ἰσόπαλος, ἴσος, ἀνάλογος· βλ. *πουνή*.

ἀντιτιμωρέομαι-οὔμαι τιμωρῶ διὰ τὸ κακὸν ποῦ μοῦ ἔκαμαν, ἐκδικούμαι. ἴν' αὐτοὺς ἀντιτιμωρησάμην 357 διὰ νὰ τοὺς ἐξεδικούμην. ἴστορ. χρόνος ὀριστικῆς ἐν τῇ τελικῇ προτάσει· σκοπὸς μὴ δυνάμενος νὰ πραγματοποιηθῇ.

ἀντίψαλμος εἶναι ἡ ᾠδὴ, τὴν ὁποίαν ψάλλει ὁ Χορὸς 179 κ. ἔ. ἀπαντῶν εἰς τὴν ᾠδὴν τῆς Ἰφιγενείας. Τὰ δύο ἕσματα ἀντιστοιχοῦν κατὰ τὸ περιεχόμενον καὶ ὄχι μετρικῶς.

ἀνυμέναιος ἄνευ ἕμεναίου, χωρὶς τραγοῦδι τοῦ γάμου.

ἀνώνυμοι 944 αἱ Ἐρινύες, διότι φοβεῖται κανεὶς νὰ προφέρῃ τὸ ὄνομά των.

ἀξιόω-ῶ κρίνω ἀξιον, ἔχω τὴν ἀξίωσιν.

ἀπαγγέλλω φέρω ἀγγελίαν. πιστὰς ἠδονὰς ἀπαγγελεῖ 642 βεβαίαν εὐχαρίστησιν διὰ τοῦ ἀγγέλματος θὰ προξενήσῃ. οὐ κλύουσ' ἀπαγγελῶ 901 θὰ ἔχω νὰ τὰ λέγω ὡς πράγματα ποῦ δὲν τὰ ἤκουσα παρ' ἄλλων.

ἀπαίρω σηκώνω· σηκώνομαι καὶ φεύγω.

ἀπαλλάσσομαι γλυτώνω, ἐν 44 ἀπέρχομαι.

ἀπάτωρ ὁ ἄνευ πατρός, ἀπάτωρ πατήρ 864 πατέρας ποῦ δὲν εἶναι πατέρας· πρβλ. *ἄνοδος*.

ἀπειργώ ἀπομακρύνω, ἐκδιώκω.

ἀπεμπολάω-ῶ (ἐμπολή) ἀπάγω πρὸς πώλησιν.

ἀπενάσθην παθ. ἄορ. τοῦ ἀποναίω, ἀπέρχομαι, πηγαίνω νὰ κατοικήσω μακρὰν.

ἀπενάσασατο μέσ. ἄορ. τοῦ ἀποναίω μὲ ἐνεργητ. σημασίαν (1260). βλ. ἀποναίω.

ἀπέρχομαι πηγαίνω μακρὰν. ἀπέρχομαι τοῦ λόγου τούτου 546 ἀφήνω αὐτὸ τὸ θέμα.

ἄπιστος 328, 388, 782, 1293 ἀπίστευτος· 1298 ἀναξιόπιστος· 1476 ἀπειθῆς (τὸ κλύων ἐνδοτ.)· 796 ποῦ δὲν πιστεύει εἰς τὴν εὐτυχίαν του. τάχ' οὐκ ἐρωτῶν σ' εἰς ἄπιστ' ἀφίξομαι 782 γρηγόρα θὰ φθάσω εἰς ἀπίστευτα πράγματα (καὶ) χωρὶς νὰ σ' ἐρωτῶ. ἄπιστον ὡς γένος 1298 τί ἄπιστον ποῦ εἶναι τὸ γένος.

ἄπληστος 415 βλ. *πῆμα*.

ἄπλοια ἀδυναμία πρὸς πλοῦν. *δεινῆς ἀπλοίας πνευμάτων τε τυγχάνων* 15' νοητέον *δεινῶν* καὶ εἰς τὸ *πνευμάτων* (ἀνέμων).

ἀποβλέπω προσατενίζω. πρὸς σὲ ἀποβλέπει 928 εἶναι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν σου.

ἄποινα τά, ἀποζημίωσις, ἐξιλέωσις. *τῆς σῆς σφαγῆς ἄποινα* 1459 ὡς ἀντιστάθμισμα τῆς (μὴ γενομένης) θυσίας σου. Εἰς τὴν πραγματικότητα ἡ τυπικὴ πράξις τοῦ ἱερέως 1459-1460 ἦτο λείψανον ἀνθρωποθυσιῶν παλαιότερων ἐποχῶν.

ἀπόλανσις 454 βλ. *κοινός*.

ἀποναίω ἀπέρχομαι· δίδω ἢ πέμπω ὀπίσω· ἀπομακρύνω, ἐκτοπίζω. ἐν 1259 σύντ.: *ἐπει* (Φοῖβος) *ἰὼν* (ἐλθὼν) *ἀπενάσαστο* (ἔξετόπισε) *Θέμιν*, *παῖδα Γᾶς*, ἀπὸ *ζαθέων χρηστηρίων Πυθῶνος*.

ἀπονοστέω-ῶ ἀναχωρῶ, ἀπομακρύνομαι (ἵνα ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα μου).

ἀποπτύω: πρὸς ἀποτροπὴν ἐπικρεμαμένου κακοῦ ἔπτυν ἢ ἔλεγον ἀπλῶς τὴν λέξιν *ἀπέπτυσσα* (τὸν ἄορ. ἀντὶ τοῦ ἔνεστ., πρβλ. *ἦνεσα* 1023).

ἄπορος ὁ χωρὶς *πόρον*, πέρασμα· *πόρος ἄπορος* 897 βλ. *πόρος*.

ἀπορρηγγυμι ἀποκόπτω. *ἀπορρηγγυμι βίον* 974 κόπτω τὸ νῆμα τῆς ζωῆς μου, ἀποθνήσκω.

ἀπόρρητος μυστικός. ὡς *ἀπόρρητον φλόγα θύουσα καὶ καθαρόν* ἐν *μετώχετο* 1331 ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι θὰ προσέφερε μυστικά τὴν καθαρτήριο θυσίαν καὶ θὰ ἔκανε τὸν καθαρόν, διὰ τὸν ὁποῖον ἐπήγαινε ἐκεῖ.

ἀποσιέλλομαι 1409 *ξεκινῶ*.

ἀποστρέφομαι (μετ' αἰτιατικῆς) 801 ἀποστρέφω τὸ πρόσωπον (ἀπὸ τινος).

ἀποτίθεμαι 376 ἀφήνω δι' ἄλλην φορᾶν, ἀναβάλλω, ἐπιφυλάσσω.

ἀποτίνω (μέλλ. ἀποιτίσω 338) πληρώνω.

ἄποτμος δυστυχῆς· *πότμος ἄποτμος* 864 μοῖρα πού δὲν εἶναι μοῖρα, μαύρη μοῖρα.

ἀπόφθεγκτος ἀφθεγκτος, ἀφωνος, σιωπηλός. *σιγῇ ἐτεκίηναντο ἀπόφθεγκτόν με* 951 διὰ τῆς σιγῆς (μετ' τὸ νὰ σιωποῦν ἐκεῖνοι) μὲ ἠνάγκασαν καὶ ἐμὲ νὰ μένω σιωπηλός.

ἀποψήω-ῶ σπογγίζω.

ἄπτομαι ἐγγίζω. ἄπτομαι φόνου 381 ἔρχομαι εἰς ἐπαφήν μὲ φόνου (ὀμιλῶ μὲ φονέα, ἐγγίζω αἶμα κτλ.)

ἄρα 351, 369, 569, 1310 ὅπως βλέπω τώρα (βλ. Τζαριτζάνου, Συντακτικὸν τῆς ἀρχαίας ἑλλην. γλώσσης, ἔκδ. Ὁργανισμοῦ Ἐκδόσεως Σχολικῶν Βιβλίων, σελ. 128, § 137).

ἀραῖος κατηραμένος· ὁ ἐπιφέρων κατάραν, βλάβην· 778 ὁ κακὸς δαίμων τῆς κατάρας· σήμερον ὁ λαὸς λέγει· θά γίνω κατάρα (στὸ σπίτι σου).

ἀράσσω κτυπῶ δυνατὰ ἐκ τοῦ πλησίον. ἐν 310 ἀντιτίθεται πρὸς τὸ βάλλω κτυπῶ μακρόθεν.

Ἄργος (παρὰ τραγικοῖς) αἰ Μυκῆναι.

Ἄρειος· Ἄρειοι Πάγοι 1470 Ἄρειος Πάγος· ἐκεῖ ἐδικάσθη ὁ Ὁρέστης ὡς μητροκτόνος· βλ. 961 κ. ἔ. Πρὸ τοῦ ἐκώσασα 1469 ἔξεπεσον λέξεις τινές.

ἀρεσκόντως κατὰ τρόπον ἀρέσκοντα. εἴ σοι τὰδ' ἀρεσκόντως πόλις ἦδε τελεῖ 463 ἂν αὐταὶ αἰ προσφοραί, τὰς ὁποίας σοῦ κάνει αὐτὴ ἢ πόλις (τῶν Ταύρων), σοῦ εἶναι εὐχάριστοι. ἀρεσκόντως ἔχει 581 ἀρέσκει.

ἀρέσκω· ἤρεσκε σοῖσι προσπόλοις 1335 οἱ ὑπηρεταὶ σου συγκατένευσαν, συνεμορφώθησαν.

ἄρκυς-υος ἡ, δίκτυον, παγίς.

ἄρνός τοῦ, τῆς, γεν. ἄνευ ὀνομαστ. ὡς ὀνομαστ. χρησιμεύει ἡ λ. ἀμνός· τὸν μῦθον τῆς χρυσοῦς ἀρνός (196, 813) βλ. ἐν λ. διενύω.

ἄρρητος ἀπόρρητος, ἀνέκφραστος, φρικτός.

ἄρχω κάνω τὴν ἀρχήν. πρῶτά μοι τοῦ λόγου τὰδ' ἀρχέτω 1060 ἦδε ἔστω ἡ ἀρχὴ τοῦ λόγου μου.

Ἀσιήτης Ἀσιάτης καὶ Ἀσιατικός. 180 ὁ ἦχος (ἀχά, ἡχή) τῶν Ἀσιατικῶν ὕμνων ἦτο βάρβαρος, ξενικός, ἔξωτικός· τὰ Ἀσιατικὰ μοιρολόγια ἦσαν παθητικὰ καὶ συνωδεύοντο ὑπὸ κτυπημάτων εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στήθος.

Ἀσιήτις γαῖα 396 Ἀσία.

ἀσθενής· τὰ γυναικὸς ἀσθενῆ 1006 ἡ ζωὴ τῆς γυναικὸς εἶναι κατὰ τὸ δευτερεύον, ἡ ἔλλειψις τῆς γυναικὸς δὲν εἶναι πολὺ αἰσθητῆ.

ἀσπούδαστος ὁ δι' ὃν δὲν ἀξίζει νὰ σπευδῇ τις. σπεύδει δ' ἀσπούδαστ' ἐπὶ σοὶ δαίμων 201 ὁ δαίμων (τῆς ἐκδικήσεως, ἡ Νέμεσις) σπεύδει ἐπὶ σοὶ σπουδᾶς, ἄς οὐ χρῆν αὐτὸν σπεύδειν.

ἄσσω πηδῶ, πηγάζω. διὰ τὸ ὄλον χωρίον 191 κ. ἔ. βλ. *δινεύω*.

ἄστακτος κρουνηδὸν ῥέων. *τὰν ἀσιάκτων ὑδάτων βακχεύουσαν Διονύσω Παρνασίον κορυφὰν* 1242 εἰς τὴν πλουσίαν εἰς ὕδατα κορυφῆν τοῦ Παρνασσοῦ, ὅπου γίνονται βακχικαὶ τελεταὶ πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου. Ἡ διασημοτάτη πηγὴ τοῦ Παρν. ἦτο ἡ Κασταλία.

ἄτα δωρ., ἄττ. *ἄτη*, ὃ ἴδε.

ἄταρ ἀλλά, δέ, ὅμως, ἐν τούτοις.

ἄτερ ἄνευ.

ἄτερος ὁ ἕτερος.

ἄτη συμφορὰ. *οἶαί μοι συμβαίνουσ' ἄται* 148 διότι τόσον μεγάλα συμφοραὶ μὲ εὐρίσκουν. *ἄτα διὰ παντὸς δυσδαίμων* 1117 συμφορὰ ἀδιάλειπτος, βίος διαρκῶς δυστυχῆς· διὰ τὸ ὄλον χωρίον βλ. *δυσδαίμονία*.

ἄτθις Ἀττική.

ἄτιπος παράδοξος.

ἄτρειδᾶν δωρ., ἄττ. *-δῶν*.

ἄτρεις υἱὸς τοῦ Πέλοπος, πατὴρ τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ τοῦ Μενελάου.

αὐδάω-ῶ φωνῶ, λέγω, κηρύττω, παραγγέλλω.

αὐθις πάλιν. 1312, 1432 ἀργότερον. *ἐς αὐθις* 377 δι' ἀργότερον, δι' ἄλλην φορᾶν.

αὐλέομαι-οὔμαι ἀντηχῶ ἀπὸ τοὺς ἤχους τῶν αὐλῶν.

Αὐλῖς πολίγνη τῆς Βοιωτίας παρὰ τὸν Εὐρύπουν, νῦν Βαθύ. *τὴν ἐνθάδ' Αὐλιν ἀντιθεῖσα τῆς ἐκεῖ* 358· τὸ *Αὐλιν* μετωνυμικῶς ἀντὶ *σφαγῆν, φόνον*: θεῖσα τὴν ἐνθάδε σφαγὴν ἀντὶ (ὡς ἀντιστάθμισμα καὶ ἐκδίκησιν) τῆς ἐν Αὐλίδι.

αὐξω αὐξάνω. *φιλόπλουτον ἄμιλλαν αὐξοντες μελάθροισιν* 411 προσπαθοῦντες ἐν ἀμίλλῃ νὰ αὐξήσουν τὰ πλοῦτη διὰ τὰ σπίτια των.

αὐτόματος ὁ πρᾶιτων τι οἰκειοθελῶς· αὐτοκίνητος, ἄφ' ἑαυτοῦ γινόμενος.

ἄφαιρέομαι-οὔμαι ἀφαιρῶ· οὐ γὰρ ὁ γάμος ἐσθλὸς ὢν μ' ἀφείλετο 819 διότι ὁ γάμος δὲν ἦτο εὐτυχῆς, ὥστε νὰ μὲ κάμῃ νὰ λησμονήσω τὸ λουτρόν· ἢ ἐντροπὴ δὲν μὲ ἀφήνει νὰ τὸ λησμονήσω· πρβ. 361.

ἄφανής: τὰ τῶν θεῶν *ἐς ἀφανὲς ἔρπει, κοῦδὲν οἶδ'* οὐδεις κακὸν 476 τὰ θεῖα (ἢ θέλησις τῶν θεῶν) ἀκολουθοῦν δρόμους μυστηριώδεις καὶ

κανέν δυστύχημα δὲν γνωρίζει κανείς (ἐκ τῶν προτέρων).

ἄφαρ εὐθύς.

ἀφειδέω-ᾶ δὲν φείδομαι· 1354 ἀφήνω κατὰ μέρος κάθε ἐπιφύλαξιν.

ἀφίστημι ἀπομακρύνω· οὐδ' ἀποστήσει λόγον πυθέσθαι 912 καὶ δὲν θὰ μᾶς ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὸ θέμα μας τὸ νὰ ἐρωτήσω.

ἀφορμίζομαι (ἄρμος) κἀνω τὸ πλοῖον νὰ ἐκπλεύσῃ. οὐ μὴ ἀφορμίσῃ 18· τὸ οὐ μὴ μεθ' ὑποτακτ. ἄορ. ἐντονώτερον τοῦ οὐ μεθ' ὀριστ. μέλλοντος.

ἀχά δωρ., ἄιτ. ἡχῆ, ἦχος.

ἄχαρις ὁ ἄνευ χάριτος. **χάρις** ἄχαρις 566 χάρις ποῦ δὲν εἶναι χάρις : κακῆς γυναικὸς χάριν ἄχαριν ἀπόλετο ἐχάθη χάριν μιᾶς κακῆς γυναικὸς (τῆς Ἑλένης), ἣ ὁποία δὲν ἤξιζε τοιαύτην θυσίαν.

βάθρον 962 : εἰς τὸν Ἄρειον Πάγον ὑπῆρχον δύο βάθρα, λίθοι ἀκατέργαστοι, ὁ λίθος τῆς ὕβρεως, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἴστατο ὁ κατηγορούμενος, καὶ ὁ λίθος τῆς ἀναιδείας, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἴστατο ὁ κατηγορὸς (ὡς μὴ παρέχων αἰδῆσαι)· βλ. αἰδώς.

βακχεύω ἐορτάζω ἐορτὴν τοῦ Βάκχου. 1243 βλ. ἄστακτος.

βάκχιος οἶνος. πληρῶ ἴσον μέτρον βακχίου 953 ἐγγέω ἴσον ποσὸν οἴνου.

βλέπω 1056 ἀποβλέπω, στηρίζω τὰς ἐλπίδας μου.

βλέφαρον ὀφθαλμός.

βορὰ (βιβρώσκω) φαγητόν.

βούλευμα σχέδιον· ἐκ βουλευμάτων 1290 κατὰ τὰ σχέδια.

βουφόρβια τά, ἀγέλη βοῶν.

βουφορβὸς βουκόλος. καὶ μὴν ὄδε βουφορβὸς ἦκει 236 ἀλλὰ νὰ, ἔρχεται ὁ βουκόλος.

Βραυρώνιος ὁ ἀνήκων εἰς τὴν Βραυρῶνα, χωρίον κείμενον εἰς τὰ ἀνατολικά παράλια τῆς Ἀττικῆς, νοτιώτερον τῶν Ἀλῶν (νῦν Βραῶνα)· κλίμακες Βραυρώνια 1462 τὰ (κλιμακοειδῶς διατεταγμένα) ὑψώματα τῆς Βραυρῶνος· σεμνάς καλεῖ αὐτὰς ὁ Εὐριπίδης, διότι ὑπῆρχεν ἐκεῖ ναὸς τῆς (Βραυρωνίας) Ἀρτέμιδος.

βρέτας τό, ξύλινον ὁμοίωμα θεοῦ, ξόανον.

βρότειος ἀνθρώπινος.

βροτοκτόνος ἀνθρωποκτόνος. θυσία βροτοκτόνος 384 ἀνθρωποθυσία.

βώμιος ὁ ἀνήκων εἰς τὸν βωμόν. *βώμιοι ἐπιστάται* 1284 ἐπιμεληταὶ τοῦ βωμοῦ (τῶν θυσιῶν)· πρβλ. 624 καὶ 726.

γαληνός 345 ἐπεικῆς, μαλακός, φιλάνθρωπος.

γαμέω-ᾶ 2 νυμφεύομαι, λαμβάνω γυναῖκα· 682 ἔχω σύζυγον (γυναῖκα).

γάνος τό, λάμψις, χαρά, ἀπόλαυσις. *ἀνθεμόρροτον γάνος μελίσσης* 634 τὸ ἡδονικὸν ὑγρὸν τὸ ἐκ τῶν ἀνθέων ἐξαγόμενον, τὸ μέλι.

γάννυμαι λαμπρύνομαι, ἀγάλλομαι, καμαρώνω. 1239 βλ. *εὔπαις*.

γάρ 520 πράγματι. *τί γάρ*; 533 τί ἐγένεν ἀλήθεια; ὅταν αἰτιολογῇ τὰ ἐπόμενα (π.χ. 118), μεταφράζεται διὰ τοῦ ἐπειδή.

γέ συνήθως) τοῦλάχιστον, οὐχὶ σπανίως δύναται νὰ μεταφρασθῇ διὰ τοῦ *ναί*: *ἀνεμῖός γε* 919 *ναί*, ἑξάδελφος. *λέλοιπεν Ἡλέκτραν γε παρθένον μίαν* 562 *ναί*, ἔχει ἀφήσει μίαν κόρην, τὴν Ἡλέκτραν. ὁμοίως: 75, 510, 866, 1177 κ. ἄλλ.

γεγώς μτχ. παρακειμ. τοῦ *γίγνομαι* (=γεγονώς): *γεγῶσα τυγχάνει* 473 ὑπάρχει. *εἴ γεγώς* 509 εἶσαι, κατάγεςαι.

γενειάδες αἶ, σιαγόνες, γνάθοι, παρειά. *πλήγματα γενειάδων* 1366 κτυπήματα κατὰ τῶν σιαγόνων.

γενέσθω: *οἶσθα ἄ μοι γενέσθω*; 1203=οἶσθα ἄ μοι γενέσθαι δεῖ (ἢ ἄ μοι γενέσθαι βούλομαι); πρβλ. ὁμοίαν σύνταξιν ἐν *Ἐκάβῃ* 225: *οἶσθ' ὁ δρᾶσον*; =οἶσθ' ὁ δεῖ σε δρᾶσαι;

γέννα 154 γενεά.

γένυς-υος ἡ, σιαγών, παρειά. *πολυποίκιλα φάρεα καὶ πλοκάμους περιβαλλομένα γένυν ἐσκίαζον* 1149 ἑσκίαζον τὰς παρειάς μου καλύπτουσα αὐτὰς μὲ πολυκεντήτους καλύπτρας καὶ μὲ τοὺς πλοκάμους μου.

γλαυκός γαλαζοπράσινος.

γλώσσα: *καλὸν τοι γλώσσ' ὄτω πιστὴ παρῆ* 1064 εἶναι ὠραῖον νὰ εἶναι κανεὶς ἐξέμυθος.

γνώμη (δικαία) 1469 εὐσεβῆ αἰσθήματα. 419 βλ. *δλβος*.

γοῦν τοῦλάχιστον· 1194 ἔτσι λοιπόν.

γύαλον τό, κοίλωμα, φάραγξ, χαράδρα. ὅτι τὰ *γύαλα* τῆς Δήλου *καροπόφρα* (1235) δὲν εἶναι ἀκριβές· διὰ τὸ ὅλον χωρίον 1234 κ. ἑ. βλ. *εὔπαις*.

δαίζω σχίζω, τεμαχίζω.

δαις δαιτός ἢ, φαγητόν, «τραπέζι», συμπόσιον.

δάμαρ -αρτος ἢ, ἡ σύζυγος.

Δαναΐδαι Δαναοί.

δαρὸς μακρός, μακροχρόνιος.

δείμα τό, φόβος. **δείμα τοῦλέθρου** 485 φόβος τῆς καταστροφῆς· βλ. οἰκτιρίζομαι.

δεινώς 552 ἀθλίως.

δειράς ἢ, ῥάχισ ὀροσειρᾶς, ὄρος, βράχος, σκόπελος. **δειράς εἰναλία** 1240 βράχος παραθαλάσσιος. **δειράς Καρνοτία** 1451 ἀκρωτήριον τῆς Καρύστου, εἰς τὸ νότιον ἄκρον τῆς Εὐβοίας.

δέλτος ἢ, ἐπιστολή· αἱ ἐπιστολαὶ ἐγράφοντο δι' ὄξεος μεταλλίνου ὄργάνου ἐπὶ μικρῶν ξυλίνων πινακίδων, αἵτινες ἐκοιλαινόντο εἰς μικρὸν βάθος ἀφιεμένου πλαισίου ἐλαφρῶς ἐξέχοντος· ἡ ἐπιφάνειά των ἐπεχρίετο μὲ λεπτὸν στρώμα κηροῦ· μετὰ τὴν γραφὴν αἱ πινακίδες ἐτίθεντο ἢ μία ἐπὶ τῆς ἄλλης (ἐκ τούτου τὸ ἐν δέλτου πτυχαῖς 760), ἐδέοντο καὶ ἐσφραγίζοντο.

δέμας τό, σῶμα. **ἀδελφῆς δέμας** 1440 τὴν ἀδελφὴν (του).

δέρα δωρ., ἀττ. **δέρη**, λαιμός.

δεσμός πληθ. **δεσμά**. **προσπίθημι δεσμά** 1204 ἐπιβάλλω δεσμά, δένω. ἢ' ἐπὶ **δεσμά** 1205 πηγαίνετε νὰ (τοὺς) δέσετε.

δεσπόσωνοι 439 εἶναι αἱ εὐχαὶ τῆς Ἰφιγενείας, **δεσποίνης** τῶν ἀποτελουσῶν τὸν Χορὸν γυναικῶν· ἢ Ἰφ. εἶχεν εὐχηθῆ (354 κ.έ.) νὰ πέσῃ εἰς χεῖράς της ἢ Ἐλένη.

Δηλιάς γυνὴ ἐκ Δήλου· 1234 ἐν Δήλῳ εὐρισκομένη.

διὰ μετ' αἰτιατικῆς (ποιητ., παρὰ πεζοῖς πάντοτε μετὰ γενικῆς): **διὰ λαμπρὸν αἰθέρα** 29 διὰ μέσου τοῦ λαμπροῦ αἰθέρος. **διὰ πέτρας Συμπληγάδας** 355. (διὰ) **φῦλα καὶ δι' ὁδοὺς** 889.

διαβιάζομαι ἀναγκάζω.

διαδοχή: **διαδοχαῖς Ἐρινύων** 79 μεταδρομαῖς Ἐρινύων διαδεχομένων ἀλλήλας, καταδιωκόμενοι ἀπὸ τὰς διαδεχομένας ἀλλήλας Ἐρινῦς.

διακλύζω βρέχω, πλύνω.

διαμείβω λαμβάνω ὡς ἀντάλλαγμα. **Ἀσιήτιδα γαῖαν Εὐρώπης διαμείβας** 397 τὴν Ἀσίαν ἀντὶ τῆς Εὐρώπης λαβὼν ὡς ἀντάλλαγμα, δηλ. ἀφήσας τὴν Εὐρώπην καὶ μεταβάς εἰς τὴν Ἀσίαν.

διαπυχνή ἢ δίπλα. δέλτον πολύθυροι διαπυχναὶ 727 ἐπιστολή ἐκ πολλῶν πινακίδων ἀποτελουμένη. γραμμάτων διαπυχναὶ 793 διπλωμένη ἐπιστολή. βλ. δέλτος.

διαριθμέω-ῶ λογαριάζω ἕνα ἕνα, κάνω διαλογὴν (ψήφων). κατὰ τὴν δίκην τοῦ Ὁρέστου ἢ Ἀθηνᾶ, ἦτις προήδρευε, *διηρίθμησε ψήφους* ἴσας 966, δηλ. παρετήρησε κατὰ τὴν ἀριθμῆσιν ἰσοψηφίαν, τότε δὲ προσέθεσε καὶ τὴν ἰδικήν της ψήφον καὶ οὕτω ὁ Ὁρέστης ἠθώθη. Ὁ μῦθος εἶναι αἰτιολογικός, δηλ. ἐρμηνευτικός τοῦ ἐθίμου, καθ' ὃ ἐν ἰσοψηφίᾳ ὁ κατηγορούμενος ἀπηλλάσσεται: ὑπετίθετο ὅτι ἐλάμβανε καὶ τὴν ψήφον τῆς Ἀθηνᾶς. πρβλ. 1470.

διαρρῶξ-ῶγος (*ῥήγνυμι*) διεσχισμένος.

δίδυμοι 456 δύο.

διέρχομαι 672 βλ. λόγος.

δίκαιος 1202 δικαιολογημένος.

δίκη 968 δικαστική ἀπόφασις. *δίκην παρέχω* 944 δικάζομαι, λογοδοτῶ.

Δίκτυννα ἐπίθετον τῆς Ἀρτέμιδος· κυρίως ἦτο θεὰ Κρητική, ἦν ὁ Εὐριπίδης ταυτίζει πρὸς τὴν κυνηγὸν Ἀρτεμιν παρετυμολογῶν τὸ ὄνομά της ἐκ τῆς λ. *δίκτυον*.

δινεύω περιστρέφω κυκλικῶς, στροβιλίζω, στριφογυρίζω. *μόχθος* δ' ἐκ *μόχθων* ἕσσει, *δινενοῦσαις ἱπποισιν ἐπεὶ πτανᾶς ἀλλάξας ἐξ ἔδρας ἱερὸν μετέβαλεν ὄμμ' αὐγᾶς ἄλιος* 192 ἢ μία συμφορὰ διαδέχεται τὴν ἄλλην ἀπὸ τὴν ἐποχὴν πού ὁ ἥλιος ἀλλάξας τροχίαν μὲ τὸ στριφογύρισμα τοῦ πτερωτοῦ ἄρματος· του ἔρριπεν ἄλλοῦ τὸ ἀκτινοβόλον βλέμμα του. τοῦτο ἔγινε διὰ σειρὰν ἐγκλημάτων, τὰ ὁποῖα ὁ ποιητὴς ὡς γνωστὰ εἰς τοὺς θεατὰς ὑπαινίσσεται ἁπλῶς διὰ τῶν λέξεων *χρυσέας ἀρνὸς ὀδύνα* 196: Εἰς τὸ ποίμνιον τοῦ Ἀτρέως, ὅταν νυμφευθεῖς τὴν θυγατέρα τοῦ Εὐρουσθέως Ἀερόπην ἔγινε βασιλεὺς τῶν Μυκητῶν, ἐνεφανίσθη ἀρνίον χρυσομάλλον, σύμβολον καὶ ἐγγύησις τῆς ἐξουσίας. Ὁ ἀδελφὸς τοῦ Ἀτρέως Θυέστης κατώρθωσε μὲ τὴν βοήθειαν τῆς ἀπίστου Ἀερόπης νὰ γίνῃ κύριος τοῦ ἀρνίου. Μεταξὺ τῶν ἀδελφῶν ἐξεροράγη ἀγορία ἔρις, ἦτις ἀπέληξεν ὑπὲρ τοῦ Ἀτρέως· ὁ Θυέστης ἐξωρίσθη, ἀλλὰ φεύγων παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ τὸν μικρὸν υἱὸν τοῦ Ἀτρέως Πλεισθένην, τὸν ὁποῖον ἀναθρέψας ὡς ἴδιον τέκνον ἀπέστειλεν ἀργότερον εἰς Μυκήνας, ἵνα φονεύσῃ τὸν πατέρα του. ὁ Ἀτρέυς τὸν συνέλαβε καὶ τὸν ἐφόνευσε χωρὶς νὰ γνωρίζῃ ὅτι

εἶναι υἱός του, ὅταν δὲ τὸ ἔμαθεν, ὤμοσεν ἐκδίκησιν· προσποιηθεὶς ὅτι ἐπεθύμει νὰ συνδιαλλαγῆ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του, τὸν ἀνεκάλεσεν ἐκ τῆς ἔξορίας καὶ σφάξας καὶ διαμελίσας τὰ τέκνα τοῦ Θυέστου, παρέθεσε τὰς σάρκας των εἰς δεῖπνον, τὸ ὅποιον προσέφερeren εἰς τὸν ἀγνοοῦντα τοῦτο πατέρα των. Κατ' ἄλλην ἐκδοχὴν τοῦ μύθου ὁ Θυέστης καταλαβὼν τὴν ἔξουσίαν εἶπεν εἰς τὸν ἀδελφόν του ὅτι θὰ τὴν παρέδιδεν εἰς αὐτόν, ἐὰν ὁ ἥλιος μετέβαλλε πορείαν· τὸ θαῦμα ἔγινε κατ' ἀπόφασιν τοῦ Διός, ὅστις ἠνύοει τὸν Ἄτρεα.

δίγη κυκλικὴ περιστροφή, στρόβιλος, στριφογύρισμα. ἦν ἀμφὶ δίναις, ἃς θάμ' *Εὐριπος πυκναῖς αὔραις ἔλισσων κνανέαν ἄλα στρέφει, ἔσφαξεν Ἐλένης εἶνεχ', ὡς δοκεῖ, πατὴρ ὁ σύντ.: ἦν πατὴρ ἔσφαξεν, ὡς δοκεῖ* (ὅπως πιστεύεται), *Ἐλένης εἶνεκα ἀμφὶ δίναις* (πλησίον τῶν περιστρεφομένων ἑυμάτων), ἃς *Εὐριπος ἔλισσων θαμὰ πυκναῖς αὔραις* (διὰ συχνῶν ἀνέμων) *στρέφει* (ταράσσει, φέρει παλιρροίας εἰς τὴν) *κνανέαν ἄλα*. ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Εὐριπίδου δὲν ἦτο γνωστὴ ἡ αἰτία τῶν παλιρροιῶν.

διόλλυσαι καταστρέφεσαι, λέγει ὁ Χορός εἰς τὸν Ἰ' Ὀρέστην 652.

διοπειτῆς ὁ ἐκ τοῦ Διὸς (ἔξ οὐρανοῦ) πεσών.

διῶς ὁ τοῦ Διός, *διά κούρα* 404 ἢ Ἄρτεμις.

Διόσκοροι = Διόσκουροι, ὁ Κάστωρ καὶ ὁ Πολυδεύκης, δίδυμοι υἱοὶ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λήδας, προστάται τῶν ναυτιλλομένων.

δίπαλτος ὁ δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν παλλόμενος. *δίπαλτα πολεμίων ξίφη* 323 δύο πολεμίων ξίφη παλλόμενα.

δίπινυχος διπλωμένος, διπλοῦς· ἐν*242, 474, 1289 σημαίνει ἀπλῶς δύο.

Δίρα δωρ., ἀττ. *Δίρακη*, πηγὴ καὶ ῥύαξ ἐν Θήβαις.

δισσοί 264 δύο.

δίχα χωριστά.

διωγμός καταδίωξις. *πορθμεύω διωγμὸν* 1435 ἐπιχειρῶ καταδίωξιν.

διώκω 1296 ἀναζητῶ.

δμαθεις δωρ., ἀττ. *δημθεις* (μτχ. παθ. ἀορ. τοῦ *δάμνημι*, δαμάζω), φονευθεὶς, ἀποθανών. 199 βλ. *ποινά*.

δμωή δούλη.

δνοφερὸς ζοφερὸς, σκοτεινός. οἱ (ὄνειροι) *πολέσιν μερόπων τὰ τε πρῶτα τὰ τ' ἐπειθ' ὅσα τ' ἔμελλε τυχεῖν ὕπνου κατὰ δνοφεράς γὰς εὐνάς*

ἔφραζον 1264 τὰ ὅποια (ἄνευρα) εἰς πολλοὺς ἀνθρώπους ἀπεκάλυπτον τὰ παρελθόντα καὶ τὰ παρόντα καὶ τὰ μέλλοντα κατὰ τὸν σκοτεινὸν ὕπνον των ἐντὸς τῶν ὑπογειῶν.

δοκέω-ῶ 8, 678 καὶ ἄλλ. φαίνομαι, θεωροῦμαι, νομίζομαι, πιστεύομαι· 390, 641, 785, 855 καὶ ἄλλ. νομίζω· 349, 1443 φαντάζομαι· 1402 θεωρῶ ὀρθόν, δέχομαι, ἐπιτρέπω· *δοκεῖ* (ἀπρός.) φαίνεται καλόν· *δοκῶ ἐν ὕπνῳ* 44 ὀνειρεῦομαι. ἐκ τοῦ *ἔδοξα* (44) νοητέον ἐν 46 καὶ ἐν 48 *ἔδοξε* (μου ἐφάνη). ἐν 279 *ἔδοξε* ἐφάνη (ὁ βοσκός)· ἔξ αὐτοῦ νοεῖται ἐν 280 *ἔδοξε* ἐφάνη καλόν. *κἀδόκουν οὐκ εἰδένα* 956 «καὶ ἔκανα πὼς δὲν καταλάβαινα». *Ἦν ἡμῖν δρᾶν τι δὴ δοκοῖ πλέον* 1336 προφανῶς (δὴ) διὰ τὰ νομίσωμεν ἡμεῖς ὅτι ἔκανε κάτι σοβαρόν.

δόκημα γνώμη. *δοκήμασι* 176 (ὡς ἐν 8 ὡς *δοκεῖ*) ὅπως πιστεύεται.

δόμος: *δόμοι* 1040, 1079 ναός. *δόμοι ἀνακτόρων* (περίφρ.) 65 ἀνάκτορα (τῆς θεᾶς), ναός· σύντ.: *εἶμι εἶσω τῶνδε δόμων ἀνακτόρων θεᾶς, ἐν οἷσι ναῖω*. ἡ Ἰφιγένεια ὡς ἰέρεια κατοικεῖ ἐν τῷ ναῷ.

δονακόχλοος ὁ ἔχων χλοεροὺς δόνακας, πρασίνοους καλάμους· ἡ αἰτιατ. *δονακόχλοα*, 399 κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὰ *λευκόχροα*, *κνανόχροα*, *ἀπαλόχροα*.

δόξα 1030 γνώμη· *μεταδίδωμι δόξης ἀνακοινῶν τὴν γνώμην μου* 1164 εἰκασία. 418 βλ. *κοινός*.

δοξάζομαι 831 νομίζομαι.

δορὶ (δοτ. τοῦ *δόρυ*) 519 διὰ πολέμου.

δράκαινα θηλ. τοῦ *δράκων*. *Ἄιδου δράκαινα* 286 Ἐρινύς.

δράκων ὄφις. ἐν 1245 νοεῖται ὁ Πύθων, ὅστις ἐφύλαττε τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν, ὅτε τοῦτο ἀνῆκεν εἰς τὴν μητέρα του τὴν Γῆν (ἢ Γαῖαν ἢ Χθόνα) καὶ ἔπειτα εἰς τὴν θυγατέρα της τὴν Θέμιν· ὁ Ἀπόλλων φονεύσας τὸν Πύθωνα ἔγινε κύριος τοῦ μαντείου.

δρασμός (διδράσκω) φυγή. *ναῖοι δρασμοὶ* 891 φυγή διὰ πλοίου. 1300 βλ. *μέτα*.

δρόσος: *θαλασσία δρόσος* 1192 θαλάσσιον ὕδωρ.

δυσγενῆς ὁ ἐκ ταπεινῆς οἰκογενείας καταγόμενος.

δυσδαιμονία κακοδαιμονία, δυστυχία. *μεταβάλλειν δυσδαιμονία* 1120 ἢ (ἔξ εὐτυχίας εἰς δυστυχίαν) μεταβολὴ (τὸ *μετ' εὐτυχίαν κακοῦσθαι* 1121) εἶναι ἢ (πραγματικῆ) συμφορὰ· διὰ τοῦτο ὁ Χορὸς ζηλοῖ τὸν διαρκῶς δυστυχεῖ βίον, διότι *σύντροφος ὢν ἀνάγκαις* (ἐὰν ἀνατραφῆς μέσα εἰς τὰ βάσανα) *οὐ κάμνεις* (ἀντέχεις).

δυσδαίμων κακοδαίμων, δυστυχής *δυσδαίμων δαίμων* 203 *μάυρη μοίρα* ἢ *μοίρα* τῆς Ἰφιγενείας ἦτο κακὴ ἐξ ἀρχᾶς τᾶς ματρὸς ζώνας καὶ *νυκτὸς κείνας*, δηλ. ἀπὸ τὴν στιγμὴν τῆς συλλήψεώς της ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς μητρὸς της.

δυσθρήνητος λίαν θρηνώδης. ὡς ἐγκειμαι *δυσθρηνήτοις θρήνοις* 114 διότι εἶμαι *βουτηγμένη* εἰς μεγάλους θρήνους.

δυσμαθῆς δυσνόητος. ἡ *τύχη παρήγαγ'* ἐς τὸ *δυσμαθὲς* 478 φέρει (τὰ ἐπικείμενα κακὰ) εἰς σημεῖον πού δὲν ἤμπορεῖς νὰ καταλάβῃς.

δυσμενής: τὸ *δυσμενὲς μὴ 'μοι λάβης* 637 μὴ θυμώσης ἐναντίον μου, μὴν τὰ βάλῃς μαζί μου (δι' ὅ,τι πρόκειται νὰ πάθῃς, διότι δὲν πταίω ἐγώ, ἀλλ' ὁ νόμος). ὁ Ὅρεστης δηλ., λέγει ἡ Ἰφιγένεια, πρέπει νὰ σκεφθῇ ὅ,τι καὶ ὁ αἰχμάλωτος ὁ γραῖπας τὴν ἐπιστολὴν 584 κ. ἔ.

δύσνους δυσμενής. *δύσνουν με λήψεσθε* 350 *δυσμενῆ* θὰ μὲ εὔρετε.

δύσνυμφος ὁ δυστυχής εἰς τὸν γάμον του. *νύμφαν δύσνυμφον* 216 *νύφη*, *μάυρη νύφη*.

δυσπραξία δυστυχία. ἡ *λίαν δυσπραξία* ἔστι *διδούσα λίαν μεταβολάς*, *ὅταν τύχη* 721 ἢ ἄκρα δυστυχία φέρει ἐνίστε μεγάλας μεταβολάς, ὅταν τὸ φέρῃ ἢ περίστασις. 514 βλ. *πάρεργον*.

δυσσεβῆς 694 θεοκατάρτος.

δυστυχής: οἱ *δυστυχεῖς* τοῖσι *δυστυχεστέροις* αὐτοὶ *κακῶς πράξαντες οὐ φρονοῦσιν* εἰς 352 οἱ ἄνθρωποι, ὅταν *δυστυχήσουν* οἱ ἴδιοι δὲν αἰσθάνονται συμπάθειαν πρὸς τοὺς *δυστυχεστέρους* τῶν τὸ *κακῶς πράξαντες* μετὰ τὸ *δυστυχεῖς* πλεονασμός ἴσως ὁμως τὸ χωρίον νὰ εἶναι ἐφθαρμένον. (Κατ' ἄλλους: οἱ *διαρκῶς* *δυστυχεῖς*, ὅταν τοὺς *πλήξῃ* μία νέα συμφορὰ, δὲν αἰσθάνονται κτλ.). τὰ *δυστυχῆ* 958 ἢ *δυστυχία*.

Δυστυχῆς εἶναι τὸ ὄνομα, τὸ ὁποῖον λέγει (500) ὁ Ὅρεστης ὅτι θὰ τοῦ εἰταιρίαζε.

δυσφόρμιγξ ὁ μὴ σύμφωνος μετὰ τὴν *φόρμιγγα*, ἄλυρος, θρηνητικός, ἀξιοθρηνητός, θλιβερός. 225 κ. ἔ. βλ. *αἰμάσσω*.

δύσχορτος ξηρός, ἄγονος.

δῶματα 1153 ναός.

Ξα ἐπιφών. θαυμασμοῦ ἢ δυσαρσεκείας ἢ ἐκπλήξεως.

ἔβα δωρ., ἄττ. ἔβη.

ἐγείνατο ἐγέννησε· ἄορ. τοῦ γείνομαι.

ἔγκειμαι κείμαι ἐντός· 145 εἶμαι βουτηγμένος.

ἐγκληρος ὁ ἔχων κληρον, κληρονόμος, μοναχοκληρονόμος. **ἐγκληροι** καὶ συνήθως **ἐπίκληροι** ἐκαλοῦντο ἐν Ἀθήναις αἱ κληρονομοῦσαι δλόκληρον τὴν πατρικὴν περιουσίαν δι' ἔλλειψιν ἀρρένων ἀπογόνων· ὑπῆρχον δὲ περὶ αὐτῶν ῥηταὶ προστατευτικαὶ διατάξεις ἐν τῷ ἀττικῷ δικαίῳ.

ἐγκροτέω-ῶ κυτῶ. **πυγμαὶ ἦσαν ἐγκροτούμεναι** 1368 ἔπεφταν γροθιές.

ἐγκύκλιος κυκλικός. 429 βλ. **μέλω**.

ἐγκυκλώ-ῶ στρέφω ἐν κύκλῳ.

εἶ: εἶ γὰρ πέσοι 1221 εἶθε νὰ ἐπιτύχη.

εἶα, ἐπίρρημα παρακλευσματικόν, ἔμπρὸς λοιπῶν.

εἶεν ἄς εἶναι, καλά· δηλοῖ ὅτι ὁ λέγων θέλει νὰ τερματίσῃ μίαν συζήτησιν, διὰ νὰ μεταβῇ εἰς ἄλλο ζήτημα (π. χ. 342, 467).

εἰκότως εὐλόγως, φυσικά· **εἰκότως ἔχει** 911 εἰκός ἐστι.

εἰκὼ αἰτιατ. τοῦ **εἰκῶν**. ὁ Εὐριπίδης ποιῶν 223 τὴν Ἱφιγένειαν λυπουμένην, διότι δὲν εὐρίσκειται εἰς τὴν πατρίδα τῆς, ὥστε νὰ δύναται νὰ ὑφαίνη καὶ νὰ παριστάνῃ εἰς τὸ ὕφασμά τῆς τὰς εἰκόνας τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τῶν Τιτάνων (τὴν Τιτανομαχίαν), ἔχει κατὰ νοῦν τὰς εὐγενεῖς Ἀθηναίας παρθένους τῆς ἐποχῆς του, αἱ ὁποῖαι ὕφαινον τὸν κροκωτὸν πέπλον τῆς θεᾶς τὸν πανηγυρικῶς κομιζόμενον κατὰ τὰ Παναθηναία εἰς τὴν Ἀκρόπολιν.

εἰλάτινος, ἐπικὸς τύπος ἀντὶ **εἰλάτινος**, κατεσκευασμένος ἐκ ξύλου ἐλάτης· 407 βλ. **ῥόθιος**.

εἰλίσσω = **εἰλίσσω**, ὁ ἴδε.

εἰπῶν ἐν 964 ὀνομαστικὴ ἀπόλυτος ὡς καὶ τὸ **ἀκούσας**· **εἰπῶν ἀκούσας** τε ἀφοῦ ἀπελογήθην καὶ ἀφοῦ ἤκουσα τὴν κατηγορίαν.

εἶργω ἐμποδίζω, ἀναχαιτίζω.

εἶσατο 946 ἴδρυσεν· ἄορ. τοῦ ἴζω βάζω τινὰ νὰ καθίσῃ.

εἰσοράω-ῶ: **φόβῳ εἰσορᾶν** 1342 ἐκ φόβου μήπως ἴδωμεν· σύντ.: **φόβῳ εἰσορᾶν ἂ μὴ χρῆν** (**εἰσορᾶν**).

εἰσπράττομαι εἰσπράττω διὰ τὸν ἑαυτὸν μου, λαμβάνω. ὡς **εὖ κακὸν δίκαιον** (= **κακὴν δίκην**) **εἰσπράξατο** 559 πόσον καλὰ ἔκαμε

πού ἐπέβαλεν αὐτὴν τὴν φρικτὴν μὲν (καὶ δι' αὐτὸν τὸν τιμωρήσαντα), ἀλλὰ δικαίαν τιμωρίαν.

ἐκ 552 ὑπό. *ἐκ δόμων* 1005 ἐν τῇ ξένη.

ἐκατι ἔνεκα.

ἐκβαίνω 98 βαίνων φθάνω εἰς τὸ τέρμα (βλ. *προσάμβασις*). ἐν 200 ὧς τὸ ἡμέτερον «βγαίνω» εἰς ἐκφράσεις ὡς «βγήκε τ' ὄνειρο», «βγήκε ἢ προφητεία»: *ἐκβαίνει ποινά* ἢ ἐκδίκησις πραγματοποιεῖται, ἐκτελεῖται, ἢ φωνὴ τοῦ αἵματος εὐρίσκει ἱκανοποίησιν (βλ. *ποινά*). *ἐξέβην ἄλλοσε* 781 ἄλλου πηγῆ ὁ νοῦς μου· *μὴ ἔκβάντας τύχης, καιρὸν λαβόντας, ἡδονὰς ἄλλας λαβεῖν* 907 ἀφοῦ εὗρον μίαν εὐκαιρίαν, νὰ μὴ ἐπιδιώκουν ἄλλας μικρὰς ἡδονὰς, παραστρατίζοντες ἀπὸ τὸν δρόμον ποῦ τοὺς ἀνοίξεν ἡ τύχη.

ἐκβολή: *ἐκβολαὶ* νεὼς 1424 τὸ ἐκβληθέν, τὸ ἐξοκεῖλαν πλοῖον.

ἐκβολος ὁ, 1042 μέρος ξηρᾶς κατακλυσθὲν ὑπὸ τῆς θαλάσσης.

ἐκβρυχάομαι-ῶμαι βγάζω βρυχηθμόν. *στεναγμὸν ἤδὸν ἐκβρυχώμενοι* 1390 ἐβάλλοντες βαθὺν στεναγμὸν ἀνακουφίσεως.

ἐκδύομαι 602 βγαίνω εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, ξεφεύγω, ξεγλιστρῶ.

ἐκεῖ: *τοῖς ἐκεῖ* 771 ὅπως πιστεύουν οἱ ἐν Ἑλλάδι.

ἐκκλέπτω κλέπτω καὶ ἀπάγω κρυφίως· ἀποσπῶ. *ἐξεκλέψαμεν πέτροισι χειρῶν φάσαγα* 331: τὸ *χειρῶν ἐκ τοῦ ἐξεκλέψαμεν* αἱ χεῖρες τοῦ Ὁρέστου καὶ τοῦ Πυλάδου βαλλόμεναι διὰ τῶν λίθων παρέλυσαν ἀπὸ τοὺς πόρους καὶ ἀφήκαν τὰ ξίφη νὰ πέσουν κατὰ γῆς.

ἐκκομίζομαι κομίζω μαζί μου ἔξω.

ἐκλείπω (*ὄρκον*) 750 παραβαίνω.

ἐκλυσις ἀπολύτρωσις.

ἐκμανθάνω 667 ζητῶ λεπτομερεῖς πληροφορίας.

ἐκμοχθέω-ῶ κατασκευάζω μετὰ μόχθου, ἀγωνίζομαι, ὑφίσταμαι, ὑποφέρω μαρτυρικῶς.

ἐκνεύω ἐν 1186 στρέφω τὴν κεφαλὴν, στρέφομαι, κλίνω. *ἐς τὸ τῆς θεοῦ γ' ἐξένευσας* πρὸς τὸ μέρος τῆς θεᾶς ἀναμφιβόλως ἐστράφης (χωρὶς νὰ παρασυρθῆς ἀπὸ τὰ δειαστικά λόγια τῶν ξένων). ἐν 1330 κἀνω νεῦμα: *ἐξένευσ' ἀποστήναι πρόσω* ἔκαμε νεῦμα (διέταξε) νὰ σταθῶμεν μακρὰν.

ἐκνίπτω ἀποπλύνω.

ἐκπετάγγνυμι ἀπλώνω πρὸς τὰ ἔξω, ἀνοίγω, φουσκώνω. ἐν 1135 σύντ.: *πόδες νεὸς ὠκυπόμπου ἐκπετάσουσιν ἰστία ἀέρι παρ' πρότονον*

κατὰ προῶραν ὑπὲρ στόλον τὰ «ποδάρια» (βλ. πόδες) τοῦ ταχέως πλοίου κρατοῦντα τεντωμένα πρὸς τὰ κάτω τὰ ἰστία θὰ τὰ ἀφήσουν νὰ φουσκώσουν μὲ τὸν ἄερα κοντὰ εἰς τοὺς προτόνους (βλ. λ.) πρὸς τὸ μέρος τῆς προῶρας, ἐπάνω ἀπὸ τὴν προεξοχὴν αὐτῆς (βλ. στόλος).

ἐκπέφυκα 807 ἔχω γεννηθῆ.

ἐκπίμπλημι γεμίζω ἐντελῶς. Ἐν 81 διανύω ἐξ ὀλοκλήρου. **ἐκπίμπλημι κίνδυνον** 90 ὑφίσταμαι μέχρι τέλους κίνδυνον, ἐκτελῶ μέχρι τέλους ἐπικίνδυνον ἐπιχείρησιν.

ἐκπλήσσω ἐκκρούω, ἐκδιώκω, ἀποσπῶ. **ἐκπλήσσω τοῦ παρόντος λόγου** 240 ἀποσπῶ ἀπὸ τὰ νῦν λεγόμενα, διακόπτω τὰ νῦν λεγόμενα. Ἐν 773 κάνω ἕνα νὰ τὰ χάσῃ.

ἐκποδῶν (ἐκ ποδῶν, ἀντίθ. ἐμποδῶν) μακράν. **ἐκποδῶν ἔχω** 1226 μένω μακράν.

ἐκσῶζω σῶζω ἐκ τῶν κινδύνων. ὡς δὴ σκότον λαβόντες ἐκσωθεῖμεν ἄν; 1025 διὰ νὰ ἠμπορέσωμεν νὰ φύγωμεν καὶ νὰ σωθῶμεν ἐπωφελοῦμενοι τοῦ σκότους;

ἐκτρέφομαι τρέφω, ἀνατρέφω, αὐξάνω. 848 σύντ.: **ἐξεθρένω μοι τόνδε συνομαίμονα φάος δόμοις** (ὡς σωτηρίαν τοῦ οἴκου).

ἐκφροινίσσω κοκκινίζω (ἐνεργητ.), καταματώνω.

ἐκφροντίζω ἐπινοῶ, ἐξευρίσκω. **ἐκφροντίσων διαγμὸν ὅστις τοὺς ξένους θηράσεται** 1323 σκέψου μὲ ποίαν καταδιώξιν θὰ κατορθωθῆ ἢ σύλληψις τῶν ξένων· τὸ διαγμὸν κατὰ πρόληψιν, τὸ δὲ ὅστις θηράσεται ἀναφορ. συμπερασμ.

ἐκῶν: οὐχ ἐκῶν ἐκῶν 512· ὁ Ὅρεσθης δὲν ἐξωρίσθη ἐκ τῆς πατρίδος του, ἀνεχώρησε λοιπὸν ἐκῶν, ἀλλὰ καὶ οὐχ ἐκῶν, διότι τὸν ἠνάγκασεν ἡ βαρύνουσα αὐτὸν μητρικὴ ἀρά· ὥστε ὁ χαρακτηρισμὸς φυγὰς 511 ἀρμόζει εἰς αὐτὸν κατὰ ἰδιάζοντα τρόπον καὶ αὐτὸ ἐννοεῖ λέγων φεύγω τρόπον γε δὴ τινα.

ἐλακον ἄορ. τοῦ λάσκω λέγω.

ἐλαστρέω-ῶ ἐλαύνω, καταδιώκω.

ἐλεγος ὁ, θρηνηλογία, θρηνητικὸν ῥῆσμα. ἄλυροι ἐλεγοι τᾶς οὐκ εὐμούσου μολπᾶς 146 θρηῆνοι τοῦ ἀμούσου τραγουδιοῦ, τοὺς ὁποίους δὲν συνοδεύει ἡ λύρα (ἀλλ' ὁ αὐλός)· τὸ βοᾶν ἐξοβελίζεται. **ἐλεγος οἶτος** 1091 ἀξιοθρήνητος, θλιβερά μοῖρα.

ἐλέγχα ἐρωτῶ.

ἐλίσσω (καὶ *εἰλίσσω*) περιστρέφω· ἐν 444 κἀνω κυκλικὴν κίνησιν, ὥστε νὰ σχηματισθῇ στέφανος. ἀμφὶ χαίτα δρόσον αἱματηρὰν ἐλιχθεῖσα *λαιμοτόμω δεσποίνης χειρὶ* 442 ἀφοῦ πέριξ τῆς κόμης τῆς δεχθῆ τὸν στέφανον τοῦ φονικοῦ ἡγιασμένου ὕδατος ἀπὸ τὴν λαιμοτόμον χεῖρα τῆς κυρίας μου· ἡ δρόσος (ἐνταῦθα *χέρονιβες*) εἶναι αἱματηρά, διότι προορίζει εἰς τὴν σφαγὴν, διὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον λέγεται καὶ ἡ χεὶρ τῆς ἱερείας λαιμοτόμος, ἂν καὶ ἄλλοι ἔσφαζον τὰ θύματα (πρβλ. 40 καὶ 622). Ἡ ἐν Δῆλῳ λίμνη, ἣτις εἰλίσσει τὸ ὕδωρ αὐτῆς κυκλικῶς (*κύκλιον* κατηγορ.) 1103, ἐκαλεῖτο τροχοειδής· κατὰ τὸν ἐλεγειακὸν ποιητὴν Θεόγιν (5) ἡ Λητώ ἔτεκε τὸν Ἀπόλλωνα *ἐπὶ τροχοειδέϊ λίμνῃ ἐφαπαμένη φοίνικος χερσίν. παρὰ πόδ' εἰλίσσουσα φίλας ματρὸς ἠλικῶν θιάσους* 1145 σύρουσα εἰς κύκλιον χορὸν τοὺς ὀμίλους τῶν συνομηλικῶν μου ἐνώπιον τῆς μητρὸς μου. *χέρρα παιδῶν ἔλιξεν ἐκ Διὸς θρόνων Πυθίων δόμων χθονίας ἀφελεῖν μῆνιν θεᾶς* 1271 μετὴν παιδικήν του χεῖρα περιέβαλε τὸν θρόνον τοῦ Διὸς (ἰκετεύων) νὰ ἀπομακρύνῃ ἀπὸ τὸ ἱερὸν τῶν Δελφῶν τὴν ὄργην τῆς χθονίας θεᾶς. Βλ. καὶ *δῶν* διὰ τὸν στ. 6 κ. ἔ.

Ἑλλάς: ἀρχικῶς ἦτο ἐπίθετον (*Ἑλλάς γῆ*), παραλειπομένου δὲ τοῦ οὐσιαστικοῦ, τὸ ὁποῖον συνώδενεν, ἔγινεν οὐσιαστικὸν (ὡς καὶ τὸ *Ἰλιάς*, κυρ. *ποίησις*)· ἐν τούτοις διτηρήθη καὶ ὡς ἐπίθετον καὶ δὴ ἐν τῷ ἡμετέρῳ δράματι: *Ἑλλάδος στρατηγίας* 17 ἑλληνικῆς ἐκστρατείας· *Ἑλλάδος γᾶς* 448· *Ἑλλάδος νεὸς σκάφος* 1345 σκάφος ἑλληνικῆς νεῶς, ἑλληνικὴν ναῦν. Ἐπίσης καὶ τὸ *Ἑλλη*ν χρησιμοποιεῖται ἐπιθετικῶς, ἐνίοτε μάλιστα μετὰ θηλυκοῦ οὐσιαστικοῦ: *Ἑλλην φόνος* 72 ἑλληνικὸν αἷμα· *Ἑλληνος γῆς* 341 ἑλληνικῆς (ἑλληνίδος) γῆς· *πατρίδος Ἑλληνος* 495.

ἐμέθεν ἐμοῦ.

ἔμπεδος ἔγκυρος, δεσμευτικός.

ἐμπεδόω-ῶ (ἄρκον) ἐκπληρῶ.

ἐμπολά δωρ., ἀττ. ἐμπολή, ἐμπόριον, ἀγοραπωλησία. *ζαχρύσον δι' ἐμπολάς νόστον βάρβαρον ἦλθον* 1111 ἀντὶ πολλοῦ χρυσοῦ (πωληθεῖσα καὶ ἀγορασθεῖσα) ἦλθον εἰς βάρβαρον χώραν.

ἐμπυρα τά, αἰ διὰ τοῦ πυρὸς θυσία· ἐμπυροσκοπία, πυρομαντεία.

ἐνάλιος θαλάσσιος. *ἐναλία δρόσος* 255 θαλάσσιον ὕδωρ.

ἐνδος δὸς εἰς χεῖρας (λέγει ἡ Ἰφιγένεια εἰς τὴν θεραπαινίδα τῆς 167).

ἐνθένδε ἀπ' ἐδῶ. τὸ δ' *ἐνθένδε* 91 (ἐπιρρηματικῶς) ἔπειτ' ἀπ' αὐτό.

ἐνι 572 *ἔνεσι*, ὑπάρχει.

ἐνοπή φωνή. *ἐπὶ δ' ἔσεισεν κόμαν, παῦσαι νυχίους ἐνοπὰς* 1276 ἐπισείσας (ἀνατινάζας) τὴν κόμην του διέταξε νὰ παύσουν τὰς νυκτερινὰς φωνὰς (τὴν ὄνειρομαντείαν)· πρὸς τὸ ἐπέσεισεν κόμαν πρβλ. Ἰλιάδ. Α 528 *κυανέησιν ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε Κρονίαν' ἀμβρόσια δ' ἄρα χαιταί* ἐπερρώσαντο ἄνακτος κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο.

ἐνταυθοῖ 1010 ἐκεῖ ἐπεξήγησις αὐτοῦ πρὸς οἶκον 1011.

ἐξαίρετος ἐξηρημένος. *ἐξαίρετον δός μοι τόδε* 755 κάμε μου τὴν ἐξῆς ἐξαίρεσιν.

ἐξακοντίζω ῥίπτω ἀκόντιον. *ὄσας χεῖρας ἐξηκόντισα γενεῖον γονάτων τε τοῦ τεκόντος* 362 ποσάκις ἔτεινα τὰς χεῖράς μου πρὸς τὸ γένειον καὶ τὰ γόνατα τοῦ πατρὸς μου.

ἐξαλλάσσω ἀλλάσσω ἐντελῶς· 135 ἀφήνω ἓνα τόπον καὶ πηγαίνω εἰς ἄλλον.

ἐξανάπτω κρεμῶν ἕκ τινος, ἀναρτῶ. ἄλλος δὲ (ἐνν. τῶν βαρβάρων) πλεκτὰς *ἐξανῆπτεν ἀγκύλας* 1408 προσεπάθει νὰ περάσῃ εἰς τὸ πλοῖον (εἰς τὸν ἴσθον ἢ ἄλλην προεσοχὴν του) βρόχον (συρτοθηλιά). Καὶ εἰς τὸν προηγούμενον στίχον (*χῶ μὲν τις*) περὶ βαρβάρων πρόκειται.

ἐξανθέω-ῶ βγάζω ἄνθη· ἀναφαίνομαι εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, «ἀναδίνω». 300 σύντ.: *ὥστε πέλαγος ἄλδος ἐξανθεῖν αἵματηρόν* (κατηγορ.) ὥστε ἡ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης ἐκοκκίνισεν ἀπὸ αἷμα.

ἐξανήμι ἐκπέμπω, ἐξάγω, κάνω νὰ χυθῆ· *ἐπισχέτω καὶ ἐξανιέτω* 1459 - 1460 ἐνν. ὁ ἱερεὺς.

ἐξανύτω ἐκτελῶ, ἐκπληρῶ, φέρω εἰς πέρας.

ἐξάρχω ἀρχίζω, κάνω τὴν ἀρχήν. 743 ὑπαγορεύω.

ἐξαιυδάω-ῶ ἐκφωνῶ, λέγω, ἄδω.

ἐξεδρος ὁ ἐκτὸς τῆς ἑδρας. *ἔξεδροι χθονὸς* 80 μακρὰν τῆς χώρας.

ἐξελέγχω 955 κάνω παρατήρησιν, ζητῶ τὸν λόγον.

ἐξένευσας ἐν 1186 ἀόρ. τοῦ ἐκνεύω (δ' ἴδε). (Κατ' ἄλλους τοῦ ἐκνέω κολυμβῶν ἐξέρχομαι εἰς τὴν ξηρὰν, διαφεύγω.)

ἐξεύρημα ἐπινόημα, σχέδιον, στρατήγημα.

ἐξεφίεμαι παραγγέλλω, ἐντέλλομαι.

ἐξίσταμαι ἀπομακρύνομαι.

ἐξὸν μτχ. τοῦ ἔξεστι. *ἐξὸν* (ἐνν. φέρειν) 688 ἐνῶ εἶναι δυνατόν νὰ ὑποφέρω.

ἐξορμάω-ῶ: ἐξορμῶ δρεῦμα 1437 ἐξαπολύω κῦμα.

ἐπαίρω ἐγείρω, ὑψώνω. παύσω λόγχην ἣν ἐπαίρομαι 1484 θὰ καταθέσω τὰ ὄπλα, τὰ ὁποῖα ὑψώνω.

ἐπανρῖσκομαι, ἄορ. ἐπηρῶμην, ἀπολαύω.

ἐπείγομαι 1393 στενοχωροῦμαι, πιέζομαι, κακοπαθῶ.

ἐπεμβάση δωρ., ἄπτ. ἐπεμβήση, μέλλ. τοῦ ἐπεμβαίνω. ἐς πάτραν ποί' ἐπεμβάση 648 θὰ πατήσης μιὰ φορά τὸ χῶμα τῆς πατρίδος σου.

ἐπευφημέω-ῶ ἕδω ἐπί τι. ἐπευφήμησαν εὐχαῖσιν παιᾶνα 1403 συνώδευσαν τὰς εὐχὰς μὲ παιᾶνα (ῦμνον, δέησιν πρὸς τὸν Ἄπολλωνα).

ἐπεύχομαι 508 κανχῶμαι τὸ κλεινὸν Ἄργος πατρίδ' ἐμὴν ἐπεύχομαι κανχῶμαι ὅτι ἔχω π. τὸ κλ. Ἄ.

ἔπη 723 χρησιμός.

ἐπηλυσ (ἐπὶ ἦλυθον) ὁ ἄλλοθεν ἐλθὼν, ξένος. Ἐν 1021 τὸ ἐπήλυδας ὑποκ. τοῦ ξενοφρονεῖν.

ἐπιβαίνω 840 παρουσιάζομαι ἐξαίφνης. 1252 γίνομαι κύριος ἐν 215 τὸ ἐπέβασαν μεταβατικόν: ἐπεβίβασαν, ἔφεραν, ὠδήγησαν.

ἐπιζέω πίπτω ἐπάνω καὶ ζεματίζω. ἐπέζεσε τὸ Ταντάλειον σπέρμα 987 ἔπεσεν ἐπάνω εἰς τὴν γενεάν τοῦ Ταντάλου καὶ τὴν ἔκασε.

ἐπιθύσσω δίδω παραγγέλματα μεγαλοφώνως. κώπαις ἐπιθύσσει (=τοῖς κωπηλάταις ἐγκελεύσει) 1127 θὰ δίδῃ τὸν θυθμόν εἰς τοὺς κωπηλάτας: τὸ ἔργον τοῦτο ἔξετελεί ὁ τριηραύλης.

ἐπίκρανον κιονόκρανον, ἡ κορυφή τοῦ στύλου.

ἐπιμαστιδῖος ὁ ἐπὶ τῷ μαστῶ, ὁ θηλάζων.

ἐπισκήπτω ἀφήνω παραγγελίαν, ἐντολήν. πάντα..., ὧν ἐπισκήπτεις περὶ 1077 ὅλα, περὶ τῶν ὁποίων παραγγέλλεις.

ἐπισκοπέω-ῶ 1414 προστατεύω, ἐπιβλέπω.

ἐπιστέλλω παραγγέλλω.

ἐπιστολή ἐντολή, παραγγελία: ἐπιστολή, γράμμα.

ἐπιστροφή 671 ἐπικοινωνία. πάντες, ὧν ἐπιστροφή τις ἦν 671 πάντες, ὅσοι εἶχον κάποιαν ἐπικοινωνίαν πρὸς ἄλλους ἀνθρώπους: περὶ Ὀδ. α 177: καὶ κείνος ἐπίστροφος ἦν ἀνθρώπων.

ἐπίσχη ὑποτακτ. ἄορ. τοῦ ἐπέχω ἐμποδίζω. μηδέν μ' ἐπίσχη γε 912 τίποτε νὰ μὴ μὲ ἐμποδίση.

ἐπίσχω ἐκτεταμένος τύπος τοῦ *ἐπέχω* ἀκουμπῶ. *ἐπισχέτω* καὶ *ἐξανέτω* 1459-1460 ἔνν. ὁ ἱερεὺς.

ἐπόμνυμι ὀρκίζομαι εἰς τὸ ὄνομά τινος.

ἐπτάτονος ἐπτάχορδος. *ἔχων κέλαδον ἐπτάτονου λύρας* 1128 παίζων τὴν ἐπτάχορδον λύραν.

ἐπωμίς 1) τὸ ὑπερέχον ἄκρον τοῦ βραχίονος, ἔνθα συνδέεται μὲ τὸ ὀστοῦν τῆς κλειδός· 2) τὸ παρὰ τὸν ὄμον μέρος τοῦ χιτῶνος· ἐν 1404 ἡ χεὶρ ὀλόκληρος ἀπὸ τοῦ ὤμου: *γυμνάς ἐκ πέπλων ἐπωμίδας κόπη προσαρμόσαντες* ἐπιθέσαντες εἰς τὰς κόπας χεῖρας γυμνωθείσας ἀπὸ τοὺς πέπλους μέχρι τῶν ὤμων.

ἐπόωνυμος ὁ φέρων τὸ ὄνομα, ὁ ὀνομασθεὶς ἀπὸ κάποιον ἢ κάτι. Τὸ εἰς Ἄλας ὑπὸ τοῦ Ὁρέστου κομισθὲν ξόανον τῆς Ταυροπόλου Ἀρτέμιδος ἦτο κατὰ τὸν Εὐριπίδην 1454 ἐπόωνυμον τῆς χώρας τῶν *Ταύρων* καὶ τῶν *περιπολήσεων* τοῦ Ὁρέστου· βλ. *Ταυροπόλος*.

ἐπωτίδες αἱ, προεξοχαὶ ἐκατέρωθεν τῆς πρῶρας, ἐπὶ τῶν ὀποίων ἔστερέωνον τὰς ἀγκύρας.

ἐράω-ῶ ποθῶ, ἐπιθυμῶ. *σὺ τοῦτ' ἔρα* 516 σὺ ἔχε αὐτὸν τὸν ἔρωτα, κράτει αὐτὴν τὴν χαρὰν διὰ τὸν ἑαυτὸν σου.

ἔργον: ἐν *ἔργῳ* 1190 ἐν ἐνεργείᾳ.

ἐρείψιμος κατερριμμένος εἰς ἐρείπια. *πᾶν ἐρείψιμον στέγος βεβλημένον πρὸς οὐδας ἐξ ἄκρων σταθμῶν* 48 ὅτι ὀλόκληρος ἡ στέγη κατέπεσεν («σωριάστηκε») εἰς τὴν γῆν ἀπὸ τὰς κορυφὰς τῶν στύλων. Ἔπειτα ἀπὸ αὐτὸ πρέπει νὰ φαντασθῶμεν ὅτι καὶ οἱ στῦλοι (πλὴν ἐνός) ἔπεσον, ἀλλ' ὁ ποιητὴς θεωρεῖ περιττὸν νὰ προσθέσῃ καὶ τὴν λεπτομέρειαν ταύτην, ἐφ' ὅσον λέγει ὅτι μόνον εἷς στῦλος ὑπελείφθη.

ἐρέσσω κωπηλατῶ. *περοῖς ἐρέσσω* 289· *κινῶ τὰς πτέρυγας* ὡς ὁ κωπηλάτης τὰς κόπας, «*πτερολάμνω*».

ἐρετμόν κόπη. *ἐρετμοῖσι καὶ λόγχαις* 1110 δοτ. ὄργαν.: αἱ νεάνιδες αἱ ἀποτελοῦσαι τὸν χορὸν ἠχμαλωτίσθησαν μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς πατρίδος τῶν (*πύργων ὀλομένων*) καὶ θιφθεῖσαι εἰς τὰ πλοῖα μετεφέρθησαν (ὡς φορτίον καὶ ὄχι ὡς ἐπιβάτιδες, διὰ τοῦτο ἐν *ναυσίν* καὶ ὄχι ἐπὶ *ναυσίν*) διὰ τῶν κωπῶν καὶ τῶν λογγῶν τῶν ἐχθρῶν.

Ἐρινύες θεότητες τοῦ Ἄδου, ἀδυσώπητοι τιμωροὶ τοῦ ἐγκλήματος ἐπὶ τῆς γῆς. Συνήθως ἀναφέρονται τρεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸ ἡμέτερον δράμα ἕκτος τῶν τριῶν, αἵτινες κατεδίωκον τὸν Ὁρέστην 285 κ. ἔ.,

ἦσαν καὶ ἄλλαι, αἵτινες συμμορφωθεῖσαι πρὸς τὴν ἀπόφασιν τοῦ Ἄρειου Πάγου ἔπαυσαν τὴν καταδίωξιν 968. Διὰ τὸ ὅλον χωρίον 291 κ. ἔ. βλ. ἀλλάσσομαι.

ἐρμηνεύς ἐξηγητής, διερμηνεύς. Ἐν 1302 ὁ Ἄγγελος λέγων ἐρμηνεύς ὄδε (αὐτὸς ὁ ἀγγελιαφόρος) ἔννοεῖ τὸ ῥόπτρον («*χτυπητήριον*») τῆς θύρας τοῦ ναοῦ, τὸ ὁποῖον κτυπᾷ ἐκείνην τὴν στιγμήν.

ἔρως ὁ, ὁ ἔρως.

ἔρπω βαδίζω, πηγαίνω.

ἔρρω ἐχάθην, ἔσβησα. 187 σύντ.: ἔρρει τὸ φῶς τῶν σκῆπτρων τῶν οἰκῶν τῶν Ἀτρειδῶν.

ἐσβήσω 742 μέλλ. τοῦ ἐσβαίνω (μεταβατ.). σύντ.: ἐσθήσω (τὸν Πυλάδην) σκάφος νεὼς εἰς τὴν ναῦν (περίφρ.)· πρβλ. ἐπέβασαν 215.

ἐσέρχομαι: ἐσηλθεν ἡμᾶς 1340 ἐφοβήθημεν, «*μᾶς μπῆκε ἡ ἰδέα*».

ἐσταίην εὐκτ. πρκμ. τοῦ ἵσταμαι. χοροῖς ἐσταίην 1143 «*νά στεκόμουν στοὺς χοροὺς*», νὰ ἐλάμβανα μέρος εἰς τοὺς χοροὺς. (Εὐχή.)

ἔστε ἕως ὅτου.

ἐστίαμα φίλευμα, παράθεσις γεύματος. 387 βλ. Τάνταλος.

ἐτήτυμος ἀληθής, φιλαλήθης, ἀξιόπιστος.

ἔτλαν δωρ., ἄττ. ἔτλην, ἄδρ. ῥήματος μὴ ἀπαντῶντος ἐν τῷ ἐνεστώτι· μέλλ. τλήσομαι, παρακείμε. τέτληκα. τόλμαν ἦν ἔτλη πατήρ 862 «*γι' αὐτὸ πού βάσταξε ἡ καρδιά τοῦ πατέρα μας νὰ κάμη*». ἔτλαν 869 ἀπετόλμησα, «*βάσταξε ἡ καρδιά μου*»· ὁμοίως 924.

εὔ καλά. ὡς εὔ 533, 540 τί ὥραϊα, πόσον καλά. τὸ εὔ 580 τὸ καλόν, ἡ ὄνησις. φρονῶ εὔ 353 εἶμαι εὐνοϊκὰ διατεθειμένος, συμπαθῶ· βλ. δυστυχής.

εὐάλιος δωρ., ἄττ. εὐήλιος, εὐάλιον πῦρ 1139 τὸ ὥραϊον πῦρ τοῦ ἡλίου.

εὐγάθητος (γηθέω χαίρω) χαρμόσυνος· οὐκ εὐγάθητος 212 θλιβερός.

εὐγομφος (γόμφος ἦλος) καλῶς σνηρησομένος.

εὐδαιμονέω-ῶ εἶμαι εὐδαιμών. 543 σύντ.: τί δὲ (πράσσει) ὁ στρατηγός, ὃν λέγουσ' εὐδαιμονεῖν;

εὐδαιμῶν ὁ ἔχων τὸν δαίμονα εὔ διακείμενον, εὐτυχής. 544 σύντ.: (ὁ στρατηγός), ὃν γ' ἐγὼ οἶδα, οὐκ ἔστι τῶν εὐδαιμόνων.

εὐδόκιμος ἔντιμος, ἔνδοξος. παρθένος εὐδοκίμων γάμων 1144 παρθένος προωρισμένη διὰ καλὸν γαμβρόν, «*ἀρχοντογυρεμένη*».

εὐερνῆς (ἔρνος τό, βλαστός) καλλίβλαστος.

εὐθύνητρια τὸ μέρος τῆς πρύμνης, ὅπου εἶναι προσηροσμένον τὸ πηδάλιον.

εὐθήρης καλοταιριασμένος. 1050 βλ. *πίτυλος*.

εὐκταῖος καθωσιωμένος, «ταμένος».

εὐλαβεστέως 1375 μὲ περισσοτέρας προφυλάξεις.

εὐμίτος ὁ ἔχων ὠραίας κλωστάς. *εὐμίτοι πλοκαὶ* 817 τὸ συνταίριασμα τῶν ὠραίων νημάτων.

εὐναῖος (εὐναί αἶ, λίθοι χρησιμεύοντες ὡς ἄγκυρα καὶ εἶτα ἐν γένει ἢ ἄγκυρα) ὁ σχετικὸς μὲ τὴν ἄγκυροβολίαν ὁ δίδων εἰς τὸ πλοῖον τὴν κατεύθυνσίν του.

εὐνή κλίνη, κατάκλισις. *ὑπνου δνοφερα γᾶς εὐναί* 1266 κατάκλισις πρὸς ὑπνον εἰς σκοτεινὰ ὑπόγεια τὸ *δνοφερός* εἰς τὸ *εὐναί* καθ' ὑπαλλαγήν ἀντι εἰς τὸ *γᾶς*. Βλ. καὶ *δνοφερός*.

εὐξύνετος εὐνόητος. 1092 βλ. *ξυνετοί*.

εὐολβος ζάπλουτος.

εὐπαις ὁ ἔχων καλὰ παιδιὰ· *εὐπαις γόνος* 1234 τοκετός, καθ' ὃν ἔρχονται εἰς τὸν κόσμον καλὰ τέκνα, (καὶ εἶτα) τὰ καλὰ τέκνα ὥστε: *εὐπαις ὁ Λατοῦς γόνος, τὸν ποτε Δηλιάς ἐν καρποφόροις γνάλοις ἔτικτε, χρυσοκόμαν ἐν κιθάρα σοφόν, ἃ τ' ἐπὶ τόξων εὐστοχίᾳ γάνυται λαμπρὰ εἶναι τῆς Λητοῦς τὰ παιδιὰ, τὰ ὅποια κάποτε ἐν Δήλῳ εὐρισκομένη ἐγέννα μέσα εἰς τὰς καρποφόρους κοιλάδας τῆς, δηλ. (ὁ Ἄπολλων) ὁ χρυσομάλλης, ὁ σοφὸς κιθαρωδός, καὶ (ἡ Ἄρτεμις) ἢ ὅποια καμαρώνει διὰ τὴν ἰκανότητά της εἰς τὴν τοξοβολίαν. Τὸ χρυσοκόμαν καὶ σοφὸν αἰτιατ. ἀντι ὀνομαστ. καθ' ἕλξιν πρὸς τὸ ἀναφορικὸν τὸν (=ὄν).*

εὐπηγος (πήγη μασούρι, μίτος τοῦ μασουριοῦ, ὑφάδι) καλῶς ὑφασμένος. *εὐπηγοὶ ὑφαί* 814 καλοῦφασμένον ὑφασμα. *εὐπηγοὶ ὑφαί πέπλων* 312 καλοῦφασμένος πέπλος. *πέπλων ἄγαλμά σοι θήσουσιν εὐπήγους ὑφᾶς* 1464 θὰ σοῦ ἀφιερῶνουν ὡς εὐπρόσδεκτον δῶρον τοὺς καλοῦφασμένους πέπλους των· ἢ Ἄρτεμις ἐτιμᾶτο καὶ ὡς θεὰ τοῦ τοκετοῦ (Εἰλείθια), μετ' αὐτῆς δὲ καὶ ἡ Ἰφιγένεια πρβλ. 1097 καὶ 1228.

εὐρωπὸς εὐρύς (πρβλ. *κοιλωπὸς* 263, *στενωπὸς*). *χάσμα εὐρωπὸν πέτρας* 626 πλατὺ βραχῶδες βάραθρον. Πρβλ. 1155.

εὐσεβῆς 743 σεβαστός, ἀπαράβατος.

εὔσημος (ναῦς) 1383 ἡ ἔχουσα ὠραῖον σῆμα, ξυλόγλυπτον παράστασιν τοιαῦτα σήματα, κοσμήματα συγχρόνως καὶ διακριτικά, εἶχον καὶ τὰ πλοῖα τῶν Ἀχαιῶν τῶν πλευσάντων κατὰ τῆς Τροίας, ὡς περιγραφῆς ὁ Εὐρύπιδης ἐν τῇ Ἰφιγενείᾳ ἐν Ἀδλίδι 231 κ. ἔ.

εὐτραφῆς καλοθρεμμένος, εὖσωμος, ἀκμαῖος.

εὐτρεπῆς τακτοποιημένος, συγυρισμένος, ἔτοιμος. οὐκ ἂν φθάνοις εὐτρεπῆ ποιουμένη 245 εὐτρέπισον τάχιστα.

εὐτρεπίζω τακτοποιῶ.

εὐτυχέω-ῶ 329 ἐπιτυγχάνω.

εὐτυχία 1490 βλ. μοῖρα.

εὐυδρος ὁ ἔχων ἄφθονον ἢ ὠραῖον ὕδωρ.

εὐφαμέω-ῶ δωρ., ἀττ. -φημ-, τηρῶ θρησκευτικὴν σιγὴν.

εὐφημος ὁ λέγων εὐοίωνα, ὁ ἀποφεύγων δυσσοίονους λέξεις, ὁ τῶν θρησκευτικὴν σιγὴν (διότι, ἐὰν ὀμιλῇ, δύναται νὰ ἐκστομίση καὶ ἄκων λέξιν δυσσοίονον). εὐφημα φώνει 678 «μὴν κακομελετᾶς», καλομελέτα, σιώπα.

εὐχομαι 21 τάζω.

ἐφεδρεύω ἐνεδρεύω, παρομονεύω, ἐπιβουλεύω.

ἐφεστῶς ὁ ἐπὶ τινι ἐστῶς, ἐπιστάτης, ἐπιμελητής.

ἐφίεμαι 1483 ὀρίζω.

ἔχω κρατῶ. μία τύχη ἔχει 1065 μία τύχη ἀναμένει. ἔχε πόδα 1159 σταμάτα.

ζάθεος πανίερος.

ζάχρυσος πολύχρυσος. 1111 βλ. ἐμπολά.

ζηλώματα μεγάλη, ἀξιοζήλευτος εὐτυχία. ἐξ οἶων καλῶν καὶ πατρὸς ζηλωμάτων 379· τὸ πατρὸς καὶ εἰς τὸ καλῶν καὶ εἰς τὸ ζηλωμάτων.

ζῶα ζωή. τὸ χάριν ἔχω ζῶας, χάριν ἔχω τροφᾶς 847 (εὐγνωμονῶ διὰ τὴν ζωὴν του καὶ τὴν ἀνατροφήν του) ἐπεξηγεῖται διὰ τῶν ἀμέσως ἐπομένων δύο στίχων.

ζῶνα 204 ἡ παρθενικὴ ζώνη· βλ. δυσδαίμων.

ἦ 407, 1168 μήπως.

ἠγγέλης ἠγγέλθης. τοῦτ' ἄρ' ἠγγέλης μανείς; 932 αὐτὴ εἶναι ἄρα γὰρ ἡ μανία, πού ἔφεραν τὴν εἴδησιν ὅτι σὲ κατέλαβε;

ἡδονή: εἴ τι δὴ σοι τοῦτ' ἐν ἡδονῇ μαθεῖν 494 εἰ ἡδύ τί σοι μαθεῖν τοῦτο. εἶχον ἡδονὴν 954 ἐτέρποντο (πίνοντες). ἡδοναὶ ἀγγελμάτων 1184 ἢ ἐκ τῶν εἰδήσεων εὐχαρίστησις. 908 βλ. *ἐκβαίνω*.

Ἡλέκτρα θυγάτηρ τοῦ Ἀγαμέμνονος, σύζυγος τοῦ Πυλάδου 915. *Ἐν 562 λέγεται παρθένος: ὁ γάμος της ἔγινε μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς της.

ἦμαι κάθημαι. ἦμεν ἦμενοι 1339 ἐκαθήμεθα.

ἦτις 381 ἀναφορ. αἰτιολ.

θαλλὸς βλαστός.

θάλος τό, βλαστάρη καὶ μεταφορ. (βλ. Ἀγαμέμνονος).

θαμὰ συχνά.

θάρος 730 βλ. *πίπτω*.

θάσσω κάθημαι. *δαίμονες τινες θάσσοσιν οἷδε* 268 νά, κάποιοι θεοὶ κάθηται ἐκεῖ. εἴτ' οὖν ἐπ' ἀκταῖς θάσσετον Διοσκόρω, ἢ Νηρέως ἀγάματα 272 ἂν πάλιν σεῖς, ποῦ κάθησθε εἰς τὴν ἀκτὴν, εἶσθε οἱ Διόσκουροι ἢ καμάρια (δηλ. ἔγγονοι) τοῦ Νηρέως, ἐνν. Ἰλεω ἡμῖν γένεσθον.

θαῦμα: ὦ θαῦμα—πῶς σε μεῖζον ὀνομάσας τύχω; 1321 ὦ θαῦμα... ποῖαν ἐντονωτέραν λέξιν νά μεταχειρισθῶ, διὰ νά χαρακτηρίσω ὀρθῶς τὸ πρᾶγμα;

θαυμαστός: ἐν τοῖσι θαυμαστοῖσι καὶ μύθων πέρα 900 μεταξὺ τῶν θαυμαστῶν καὶ ἀνεκφράστων.

θελκτήριον εὐχάριστον, καταπραῦντικόν. *κεῖται θελκτήρια* 166 προσφέρονται κατ' ἔθιμον ὡς θελκτήρια.

θέλω: τίς ὑμῶν φησιν ἢ τίς οὐ θέλειν ταῦτα; 1072 ποῖα ἀπὸ σᾶς δηλοῖ ὅτι τὰ δέχεται ἢ ποῖα ὅτι δὲν τὰ δέχεται αὐτὰ;

θέμις δίκαιον, ὀρθόν, ἐπιτετραμμένον. 1035 καὶ 1037 σύντ.: *λέξομεν ὡς οὐ θέμις γε θύειν θεᾷ οὐ καθαρὸν ὄντα* (ἄνθρωπον μιαιρόν).

Θέμις θεὰ τῆς δικαιοσύνης, τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξεως.

θεόδμητος (δέμω) θεόκτιστος. Αἱ Ἀθηναὶ θεόδμητοι 1449, διότι ἐπιστεύετο ὅτι ἐκτίσθησαν ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς.

θεραπεία 314 περιποίησις, ὑπηρεσία.

θεραπεύω: Μούσας θεραπεύει 1105 διατελεῖ ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ τῶν Μουσῶν.

θέσφατον (θεὸς φημί) χρῆσμός. οὐ τὸ τοῦδέ γ' αἴτιον γενήσεται

πεσεῖν ἄχρηστον θέσφατον 121 δὲν θὰ γίνω βέβαια ἐγὼ ὁ αἴτιος νὰ πέση ἄχρηστος (νὰ ματαιωθῆ, νὰ μὴ ἐκπληρωθῆ) ὁ χρησμός· τὸ τὸ τοῦδε ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ τὸ ἐμόν, ὅπως τὸ ὄδε πρὸς τὸ ἐγώ. *μαντεῖαι θεσφάτων* 1255 χρησιμοί. *θεσφάτων ἀοιδαί* 1283 ἔμμετροι χρησιμοί· βλ. *πολυάνωρ*.

θηράω-ᾶ 1426 συλλαμβάνω· *θηράομαι-ᾶμαι* 1311 ἐπιδιώκω.

θοάζω ταχέως κινῶ. 1142: ὁ Χορὸς θὰ ἐπεθύμει νὰ εἶχε πτερά, διὰ νὰ διασχίσῃ τὸ οὐράνιον διάστημα καὶ νὰ σταματήσῃ, ὅταν θὰ ἔφθανεν ἐπάνω ἀπὸ τὴν οἰκίαν του.

Θόας βασιλεὺς τῶν Ταύρων. Ὁ Εὐρ. 33 παράγει τὸ ὄνομά του ἐκ τοῦ *θοός* (*θέω*) ταχύς.

θοός (*θέω* τρέχω) ταχύς. *θοαῖσιν ἵπποις* 2 διὰ τοῦ ταχέος ἄρματος.

θορῶν μτχ. ἄορ. τοῦ *θρόσκω*.

θουμόφυλον 346 τὸ *δουμόφυλον*· βλ. *ἀναμετρέομαι*.

θριγκός ὁ, ἡ στεφάνη, ἡ ἀνωτάτη σειρὰ λίθων ἐν τῷ τοίχῳ, ἣτις ἔξειχε τῶν λοιπῶν.

θριγκωμα *θριγκός*, γεῖσον.

θρόσκω πηδῶ, σκιρτῶ.

Θυέστης υἱὸς τοῦ Πέλοπος, ἀδελφὸς τοῦ Ἄτρείως. Τὰ περὶ τῆς ἔριδος τῶν δύο ἀδελφῶν βλ. ἐν λ. *δινεύω*.

θυνηπόλος ὁ ἀσχολούμενος εἰς τὰς θυσίας, ἱερεὺς.

θυμόομαι-οῦμαι ὀργίζομαι, θυμῶνω.

θυτήριον θυῖμα.

ἰέρεια (ἄγτικὸς τύπος) ἰέρεια.

ἱερεὺς 360 σφαγιστής.

ἱημι ὄιπτω· ἐν 298 βυθίζω (τὸ ξίφος).

ἱκνέομαι-οῦμαι 1069 ἱκετεύω.

ἱνα 394, 1344 ὄπου.

ἱδς ὁ, βέλος.

ἱππευμα πορεία ἐφ' ἵππου ἢ ἄρματος. Ἐν 1428 ἐκ τοῦ *ἱππεύμασιν* ἐκ γῆς νοητέον κατὰ ζευγῆμα *διώγμασιν* εἰς τὸ ἐκ θαλάσσης.

ἱππόδρομος 1138 τὸ οὐράνιον διάστημα, ἀπὸ τὸ ὁποῖον περνᾷ τὸ ἄρμα τοῦ ἡλίου.

ἱσήρης ἴσος.

ἴστημι: ἴστημι βοῶν 1307 «μπήγω φωνές».

ἱστορέω-ῶ ἐρωτῶ.

ἱστός 222, 816 ἀργαλειός.

ἴστω 1077 μάρτυς ἔστω (προστακτ. τοῦ οἶδα).

ἴστωρ γνώστης.

ἴχνος: τίθημι ἴχνος ποδός 752 πατῶ τὸ πόδι μου.

κάδοκουν 956 καὶ ἐδόκουν· βλ. δοκέω.

κάθαιμος καταματωμένος.

κάθαρμα κάθαρσις, καθαρμός.

καθάρσιος καθαρτικός, ἀγνιστικός, ἀπολυμαντικός. Ἐν 1225 τὸ **καθάρσις** κατηγοροῦμ.

καθιδρεύομαι ἐγκαθιδρύω. **καθιδρῦσαιντο** εὐτυχῶς 1481 εὐχομαι νὰ στήσουν μὲ τὸ καλό.

καθίημι ῥίπτω κάτω, καταβιβάζω. **καθίημι κόμας** 52 βγάζω μαλλιά. **καθίημι δέμας** 114 καταβιβάζω τὸ σῶμά μου, καταβαίνω. **καθίημι γόνυ** 333 γονατίζω. **καὶ μὴν καθεῖσαν δέλεαρ ἠδύ μοι φρενῶν** 1181 καὶ ὅμως ἔρριψαν γλυκὺ δόλωμα, διὰ νὰ μοῦ δελεάσουν τὴν ψυχὴν· τὸ φρενῶν γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ δέλεαρ. **πόντω δὲ δόντες τοῖν ξένοι καθεῖσαν** 1353 κατεβίβαζον (τὴν κλίμακα) εἰς τὴν θάλασσαν χάριν τῶν ξένων (διὰ νὰ ἀνέλθουν δι' αὐτῆς οἱ ξ.).

καθοσιόομαι-οῦμαι ὀρίζω νὰ μοῦ θυσιάσουν.

καινός νέος, πρόσφατος, παράδοξος (42), πρωτότυπος (1029), σοβαρός, σπουδαῖος (239, 1160). Διὰ τὴν τελευταίαν σημασίαν πρβλ. **νέον** (σοβαρὸν) 237.

καίνω φονεύω. 1170 σύντ.: ἔκανόν τινα βαρβάρων.

καιρός εὐκαιρία. Διὰ τὸ ὅλον χωρίον 907 βλ. **ἐκβαίνω**.

κάκη κακία, φαυλότης, ἀνανδρία. **κάκην κεκτήσομαι** 676 θὰ ἀποκτήσω τὴν φήμην ἀνάνδρου.

κακιστέον δεῖ κακίζειν· **κακίζω** 1) ὀνειδίζω, κατηγορῶ· 2) ποιῶ τινα δειλόν. **τὸν χρησμόν οὐ κακιστέον** 105 δὲν πρέπει νὰ προδώσωμεν ἐκ δειλίας τὸν χρησμόν.

κάκκομιζόντων 1206 καὶ **ἐκκομιζόντων** προστακτ.

κακόομαι-οῦμαι κακοπαθῶ, δυστυχῶ.

καλέομαι-οῦμαι 493 βλ. **ὀνομάζω**.

καλλίνικος ὁ λαμπρῶς νικήσας. τὸν καλλίνικον στέφανον Ἰλίου 12 τὸν στέφανον τῆς λαμπρῆς νίκης τοῦ Ἰλίου (γεν. ἀντικειμ.).

καλλιστάδιος ὁ ἔχων ὠραῖον στάδιον. 437 βλ. πολυόρνηθος.

καλλιστεῖον βραβεῖον κάλλους. τὸ καλλιστεῖον εἰς ἔμ' ἀναφέρων 23 θεωρῶν ὡς τὸ ὠραιότατον γέννημα (τοῦ ἔτους ἐκείνου) ἔμέ.

καλλιφθογγος ὁ ὠραῖα ἤχῶν.

καλύμματα 372 νυμφικοὶ πέπλοι.

κάμνω ἀποκάμνω. Διὰ τὸ ὄλον χωρίον 1119 βλ. δυσδαιμονία.

κάμπιμος ὁ ἔχων καμπάς, πολύστροφος.

κάμπιτω (ἐν τῇ ἄρματηλασίᾳ) στρέφω τοὺς ἵππους περὶ τὸν καμπιτήρα. ἔγγυς τῶν ἐμῶν κάμπιται φρενῶν 815 μεταφορ. ἐκ τῶν ἄρματοδρομιῶν ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ θιγγάνεις τῶν ἐμῶν φρενῶν ἔρχεσαι κοντὰ εἰς ἐκεῖνον ποὺ ἔχω εἰς τὸν νοῦν μου.

κάντυχόντες 252 καὶ ἐντυχόντες καὶ συναντήσαντες.

κάπι καὶ ἐπί.

κάπιθες καὶ ἐπίθες.

καραδοκῶ ἀναμένω μὲ προσοχὴν (κυρ. προβάλλον τὴν κεφαλὴν), προσέχω νὰ ἀποκρούσω.

κασίγγητος ἀδελφός· κασιγγήτη ἀδελφή. κασιγγήτω 498 πραγματικοὶ ἀδελφοί, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸ ἀδελφῶ φίλδητι. κασιγγήτων κάρα 983 ἀγαπητὴ ἀδελφή.

Κασταλία πηγὴ τῶν Μουσῶν ἐπὶ τοῦ Παρνασοῦ.

καταβάλλω ῥίπτω κάτω. 606 σύντ.: αἰσχιστόν ἐστιν ὅστις (= εἴ τις) σέσωσται αὐτὸς καταβαλὼν τὰ τῶν φίλων ἐς ξυμφοράς.

κατάδω ἄδω τι ὡς ἐπφδὴν (ξόρκι). κατῆδε βάρβαρα μέλη μαγεύουσα 1337 ἐτραγουδοῦσεν ἀκατανόητα μαγικὰ τραγούδια (ἐπφδάς, ξόρκια).

κατάργματα προκαταρκτικά τῆς θυσίας.

κατάρχομαι κάνω τὰ προκαταρκτικά τῆς θυσίας, π. χ. θαντίζω τὴν κεφαλὴν τοῦ θύματος μὲ ἠγιασμένον ὕδωρ· πρβλ. χερνίπτομαι, χέρνυφ.

κατασβέννυμι: ελαίφ σῶμα σὸν κατασβέσω 633· μετὰ τὴν καῦσιν τοῦ νεκροῦ ἔρριπτον εἰς τὴν χόβολην ἔλαιον καὶ μέλι· ὥστε κυρίως: θὰ περιχύσω μὲ ἔλαιον τὸ λείψανόν σου, τὴν τέφραν σου.

καταστάζω στάζω κάτω. οὗ καταστάζει φόνος 72 ἀπὸ τὸν ὁποῖον (βωμόν) στάζει κάτω τὸ αἷμα.

κατάχαλκος κεκαλυμμένος με χαλκόν. *σκιερᾷ κατάχαλκος εὐφύλλω δάφνῃ* 1246 προφυλαγμένος (κυρ. θωρακισμένος) ἀπὸ τὴν φροντωτὴν δάφνην, ποῦ τὸν ἐσοίαζε. (Κατ' ἄλλους: σκεπασμένος με φολίδας χαλκᾶς καὶ διαμένων κάτω ἀπὸ τὴν δάφνην.)

κατεργάζομαι 1173 φονεύω, «ξεκάνω».

κατεύχομαι καταρῶμαι.

κατέχω 1498 προστατεύω, κατευθύνω· βλ. *Νίκη*.

κατήρης ἐφωδιασμένος· καλοταιριασμένος. Πρβλ. *εὐήρης*. 1346 βλ. *πίτυλος*.

κατολοφύρομαι ὀδύρομαι, θρηγῶ διὰ τινα.

κάτω 481 εἰς τὸν Ἄδην.

κάφεδρεύσας καὶ ἐφεδρεύσας.

κέλαδος ὁ, θόρυβος, ἦχος.

κέλευθος ἡ, πληθ. τὰ *κέλευθα*, ὁδός.

κέλευσμα παράγγελμα. *ἐκ κελεύσματος* 1405 κατόπιν παραγγέλματος.

κέρδος: *ζητεῖς γὰρ οὐδὲν κέρδος* (ἐνν. ἐμοὶ) *ὡς θανουμένην* 506 (*οὐκ ἂν φράσαιμι ἦτις πόλις ἐστί μοι*) διότι αὐτὸ ποῦ μοῦ ζητεῖς δὲν με ὠφελεῖ, ἀφοῦ θὰ ἀποθάνω.

κερκίς σαῖτα τοῦ ἀργαλειοῦ.

κῆδειος πένθιμος· *κῆδειος οἶκος* πένθιμον μοιρολόι (βόγγος) τὸ κηδεῖος οἴκοις 147 ὡς καὶ τὸ *ἀλύροις ἐλέγοις* 146 παράθεσις εἰς τὸ *θρήνοις* 144.

κηδεύω φροντίζω. Ἐν 1213 ἐννοεῖται: *καὶ (κηδεύω) φίλων οὓς δεῖ μάλιστα (κηδεύειν)* τραγ. εἰρωνεία.

κῆδος τό, συγγένεια ἐξ ἐπιγαμίας· *κῆδη πεθερικά. κῆδη καὶ δόμους* 707 τὸν οἶκον με τὸν ὅποιον ἔχεις συμπεθεριάσει· ἔν δια δυοῖν.

κηροδέτας δωρ. ἄτ. *κηροδέτης*, κηροδέτος, διὰ κηροῦ συγκεκολλημένος. *κηροδέτας κάλαμος* 1125 σῦριγξ ἀποτελουμένη ἀπὸ καλαμίσκους ἀνίσους παραλλήλως τοποθετημένους καὶ κολλημένους ἀναμεταξὺ των με κηρόν. Τὴν σῦριγγα ἐπενόησεν ὁ Πάν.

κηρύσσεται 527 διαδίδεται.

κινδύνευμα ἐπικίνδυνος ἐπιχείρησις, τόλμημα. *τὸ κινδύνευμα γίνεται καλὸν* 1001 ἡ ἐπικίνδυνος ἐπιχείρησις λαμβάνει αἰσίαν ἔκβασιν, ἐπιτυγχάνει. Κατὰ τὴν Ἰφ. ἐπιτυχῆς θὰ εἶναι ἡ ἐπιχείρησις, ἐὰν κατορθωθοῦν δύο πράγματα συγχρόνως (*εἰ ταῦτα γενήσεται ἐν τι ὁμοῦ*), δηλ.

καὶ τοῦ ἀγάλματος ἢ μεταφορὰ εἰς τὸ πλοῖον καὶ τῆς ἰδίας ἢ ἐπιβίβασις· πρὸ τοῦ οἴσσις 1000 νοητέον τὸ εἶ.

κλῆδουχέω-ᾶ εἶμαι κλειδοῦχος, πυλωρός (πρβλ. 1152), ἱερεὺς.

κλῆδοῦχος ἢ, κλειδοῦχος, φύλαξ, ἱέρεια. 130 σύντ.: *πέμπω πόδα* (φέρω τὸν πόδα, ἔρχομαι) *παρθέμιον ὄσιον δούλα κληδούχου ὀσίας* (τῆς Ἰφ.).

κλήζομαι καλοῦμαι, ὀνομάζομαι, λέγομαι, ἀναφέρομαι, εἶμαι (917).

κλήθρον μάνταλος, ἀμπάρα. ἢ *χαλκότευκτα κλήθρα λύσαντες μοχλοῖς... ὣν οὐδὲν ἴσμεν* 99 ἢ (θὰ εἰσέλθωμεν) ἀφοῦ παραβιάσωμεν διὰ μοχλῶν τοὺς χαλκοῦς «μάνταλους»... πράγματα ἀπὸ τὰ ὅποια δὲν ἔχομεν ἰδέαν. *χαλῶ κλήθρα* 1304 ἀνοίγω τὴν θύραν.

κλισία τόπος πρὸς κατάκλισιν. *κλισία λέκτρων* 856 *εὐνή*, νυμφικὴ κλίνη.

κλύδων ὄ, κύμα, τρικυμία, θαλασσοταραχὴ. *οὐκουν πρὸς αὐτὸν ναὸν ἐκπίπτει κλύδων*; 1196 δὲν φθάνουν λοιπὸν τὰ κύματα μέχρις αὐτοῦ τοῦ ναοῦ;

κλύζω περιβρέχω, ξεπλένω.

κλύω ἀκούω. *κλύοντά σου* 768 ἔκ μέρους σου.

κοιλωπὸς βαθυλόλος.

κοινός: *κοινᾶ δόξα* 418 μὲ ἔν ὄνειρον κοινὸν δι' ὅλους· ὅλοι ὄνειρεύονται νὰ πλουτήσουν, ἀλλ' ὡς καθορίζεται ἀμέσως ἔπειτα 419 - 420, ἢ φιλόπλουτος αὕτη διάθεσις ἔχει διαβαθμίσεις. *κοινὰ χάρις ὄλβου* 455 *κοινή* (εἰς κάθε ἄνθρωπον προσιτὴ) *εὐτυχία* ἔν 452 - 455 ὁ Χορὸς εὐχεται νὰ εὐρίσκειται, ἐν ὄνειρῳ τοῦλάχιστον, εἰς τὴν πατρίδα του (νὰ ὄνειρεύεται ὅτι εὐρίσκειται εἰς τὴν π.) καὶ οὕτω νὰ εὐχαριστῆται καθ' ἕπνους, πρᾶγμα τὸ ὅποιον εἶναι εὐτυχία προσιτὴ εἰς ὄλον τὸν κόσμον· τὸ *τερπνῶν ἔπνων ἀπόλαυσις* καὶ τὸ *κοινὰν χάριν ὄλβου* ἐλεύθεραι παραθέσεις εἰς τὰ προηγούμενα. ἔς τὸ *κοινὸν δίδωμι* 673 ἀνακοινῶνω.

κοινόφρων ὁ κοινὰ φρονῶν. Ἐν 1008 *κοινόφρων σοὶ ἀντὶ τοῦ συνήθους κοινῆ σὺν σοὶ* εἰς τὸ *κοινόφρων ζῆν* ἀντιστοιχεῖ τὸ *λαχεῖν ἴσον θανῶν* (=κοινῆ θανεῖν).

κοινωνός 1773 κοινός.

κοίρανος ἄρχων, κυβερνήτης, βασιλεὺς.

κόμη: ἀποκοπτομένη προσεφέρετο εἰς τοὺς νεκροὺς ὑπὸ τῶν οἰκείων (174, 703) ἢ ὅλη ἢ βόστρυχοί τινες. Ἡ Ἰφιγένεια θυσιαζομένη ἔν

Αὐλίδι ἠθέλησεν, ἀφοῦ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ταφῆ εἰς τὴν πατρικὴν γῆν, νὰ τεθῆ εἰς τὸ ἐν αὐτῇ κενοτάφιόν της ἡ κόμη της τοῦλάχιστον 820· ἡ σύνταξις 820: (οἶσθα) *δοῦσα σὰς κόμας φέρειν σῆ μητρί;* Ἡ Κλυταιμῆστρα λοιπὸν δὲν εἶχε συνοδεύσει τὴν Ἰφιγένειαν εἰς τὴν Αὐλίδα· τὸ ἀντίθετον λέγεται εἰς τὴν Ἰφ. Αὐλ.

κομίζομαι λαμβάνω διὰ τὸν ἑαυτὸν μου· φέρω.

κοντὸς κοντάρι. Ἐν 1350 τῶν ναυτῶν τινες εἶχον, δηλ. συνεκρά-
τουν, τὴν πρῶραν διὰ τῶν κονταρίων, διὰ νὰ μὴ «διπλαρώσῃ» τὸ
πλοῖον, ἀφοῦ εἶχον σηκώσει τὴν ἄγκυραν.

κορᾶν δωρ. γεν. πληθ.

κόσμος 632 κοσμήματα, προσφοραὶ εἰς νεκρὸν, κτερίσματα. *θεᾶς*
κόσμοι 1223 στολίδια τοῦ ἀγάλματος τῆς θεᾶς.

κούρα κόρη. *διά κούρα* 404 ἢ Ἄρτεμις.

κοῦφος ἐλαφρός.

κόχλος μέγα κογχύλιον. Ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς σάλπιγξ.

κρᾶτα τό, (αἰτιατ. καὶ σπανιώτατα ὡς ὄνομαστ.) κεφαλή. *κρᾶτα*
κρύφαντες 1207 τὰς κεφαλὰς (τῶν ξένων) καλύφαντες.

κρατῆρ ἀγγεῖον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου κεράννυνται (ἀναμειγνύονται)
ὑγρά. Ἐν 160 κρᾶμα. 159 κ. ἔ. σύντ.: *ῶ* (κασιγγήτω) *μέλλω ὑδραί-
νειν ἐν νώτοις γαίας τάσδε χαῶς κρατῆρά τε τὸν φθιμένων* (τὸ εἰς τοὺς
νεκροὺς προσφερόμενον κρᾶμα), (δηλ.) *πηγὰς τ' οὐρείων ἐκ μόσχων*
(γάλα) *Βάκχου τ' οἴνηράς λουβὰς* (οἶνον) *ξουθᾶν τε πόνημα μελισ-
σᾶν* (μέλι).

κρεῖσσον ἐν 836 ἀντὶ τοῦ *μᾶλλον*: *κρεῖσσον ἢ λόγοισιν* περισσότε-
ρον ἢ ὅσον δύναται τις νὰ εἴπῃ.

κρηπίς βάσις, βᾶθρον.

κτησάμενος 696· μετὰ τὸ *δάμαρτι* ἔχειν ὁ Ὅρεστης διακόπτει
δλίγον τὸν λόγον του καὶ ἔπειτα συνεχίζει ἀνακολούθως: *γένουι*
ἄν . . . ἐξαλειφθεῖη ἄν.

κυάνεος μαυρογάλαζος, σκοτεινός· ἐπίθ. τῆς θαλάσσης (κυρίως τῆς
τεταραγμένης).

Κυκλωπὶς ἐστία 845 αἱ Μυκῆναι ὡς περιβαλλόμενα ὑπὸ κυκλω-
πειῶν (ὑπὸ τῶν Κυκλώπων κτισθέντων) τειχῶν.

Κύνθιος ὁ ἀνήκων εἰς τὸν Κύνθον, ὄρος τῆς Δήλου. *παρὰ Κύν-
θιον ὄχθον* 1098· ἡ *παρὰ* ἐννοεῖται καὶ εἰς τὰς ἐπομένους αἰτιατικὰς:
φοίνικα, δάφραν, θαλλόν, λίμναν.

κυρέω-ῶ τυγχάνω· 1297 συναντῶ. πολλά πολλῶν κυρεῖ 759 πολλά προβλέψεις πολλά ἐπιτυγχάνουν. ἄλλα ἐξ ἄλλων κυρεῖ 865 ἢ μία συμφορὰ διαδέχεται τὴν ἄλλην.

κῶλον μέλος τοῦ σώματος, κυρίως τὸ σκέλος. κῶλα ἠκοντίζετο 1369 «ἔπεφταν κλωτσιές».

κώπα δωρ., ἄττ. κώπη· ἐν 140 στόλος.

λάβρος ὀρητικός, σφοδρός.

λαγών ἢ, λαγγόνι (τὸ ὑπὸ τὰς πλευρὰς κοίλωμα τοῦ σώματος).

λάθα δωρ., ἄττ. λήθη.

λάινος (λᾶς ὁ, λίθος) λίθινος.

λακτίζω κλωτσῶ. πρὸς κύμα λακτίζοντες 1396 πρὸς τὰ κύματα παλαιότες· πρβλ. πρὸς κέντρα λακτίζειν παροιμ. περὶ ματαίας ἀντιστάσεως.

λαμβάνομαι πιάνομαι ἀπὸ κάπου. νεὸς λάβεσθε κώπαις 1386 κυρίως: «πιαστῆτε ἀπὸ τὸ καράβι μὲ τὰ κουπιά», δηλ. γίνετε κύριοι τοῦ πλοίου, κατευθύνετε τὸ πλοῖον, διὰ τῶν κωπῶν.

λάμπω: λάμπομαι πρὸς 1155 καίομαι.

λανθάνω διαφεύγω τὴν προσοχήν. Ἐν 118 κ. ἐ. σύντ.: χρεῶν (νῶ) χωρεῖν ὅποι (τῆς Ταυρικῆς) χθονὸς κρύψαντε δέμας λήσομεν.

λάσκω λέγω. αὐδὴν λακῶν 976 φωνὴν ἐκβαλῶν.

λάτρευμα λατρεία. πολύχρυσα λατρεύματα 1275 λατρεία, ἢ ὁποία κάνει νὰ συρρεύσῃ πολὺς χρυσός. Τὰ περιλάλητα πλοῦτη τῶν Δελφῶν ἀπέκειντο εἰς τοὺς θησαυρούς.

λατρεύω 1115 ὑπηρετῶ.

Δατώ δωρ., ἄττ. Δητώ, ἢ μήτηρ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος.

λείπω: ὦν γε δυνατὸν οὐδ' ἐγὼ λείπω χάριν καὶ ἐγὼ δὲν θὰ παραλείψω νὰ κάμω πρὸς εὐχαρίστησίν σου κάτι ἀπὸ ἐκεῖνα τοῦλάχιστον, ποὺ εἶναι δυνατὸν.

λέκτρον κλίνη, κλίνη νυμφική, γάμος. ἔγημε λέκτρα 538 ἔγημε γάμον (σύστοιχ. ἀντικείμεν.). δόλια (ἐνν. λέκτρα ἔγημε) 539 ὁ γάμος, ποὺ ἔκαμε, ἦτο δόλιος.

λέξεται 1047 παθητ.

λεπαιὸς πετρώδης, ἀπόρημνος.

Λευκοθέα θαλασσία θεά.

λέχος τό, κλίνη, συζυγική κλίνη, γάμος.

Δήδα ἡ σύζυγος τοῦ Τυνδάρεω.

λήμα φρόνημα.

λιβάς ἡ, σταγών, ῥυάξ.

λινόδετος δεδεμένος διὰ λινῶν σχοινίων· *χαλινὸν λινόδετον* 1043 λινῶν σχοινία, πρυμνήσια.

λινοπόρος ὁ κάμνων τὸ πλοῖον νὰ προχωρῇ διὰ τῶν λινῶν ἱστίων, ἐπίθ. τῆς αὔρας 410.

λιπαρὸς στιλπνός, λαμπρός.

λόγος 578, 672 σκέψις, λογισμός· *διηλθον χᾶτερον λόγον τινα* 672 ἔκαμα καὶ μίαν ἄλλην σκέψιν. 998 δικαιολογία. *λόγοι* 737 ὄρκοι. *λόγῳ* 761 προφορικῶς.

λόγῃ: 823 σύντ.: *παλαιὰν λόγῃν Πέλοπος ἐν δόμοις πατρὸς*.

λοιβά δωρ.: ἄττ. *λοιβή*, σπονδή. *λοιβά Ἄιδα* 169 νεκρική προσφορὰ, χοαί.

Δοξίας ἐπωνύμιον τοῦ Ἀπόλλωνος.

λουτρὰ ὕδωρ διὰ τὸ γαμήλιον λουτρὸν καὶ τὸ ἀγγεῖον τὸ περιέχον αὐτὸ (ἢ λουτροφόρος). Οἱ μελλόνυμφοι ἐλούοντο τὴν παραμονὴν τοῦ γάμου μὲ ὕδωρ ὀρισμένης, ἱερᾶς θεωρουμένης πηγῆς (ἐν Ἀθήναις τῆς Καλλιρρόης ἢ Ἐννεακρούνου)· εἰς τὴν Ἰφιγένειαν ἀναχωροῦσαν εἰς Αὐλίδαν ἔδωκεν ἡ Κλυταιμῆστρα ὕδωρ τῆς παριδος τῆς, διὰ νὰ λουσθῇ μὲ αὐτό· ἡ Ἴφ. ἐπὶ τῆς ἀμάξης ἤδη εὐρισκομένη ἀνεδέξατο τὴν λουτροφόρον.

λοχεία τοκετός. *θιγγάνω λοχείας* 382 ἐγγίζω λεχὼ ἢ ὅτι σχετίζεται μὲ αὐτήν.

λοχεία τά, ὁ τόπος ὅπου ἔγινεν ὁ τοκετός.

λόχιος (λέχος, λεχὼ, λέκτρον, ἐπιλόχιος) ὁ ἀνήκων εἰς τὸν τοκετόν. *λόχιοι στερορὰν παιδείαν Μοῖραι ξυντείνουσιν θεαί* 206 αἱ Μοῖραι τοῦ τοκετοῦ τραχὺν τὸν ἐκ παιδὸς βίον πιεστικῶς καθιστῶσι, «μὲ προώρισαν νὰ μεγαλώσω μέσα στὰ βάσανα». *λοχία* 1097 εἶναι ἡ Ἄρτεμις ὡς βοηθοῦσα τὰς τικτούσας, θεὰ τῶν τοκετῶν.

λυγαίος σκοτεινός. *ἄμμα λυγαίας νυκτὸς* 110 ὁ ὀφθαλμὸς τῆς σκοτεινῆς νυκτός, ἢ νύξ ἢ ὁποῖα διὰ τοῦ σκότους τῆς ἐπιβλέπει καὶ προστατεύει.

λυπηρὸς ἔλεινός, ἄθλιος, λυπηρὸς, ἐνοχλητικός.

λώβα δωρ., ἄττ. *λώβη*, σκληρά, ἄστοργος συμπεριφορὰ, ἀτίμω-

σις, ὕβρις, κακοποιήσις, ἀλαζονεία. Ἐν 211 ἡ Κλυταιμήμετρα ἐγέννησε τὴν Ἴφιγένειαν, διὰ τὴν γίνῃ σφάγιον εἰς τὴν ἀλαζονείαν τοῦ πατρὸς.

μανθάνω 810 ἀκούω.

μαντεῖος μαντικός. Ἐν 1267 κ. ε. ἡ Γαῖα ὀργισθεῖσα, διότι ἔξετοπίσθη ἐκ Δελφῶν ἡ θυγάτηρ τῆς Θέμις (*φθόνω θυγατρὸς*), ἴδρυσεν δνειρομαντεῖον καὶ οὕτω (δὲ 1267) ἀφήρεσεν ἀπὸ τὸν Φοῖβον τὸ μαντικὸν ἀξίωμα.

μάρναμαι μάχομαι.

μάταιος 275 ἀνόητος.

μεθίημι ἀφήνω ἐλεύθερον, λύω.

μεθίστημι μετακινῶ, ἀπομακρύνω, ἀπαλλάσσω. *μετάστησόν (με) θεᾶς σφαγίων, ἐφ' οἷσι ξενοφόνους τιμὰς ἔχω* 755 ἀπάλλαξόν με ἀπὸ τὰ σφάγια τῆς θεᾶς, πού ἔχω τὸ ἀξίωμα νὰ θυσιάξω ξένους. *μεθίστημι φόνου* 1177 ἀπομακρύνω ἀπὸ τὸ μίasma τοῦ φόνου.

μέλαθρον στέγη, ὄροφή, κατοικία. *μέσον γᾶς ἔχων μέλαθρον* 1258 ἔχων ὡς ἀνάκτορόν σου τὸ μέσον τῆς γῆς. Ἐπιστεύετο ὅτι εἰς τὸ ἐν Δελφοῖς ἱερὸν ἦτο ὁ *ὀμφαλὸς* (τὸ κέντρον) τῆς γῆς, λευκὸς δὲ λίθος ἔχων σχῆμα κολούρου κώνου ἐδείκνυε τὴν θέσιν.

μέλει ὑπάρχει φροντίς. *τῇ τύχῃ οἶμαι μέλειν τοῦδε ξὺν ἡμῖν* 909 νομίζω ὅτι ἡ τύχη φροντίζει περὶ τούτου ὑποβοηθούντων ἡμῶν.

μελεόφρων ὀλέθρια φρονῶν.

μέλομαι εἶμαι ἀντικείμενον φροντίδος, ἀγάπης. *τὰν ἐν θρηνοῖσι μοῦσαν νέκνσι μελομένηαν* 183 τὸ θρηνητικὸν ᾄσμα τὸ προσφιλές εἰς τοὺς νεκρούς· τοιοῦτον ᾄσμα τονίζει (*ὕμνεϊ ἐν μολπαῖς*) ὁ Ἄδης *δίχα παιάνων*, οἱ ὅποιοι ἦσαν ὕμνοι πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα κυρίως καὶ εἶχον τόνον χαρμόσυνον. *μελόμενος* 645 προωρισμένος, καθωσιωμένος.

μέλω τραγουδῶ, ὕμνω. *μέλω ποσσι* 429 τραγουδῶν χορεύω. *πεντήκοντα κορᾶν Νηρηίδων χοροὶ μέλπουσιν ποσσι ἐγκύκλιον* τῶν πενήκοντα θυγατέρων τοῦ Νηρέως οἱ χορευτικοὶ ὄμιλοι τραγουδοῦν καὶ χορεύουν ἐν κύκλῳ.

μέμονα, πρkm. με σημασίαν ἔνεστ., ποθῶ. *ἀμφίλογα δίδυμα μέμονε φρῆν* 655 ὁ νοῦς μου ταλαντεύεται μεταξὺ δύο ἀποφάσεων· ταῦτα λέγει ὁ Χορὸς μὴ γνωρίζων *πότερος* (εἶναι) ὁ *μᾶλλον* (δυστυχῆς) 654.

μὲν ἐν 386 τοῦλάχιστον (ὑπονοεῖται: δὲν γνωρίζω πῶς σκέπτονται οἱ ἄλλοι).

μέρορες ἄνθρωποι. 1264 κ. ἔ. βλ. *δνοφερός*.

μεστός: τὸ Ἄργος αὐτοῦ μεστὸν 804· ὁ Ὀρέστης γεμίζει τὸ Ἄργος μὲ τὴν παρουσίαν καὶ μὲ τὴν φήμην του.

μέτα 1300 *μέτεσι* τί ἡμῖν δρασμοῦ μέτα; τί σχέσιν ἔχομεν ἡμεῖς μὲ τὴν ἀπόδρασιν;

μεταδίδωμι δίδω μερίδιον. *μεταδίδωμι γνώμης* 1030 ἀνακοινῶν τὴν γνώμην μου.

μεταδρομή καταδίωξις.

μεταίρω μετακινῶ.

μετάρσιος μετέωρος. *μεταρσία ὑπὲρ πυρᾶς* 27 σηκωτά, «στὸν ἀέρα», ἐπάνω ἀπὸ τὸν βωμόν.

μετάστασις ἀλλαγὴ πορείας. Ἐν 816 τὸ *μετάστασιν* ἐπεξήγησις τοῦ *εἰκό*: τὰ τοῦ μύθου ἐν λ. *δινεύω*.

μετέρχομαι καταδιώκω, τιμωρῶ, ἐκδικοῦμαι. *τοὺς ὑβρισθέντας γάμους Ἐλένης μετελθεῖν* 13 νὰ λάβῃ ἐκδίκησιν διὰ τὴν προσβολὴν τὴν γενομένην εἰς τὸν σύζυγον τῆς Ἐλένης.

μέτεστι ὑπάρχει μερίδιον. *μέτεστι χυμῖν μέρος* 1299 μετέχετε (ἐνέχθε) καὶ σεῖς.

μετοίχομαι πηγαίνω πρὸς ἀναζήτησιν. 1332 βλ. *ἀπόρητος*.

μηλοθύτης ὁ θύων πρόβατα· ὁ ἐφ' οὗ προσφέρουν θυσίας πρόβατων.

μῆν βέβαια, «ἀλήθεια», ὅμως. *οὐ μῆν*... ἀλλὰ 630 ἐν τούτοις. *καὶ μῆν* 1500 τότε καί.

μητροκτόνος ὁ φονεύσας τὴν μητέρα του. *κηλὶς μητροκτόνος* 1200 μίασμα ἀπὸ τὴν μητροκτονίαν.

μηχανάομαι-ᾶμαι εὐρίσκω μηχανήν, τρόπον. *ἐσβάσεις μηχανώμενοι* 101 μηχανευόμενοι νὰ παραβιάσωμεν τὴν εἴσοδον.

μηχανή μηχανή, μέσον, τρόπος. *πάσας προσφέροντε μηχανὰς* 112 θέτοντες εἰς ἐνέργειαν ὅλα τὰ μέσα.

μίαςμα: *μίαςμα χερσῶν* 1047 μίαςμα ἐκ φόνου προερχόμενον.

μιν αὐτόν, αὐτήν, αὐτό.

μισθός ἀμοιβή. *μισθὸν οὐκ αἰσχρὸν* 593 ἀμοιβὴν ὅχι εὐκαταφρόνητον· τὸ *μισθὸν* ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ *σωτηρίαν* 594.

μῖσος 525 μισητή· τὸ ἄφηρ. οὐσιαστικὸν ἀντὶ τοῦ ἐπιθέτου· πρβλ. τὰ ἡμέτερα· πομπή, λέρα, σίχαμα.

μοῖρα μερίδιον. ἴτ' ἐπ' εὐτυχία τῆς σφζομένης μοίρας εὐδαίμονες ὄντες 1490 πηγαίνετε εἰς τὴν εὐχλὴν τοῦ θεοῦ, εὐτυχεῖς διότι ἀνήκετε εἰς τὴν μερίδα τῶν σφζομένων.

μονοτράπεζος ὁ ἐν χωριστῇ τραπέζῃ. ξένα μονοτράπεζα 949 φιλοξενία, καθ' ἣν καὶ ὁ φιλοξενούμενος καὶ οἱ φιλοξενούντες τρώγουν εἰς ἰδιαίτεραν ἕκαστος τράπεζαν.

μόρος θάνατος.

μόχθος 155, 191 συμφορά.

μυριοτευχῆς ὁ φέρων μυρία τεύχη ὄπλα καὶ συνεκδοχ. μυρίους ἐνόπλους. Διὰ τὸ ὄλον χωρίον 141 βλ. *χιλιονάτας*.

μυσαρὸς μιαρὸς, μεμιασμένος. *μυσαρὰ ἐστι* 1211 μεταδίδουν τὸ μίασμα.

μύσος τό, μίασμα.

μῶν μήπως.

ναῦ δωρ., ἄττ. νηί.

νάιος ὁ τῆς νεώς, «καραβίσσιος». *νάιοι δρασμοὶ* 891 φυγὴ διὰ πλοίου. *νάιον ὄχημα* πλοῖον, ἐν δὲ 410 (μετωνυμικῶς) ναῦται, ποντοπόροι (πρβλ. τὸ *θέατρον*—οἱ θεαταί): *ἐπλευσαν, νάιον ὄχημα* ἐπλευσαν, αὐτοὶ οἱ θαλασσοπόροι.

νάπη κοιλιάς, χαράδρα.

Ναυπλία τὸ σημερινὸν Ναύπλιον.

ναυσθλόμαι-οὔμαι λαμβάνω μετ' ἔμαντοῦ διὰ θαλάσσης.

ναυστολέω-ᾶ πλέω, ταξιδεύω, μεταφέρω διὰ θαλάσσης. ὁ *ναυστολῶν* εἰμ' ἐγὼ τὰς συμφορὰς 599 ἐγὼ ἔχω ἄρματώσει τὸ καράβι τῶν συμφορῶν.

ναυτίλος ναυτικός. *ναυτίλος ἐφθαρμένος* 276 ναυαγός.

νεανίας 304 γενναῖος.

νεῦκος τό, ἔρις, φιλονικία. 813 συντ.: *ἤκουσα νείκη, ἃ ἦν περὶ χροσῆς ἀρόσ'* τὰ τοῦ μύθου βλ. ἐν λ. *δινεύω*.

νεὸς νεώς.

νεοχμὸς νέος (μόνον ἐπὶ πραγμάτων).

Νηρεὺς θαλάσσιος θεός· *κούρα* αὐτοῦ (217) ἡ Θέτις.

νίζω νίπτω. *νίζω φόνον* 1338 ἀποπλύνω τὸ ἐκ τοῦ φόνου μίασμα.

Νίκη : ἐν 1497 κ. ἔ. ὁ Χορὸς παρακαλεῖ τὴν θεὰν Νίκην νὰ ἀναδεικνύῃ αὐτὸν νικητὴν εἰς τοὺς δραματικοὺς ἀγῶνας.

νιν αὐτόν, αὐτήν, αὐτό, αὐτούς, αὐτάς, αὐτά. **νιν** 1240 αὐτούς, τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὴν Ἄρτεμιν.

νίπτω ἀποπλύνω, ἀπολυμαίνω.

νομίζεται 471 συνηθίζεται. **νόμισμα** 1471 ἔθιμον.

νόμος 35 ἔθιμον· σύντ.: *χρῶμεσθα νόμοισιν ἑορτῆς, ἧς μόνον τοῦτομα καλόν, τὰ δ' ἄλλα...* ἡ Ἰφιγένεια σιωπᾷ, διότι φοβεῖται νὰ προφέρῃ τὴν λέξιν *αἰσχροῦ*. 970 δικαστικὴ ἀπόφασις.

νοσέω-ᾶ 536, 680, 693 εὐρίσκομαι εἰς κακὴν κατάστασιν· 1018 δυσκολεύομαι, παρουσιάζω ἀσθενὲς σημεῖον, «σκοντάφτω».

νοστέω-ᾶ ἐπιστρέφω εἰς τὴν πατρίδα.

νόστος ἐπιστροφή εἰς τὴν πατρίδα· ἐν 1112 γῆ, χώρα (βλ. *ἐμπολά*).

νοτερὸς ὑγρὸς.

νοτίζω βρέχω. Ἐν 832 - 833 τμησίς: *κατὰ... νοτίζει*.

νοτις ὑγρασία, ὕδωρ, κῆμα.

νυμφεύματα γάμος.

νὺν (ἐγκλιτ.) λοιπὸν.

νύχιος νυκτερινός. 1262 βλ. *Χθών*.

νῶν 482 εἰς ἡμᾶς τοὺς δύο· ἔκ τοῦ *μέλλουσι*.

νῶτον ῥάχις, πλάτη. *νῶτα χθονὸς* ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς· *νῶτα πόντου* ἡ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης.

ξείνα ξένη, φιλοξενομένη. *ἄξείνου πόντου ξείνα* 218 διαμένουσα ὡς ξένη εἰς τὰς χώρας τοῦ ἄξείνου πόντου (τοῦ κατ' εὐφημισμὸν *Εὐξείνου*).

ξενόεις πλήρης ξένων. 1282 βλ. *πολάνωρ*.

ξενοφονέω-ᾶ 1021 φονεύω τὸν φιλοξενοῦντά με.

ξενοφόνος ὁ φονεύων ξένους. *ξενοφόνου τιμαί* 776 λειτούργημα, τιμητικὴ ὑποχρέωσις τοῦ θυσιάζειν ξένους.

ξεστός ἐξεσμένος, λείος.

ξουθὸς ξανθός, ξανθόμαυρος. *ξουθᾶν μελισσᾶν* (γεν. πληθ.).

ξύζυγος 250 σύντροφος.

ξυνάπτω 1371 συμπλέκομαι· *ὡς τῶ ξυνάπτειν καὶ συναποκαμεῖν μέλη ὥστε τὰ μέλη (ἡμῶν) συναποκαμεῖν σὺν τῶ ξυνάπτειν* (εὐθὺς μετὰ τὴν συμπλοκὴν).

Ξυναρμόζω συνάπτω, συνταιριάζω. *ὄψιν ὀμμάτων ξυνήρμοσεν* 1167 ἔκλεισε τὰ μάτια του.

Ξυνετοί ἐν 1092 εἶναι οἱ ἐννοοῦντες τὴν φωνὴν τῶν πτηνῶν καὶ γινώσκαι τῶν μύθων· δι' αὐτοὺς ἡ βοή τῆς ἀλκύνου εἶναι *εὐξύνετος*, γνωρίζουν δηλ. ὅτι διὰ τῶν ἄσμάτων της (*μολπαῖς*) θρηνεῖ τὸν σύζυγον της· βλ. *ἀλκυνών*.

Ξυνευνέτης σύζυγος.

Ξυνοικέω-ῶ 915 εἶμαι σύζυγος.

Ξυντείνω ἐντείνω, τεντώνω, στενοχωρῶ, πιέζω. 207 βλ. *λόχιος*.

ὄδε, ἦδε, τόδε: *οἶδε χωροῦσι* 456 νά, ἔρχονται. *τάδε βαίνει* 460 νά, βαδίζου. *τῆσδ' Ἀθηναίαις* 1436 ἔμοῦ τῆς Ἀθηνᾶς.

ὀδύρομαι θρηνῶ. *τί ταῦτ' ὀδύρη;* 482 διατί κάνεις αὐτοὺς τοὺς ὀδυρμούς;

ὄθεν 35 συνεπεῖα τοῦ ὀποίου.

ὄθι ὄπου.

οἶαξ ὁ, δοιάκι (ἡ λαβὴ τοῦ πηδαλίου)· ἐνίστε καὶ αὐτὸ τὸ πηδάλιον.

οἶδμα κῦμα.

οἰκέτος: *οἰκέιοι θάλαμοι* 1140 οἱ θάλαμοι τοῦ σπιτιοῦ μας. *οἰκέιον ἦλθον τὸν φόνον κεκτημένοι* 1171 ἦλθον φέροντες τὸ ἐκ φόνου μίασμα ἀπὸ τὴν πατριδα των (κατ' ἄλλους: ἔχοντες ἐπάνω των μίασμα ἐκ φόνου συγγενικοῦ).

οἰκίζω βάζω τινὰ νὰ κατοικήσῃ, ἐγκαθιστῶ.

οἰκτιζομαι εὐσπλαγχνίζομαι, θρηνῶ, πενθῶ. *οὐ τοι νομίζω σοφόν, ὅς ἂν μέλλων κτενεῖν οἶκτω τὸ δεῖμα τοῦλέθρου νικᾶν θέλῃ, οὐχ ὅστις Ἀθῆν' ἐγγὺς ὄντ' οἰκτιζεται σωτηρίας ἀνελπίς* 484 πιστεύω ὅτι δὲν εἶναι λογικὸν προᾶγμα, ἐὰν κανεῖς, ὅταν πρόκειται νὰ θανατώσῃ, θέλῃ νὰ ἐξουδετερώσῃ μὲ ἐκδηλώσεις εὐσπλαγχνίας τὸν φόβον τῆς καταστροφῆς, (ἐπίσης πιστεύω ὅτι) δὲν (εἶναι λογικόν), ἐὰν κανεῖς θρηνητὴ διὰ τὸν ἐγγίζοντα θάνατόν του, ἐνῶ δὲν ἔχει ἐλπίδα σωτηρίας· τὸ σοφὸν εἶναι οὐδέτερον, τὸ δὲ ὅστις εἰσάγει πρότασιν ἀναφορικὴν ὑποθετικὴν (=εἴ τις)· πρβλ. διὰ τὴν σύνταξιν 606 *αἷσχιστον ὅστις...*

οἰκτίρω εὐσπλαγχνίζομαι, αἰσθάνομαι συμπάθειαν.

οἰκτος εὐσπλαγχνία, συμπάθεια. *ἔχει τοι δύναμιν εἰς οἶκτον γυνῆ*

1054 ἡ γυνὴ ἔχει βέβαια τὴν δύναμιν νὰ κινή τὸν οἶκτον. 646 πρῶτα ἄξια οἴκτου. οἴκτοι 904 θρηνοί, «τρυφερότητες».

οἰμῶζω φωνάζω οἶμοι οἶμοι.

οἰνηρὸς ὁ ἀνήκων εἰς τὸν οἶνον. *Βάκχον οἰνηραὶ λοιβαὶ* 164 οἶνος· βλ. *κρατήρ*.

Οἰνόμαος βασιλεὺς τῆς ἐν Ἡλίδι Πίσσης. Βλ. *Πέλοπ*.

οἶνωπὸς ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ οἴνου, βαθέως ἐρυθρός.

οἰστρος βοιδόμυγα· μεταφορ. πᾶν τὸ ἐρεθίζον μέχρι μανίας. 394 βλ. *σύνοδος*.

οἶτος ὁ, μοῖρα, συμφορὰ· *ἔλεγος οἶτος* 1091 ἀξιοθρήνητος, θλιβερὰ μοῖρα.

οἴχεται 552 ἀπώλετο.

οἰκέλλω ῥίπτω εἰς τὴν ξηράν.

ὄλβιος εὐτυχής, μακάριος, πλούσιος, εὐλογημένος.

ὄλβος πλοῦτος, εὐτυχία. *φέρομαι βάρος ὄλβου* 416 κυνηγῶ τὰ μεγάλα πλούτη· *γνώμα ὄλβου* 419 φιλόπλουτος διάθεσις· αὕτη εἰς ἄλλους μὲν εἶναι ἄμετρος (*ἄκαιρος*), εἰς ἄλλους δὲ μετρία (*ἦκει ἐς μέσον*). *χάρις ὄλβου* 455 εὐτυχία· βλ. *κοινός*.

ὄλλυμι: *ὄλλωλεν ὡς ὄλλωλε τοῖσιν εἰδόσιν* 575 ἐχάθη ὅπως ἐχάθη κατὰ τὴν κρίσιν τῶν γνωρίζοντων τὰ πρᾶγματα.

ὄλόμαν ὠλόμην.

ὄμαιμος συγγενὴς ἕξ αἵματος, συνήθως (ἐν Ἰφ. ἐν Τ. πάντοτε) ἀδελφός.

ὄμαιμων = ὄμαιμος.

ὄμαρτέω - ὦ ἀκολουθῶ, συνοδεύω.

ὄμογενής συγγενής.

ὄμόσπορος ὁ, ἡ, ἀδελφός, ἀδελφή.

ὄναισθε εὐκτ. μέσ. ἀορ. τοῦ *ὄνήμι* ὠφελῶ. *ὄναισθε μύθων* 1078 «νὰ ἔχετε καλὸ γιὰ τὰ λόγια σας».

ὄναρ καθ' ὕπνου. 518 βλ. *ὄφελον*.

ὄνειρον καὶ *ὄνειρός* 452 βλ. *κοινός*.

ὄνησις (*ὄνήμι*) ὠφέλεια. *ὄνησιν σπεύδουσα* 579 ζητοῦσα νὰ ὠφελήσω τὸ *σπεύδουσα* παρὰ τὸ *ἤκομεν*, ὅπερ ἀντὶ τοῦ ἐνικου.

ὄνομάζω: *πότερος ὑμῶν ἐνθάδ' ὄνομασμένος Πυλάδης κέκληται*; 492 ποῖος ἀπὸ σᾶς τοὺς δύο καλεῖται Πυλάδης προσφωνηθεὶς με αὐτὸ τὸ ὄνομα ἐδῶ (εἰς τὴν χώραν τῶν Ταύρων); Ἡ Ἰφ. εἶχεν

ἀκούσει τὸ ὄνομα τοῦ Π. ἀπὸ τὸν βοσκὸν (249, 285, 321). 1321 βλ. *θαῦμα*.

ὄρειος ὄρεινός, ὄρεισίβιος, βουνίσιος.

ὄρθῶς: *ὄρθῶς φίλος* 610 πραγματικός, εἰλικρινής φίλος.

ὄρκιος ὁ ἀνήκων εἰς ὄρκον· ὁ εἰς ὃν ὄρκιζεται τις.

ὄρμιζομαι ἀγκυροβολῶ.

ὄρνις-ιθός ὁ (σπανίως θηλ.), πτηνόν.

ὄρνυμαι κινουῖμαι, σηκώνομαι. 1149 βλ. *ἀβρόπλοτος*.

ὄρος 85, 1451 ὄριον, σύνορον· 1219 χρονικὸν ὄριον, προθεσμία.

ὄροῦ ὄρμῶ.

ὄρφνα δωρ., ἀττ. -η, ἦ, σκότος. *οἶαν ἰδόμαν ὄφιν ὀνειρώων νυκτός*, τὰς ἐξῆλθ' ὄρφνα 150 ἀφ' οὗ τέτοια ὄνειρα εἶδα τὴν νύκτα, τῆς ὁποίας ἔφυγε τὸ σκότος (δηλ. τὴν περασμένην ν.)· τὸ *νυκτός* χρον.

ὁς 574 διότι αὐτὸς (ὁ Ὀρέστης).

ὄσια ἦ, θεῖος νόμος, ἱεροτελεστία, θρησκευτικὸς τύπος. *ὄσια δίδαμ'* ἔπος τόδε 1161 ἐκ θρησκευτικοῦ καθήκοντος· προσφέρω τὴν λέξιν ταύτην (τὸ ἀπέπτυσα). *ὄσιās ἔκαι* 1461 πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ θρησκευτικοῦ τύπου.

ὄσιος σύμφωνος μὲ τὴν θρησκείαν, θεάρεστος, ἱερός, ἡγιασμένος. τὰ ἐνθάδε *ὄσια* 343 τὰ ἐδῶ ἱερά καθήκοντα. τὸ *ὄσιον* δώσω φόβου 1037 τὸ ἄγνόν θὰ προσφέρω ἐκ φόβου· ἦ Ἴφ. θὰ ἰσχυρισθῆ, λέγει, ὅτι θὰ θυσιάσῃ μόνον ὅ,τι εἶναι ἄγνόν, καθαρόν, ἡγιασμένον ἐκ φόβου μήπως δυσαρεστήσῃ τὴν θεάν, ἐὰν προσφέρῃ τι ἀνόσιον, μεμισασμένον (ἄλλοι ἄλλως ἐρμηνεύουσι). *ὄσιον* 1045 ἐπιτετραμμένον. *ὄσιώτερον* 1194 κατὰ τρόπον συμφωνότερον πρὸς τοὺς κανόνας τῆς λατρείας.

ὄστις: *ὄστις ποτὲ ἦλθεν* 340 ὁποιοσδήποτε καὶ ἂν εἶναι αὐτὸς ποὺ ἦλθε. *ἦμις εἰ ποτε* ὁποιαδήποτε καὶ ἂν εἶσαι.

ὄτου 926=ἦστινος, *ὄτω* 1071=ἦτινι.

οὐ: *οὐ μὴν...* ἀλλὰ 630 ἐν τούτοις. *οὐ γὰρ ἀλλὰ* 1005 (κυρίως: *οὐ γὰρ ἄλλως ἔχει τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ...*)=καὶ γὰρ, «γιατὶ ἀλήθεια».

οὗ 359, 1231, 1464 ὅπου. *οὗ δὴ* 320 ἐκείνην τὴν στιγμήν.

οὗδας τό, ἔδαφος, γῆ.

οὐδείς: *οὐδὲν ἄλλο* 827 κανὲν ἄλλο ὄνομα δὲν ἔχω νὰ σοῦ δώσω.

οὐκουν λοιπὸν δέν...

οὐνεκα ὅτι, διότι.

οὐράνιος 986 οὐρανοπετής, διοπετής· πρβλ. 88.

οὐρειος (=ὄρειος) ὄρεινός, ὄρεσίβιος, βουνίσιος. οὐρεία μύσχος 163 ἀγέλας περιπλανωμένη ἐλευθέρα εἰς τὰ ὄρη.

ὄφλισκάνω ὀφείλω· ἐπισύρω κατ' ἑμαυτοῦ. *μωρίαν τ' ὀφλισκάνει θήσκει θ' ὁμοίως* 488 καὶ μωρὸς κρίνεται καὶ τὸν θάνατον δὲν γλυτώνει.

ὄχημα 410 βλ. *νάιος*.

ὄχθος ὁ, ὕψωμα, βράχος (961 «πάγος»). Ἐν 290 ὁ Ὅρεστης παθαίνει παραίσησιν: ἡ μήτηρ του, τὴν ὁποίαν ἡ Ἐρινὺς κρατεῖ εἰς τὴν ἀγκάλην της, μεταβάλλεται αἴφνης εἰς βράχον (*ὄχθον*) ἀπειλοῦντα νὰ τὸν συντρίψῃ.

ὄχος ὁ, ὄχημα. *ἀρμάτων ὄχοι* 370 ἄρμα (περίφρασις).

παιὰν ὕμνος πρὸς θεὸν (κυρίως τὸν Ἀπόλλωνα).

παιδεία 206 παιδικὴ ἡλικία· βλ. *λόχιος*.

παιδνός παιδικός· διὰ τὸ ὄλον χωρίον 1271 βλ. *ἐλίσσω*.

Παλαίμων θαλάσσιος θεός.

παλαμναῖον τό, μίσημα προερχόμενον ἀπὸ τὸν φονέα, τὸν παλαμναῖον.

παλίμπρυνος ὁ ὀπισθοχωρῶν μὲ τὴν πρύμνην. *νεὼς ὅθει παλίμπρυν' ἰστία* 1394 ὅθει τὰ ἰστία τοῦ πλοίου ὀπίσω πρὸς τὴν πρύμνην (καὶ οὕτω τὸ πλοῖον ὠθεῖτο πρὸς τὴν ξηρὰν χωρὶς νὰ στραφῇ).

πάλιν ὀπίσω.

παλίρρους ὁ ῥέων πρὸς τὰ ὀπίσω (ἐν στ. 1397 πρὸς τὴν ξηρὰν).

Πάν ποιμενικὸς θεός· ἐλατρεύετο κυρίως ἐν Ἀρκαδίᾳ.

παραβάλλομαι: *ἐγὼ σοι παραβάλλομαι θρήνους* 1094 παραβαγίνω μ' ἐσένα ὡς πρὸς τοὺς θρήνους.

παραιρέομαι-οὔμαι 25 ἀποσπῶ.

παράκτιος ὁ παρὰ τὴν ἀκτὴν. *οὐ δραμεῖσθε παράκτιοι*; 1424 δράμετε πρὸς τὴν ἀκτὴν.

παραστάδες αἱ, τὰ ἐκατέρωθεν τῆς θύρας ξύλα ἢ λίθοι ἢ τετράγωνοι στῦλοι καὶ τὸ μεταξὺ αὐτῶν διάστημα. *ἔχ' αὐτοῦ πόδα σὸν ἐν παραστάσιν* 1159 σταμάτα εἰς τὸν πρόναον.

πάρεργον ἔργον δευτερεῦον, παρὰ τὸ κύριον. *ὡς ἐν παρέργῳ τῆς μ σπραξίας* 514 (θὰ τὸ κάμω αὐτὸ) ὡς κάτι τὸ δευτερεῦον μέσα εἰς τὴν δυστυχίαν μου· ὁ νοῦς: μέσα εἰς τὴν τόσῃν δυστυχίαν μου δὲν

είναι σπουδαία ἐνόχλησις, δὲν ἐπαυξάνει τὴν δυστυχίαν μου, τὸ ὅτι θὰ σοῦ δώσω μερικὰς πληροφορίας· ὥστε δέχομαι.

παρέρχομαι 753 παραλείπω.

παρευρεπίζω ἐτοιμάζω ὡς βοηθός, βοηθῶ εἰς τὴν ἐτοιμασίαν. *παρευρεπίζετε ἰάνδον τοῖς ἐφεστῶσι σφαγῇ* 725 βοηθεῖτε τοὺς ἐπιμελητάς τῆς θυσίας εἰς τὰς ἐν τῷ ἱερῷ προετοιμασίας.

παρηλς-ίδος ἤ, παρειά.

παρθένωνες διαμέρισμα τῶν παρθένων ἐν τοῖς ἀνακτόροις.

παρήμι 793 ἀφήνω κατὰ μέρος.

παρίσταμαι: *παρίσταμαι βωμοῖς* 1314 εἶμαι ἐπιμελητῆς τῶν βωμῶν, τῶν θυσιῶν. Πρβλ. *ἐφεστῶς* 726.

πάρουθε πρότερον.

παρόν: *ἐπὶ τοῖς παροῦσι* 471 διὰ τὴν παροῦσαν περίστασιν. *παρόν* (ἀπρόσ.) 1088 ἐνῶ εἶναι δυνατόν.

πάρος πρότερον.

πάσχω δέχομαι ἐντύπωσιν τινα (καλὴν ἢ κακὴν, μέση λέξις). *πέπονθας ταῦτο ἐμοί;* 657 ἔχεις περιέλθει εἰς τὴν ἰδίαν μὲ ἐμὲ ψυχικὴν κατὰστασιν;

πατήρ: πατὴρ 699 δηλ. τοῦ Ἀγαμέμνονος.

πάτρα πατρίς.

πατρὶς 828 ἐπίθετον. *χθονὸς πατρίδος* πρβλ. *πατρὶς αἶα*.

πατροκτόνος ὁ φονεύσας τὸν πατέρα του, ἀλλὰ *πατροκτόνος χεῖρ* 1083 φονικὴ πατρικὴ χεῖρ.

πανσίπονος ὁ παύων τοὺς πόνους. *πανσίπονος δουλείας ἐμέθεν δειλαίας* 450 ὁ ὁποῖος νὰ ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὰ βάσανα τῆς δουλείας ἐμὲ τὴν δυστυχῆ.

πέδον ἔδαφος, πεδίον· 972 τέμενος.

πειρατήρια τά, δοκιμασία, δίκη. *νικῶν ἀπῆρα φόνια πειρατήρια* 967 ἔφυγα, ἀφοῦ ἐκέρδισα τὴν περὶ φόνου δίκην.

πειστήριος πειστικός.

πελάζω πλησιάζω. Ἐν 880 τμησις: *ἐπὶ... πελάσαι. εἰς ὄψιν πελάζω* 1212 πλησιάζω, διὰ νὰ ἴδω.

Πέλοψ υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Φρυγίας Ταντάλου, σύζυγος τῆς Ἰπποδαμείας, θυγατρὸς τοῦ βασιλέως τῆς Πίσης Οἰνόμαου. Ὁ Οἰνόμαος ἐκάλει εἰς ἀγῶνα ἀρματοδρομίας τοὺς μνηστήρας τῆς κόρης του μὲ τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι θὰ ἔδιδεν αὐτὴν εἰς τὸν νικητὴν· τοὺς ἠττωμένους ὄμωσ

ἐφόνευεν. Ὁ Πέλοψ μέλλων καὶ αὐτὸς νὰ διαγωνισθῆ ὡς μνηστήρ τῆς Ἴπποδαμείας παρέσυρεν εἰς ἀπιστίαν τὸν ἡνίοχον τοῦ Οἰνόμαου Μυρτίλον, ὅστις ἀφήρεσε τοὺς ἥλους ἀπὸ τοὺς τροχοὺς τοῦ ἄρματος τοῦ κυρίου του· οὕτω ἅμα τῇ ἐνάρξει τοῦ ἀγῶνος τὸ ἄρμα διεσπάσθη καὶ ὁ Οἰνόμαος ἀνετράπη. Ὁ Πέλοψ τὸν ἐφόνευσε τότε διὰ τῆς λόγῃς του, ὅπως καὶ ὁ Οἰνόμαος ἐφόνευε τοὺς ἠττωμένους μνηστήρας, καὶ ἐνυμφεῦθη τὴν Ἴπποδάμειαν. Ταῦτα συντόμως, ὡς γνωστὰ εἰς τοὺς συγχρόνους του θεατὰς, ὑπαινίσσεται ὁ ποιητὴς διὰ τῶν λέξεων *θοαῖσιν ἵπποις 2. Πέλοπος παιδί παιδὸς 807* ἀπὸ τὸν υἱὸν τοῦ υἱοῦ τοῦ Πέλοπος.

πέμπω στέλλω, ὀδηγῶ, συνοδεύω.

πεπρωμένος 1438 προωρισμένος.

πέρα περαιτέρω. *μύθων πέρα* 900 βλ. *θαυμαστὸς καὶ πρόσω*.

περιβάλλω 796 ἀγκαλιάζω· 799 βάλλω ἐπέριξ· 788 (*ὄρκοισι*) δένο.

περιβολή τὸ περιβάλλειν. *χειρῶν περιβολαί* 903 ἐναγκαλισμοί.

περικίων ὁ ὑπὸ κίωνων περιβαλλόμενος, περίστυλος.

περιπολέω-ῶ περιφέρωμαι, περιπλανῶμαι.

περιπέλλω περιποιούμαι, κηδεύω. *πῶς ἂν με περιστείλειεν ἄν;* ἄχ, νὰ ἦτο δυνατόν νὰ μὲ ἐκήδευε. (Τὸ ἂν πολλάκις δῖς, ἐνίστε καὶ τρίς.)

πέσημα πτώσις· πρᾶγμα πεσόν. *οὐρανοῦ πέσημα* 1384 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόν· πρβλ. 87 καὶ 977.

πέτρα βράχος.

πέτρος λίθος.

πηγή: πόντου πηγαί 1039 θαλάσσιον ὕδωρ. *πηγαί ὑδάτων* 1192 γλυκὸ τρεχούμενον νερὸ ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ θαλάσσιον. Τὸ ῥέον ὕδωρ καὶ τὸ θαλάσσιον ἐπιστεύετο ὅτι εἶχον δύναμιν ἐξαγιστικήν· πρβλ. Ἰλιάδ. Α 314 *οἱ δ' ἀπελυμαίνοντο καὶ εἰς ἅλα λύματ' ἔβαλλον* εἰς τοὺς Πέρασας τοῦ Αἰσχύλου (204) ἢ μήτηρ τοῦ Ξέρξου Ἄτοσσα λέγει: *χεροῖν καλλιροδόν ἐφανσα πηγῆς* (διὰ νὰ καθαρισθῆ ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν κακοῦ ὄνειρου).

πήμα πάθημα, δυστύχημα. *φίλα γὰρ ἔλπεις γ' ἐπὶ τε πήμασι βροτῶν ἀπληστος ἀνθρώποις* 414 διότι ἡ ἐλπίς εἶναι ἀγαπητὴ (θερμαίνει τὴν καρδίαν μας, μᾶς κολακεύει) καὶ πρὸς δυστυχίαν τῶν θνητῶν εἶναι ἀπληστος εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

πίπτω 730 μεταπίπτω, μεταπηδῶ σύντ.: οὐδείς ἀνὴρ ἐστιν ὁ αὐτὸς ἐν πόνοις τε ὅταν τε πέσῃ ἐκ φόβου πρὸς τὸ θάρος. εἰ γὰρ πέσοι 1221 εἶθε νὰ ἐπιτύχῃ.

Πῖσα πηγή ἐν Ὀλυμπίᾳ τῆς Ἡλίδος, ἐξ ἧς ὠνομάσθη καὶ αὐτὴ ἡ Ὀλυμπία.

Πισᾶτις 824 ἢ ἐκ Πίσσης.

πίτνω πίπτω.

πίτυλος ὁ, κυρίως: πλατάγημα τῶν ῥυθμικῶς κινουμένων κωπῶν ἔπειτα: κόπη καὶ (σπανίως) πλοῖον ἐν 307 (μεταφορ.) κρίσις, ὁρμή, παραδαρμός. νεῶς **πίτυλος** ἐδήρης πάρα (=πάρεσι) 1050 τὰ καλοταίριασμα κούπια τοῦ карабиоῦ εἶναι ἔτοιμα. ταρσῶ **κατήρει πίτυλον ἐπερωμένον** (παράθεσις εἰς τὸ σκάφος 1345) 1346 «πλευούμενο ξεσηκωμένο καὶ μὲ ἔτοιμα σὰ φτεροῦγες τὰ καλοταίριασμα κούπια του».

πλάτη κυρίως τὸ πλατὺ μέρος τῆς κόπης ἔπειτα: κόπη (π.χ. 1347) καὶ αὐτὸ τὸ πλοῖον (π.χ. 1427).

πλέον περισσότερο. **πλέον λαμβάνω** 496 ὠφελοῦμαι, κερδίζω. σύντ.: τί πλέον λάβοις ἂν μαθοῦσα (ὑποθετ.) τόδε;

πλήν: πλήν ὅσ' οὐχ ὁρῶσά νιν 613 ἐκτὸς μόνον ποῦ δὲν τὸν βλέπω.

πλησίσιος ὁ πληρῶν (φουσκῶνων) τὰ ἱστία.

πλωτήρ ταξιδιώτης.

πνεῦμα φύσημα, ἄνεμος. τί πνεῦμα συμφορᾶς κεκτημένη; 1317 τί ἄνεμος ἐφύσηξε καὶ ἐπῆρε τέτοιον ἀέρα τὸ κεφάλι της;

πόδες τοῦ πλοίου εἶναι τὰ σχοινία τὰ δεμένα εἰς τὸ κάτω μέρος τοῦ ἱστίου καὶ κρατοῦντα αὐτὸ τεντωμένον νῦν «ποδάρια».

ποδώκεια ταχυποδία.

ποθεινὸς ποθητός. **ποθεινός** (ἔστι) 1006 «ἀποζητιέται».

ποικίλλω κεντῶ, «ξομπλιάζω», ἐνυφαίνω. εἰκὼ ποικίλλουσα 224 εἰκόνα ποικίλην (πολύχρωμον) ἐνυφαίνουσα βλ. καὶ εἰκὼ.

ποικιλόνωτος ποικιλόχρωμος κατὰ τὰ νῶτα.

ποινα δωρ., ἀττ. **ποινή** (ὃ ἴδε κατωτέρω ἐν λ.).

ποινάσμαι-ῶμαι τιμωρῶ.

ποινή ἔξαγορά, τιμωρία, ἐκδίκησις, φωνὴ τοῦ αἵματος. ἐνθεν τῶν πρόσθεν δμαθέντων *Τανταλιδῶν ἐκβαίνει ποινά γ' εἰς οἴκους* 199 ἔκτοτε (ἀπὸ αὐτὴν τὴν πηγὴν, ἀπὸ αὐτὴν τὴν αἰτίαν) ἡ φωνὴ τοῦ αἵματος τῶν πρότερον φονευθέντων *Τανταλιδῶν* εὐρίσκει ἐκδίκησιν (ἱκανοποι-

ησι) πλήττουσα τοὺς οἴκους (τὴν ἐκάστοτε ἐπερχομένην γενεάν τῶν Τανταλιδῶν, νῦν δὲ τὸν Ὅρεστην). *ἀντιπάλους ποινὰς δίδωμι* 446 πλήρῳ σωστά, μὲ ἀνάλογον τιμωρίαν, τὸ κακὸν ποῦ ἔκαμα.

πολέειν 1264 πολλοῖς.

πόλισμα πόλις.

πολύανωρ πολυάνθρωπος, πολυσύχναστος. *πολύανορι ἐν ξενόντι θρόνῳ* (ἐνν. θῆκε) *θάραση βροτοῖς θεσφάτων ἀοιδαῖς* 1281 ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ, ὅπου συρρέουν πάμπολλοι ξένοι, ἐνέβαλεν εἰς τοὺς θνητοὺς πίστιν εἰς τοὺς (ἑμμέτρος) χρησμούς.

πολύθυρος 727 ἦτο ἡ ἐπιστολή ἡ ἀποτελουμένη ἐκ πολλῶν πινακίδων, αἵτινες ἐκαλοῦντο *θύραι* ἢ *θυρίδες* ἢ *πιτχάι*.

πολύορνιθος ὁ ἔχων πολλοὺς *ὄρνιθας* (πτηνά). *πολύορνιθος αἶα, λευκά ἀκτὰ* 435 εἶναι ἡ Λευκὴ (σήμερον Φιδονήσι), ἐρημόνησος ἐν τῷ Εὐξεινῷ πόντῳ, ἀπέναντι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἰστροῦ (Δουνάβεως). Ἐκλήθη *Λευκὴ* διὰ τὸ χρῶμα τῶν βράχων τῆς ἡ, κατ' ἄλλους, διὰ τὰ λευκά πτηνά, τὰ ὁποῖα ἐν μεγάλῳ ἀριθμῷ διέμενον ἐπ' αὐτῆς. Ἐλέγετο ἐπίσης *Νῆσος* ἢ *Δρόμος τοῦ Ἀχιλλέως* (ὁ Εὐριπ. ποιητικῶς: *Ἀχιλλῆος δρόμους καλλισταδίου*ς τὸ ὠραῖον στάδιον, ὅπου ἐγυμνάζετο ὁ Ἀχιλλεύς), διότι κατὰ τινὰ παράδοσιν διέμενον ἐκεῖ τὸ εἶδωλον τοῦ Ἀχ. μετὰ τὸν θάνατόν του. Βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ Ἀχιλλεύς ἐλατρεύετο εἰς τὴν ἀπέναντι τῆς νήσου περιοχὴν, ὅπου εὐρέθη καὶ βωμὸς πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἰδρυμένος. Τὸ *τὰν πολυορνιθον ἐπ' αἶαν* ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ *ἐπέρασαν*, τὸ ὁποῖον ἐννοεῖται καὶ ἐνταῦθα ἐκ τοῦ στίχου 424. Ὁ Χορὸς διερωτᾶται: πῶς ἔφθασαν οἱ ξένοι ἐκ τοῦ Βοσπόρου εἰς τὴν χώραν τῶν Ταύρων; παρέπλευσαν τὴν Θράκην (*παρ' ἄλιον αἰγιαλόν* 425) ἢ ἐπλευσαν ἀνατολικώτερον (*ἄξεινον κατὰ πόντον* 438) μὲ εὐνοϊκὸν ἄνεμον (*πλησισίοισι πνοαῖς* 430), νότιον ἢ δυτικὸν (*αὔραις σὺν νοταῖς* ἢ *πνεύμασι Ζεφύρον* 433 - 434), καὶ ἀφήσαντες ἀριστερά τῶν τῆν Λευκὴν ἦλθον εἰς τὴν Κριμαίαν;

πολύπιτχος 677 πολυχάραδρος.

πομπή: *σχέτλιοι πομπάι* 651 μαῦρο ταξίδι (ἐνν. τοῦ Πυλάδου).

πόνημα ἔργον.

πόνος 114 ἄθλος, κινδύνευμα. *πόνοι* 661 ἀγῶνες, 988 βάσανα: *διὰ πόνων ἄγει* ὁδηγεῖ διὰ μέσου δοκιμασιῶν. 729 κίνδυνοι: βλ. *πίπτω*.

πορθέομαι-σῦμαι 302 καταστρέφομαι, ἀφανίζομαι.

πορθμεύω διαβιβάζω, μεταφέρω (κυρ. διὰ στενοῦ θαλασσοῦ πό-

ρου ἢ ποταμοῦ), διαπορθμεύω. *πορθμεύω ἵχνος* 266, *πόδα* 936 φέρω τὸ βῆμα, βαδίζω, ἔρχομαι. *τίνι λόγῳ πορθμεύετε*; 1358 μὲ ποίαν δικαιολογίαν, μὲ ποῖον δικαίωμα, μεταφέρετε; *πορθμεύω διωγμὸν* 1435 ἐπιχειρῶ καταδίωξιν. *πορθμεύειν πλάτη* 1445 ὥστε νὰ διασχίξῃ (τὰ νῶτα τῆς θαλάσσης) διὰ τοῦ πλοίου.

πορθμῖς ἀκάτιον, πέραμα, σκάφος.

πόρος πέρασμα. *πόρος ἄπορος* 897 πέρασμα, τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο ἀδύνατον· ἀνέλπιστος σωτηρία. 875 διέξοδος, τρόπος φυγῆς, σωτηρία. 253 θάλασσα.

πορφυρευτικός ὁ ἀνήκων εἰς τοὺς πορφυρεῖς ἢ πορφυρευτάς, τοὺς ἀλιεῖς τῆς πορφύρας (κογχυλίου, ἐξ οὗ ἐλαμβάνετο χρωστική οὐσία). *πορφυρευτικάι στέγαι* 263 τόπος διαμονῆς πορφυραλιέων.

πόσις ὁ, ὁ σύζυγος.

ποιάσμαι-ῶμαι πετῶ.

ποιτὲ (ἐν ἐρωτήσει, π. χ. 472, 479) τάχα, ἄρα γε, τέλος πάντων.

πότνια σεβαστή. 463 καὶ 533 ἢ Ἄρτεμις. 1123 ἢ Ἰφιγένεια.

πράσσω εὐρίσκομαι εἰς μίαν κατάστασιν (καλὴν ἢ κακὴν, μέση λέξις). *πράσσονθ' ἂ πράσσω* 692 ἀφοῦ ἔχω τὴν τύχην πὺν ἔχω. *καλῶς πράσσω* 1185 εὖ *πράσσω* εὐτυχῶ. *πράσσω κακῶς* 353 δυστυχῶ (βλ. *δυστυχής*). *πράσσω κοινὰ* (ἐνν. Ἄργει) 668 συμμερίζομαι τὴν τύχην (τοῦ Ἄργους).

πρέσβειρα πρεσβυτέρα.

προδίδωμι 706 ἐγκαταλείπω.

προθυμία: πολλὴ δέ τις προθυμία σε τοῦδ' ἔχουσα τυγχάνει 615 σὲ κατέχει μεγάλη ἐπιθυμία αὐτοῦ (τοῦ θανεῖν).

προθύμων τό, 989 προθυμία, ζωηρὰ ἐπιθυμία· τὸ *πρόθυμον* ἔχω Ἄργει γενέσθαι ἔχω τὴν ζωηρὰν ἐπιθυμίαν νὰ ἔλθω εἰς τὸ Ἄργος. 1023 τόλμη, θάρρος.

προκαλύπτω 312 θέτω ὡς προκαλύμμα· ὁ Πυλάδης μὴ ἔχων ἀσπίδα ἔθεσεν ὡς προκαλύμμα τοῦ Ὀρέστου τὰς εὐπῆγους ὑφὰς πέπλων τὸ καλοῦφασμένον ἱμάτιόν του.

προκίμαι: τὴν προκειμένην σπουδὴν ἔχοντες 1433 ἐπειγόμενοι διὰ τὸ προκείμενον ζήτημα.

προμηθία πρόνοια.

πρός: πρὸς δὲ 548 πρὸς τούτοις δέ· πρὸς δ' ἀπώλεσέν τινα μὲ τὸ νὰ ἀποθάνῃ ἐκεῖνος κατέστρεψε καὶ κάποιον ἄλλον (δηλ. ἐμέ).

προσάμβασις προσανάβασις. δωμάτων προσαμβάσεις ἐκβησόμεσθα 97 θὰ ἀναβῶμεν καὶ θὰ φθάσωμεν ἕως εἰς τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ ναοῦ· ἢ ἐκ τοῦ ἐκβησόμεσθα σημαίνει τὸ τέρμα.

προσάντης ἀνωφερής, δύσκολος, δυσάρεστος.

προσβαίνω 195 προστίθεμαι: προσέβα δωρ., ἀττ. προσέβη.

προσεῖω 370 σείω τι (εὐχάριστον) ἐνώπιόν τινος ὡς δόλωμα (διὰ τὸ νὰ τὸν κάμω νὰ ἔλθῃ πλησίον μου), προβάλλω, μεταχειρίζομαι ὡς πρόσχημα.

προσῆκω 550 συγγενεύω.

πρόσπολος ὁ, ἡ, θεράπων, θεράπεινα.

προστίθῃμι: προστίθῃμι δεσμὰ 1204 ἐπιβάλλω δεσμά, δένω.

προστροπή τροπή πρὸς τινα, προσφυγή, δέησις. θεᾶς τήνδε προστροπήν ἔχω 618 τὸ χρέος μου εἶναι μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ ἔξευμενίζω τὴν θεάν.

πρόσφαγμα σφάγιον, θῦμα. πρόσφαγμα θεᾶς 458 θύματα προωρισμένα διὰ τὴν θεάν.

πρόσω πόρρω, μακρὰν, πάρα πέρα, πρὸς τὰ ἐμπρός. λόγον πρόσω 839 περισσότερον ἢ ὅσον δύναται τις νὰ παραστήσῃ διὰ λόγων. Περβλ. κρεῖσσον ἢ λόγοισιν 836, μύθων πέρα 900.

προτίθεμαι 1218 θέτω ἐνώπιόν μου· 1225 ὀρίζω ἐκ τῶν προτέρων, ἔχω τὴν πρόθεσιν, σκοπεύω.

πρότονοι οἱ, τὰ σχοινία τὰ ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ ἴσοῦ πρὸς τὴν πρῶσαν καὶ τὴν πρῦμνην προτεινόμενα καὶ χρησιμεύοντα πρὸς στερέωσιν αὐτοῦ, «στάντζοι», «στράλια». 1134 βλ. ἐκπειάννυμι.

πρόυργον 309 προσφόρος (διὰ τοὺς βοσκούς).

προυφείλω ὀφείλω ἀπὸ πρίν. κάμοι τι προυφείλει κακὸν 523 καὶ μαζί μου ἔχει κάποιον ἀνεξόφλητον παλαιὸν λογαριασμόν· ἢ Ἱφιγένεια λέγει κάμοι, διότι καὶ ὁ Ὅρεστης εἶπεν εἶπει ὅτι ἡ Ἑλένη ἐπέστρεψε διὰ τὸ κακὸν ἑνὸς τῶν ἰδικῶν του, ἐννοῶν τὸν πατέρα του.

πρῦμνηθεν ἀπὸ τὴν πρῦμνην. Ἐν 1348 ὁ Ὅρεστης καὶ ὁ Πυλάδης ἐλεύθεροι, ἐνῶ πρότερον ἦσαν δεμένοι (ἐκ δεσμῶν), ἴσαντο ἐπὶ τῆς ἀκτῆς πρὸς τὸ μέρος τῆς πρῦμνης τοῦ πλοίου.

πρυμνήσιος ὁ ἀνήκων εἰς τὴν πρῦμνην, «πρυμνιός». κλίμακας ἦγον διὰ χειρῶν πρυμνησίας 1351 κρατοῦντες εἰς τὰς χεῖράς των κλίμακα ἔφερον αὐτὴν πρὸς τὴν πρῦμνην· τὸ πρυμνησίας προληπτικὸν ἐπιρρηματικὸν κατηγορούμενον. τὰ πρυμνήσια τὰ παλαμάρια ἢ σχοινία, διὰ

τῶν ὁποίων δένουν τὸ ἀγκυροβολήσαν πλοῖον ἀπὸ τὴν πρῦμνην εἰς τὴν ξηράν, «πρυμάτσες»: ἐν 1356 εἶχον μὲν λύσει τὰ πρυμνήσια, ἀλλὰ δ' ἔβουλον εἶχον ἀνασύρει ἀκόμη αὐτὰ εἰς τὸ πλοῖον.

πρωτόγονος 209 πρωτότοκος.

πιανός δωρ., ἀπ. *πιηρός*, πτερωτός.

πυχή δίπλα. *πυχή δέλτου* 760 πινακίς ἐπιστολῆς (βλ. *δέλιος*).
πυχαί 9 καὶ 1082 ἀνωμαλία τοῦ ἑδάφους, κοιλάδες.

Πυθῶν-ῶνος ἡ, ἡ θέσις ὅπου οἱ Δελφοὶ καὶ αὐτοὶ οἱ Δελφοί.

πυλωρός θυρωρός· ἡ *πυλωρός* (τοῦ ναοῦ) ἱερεία πρβλ. *κληδοῦχος*.
πυρόμαι-οῦμαι ῥίπτομαι εἰς τὴν πυράν, καίομαι.

πυρός ἀνημμένη δάξ, λάμψις· ἐν 1216 φλόγες θεῖου, δι' οὗ ἀπελύμαινον.

πῶμα ποτόν.

ῥανίς σταλαγματιά. *αἵμακται ῥανίδες χερνίβων* 645 φοινικὸν (εἰς θάνατωσιν προορίζον) ῥάντισμα μὲ ἡγιασμένον ὕδωρ.

ῥάπτω 681 σχεδιάζω, ἔξυφαίνω, μηχανορραφῶ.

ῥηγμῖν ἡ -ίς -ῖνος ἡ, ἀκτῆ.

ῥιπή (*ῥίπτω*) ῥίξιμον, ὁρμή· *ποδῶν ῥιπή* 885 πεζοπορία.

ῥόθιος ῥοχθῶν, πλαταγῶν. τὸ *ῥόθιον* κτύπημα τοῦ κύματος μὲ τὴν κώπην καὶ ὃ ἔξ αὐτοῦ κρότος· *δίκροτα ῥόθια εἰλατίνας κώπας* 407 εἶναι τὰ καὶ ἀπὸ τὰς δύο πλευρὰς τοῦ πλοίου κροτοῦντα κτυπήματα τῆς εἰλατίνης κώπης (αἱ δοτ. *ῥοθίους* καὶ *αὔραις* ὀργανικαί). 426 (καὶ ἄλλ.) κύμα· σύντ.: *ἐπὶ ῥοθίῳ Ἀμφιτρίτας*.

σάλος ταραχώδης κίνησις· θαλασσοταραχὴ· 46 σεισμός.

σαφής 919 εἰλικρινής.

σέβω σέβομαι, τιμῶ· *σέβω τὸν προκείμενον νόμον* 1189 τηρῶ τὸ κρατοῦν ἔθιμον. *σέβομαι* 648 μακαρίζω· τὸ *τύχας μάκαρος* 647 γεν. τῆς αἰτίας.

σέθεν σοῦ. πρὸς *σέθεν* 365 καὶ 368 ποιητ. αἴτιον.

σέλας φῶς. *σέλας λαμπάδων* 1224 ἀνημμέναι λαμπάδες· νοητέον (κατὰ ζεῦγμα ἐκ τοῦ *ἐκβαίνοντας* 1222) *ἐκφερόμενον*.

σεμνός σεβαστός, ἱερός.

σεύομαι τίθεμαι εἰς ταχεῖαν κίνησιν, ὁρμῶ.

σημαίνω κάνω σῆμα, φανερώνω, ἀγγέλλω, ἐκθέτω, ἀναφέρω· ὑποδελῶ νοερώς (1233). 1203 σύντ.: τὸ σημαίνειν τόδε ἐστὶ σὸν ἰδικόν σου ἔργον εἶναι νὰ δηλώσης (νὰ ὑποδείξης) τοῦτο. ἐν 1209 ἐκ τοῦ σημανεῖ (οὐχὶ ἐκ τοῦ πέμψον) τὸ πόλει· τὰς ἐκεῖθεν σημανῶν τύχας 1410 ἵνα ἀναγγεῖλω ἐκεῖθεν τὰ ἐκεῖ συμβαίνοντα.

σήμαντρον σφραγίς. σημάντροισιν ἐσφραγισμένοι 1372 «σημαδεμένοι», τραυματισμένοι.

σιγῶμενον ἀπόρητον.

σκηπιτοῦχος ὁ κρατῶν τὸ σκῆπτρον. Ἡ Ἰφιγένεια, ὅταν μετέβαινεν εἰς τὴν Αὐλίδα, ἀφῆκε τὸν Ὀρέστην σκηπιτοῦχον Ἄργει 235, βασιλόπουλο προωρισμένον νὰ κρατήσῃ τὸ σκῆπτρον τοῦ Ἄργου.

σκῆψις δικαιολογία. 122 σύντ.: οὐδεὶς μόχθος φέρει τοῖς νέοις σκῆψιν (τοῦ μὴ μοχθεῖν, δηλ. τῆς ἀποφυγῆς τοῦ μόχθου).

σκόλοψ ὁ, πάσσαλος. σκόλοπι πῆγγυμι 1430 ἀνασκολοπιζῶ.

σκοπέω-ᾶ (καὶ σκοπέομαι-οῦμαι) ἐξετάζω, ἐρευνῶ, κατασκοπεύω.

σκότος ὁ, τὸ σκότος. 1025 βλ. ἐκσῶζω.

σκῦλα λάφυρα.

σόφισμα τέχνασμα, ἐπιπόνημα. σοφίσματα 380 «Ξυπνάδες». 1031 βλ. ἀνία.

σπάω-ᾶ ἀνασπῶ, σύρω.

σπουδῆ βία. 1433 βλ. πρόκειμαι.

σταθμὸς 49 στῦλος, κίων.

στέγος τό, στέγη. οἰκων ὄντες ἐν ταῦτῳ στέγει 950 ἄν καὶ ἦσαν ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην.

στεῖλω βαδίζω, πηγαίνω. στεῖχε καὶ σῆμαινε σὸν 1211 λέγει ὁ Θόας εἰς ἓνα τῶν ἀκολούθων του.

στελλῶ στήνω, διευθετῶ, εὐτρεπίζω, ἀποστέλλω, συνοδεύω, μεταφέρω. ἐστείλαμεν ναῦν ποντίαν (κατηγορ.) 70 κατηνθύναμεν τὸ πλοῖον διὰ μέσου τῆς θαλάσσης.

σιενάζω: ἐσιενάζας τοῦτο 550 σύστοιχ. ἀντικ.

σιερόπορος ὁ ἔχων στενὸν πέρασμα. τοιοῦτον ἦτο τὸ μεταξὺ τῶν Συμπληγάδων πετρῶν 888.

στεροῦμαι καὶ στερισκομαι καὶ στεροῦμαι· στερεῖσα 474 μιχ. παθ. ἄορ. β'. ἐν 1058 ὑποκ. τοῦ στερηθῆναι τὸ με εὐκόλως ἐννοούμενον ἐκ τοῦ τᾶμ' 1057. τὸ δὲ τᾶμ' ἐν ὑμῖν ἐστὶν ἡ τύχη μου ἕξαρτάται ἀπὸ αἴς.

στερρός 206 τραχύς, σκληρός· βλ. *λόχιος*.

στεφανώ-ω 1499 βλ. *Νίκη*.

σίβος ὁ, (σιείω πατῶ) ὁδός. 67 σύντ.: ὄρα μή τις βροτῶν ἐστὶν ἐν σίβῳ.

σιόλος 1135 τὸ ἐξέχον μέρος τῆς πρῶρας, ἔμβολον· βλ. *ἐκπε-
τάννυμι*.

στόμιον στόμα, ἄνοιγμα, χαλινός (κυρίως: τὸ σιδηροῦν τεμάχιον τὸ τιθέμενον εἰς τὸ στόμα τοῦ ζῴου). ὥσθ' αἵματηρὰ στόμι' ἐπεμβα-
λεῖν ἐμοὶ 935 (ναί, τόσον) ὥστε μοῦ ἔβαλαν χαλινόν, ποῦ μ' ἔκανε νὰ
ματώνω.

στομόω-ω φιμώνω, φράττω. δειναῖς ἐχίδναις εἰς ἔμ' ἔστομομένη
287 κατευθύνουσα ἐναντίον μου τὰς φοβερὰς ἐχίδνας, μὲ τὰς ὁποίας
εἶναι ὀπλισμένη (περιπεφραγμένη).

Στρόφιος βασιλεὺς τῆς Φωκίδος, γαμβρός ἐπ' ἀδελφῇ τοῦ Ἀγαμέ-
μνονος.

στιγέω-ω μισῶ.

στύφος σκληρός, τραχύς.

σύγγονος ὁ, ἡ, ἀδελφός, ἀδελφή.

συγκυναγός σύντροφος εἰς τὸ κυνήγιον.

συγκυρέω-ω συμπίπτω, συμβαίνω.

συγχωρέω-ω, μέλλ. -σομαι (741), βαίνω πρὸς τὸ ἴδιον μέρος,
συναντῶμαι, συγχρούομαι. ἐν 741 συμφωνῶ, παραδέχομαι. δισσαι
(=δύο) *συγχωροῦσαι πέτραι ἀξείνου πόντου* 124 εἶναι αἱ Συμπληγά-
δες, αἱ ὁποῖαι κατὰ τὸν μῦθον ἔμειναν ἀκίνητοι ἀφ' ἧς διήλθε διὰ
μέσον αὐτῶν ἡ Ἀργώ· ὁ Εὐριπίδης μὲ ποιητικὴν ἐλευθερίαν τὰς φαν-
τάζεται (ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ) εἰς τὸν Κιμμέριον Βόσπορον, ἐνῶ συνή-
θως τὰς ἐτοποθέτουσαν εἰς τὸν Θρακικὸν Βόσπορον.

συθεῖς μτχ. παθ. ἄορ. τοῦ *σεύομαι* τίθεμαι εἰς ταχεῖαν κίνησιν,
ὄρμῳ.

συλάω-ω κλέπτω, στερῶ· συντάσσεται μὲ δύο αἰτιατικάς.

συλλήπτω βοηθός, συνεργός.

συμβαίνω: ἅπαντα *συμβαῖη καλῶς* 1055 «εἶθε ὅλα νὰ πᾶνε καλά». Ὁ Ὅρος ἤρχισεν ἐκφραζῶν τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ ἐπιχείρησις των θὰ ἐπι-
τύχη (τὰ δ' ἄλλα ἴσως...), ἀλλὰ διακόψας ἑαυτὸν ἐκφράζει τὸ αὐτὸ ὡς
εὐχὴν.

συμβάλλω 55 ἐξηγῶ, κρίνω.

συμμοχθέω-ῶ συμμερίζομαι τοὺς μόχθους, τοὺς ἀγῶνας.

συμπλέω εἶμαι συνταξιδιώτης, ἀπλοῦς ἐπιβάτης.

συμφορᾶ γεγονός, περίστασις. *ποῖα συμφορᾶ*; 549 ὑπὸ τίνας περιστάσεις; ἀπὸ τί; *συμφοραὶ* 850 περιπέτεια.

σύναιμος=ὄμαιμος (ὄ ἴδε).

συναντάω-ῶ: *μὴ συναντῶεν φόνω*; 1210 διὰ νὰ μὴ συναντοῦν τοὺς φονεῖς; εὐκτική, διότι τὸ νόημα εἶναι κυρίως: ὁ ἄγγελος πρέπει νὰ δηλώσῃ εἰς τοὺς πολίτας ὅτι διετάχθη (παρῶχ. χρόνος) ἢ ἐντὸς τῶν οἰκιῶν παραμονή, διὰ νὰ μὴ κτλ.

συναποκάμνω ἀποκάμνω ὁμοῦ, συγχρόνως. 1371 βλ. *ξυνάπτω*.

συνάπτω ἐνώνω. ἐν 375 ἢ Ἰφ. οὐ *συνῆψε στόμα κασιγνήτη* (κυρ. στόματι κασιγνήτης) δὲν τὴν ἐφίλησε. ἐν 59 ἐφαρμόζω, σχετίζω, ἀποδίδω.

συνδοκέω-ῶ: φαίνομαι ὁμοίως εὐλόγος· *συνδοκεῖ* (ἀπρὸς.) ὑπάρχει ἢ αὐτὴ γνώμη. *σοὶ συνδοκεῖν χρεῶν* 71 πρέπει νὰ συμφωνήσῃς μαζί μου.

συνδρομάς ἢ συντρέχουσα, *συγχωροῦσα* 124, συμπληττομένη. *πέτραι συνδρομάδες* 421 αἱ Συμπληγάδες.

συνεκτραφεῖς τῷ Ὁρέστη εἶναι ὁ Πυλάδης (709), διότι ὁ Ὁρ. ἀνετράφη ἐν τῷ ἀνακτόρῳ τοῦ Στροφίου, ἀποσταλεῖς εἰς αὐτὸν ὑπὸ τῆς Ἡλέκτρας μετὰ τὸν φόνον τοῦ πατρὸς των.

συνερείδω συσφίγω. *οἶδε χωροῦσι δίδυμοι συνερεισθέντες χέρας δεσμοῖς* 456 νά, ἔρχονται οἱ δύο, ἔχοντες τὰς χεῖρας σφικτὰ συνδεδεμένας (ἐνν. ὀπίσω ἀπὸ τὴν θάλασσαν) με δεσμά. ἐσώθησαν σαρκοφάγοι, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἰκονίζεται ἡ σκηνὴ αὕτη: Σκύθης με ἀσιατικὴν περιβολὴν ὀδηγεῖ τὸν Ὁρέστην καὶ τὸν Πυλάδην εἰς τὴν Ἰφιγένειαν, ἢ ὁποία ἱσταμένη πλησίον τοῦ ἀγάλματος τῆς Ἀρτεμίδος τοὺς παρατηρεῖ ἔχουσα συμπεπλεγμένας τὰς χεῖρας· ὀπισθεν τοῦ ἀγάλματος ἀνθρωπίνῃ κεφαλῇ ἐμπεπηγμένη εἰς κλάδον πεύκης.

σύνοδος συναπάντημα. *κνάνει σύνοδοι θαλάσσης* 392 εἶναι ὁ Βόσπορος, ὅπου γίνεται ἡ σύνοδος τῶν ὑδάτων τοῦ Εὐξείνου καὶ τῆς Προποντίδος. κατὰ τὸν μῦθον ὠνομάσθη Βόσπορος, διότι ἐπέρασεν ἐκεῖθεν ἡ βοῦς (βοὸς πόρος), δηλ. ἡ κόρη τοῦ βασιλέως τοῦ Ἄργους Ἰνάχου Ἰώ, ἣτις μεταμορφωθεῖσα ὑπὸ τῆς ζηλοτύπου Ἥρας εἰς ἀγελάδα καὶ ὑπὸ ὄστρου (βλ. λέξιν) ἐλανομένη περιεπλανᾶτο, μέχρις ὅτου εὔρε τὴν ἡσυχίαν τῆς εἰς τὴν Αἴγυπτον.

συνομαίμων = ὄμαιμος (ὃ ἴδε).

συντίθημι θέτω μαζί. *συντίθημι εἰς ἕν* 1016 συνδουάζω.

σύντροφος ὁ ὁμοῦ τραφεῖς· διὰ τὸ ὅλον χωρίον 1119 βλ. *δυσδαιμονία*.

σφαγεῖον ἀγγεῖον εἰς ὃ ἔρρεε τὸ αἷμα τῶν σφαζομένων ζώων. *ἐς χέρονιβάς τε καὶ σφαγεῖα* 335 διὰ νὰ θάντισθουν μὲ ἡγιασμένον ὕδωρ καὶ νὰ σφαγοῦν.

σφέ, αἰτ. τοῦ *σφεῖς*, αὐτούς, αὐτὰς (παρὰ τοῖς τραγικοῖς καὶ ἐνικῷ ἀριθμοῦ).

σχέλιος δυστυχής, ἄθλιος. *σχέλιοι πομπαι* 651 «μαῦρο ταξίδι» (ἐνν. τοῦ Πυλάδου).

σχῆμα 246 περιβολή.

τάμα ἐν 1195 ἔχει δύο σημασίας: α') τὰ ἱερατικά μου καθήκοντα (οὕτω ἀντιλαμβάνεται αὐτὸ ὁ Θόας), β') τὸ σχέδιον τῆς φυγῆς μου.

τάνοντα τὰ ἐόντα.

Ταντάλειος ὁ ἀνήκων εἰς τὸν Τάνταλον καὶ (τὸ ἐπίθ. ἀντὶ τοῦ πατρωνυμικοῦ *Τανταλίδης*) ὁ υἱὸς τοῦ Ταντάλου. πρβλ. *Ἀγαμεμνόνειος, Τυνδαρεία*.

Τάνταλος βασιλεὺς τῆς Φρυγίας, πατὴρ τοῦ Πέλοπος. Κατὰ τὸν μῦθον καλέσας εἰς γεῦμα τοὺς θεοὺς παρέθεσεν εἰς αὐτοὺς φαγητὸν παρασκευασθὲν ἀπὸ τὰς σάρκας τοῦ υἱοῦ του, τὸν ὁποῖον εἶχε σφάζει. Ἐπὶ αὐτῷ οἱ θεοὶ (πλὴν τῆς Δήμητρος) τὸ ἀντελήφθησαν καὶ τὸν μὲν Πέλοπα ἐπανεφέρασαν εἰς τὴν ζωὴν, τὸν δὲ Τ. κατεκρήμνισαν εἰς τὸν Τάρταρον. τὰ *Ταντάλου θεοῖσιν ἐσιάματα* 387 τὸ ὑπὸ τοῦ Τ. εἰς τοὺς θεοὺς παρατεθὲν γεῦμα· τὸ *ἐσιάματα* ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ *ἡσθῆναι βορᾶ* παιδὸς (388), ὑποκείμενον δὲ τοῦ *ἡσθῆναι* ἐννοεῖται τὸ *θεοῦς*.

τάπιχώρια 280 τὰ ἐπιχώρια, τὰ θυσιαζόμενα κατὰ τὴν συνθήειαν τοῦ τόπου.

ταραγμὸς σύγχυσις.

ταρβέω-ᾶ φοβοῦμαι.

ταρσὸς τὸ πλατὺ μέρος τῆς κώπης καὶ αὐτὴ ἡ κώπη. 1346 βλ. *πίτυλος*.

τάσσομαι: ποῦ πόνον τετάζεται ἡμῖν; 1046 εἰς ποῖον σημεῖον τοῦ ἀγῶνος θὰ τὸν τοποθετήσωμεν; τί ἔργον θὰ τοῦ ἀναθέσωμεν;

Ταυρικὴ (χθὼν) ἡ χώρα τῶν Ταύρων.

Ταῦροι λαὸς σκυθικὸς κατοικῶν τὴν Ταυρικὴν χερσόνησον, τὴν σημερινὴν Κριμαίαν.

Ταυροπόλος ἐπωνύμιον τῆς Ἀρτέμιδος. Πρὸς τιμὴν τῆς θεᾶς ἐτελοῦντο εἰς τὰς Ἀραφηνίδας Ἀλὰς τῆς Ἀττικῆς τὰ *Ταυροπόλια*. Ὁ Εὐρ. νομίζει (1454) ὅτι τὸ *Ταυροπόλος* παράγεται ἐκ τῶν λέξεων *Ταυρικὴ* καὶ (*περι*)*πολῶ*· ἡ ἐτυμολογία αὕτη δὲν εἶναι βεβαίως δυνατὸν νὰ εἶναι ὀρθή, ἀλλὰ καὶ σήμερον δὲν εἶναι ἀσφαλῶς γνωστὸν πόθεν παρήχθη ἡ λέξις· (ἀρχικῶς ἐσήμαινεν ἴσως· ἡ ὀχουμένη ἐπὶ ὀχήματος συρομένου ὑπὸ ταύρων, ἢ ἡ θηρεύουσα ταύρους, ἢ ἡ προκαλοῦσα ταυρομαχίας).

τάφ 540 τὰ ἀπό.

τέγγω βρέχω.

τεκνόομαι-οὔμαι τίκτω. 1263 βλ. *Χθών*.

τέκος τό, τέκνον.

τεκταίνομαι 951 μηχανεύομαι, τεκνηέντως καθιστῶ.

τελευτά δωρ., ἀττ. *τελευτή*, τέλος. *ἀ δ' ἐπ' αὐτοῖσι τελευτὰ τίς* (ἐνν. ἔσται); 873 ἔπειτα δὲ ἀπ' αὐτὰ ποῖον θὰ εἶναι τὸ τέλος;

τέρψις: ἐς *τέρψιν εἶμι* 797 θὰ ἀπολαύσω τῆς τέρψεως.

τεῦχος τό, ἄγγειον.

τέχνη 53 ἔργον, ἀξίωμα· *τιμῶ τήνδε τέχνην ξενοκτόνον* ἀσκῶ αὐτὸ τὸ ἔργον μου, τὸ ὁποῖον συνίσταται εἰς τὸ νὰ θυσιάσω τοὺς ξένους (κυρ. νὰ ἐκτελῶ τὰ προκαταρκτικὰ τῆς θυσίας). *τέχνη* 24 δόλοι, τεχνάσματα· Ἰουδοσέως *τέχνη*, διότι τοῦ Ὀδ. ἐπινόησις ἦτο νὰ καλέσουν τὴν Ἴφ. εἰς τὴν Αἰλίδα ὑπὸ τὸ πρόσχημα ὅτι θὰ τὴν ἐνύμφεον μὲ τὸν Ἀχιλλέα, ἐνῶ ἐπρόκειτο νὰ τὴν θυσιάσουν. *τέχνην θέμενος* 712 δόλωφ χρησάμενος.

τέχνημα 1355 τέχνασμα.

τηλόσε μακρὰν.

τηλύγετος ὁ εὐρισκόμενος πολὺ μακρὰν τῆς πατρίδος του.

τημελέω-ῶ φροντίζω· (*παρ' ἡμῖν* σύνηθες τὸ *ἀτημέλητος*).

τίθημι: *τίθημι ἴχνος ποδός* 752 πατῶ τὸ πόδι μου. *τίθεται παρ' οὐδὲν* 732 παραμελῶ. *εὖ τίθεται τὸ ἔμαντοῦ* 1003 τακτοποιῶ τὴν ὑπόθεσιν μου· σύντ.: *σὺν τύχοις ἂν νόστον θέμενος τὸ σαντοῦ* εὖ.

τιμή: *τιμὰς ἔχω* 748 ἔχω τὸ ἀξίωμα (τῆς ἱερείας).

τιμωρέω-ῶ (μετὰ δοτ.) βοηθῶ, ἱκανοποιῶ· *τιμωρέομαι-οὔμαι* (μετ' αἰτιατ.) τιμωρῶ, ἐκδικοῦμαι.

τίνω πληρώνω. *δικας τίνω* 339 τιμωροῦμαι. *τίνομαι* (ἀόρ. *ἔτεισάμην* 78) λαμβάνω ἐκδίκησιν.

τλάμων δωρ., ἀττ. *τλήμων*, τάλας, δυστυχής.

τλήσομαι μέλλ. ῥήματος μὴ ἀπαντῶντος ἐν τῷ ἐνεστώτι, ἀόρ. *ἔτλην*, παρακείμε. *τέτληκα*. τὰ δεινὰ τλήσεται 617 θὰ κάμη αὐτὸ τὸ φοβερὸν τόλμημα.

τόκος τοκετός. *τόκοις βαρύνεται* 1228 εἶναι ἔγκυος.

τριγλυφος ἐπίθ. ὁ ἔχων τρεῖς γλυφάς· ὡς οὐσιαστ. ἢ *τριγλυφος* καὶ τὸ *τριγλυφον* μάρμαρον ἔχον γλυφὰς παραλλήλους καὶ τιθέμενον ὑπὲρ τὸ ἐπιστύλιον τῶν δωρικοῦ ῥυθμοῦ ναῶν· μεταξὺ τῶν τριγλύφων, αἵτινες κατὰ τοὺς παλαιστάτους χρόνους ἦσαν τὰ ἄκρα τῶν δοκῶν, ἔμενον κενά, ὅπαι· ἀργότερον ἐκαλύφθησαν διὰ πλακῶν, αἵτινες ἐκλήθησαν *μετόπαι*.

τροχήλατος ὁ ἐπὶ τροχῶν ἐλαυνόμενος. *μανία τροχήλατος* 82 ἀναγκάζουσα τὸν ὑπ' αὐτῆς κατεχόμενον νὰ τρέχη ταχέως.

τυγχάνω 1321 ἐπιτυγχάνω· βλ. *θαῦμα*.

Τυνδαρεία ἡ ἀνήκουσα εἰς τὸν Τυνδάρεων καὶ (τὸ ἐπίθετον ἀντὶ τοῦ πατρωνυμικοῦ *Τυνδαρίς*) ἡ κόρη τοῦ Τυνδάρεω· ἐν 5 ἢ Κλυταιμῆστρα. πρβλ. *Ἀγαμεμνόνειος*, *Ταντάλειος*.

τύχη: τὰς τύχας τίς οἶδ' ὅτω τοιαῖδ' ἔσονται; 475 τίς οἶδεν ᾧτινι αἶ τύχαι ἔσονται τοιαῖδε; τὸ τὰς τύχας κατὰ πρόληψιν. *δὸς τῆ τύχη* 501 ἀπόδωσέ το εἰς τὴν τύχην. *μία τύχη ἔχει* 1065 μία τύχη ἀναμένει. *ποίας τύχας*; 1209 τί πράγματα;

ὑβρίζω κάνω κατάχρησιν τῆς δυνάμεός μου, παρεκτρέπομαι. *οὐ πον νοσοῦντας ὑβρίζειν δόμους*; 930 δὲν πιστεύω νὰ παρεξεγράφη εἰς αὐθαιρεσίας ἐναντίον τοῦ εἰς κακὴν κατάστασιν εὐρισκομένου οἴκου.

ὑδραίνω βρέχω, χύνω, ῥαντίζω. Διὰ τὸ ὄλον χωρίον 159 κ. ἔ. βλ. *κρατήρ*.

ὑλοφορβός ὁ εἰς τὰ δάση βόσκων.

ὑμέναιος τραγοῦδι τοῦ γάμου.

ὑπεῖκω ὑποχωρῶ, φεύγω. τὸ *νῦν ὑπεῖκον* 327 τὸ τμήμα (τῶν βοσκῶν), τὸ ὁποῖον εἶχε πρότερον ἀποσυρθῆ.

ὑποπιτεύω 1036 μαντεύω.

φάος φῶς. βλέπω φάος 674, ὄρω φάος 564 ζῶ. Περβλ. 608.

φάραγξ χάσμα, ῥήγμα.

φᾶρος τό, ὕψωμα· καλύπτρα. 1150 βλ. γένυς.

φάσαγον ξίφος. βάλλω φ. 785 καταφέρω, ἐμπήγω.

φάσματα 42 ὄνειρα. Οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον ὅτι ἡ ἔκθεσις (ἀφήγησις) τῶν ὄνειρων τῶν εἰς τὸν ἥλιον καὶ τὸν καθαρὸν ἀέρα ἦτο ἀποτροπὴ (ἄκος) τοῦ ἕξ αὐτῶν ἐνδεχομένου κινδύνου. Ὁ Εὐρ. χρησιμοποιεῖ τὸ ἔθιμον τοῦτο, διὰ τὴν δικαιολογήσῃ τὴν ἔξοδον τῆς Ἰφιγενείας ἐκ τοῦ ναοῦ.

φαῦλον τό, φανόλης, κακοῦργα ἔνστικτα. ἐς τὴν θεὰν τὸ φαῦλον ἀναφέρω 390 εἰς τὴν θεὰν προσάπτω τὰ κακοῦργά μου ἔνστικτα.

φαῦλος 305 ἀνίκανος.

φέρομαι προσπαθῶ νὰ ἀποκτῆσω. φέρομαι βάρους ὄλβου 416 κνηγῶ τὰ μεγάλα πλοῦτη.

φεύγω 512 εἶμαι φυγᾶς (βλ. ἐκῶν). 1004 ἀποφεύγω, παραιτοῦμαι ἐκ φόβου· σύντ.: οὐ μὴν φεύγω γέ τι (οὐδόλως παραιτοῦμαι τοῦ τολμήματος), οὐδ' εἰ χρεῶν με θανεῖν σόσασάν σε.

φθάνω προφθάνω, προλαμβάνω. ἔφθης με μικρὸν 669 «ἀπὸ λίγο μ' ἐπρόλαβες», «αὐτὸ θὰ ἔλεγα κι ἐγὼ τώρα». φθάσας λέγεις 669 προλαβὼν λέγεις.

φθονέω-ῶ ἀποκρύπτω ἐκ φθόνου. τί φθονεῖς τοῦτο; 503 τί σὲ πειράζει νὰ τὸ πῆς;

φιλοικτίρμων ψυχοπονετικός.

φιλόπλουτος 411 βλ. αὔξω.

φιλότης φιλία. (ἐσμὲν ἀδελφῶ) φιλότητί γε εἶμεθα ἀδελφοὶ κατὰ τὴν φιλίαν, ἀδελφικοὶ φίλοι.

φιλόφρων φίλα φρονῶν, φιλικῶς διακείμενος.

φίλιτρον μέσον διεγειρον τὴν ἀγάπην, θέληγιτρον. φίλιτρον τι 1182 κάτι εὐχάριστον.

Φινειδῆς ἀπόγονος τοῦ Φινέως, βασιλέως τοῦ Σαλυμνησοῦ τῆς Θράκης· αἱ ἀκταὶ τῶν Φινειδῶν 422 ἐξετείνοντο παρὰ τὸν Εὐξείνιον ἀπὸ τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου μέχρι τῆς Θυνιάδος ἄκρας (σήμερον Νιάδα) καὶ ἦσαν ἄνθρωποι, ποτὲ δὲν ἠσύχαζον ἀπὸ τὴν τρικυμίας.

φόβος 1037 βλ. ὄσιος.

φόνος 1230 μίσημα ἐκ φόνου.

φράζω 1267 ἀποκαλύπω· βλ. *δνοφερός*.

φροιμιάζομαι προοιμιάζομαι, λέγω τὸ προοίμιον. *τί φροιμιάζῃ ρε-
οχμόν*; 1162 τί δυσάρεστα νέα προμηνύει τὸ προοίμιόν σου;

φρονέω-ᾶ: *φρονᾶ* εὖ 353 εἶμαι εὐνοϊκᾶ διατεθειμένος, συμπαθῶ· βλ. *δυστυχής*. *φρονᾶ μέγα* 503 μεγαλοφρονᾶ, εἶμαι ἀλαζών.

φροντιστέον δεῖ φροντίζειν. 467 σύντ.: *φροντιστέον μοι πρῶτον ὡς
τὰ τῆς θεοῦ ἔχῃ καλῶς ὅπως τὰ τῆς λατρείας τῆς θεᾶς ἐκτελῶνται
καλῶς*.

φροῦδος (*πρὸ ὁδοῦ*) ὁ ἀπελθὼν καὶ ἄφαντος γενόμενος. *βεβαῖο φροῦ-
δοι* 1289 «ἐφυγαν καὶ πᾶνε». *φροῦδος συθεῖς* 1294 ἔφυγε βιαστικᾶ.

φῶς: *ὄρῶ φῶς* 608 ζῶ· πρβλ. 564 καὶ 674.

φωσφόρος, δηλ. φῶς (πυρσόν) κρατοῦσα, θεὰ εἶναι ἢ Ἄρτεμις ὡς
προσωποποιήσις τῆς σελήνης.

χαλάω-ᾶ χαλαρώνω. *χαλῶ κληῖθρα* 1304 ἀνοίγω τὴν θύραν.

χάρις: *φέρω χάριν* 14 χαρίζομαι, προξενῶ εὐχαρίστησιν. *τίθεμα χά-
ριν* 602 καταθέτω εὐεργεσίαν, διὰ τὰ δύναμαι τὰ εἰσπράξω εὐγνωμο-
σύνην. *χάριν ἐμὴν* 1444 πρὸς χάριν μου. 631 βλ. *λείπω*.

χείρ: *ἐς χείρας ἦλθε* 941 ἔλαβε τὴν λύσιν του διὰ τῶν χειρῶν μου,
«δόθηκε τὰ τὸ λύσω ἐγῶ».

χειρόομαι-οῦμαι κάνω ὑποχείριον, κυριεύω.

χερνίπτομαι ῥαντίζω μὲ ἡγιασμένον ὕδωρ.

χέρνιψ ἢ, ὕδωρ διὰ νίψιμον τῶν χειρῶν· συχνὸν ἐν τῷ πληθ. *χέρ-
νιβες* ἡγιασμένον ὕδωρ, ἀγνισμὸς δι' ἡγιασμένον ὕδατος. 643 βλ.
ῥανίς.

χθόνιος ὁ ἀνήκων εἰς τὴν *χθόνα*, τὴν γῆν· *μαντεῖον Χθόνιον* 1247
μαντεῖον τῆς *Χθονός*, τῆς Γαίας.

χθῶν-χθονός ἢ, γῆ.

Χθῶν ἢ γῆ ὡς θεά, ἢ Γῆ, ἢ Γαῖα. *νύχια Χθῶν ἐτεκνώσατο φάσματ'
δνειρῶν* (ἀρσ.) 1263 ἢ Χθῶν ἐγέννησε τὰς νυκτερινὰς ὄπτασις τῶν
δνειρῶν, δηλ. συνέστησε τὴν δνειρομαντείαν, ἴδρυσεν δνειρομαντεῖον.
Ἡ Χθῶν ἔπραξε τοῦτο, ἵνα ἀνταγωνισθῇ τὸ μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλω-
νος. Οἱ προσερχόμενοι εἰς τὰ δνειρομαντεῖα κατεκλίνοντο εἰς σκοτεινὰ
ὑπόγεια καὶ ἀπὸ τὰς μυστηριώδεις φωνάς, τὰς ὁποίας ἤκουον, συνῆ-
γον συμπεράσματα περὶ τοῦ μέλλοντος, ἢ ἐμφανιζόμενος εἰς αὐτούς,
ἐνῶ ἔκοιμῶντο, ὁ θεὸς ἔδιδε τὸν χρησμόν.

χιλιοναύτας δωρ., ἀττ. *χιλιοναύτης*, ὁ συγκείμενος ἐκ χιλίων νεῶν (λέγεται καὶ *χιλιόναυς*). *κλεινὰ κώπα χιλιοναύτας μυριοτενχῆς* 141 ἔνδοξος στόλος χιλίων νεῶν καὶ φέρων μυρίους ἐνόπλους.

χοαί προσφορὰ ὑγρῶν (συνήθως μέλιτος, οἴνου, ὕδατος) πρὸς νεκρούς. Ἐν 61 ἡ Ἰφιγένεια εὐρισκομένη ἐν Ταύροις (*παρούσα*) προσφέρει χοὰς πρὸς τιμὴν τοῦ ἀδελφοῦ μακρὰν κειμένου (*ἀπόντι*).

χοήρης ὁ χρησιμεύων εἰς τὴν ἐορτὴν τῶν Χοῶν. *χοήρες ἄγγος Παλλάδος τιμῶν λεῶν* 960 ὅτι δηλ. ὁ λαὸς τῆς Παλλάδος τελεῖ «τὴν ἐορτὴν τοῦ χοήρους ἄγγους», δηλ. τὴν ἐορτὴν, καθ' ἣν ἕκαστος Ἀθηναῖος ἔχει ἐνώπιόν του ἄγγειον περιέχον ἓνα χοῦν ἀκράτου οἴνου καὶ πίνει ἐξ αὐτοῦ. Ἡ ἐορτὴ αὕτη, οἱ *Χόες*, ἦτο ἡ δευτέρα ἡμέρα τῶν Ἀνθεστηριῶν, διονυσιακῆς ἐορτῆς, ἣτις ἐτελεῖτο κατὰ τὸν μῆνα Ἀνθεστηριῶνα (κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἀνοίξεως) καὶ διήρκει ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας· κατὰ τὴν δευτέραν ταύτην ἡμέραν ὁ λαὸς συνηθροοῖετο εἰς χῶρον ἱερὸν τοῦ Διονύσου καί, ἀφοῦ ἔτρωγον, ἐγένετο ἄγων οἰνοποισίας· ὁ πρῶτος κενώσας τὸ χοήρες ἄγγος (*χοῦς* = 3,28 λίτραι, 1 ὄκ. καὶ 64 δράμια) ἐλάμβανεν ὡς βραβεῖον ἀσκὸν οἴνου. Κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῶν Ἀνθεστηριῶν, τὴν *Πιθολίαν*, ἦνοιγον πίθους νέου οἴνου, κατὰ δὲ τὴν τρίτην, τοὺς *Χύτρος*, προσέφερον εἰς τὸν Διόνυσον καὶ τὸν Χθόνιον Ἑρμῆν σπόρους καὶ ἄνθη ἀπὸ ἄγγεϊα, τὰ ὁποῖα ἐλέγοντο *χύτροι*. Ὁ περὶ τῆς φιλοξενίας τοῦ Ὀρέστου μῦθος εἶναι αἰτιολογικός, ἐπενοήθη δηλ. πρὸς ἐρμηνεῖαν τοῦ ἐθίμου.

χόρτος τόπος περιπεφραγμένος, περίβολος, κήπος (λατ. hortus). *Εὐρώπα χόρτων εὐδένδρων* 134 ἡ ἔχουσα κήπους με ὥραϊα δένδρα· ἡ γεν. ἀντὶ ἐπιθέτου.

χραίνω μολύνω.

χρεῶν τό, ἡ ἀνάγκη, τὸ μοιραῖον. Πρὸς τὸν στίχον 1486 (*τὸ χρεῶν σοῦ τε καὶ θεῶν κρατεῖ*) πρβλ. τὸ τοῦ Σιμωνίδου: *ἀνάγκη δ' οὐδὲ θεοὶ μάχονται*.

χρηῖζω ἔχω χρεῖαν, ἐπιθυμῶ, ἐπιζητῶ.

χρημάτα 756 ἀποσκευαί, φορτίον.

χρήσας 78 χρησιμοδοτήσας, μετὰ τὸν χρησιμὸν ποῦ μοῦ ἔδωσες, μετὰ αὐτοῦ τοῦ *χράω*.

χρηστήριον (βλ. προηγουμένην λέξιν) μαντεῖον.

χρονίζω χρονοτριβῶ, ἀργοπορῶ.

χρόνος: χρόνος 1336 ξέπειτα ἀπὸ πολλὴν ὥραν.

χρυσήρης χρυσοστόλιστος.

χῶμῶν καὶ ὑμῶν (κρᾶσις). 1299 βλ. μέτεσι.

χωρέω-ᾶ προχωρῶ. ἐχώρει στόμα 1392 προυχώρει πρὸς τὴν ἔξο-
ξον τοῦ λιμένος.

χωρίζω: τούτου χωρισθεῖς(α) 1002 ἐὰν χωρισθῶ ἀπὸ αὐτὸ (τὸ ἄγαλμα), δηλ. ἐὰν μόνον τοῦ ἀγάλματος ἢ μεταφορὰ εἰς τὸ πλοῖον κατορθωθῇ.

χῶσον 702 προστακτ. ἄορ. τοῦ χόω χέω εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, συσσω-
ρεύω, σχηματίζω ὕψωμα (τύμβον) διὰ συσσωρεύσεως χώματος.

ψεύδομαι 711 ἀπατῶ.

ψῆφος 945 καὶ 969 δικαστήριον (μετων.). ὅσα ψῆφος 945 ἱερὸν δικαστήριον. Πρόκειται περὶ τοῦ Ἄρειου Πάγου, ὅστις ἰδρύθη κατὰ τὴν παράδοσιν Ἄρει, διὰ τὸν Ἄρην, διὰ τὰ δικασθῆ ὁ Ἄρης, ὅταν ἐφόνευσε τὸν υἱὸν τοῦ Ποσειδῶνος Ἄλιρρόθιον· τοῦτο εἶναι τὸ χερῶν μίασμα 946 φονικὸν μίασμα. Ἡ ὀρθὴ ἐτυμολογία τῆς λ. Ἄρειος εἶναι ἐκ τοῦ Ἄραι (Εὐμενίδες), ὃν ὑπῆρχεν ἱερὸν (ἄντρον) ὑπὸ τὸν βράχον.

ψόγος 686 κακογλωσσιὰ.

ψόφος θόρυβος, κτύπος, ἦχος.

ψυχορραγῆς ψυχορραγῶν, ψυχομαχῶν.

ὠδῖς-ῖνος ἦ, συνήθως εἰς τὸν πληθ. ὠδῖνες πόνοι τοῦ τοκετοῦ. Ἐν 1102 φίλη ὠδῖς τῆς Λητοῦς, δηλ. γλυκεῖα ἀναμνήσεις τῆς ὥρας τοῦ τοκετοῦ της, εἶναι τὸ περιβάλλον, ἐντὸς τοῦ ὁποῦοι ἔγινεν ὁ τοκετός· ὁ Κύνθος, ὁ φοῖνιξ, ἢ δάφνη, ὁ θαλλὸς τῆς ἐλαίας· κατὰ ταῦτα τὸ ὠδινα εἶναι παράθεσις εἰς τὰς προηγουμένας αἰτιατικάς.

ὠῆ ἔ σύ, ἔ σεῖς.

ὠκύπομπος καὶ ὠκυπομπός (1137, 1427) ταχύς.

ὠλένη πῆχυς τῆς χειρός· 966 χεῖρ. ὠλέναι ἄκρα 283 τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν.

ὠς 1179 χρον. σύνδ. (μόλις). 144, 480 αἰτιολ. (διότι). 609 ἐπιφ. ὠς εὔ 533, 540 τί ὠραῖα, πόσον καλά. ὠς ἦσθον καλῶς 1180 ἀφοῦ τόσον

ἄραϊα τὸ ἀντελήφθης. ὡς εἰκότως σε πᾶσα θαυμάζει πόλις 1214 πόσον
 δίκαιον ἔχουν ὅλοι οἱ πολῖται πού σε θαυμάζουν.

ὠσαίατο 326=ὠσαιντο (εὐκτ. μέσ. ἄορ., γ' πληθ., τοῦ ὠθῶ).

ὠφελον ἄορ. β' τοῦ ὀφείλω ἐν χρήσει ἐπὶ εὐχῆς μὴ ἐκπληρουμένης.
 ὡς μήποτ' ὠφελόν γε (ἐνν. εἰδέναι) 518 μακάρι νὰ μὴν τὴν ἐγνώριζα
 ποτέ· τὸ ἰδῶν (μηδ' ἰδῶν ὄναρ) ἐκ τοῦ ἐννοουμένου εἰδέναι.

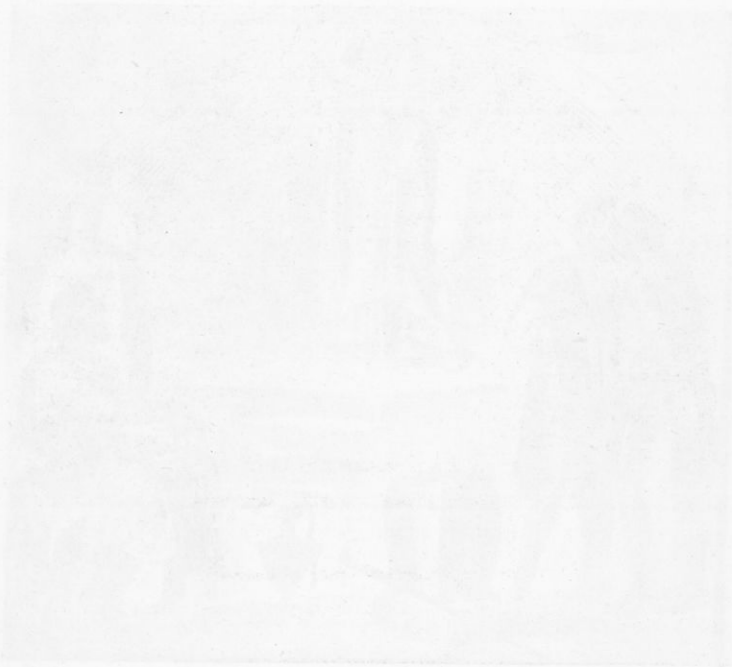
Ἐπιμελητὴς ἐπὶ τῶν τυπογραφικῶν δοκιμίων

ὁ φιλόλογος ΝΙΚ. ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ

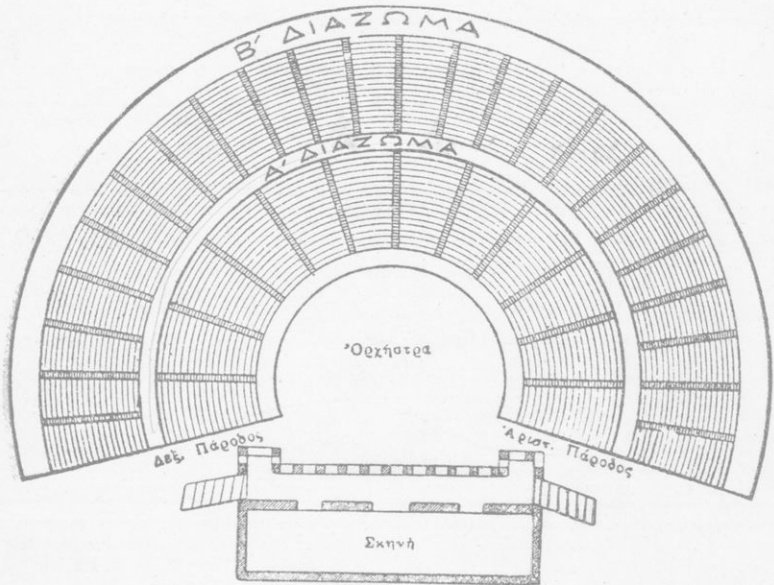

Ὁ Ὀρέστης καὶ ὁ Πυλάδης εἰς τὴν χώραν τῶν Ταύρων.
(Τοιχογραφία Πομπηίας)

Επιμέλεια: Δ. Παπαδόπουλος
[Illegible text]

Ἀρχαῖον Θέατρον.

19

024000028171

Στοιχειοθεσία, εκτύπωση και βιβλιοδεσία
Τυπογραφείον "ΕΣΤΙΑ",

1200/79

12007/70